Jaarrekening en -verslag 2017

Inhoud

2 Verklaring van de verantwoordelijke personen

2 Jaarresultaten 2017

17 Geconsolideerde jaarrekening 2017

18 Geconsolideerde winst- en- verliesrekening

19 Geconsolideerd overzicht van gerealiseerde- en niet-gerealiseerde resultaten

20 Geconsolideerde balans

21 Geconsolideerd mutatie-overzicht van het eigen vermogen

22 Geconsolideerd kasstroomoverzicht

23 Toelichtingen bij de geconsolideerde jaarrekening

82 Verslag van de Commissaris

86 Samengevatte statutaire jaarrekening 2017

90 Corporate governance verklaring

90 Samenstelling en werking van de bestuurs-, beheer- en controleorganen

95 Diversiteitsbeleid

95 Remuneratieverslag

98 Systemen van interne controle en risicobeheer

104 Informatie over het kapitaal

107 Verklaring van niet-financiële informatie

117 Informatie over het aandeel

Inhoud van het geconsolideerde jaarverslag *

2 Overzicht van de gang van zaken, resultaten en de positie van de vennootschap

90 Corporate governance verklaring

90 Samenstelling en werking van de bestuursorganen en hun comités

94 Afwijkingen van de Corporate Governance Code

95 Diversiteitbeleid

32, 95 Remuneratieverslag

98 Systemen van interne controle en risicobeheer

104 Informatie over het kapitaal

106 • Informatie over de bekendmaking van belangrijke deelnemingen

106 • Elementen die een invloed zouden kunnen hebben in geval van een overnamebod

54 • Eigen vermogen

107 Verklaring van niet-financiële informatie

59 Financieel risicobeheer

70 Diensten verleend door de commissaris

70 Gebeurtenissen na balansdatum

* De punten van het artikel 119 van het Wetboek van Vennootschappen, die de inhoud van het jaarverslag definieert, die niet van toepassing zijn voor D'Ieteren, werden niet opgenomen in deze samenvatting.

Verklaring van de verantwoordelijke personen

Verklaring over het getrouw beeld van de geconsolideerde financiële overzichten en het getrouw overzicht van het jaarverslag
Nicolas D'Ieteren, Voorzitter van de Raad van bestuur, en Axel Miller, gedelegeerd bestuurder, verklaren, in naam en voor rekening van s.a. D'Ieteren n.v., dat, voor zover hen bekend, de geconsolideerde jaarrekeningen, die zijn opgesteld overeenkomstig International Financial Reporting Standards (IFRS), zoals goedgekeurd door de Europese Unie, een getrouw beeld geven van het vermogen, van de financiële toestand en van de resultaten van s.a. D'Ieteren n.v. en de in de consolidatie opgenomen ondernemingen, en het jaarverslag een getrouw overzicht geeft van de ontwikkeling en de resultaten van het bedrijf en van de positie van s.a. D'Ieteren n.v. en de in de consolidatie opgenomen ondernemingen, alsmede een beschrijving van de voornaamste risico's en onzekerheden waarmee zij geconfronteerd worden.

Jaarresultaten 2017

In november 2017 sloten D'Ieteren en Clayton, Dubilier & Rice (CD&R) een definitieve overeenkomst over een partnershipinvestering van CD&R in Belron. Als resultaat hiervan zijn de activa en passiva van Belron opgenomen onder "activa/passiva aangehouden voor verkoop" in de geconsolideerde balans van 31 december 2017 en is D'Ieteren's aandeel in de nettoresultaten van Belron voor het boekjaar 2017 (en aangepast voor 2016) opgenomen onder "beëindigde bedrijfsactiviteiten". De transactie waarbij CD&R een aandeel van 40% in Belron verwierf, werd op 7 februari 2018 voltooid. De resultaten van Belron zullen vanaf 2018 opgenomen worden volgens de equity-methode, na het verlies van exclusieve zeggenschap (in overeenstemming met de IFRS-regels). We wijzen erop dat de resultaten van Moleskine vanaf 1 oktober 2016 volledig geconsolideerd werden in de rekeningen van D'Ieteren.

2017 was een positief jaar voor D'Ieteren: zijn drie activiteiten realiseerden een gezonde groei van de verkopen en de voornaamste prestatie-indicator (KPI) van de groep D'Ieteren – het *aangepaste* geconsolideerde resultaat vóór belastingen, groepsaandeel[1] – steeg met 2,6% tot 247,9 miljoen EUR, in overeenstemming met de laatste verwachting.

- **De groei van de verkopen van D'Ieteren Auto** (+6,0%) weerspiegelde hogere volumes en een positief prijs-/mixeffect. Het totaalaantal geleverde nieuwe voertuigen steeg met 2,2%, dankzij een iets hogere markt voor nieuwe voertuigen en verdere stijgingen van het marktaandeel op de dynamische markt van de lichte bedrijfsvoertuigen. Het *aangepaste* resultaat vóór belastingen, groepsaandeel[1], van D'Ieteren Auto inclusief Corporate activiteiten steeg met 16,6%.

- **Belron** kende een organische groei van de verkopen[5] met 6,0%. Dit weerspiegelt sterke prestaties, zowel in de VS als in Europa. Het *aangepaste* resultaat vóór belastingen, groepsaandeel[1], daalde met 9,4% als gevolg van hogere kosten met betrekking tot het incentiveprogramma op lange termijn voor het management, extra kosten in het kader van het programma voor de uitbreiding van de dienstverlening en ongunstige wisselkoersen.

- **De verkopen van Moleskine** stegen met 6,7% en de bijdrage van het bedrijf aan het *aangepaste* resultaat vóór belastingen, groepsaandeel[1], van D'Ieteren bedroeg 15,2 miljoen EUR. Na de overname door D'Ieteren was 2017 voor Moleskine een overgangsjaar dat werd gekenmerkt door de lancering van strategische initiatieven en organisatorische ontwikkelingen.

- De Raad van Bestuur van D'Ieteren stelt voor om een **gewoon bruto dividend van 0,95 EUR per aandeel (stabiel tegenover 2016) en een uitzonderlijk bruto dividend van 2,85 EUR per aandeel, wat 3,80 EUR in totaal** vertegenwoordigt, uit te keren. Het voorstel om een uitzonderlijk dividend uit te keren houdt rekening met de verkoop (na herfinanciering) van 40% van de Belron aandelen. Dit was een eenmalige transactie. Het uitzonderlijk dividend biedt aan de aandeelhouders van D'Ieteren NV de mogelijkheid om op tastbare wijze deel te nemen aan de gerealiseerde waardecreatie.

Op vergelijkbare basis streeft D'Ieteren naar een 'mid-to-high single digit' stijging van zijn *aangepast* geconsolideerd resultaat vóór belastingen, groepsaandeel[1] in 2018. Als gevolg van de verkoop van 40% van de aandelen in Belron aan CD&R, bedraagt D'Ieteren's belang in Belron 54,85% vanaf februari 2018. In de verwachtingen wordt uitgegaan van een aandeel van 58,18% (gewogen gemiddelde van 94,85% gedurende één maand en 54,85% gedurende 11 maanden) in 2017 en 2018. Mocht Belron in 2017 in die verhouding (58,18%) geconsolideerd geweest zijn, dan zou het *aangepaste* geconsolideerde resultaat vóór belastingen, groepsaandeel[1], 195,9 miljoen EUR bedragen hebben. Voor deze verwachting wordt uitgegaan van gemiddelde wisselkoersen in 2018 die in overeenstemming zijn met de wisselkoersen die golden op het einde van 2017.

1. Samenvatting groep

A. VERKOPEN

De geconsolideerde verkopen volgens IFRS bedroegen **3.455,1 miljoen EUR** (**+9,1%** in vergelijking met de aangepaste verkopen van 2016). Dit cijfer is exclusief Belron. **De gecombineerde[2] verkopen** (inclusief 100% Belron) bedroegen **6.941,3 miljoen EUR, +7,3%** in vergelijking met 2016. Moleskine leverde in 2017 gedurende 12 maanden een bijdrage aan de verkopen, in vergelijking met slechts 3 maanden in 2016.

De gecombineerde[2] verkopen worden als volgt opgesplitst:

- ***D'Ieteren Auto***: 3.299,7 miljoen EUR, +6,0% op één jaar, dankzij hogere volumes en een positief prijs-/mixeffect. Zonder de inschrijvingen van minder dan 30 dagen3 steeg het aantal inschrijvingen van nieuwe wagens in België met 2,7% op één jaar en daalde het marktaandeel van D'Ieteren Auto[2] tot 21,29% (21,83% in 2016). Het totaalaantal door D'Ieteren Auto geleverde voertuigen, bedrijfsvoertuigen inbegrepen, steeg in 2017 met 2,2% tot 125.229 eenheden.

- ***Belron*** kende een sterke verkoopdynamiek. De omzet bedroeg 3.486,2 miljoen EUR, +5,5% op één jaar, bestaande uit 6,0% organische groei[5], 1,8% uit overnames en een negatieve impact van 2,3% uit wisselkoersschommelingen. De verkoopdynamiek was sterk, zowel binnen als buiten Europa.

- ***Moleskine*** droeg in 2017 155,4 miljoen EUR (12 maanden) bij aan de geconsolideerde verkopen van D'Ieteren, een stijging ten opzichte van 52,1 miljoen EUR (3 maanden) in 2016. De verkopen stegen met 6,7% in vergelijking met het volledige jaar 2016.

B. RESULTATEN

- Het **geconsolideerde resultaat vóór belastingen (volgens IFRS)** bedroeg in 2017 99,8 miljoen EUR, in vergelijking met 94,3 miljoen EUR in 2016 (aangepast). Deze cijfers zijn exclusief Belron.

    - Als we Belron in aanmerking nemen, bedroeg onze voornaamste prestatie-indicator, het ***aangepaste*** **geconsolideerde resultaat vóór belastingen, groepsaandeel[1]**, 247,9 miljoen EUR, een stijging met 2,6% in vergelijking met 2016. Het resultaat kan als volgt opgesplitst worden:
        - ***D'Ieteren Auto en Corporate activiteiten***: 98,2 miljoen EUR, +16,6% op één jaar. Dit weerspiegelt de betere resultaten van D'Ieteren Auto en de lagere kosten op Corporate niveau.
        - ***Belron***: 134,5 miljoen EUR, -9,4% op één jaar, voornamelijk als gevolg van hogere kosten met betrekking tot het incentive-programma op lange termijn voor het management, extra kosten in het kader van het programma voor de uitbreiding van de dienstverlening en ongunstige wisselkoersen.
        - ***Moleskine***: 15,2 miljoen EUR in 2017, in vergelijking met 9,0 miljoen EUR in 2016 (3 maanden). Het resultaat werd beïnvloed door een groeivertraging, voornamelijk in de VS, financieringskosten met betrekking tot de overname door D'Ieteren, kosten ter versterking van de regio's en de capaciteiten van de Corporate functies om de toekomstige groei te ondersteunen, en voorzieningen voor een nieuw incentive-programma voor het management. Moleskine wordt integraal (100%) geconsolideerd vanaf 1 januari 2017. In de laatste 3 maanden van 2016 bedroeg D'Ieteren's belang (gewogen gemiddelde) in Moleskine 71,52%.

- Het **groepsaandeel in het netto resultaat van de periode** steeg tot 112,6 miljoen EUR (49,9 miljoen EUR in 2016). De *aangepaste* netto winst, groepsaandeel[1], bedraagt 194,8 miljoen EUR (215,3 miljoen EUR in 2016).

C. DIVIDEND

De Raad van Bestuur van D'Ieteren stelt voor om een gewoon bruto dividend van 0,95 EUR per aandeel (stabiel tegenover 2016) en een uitzonderlijk bruto dividend van 2,85 EUR per aandeel, wat 3,80 EUR in totaal vertegenwoordigt, uit te keren Het voorstel om een uitzonderlijk dividend uit te keren houdt rekening met de verkoop (na herfinanciering) van 40% van de Belron aandelen. Dit was een eenmalige transactie. Het uitzonderlijk dividend biedt aan de aandeelhouders van D'Ieteren NV de mogelijkheid om op tastbare wijze deel te nemen aan de gerealiseerde waardecreatie. Als het goedgekeurd wordt door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 31 mei 2018, zal dit dividend op 7 juni 2018 uitgekeerd worden (ex-dividend op 5 juni en registratiedatum 6 juni).

D. FINANCIERING VAN DE ACTIVITEITEN

Tussen december 2016 en december 2017 steeg de gecombineerde[2] netto financiële schuld[4] van de groep van 993,5 miljoen EUR tot 1.011,8 miljoen EUR.

De netto cash positie[4] van het segment D'Ieteren Auto/Corporate steeg met 477,8 miljoen EUR tot 549,5 miljoen EUR op 31 december 2017. Deze stijging is voornamelijk toe te schrijven aan het buitengewone dividend (429 miljoen EUR) dat werd ontvangen van Belron na de uitgifte van nieuwe termijnleningen (zie hierna). We wijzen erop dat de opbrengsten (ongeveer 620 miljoen EUR) met betrekking tot de verkoop van een belang van 40% in Belron in februari 2018 werden ontvangen.

De netto financiële schuld[4] van Belron steeg van 793,1 miljoen EUR op het einde van 2016 tot 1.271,9 miljoen EUR op het einde van 2017. De herfinanciering van Belron werd op 7 november 2017 voltooid met de lancering van een Term Loan B met een looptijd van 7 jaar ten bedrage van 1.025 miljoen USD en 425 miljoen EUR. Er werd ook een revolving kredietfaciliteit met een looptijd van 6 jaar ten bedrage van 280 miljoen EUR aangegaan. De opbrengsten van de Term Loan B werden aangewend voor de herfinanciering van de US Private Placement (USPP) instrumenten, de terugbetaling van aandeelhoudersleningen, de uitkering van een uitzonderlijk dividend (453 miljoen EUR) aan de aandeelhouders en de dekking van vergoedingen en transactiekosten gerelateerd aan de herfinanciering. De nettoschuld[4]/EBITDA[6] multiple van Belron bedroeg 3,87 op het einde van 2017.

De nettoschuld van het segment Moleskine steeg van 272,1 miljoen EUR op het einde van 2016 tot 289,4 miljoen EUR op het einde van 2017. De stijging weerspiegelt voornamelijk de kasuitstroom (15,9 miljoen EUR) met betrekking tot de squeeze-out procedure in januari 2017.

E. VOORUITZICHTEN VOOR HET *AANGEPAST*E RESULTAAT VÓÓR BELASTINGEN, GROEPSAANDEEL[1], VOOR HET BOEKJAAR 2018

Op vergelijkbare basis streeft D'Ieteren naar een 'mid-to-high single digit' stijging van zijn *aangepast* geconsolideerd resultaat vóór belastingen, groepsaandeel[1]. Voor deze verwachting wordt uitgegaan van gemiddelde wisselkoersen in 2018 die in overeenstemming zijn met de wisselkoersen die golden op het einde van 2017. Als gevolg van de verkoop van 40% van de aandelen in Belron aan CD&R, bedraagt D'Ieteren's belang in Belron 54,85% vanaf februari 2018. In de verwachtingen wordt uitgegaan van een belang van 58,18% (gewogen gemiddelde van 94,85% gedurende één maand en 54,85% gedurende 11 maanden) in 2017 en 2018. Mocht Belron in 2017 in die verhouding (58,18%) geconsolideerd geweest zijn, dan zou het *aangepaste* geconsolideerde resultaat vóór belastingen, groepsaandeel[1], 195,9 miljoen EUR bedragen hebben.

Op een markt waarvan verwacht wordt dat hij lichtjes zal dalen, streeft D'Ieteren Auto naar stabiele volumes dankzij commerciële initiatieven en lanceringen van nieuwe modellen. Er wordt verwacht dat het *aangepaste* resultaat vóór belastingen, groepsaandeel[1], van D'Ieteren Auto en Corporate lichtjes zal stijgen.

Belron streeft naar een matige organische groei van de verkopen. Er wordt verwacht dat zijn bijdrage aan het *aangepaste* resultaat vóór belastingen, groepsaandeel[1], van D'Ieteren zou stijgen met bijna 10% ('high single digit') op vergelijkbare basis (uitgaande van een gemiddeld belang van 58,18% voor 2017 en 2018). De verbetering zal voornamelijk voortvloeien uit Safelite (VS) en lagere kosten met betrekking tot het incentive-programma op lange termijn voor het management, aangezien het huidige 3-jarenprogramma in 2019 ten einde loopt en vervangen zal worden door directe investeringen in aandelen door het management.

Moleskine verwacht een stijging van zijn inkomsten en zijn *aangepast*[1] resultaat vóór belastingen met meer dan 10% ('double digit') dankzij de versterking van zijn organisatie en zijn strategische initiatieven.

2. Autodistributie (D'Ieteren Auto) en Corporate Activiteiten

- **Zonder de inschrijvingen van minder dan 30 dagen[3] steeg de Belgische markt met 2,7% op één jaar en bedroeg het marktaandeel van D'Ieteren Auto 21,29% in 2017 (21,83% in 2016).**
- **De verkopen van nieuwe voertuigen stegen in 2017 met 6,3% tot 2.905,1 miljoen EUR. De totale verkopen stegen met 6% tot 3.299,7 miljoen EUR (3.114,2 miljoen EUR in 2016).**
- **Het bedrijfsresultaat bedroeg 71,1 miljoen EUR (77,5 miljoen EUR in 2016):**
    - **Het *aangepaste* bedrijfsresultaat[1] steeg met 13,3% tot 85,9 miljoen EUR**
    - **De *aanpassingen*[1] inbegrepen in het bedrijfsresultaat bedroegen -14,8 miljoen EUR**
- **Het resultaat vóór belastingen bedroeg 84,6 miljoen EUR (81,1 miljoen EUR in 2016), een stijging met 4,3%.**
- **Het *aangepaste* resultaat vóór belastingen, groepsaandeel[1], bedroeg 98,2 miljoen EUR (84,2 miljoen EUR in 2016), een stijging met 16,6%.**
- **Er wordt in 2018 een lichte daling van de Belgische automarkt verwacht, na vier jaar van groei. D'Ieteren Auto streeft naar stabiele volumes dankzij commerciële initiatieven en lanceringen van nieuwe modellen. Er wordt verwacht dat het *aangepaste* resultaat vóór belastingen, groepsaandeel[1], matig zal verbeteren.**

2.1. ACTIVITEITEN EN RESULTATEN

De verkopen van D'Ieteren Auto stegen in 2017 met 6,0% tot 3.299,7 miljoen EUR, dankzij hogere volumes op een solide markt en een positief prijs-/mixeffect (meer SUV's).

Nieuwe voertuigen

Zonder de inschrijvingen van minder dan 30 dagen[3] steeg het aantal inschrijvingen van nieuwe wagens in België met 2,7% op één jaar tot 533.385 eenheden. Inclusief deze inschrijvingen bereikten de inschrijvingen van nieuwe wagens op de Belgische markt in totaal 546.558 eenheden, een stijging met 1,3% op één jaar. De verschuiving van dieselmotoren naar benzinemotoren en milieuvriendelijkere motoren zette zich voort. Het aandeel van de dieselmotoren daalde van 51,8% in 2016 tot 46,4% in 2017. Het aandeel van de motoren op alternatieve energie (elektrisch, hybride, CNG) steeg van 3,8% tot 5,4%.

Zonder de inschrijvingen van minder dan 30 dagen[3] bedroeg het marktaandeel van de door D'Ieteren Auto verdeelde merken 21,29% in 2017 (ten opzichte van 21,83% het jaar voordien).

Volkswagen bleef het leidersmerk in België met een marktaandeel[3] van 9,42% in 2017. We wijzen erop dat de vraag naar de Tiguan in 2016 gestimuleerd werd door de succesvolle run-out campagne van de oude versie en de lancering van de nieuwe Tiguan. Audi blijft geconfronteerd worden met grote concurrentie in het premium-segment. Het marktaandeel van Audi[3] bleef nagenoeg stabiel dankzij het succes van de Q2, de A5 en de Q5. Het aandeel van Škoda steeg lichtjes, voornamelijk dankzij de Kodiaq en de Superb. Het gestegen marktaandeel van SEAT weerspiegelt het succes van de Ateca SUV en de eerste inschrijvingen van de nieuwe Arona. Het marktaandeel van Porsche werd voornamelijk ondersteund door de grotere vraag naar de Panamera, die vervangen werd op het einde van 2016.

De inschrijvingen van nieuwe lichte bedrijfsvoertuigen in België bedroegen 76.786 eenheden, een stijging met 12,0% op één jaar tijd. De sterke stijging valt te verklaren door gunstige macro-economische factoren, een toename van de levering van pakjes via e-commerce en de kilometerheffing voor zware bedrijfsvoertuigen. Het marktaandeel van D'Ieteren Auto in het segment van de lichte bedrijfsvoertuigen steeg tot 10,7% in 2017 (10,0% in 2016 en 9,2% in 2015), dankzij het succes van de nieuwe Crafter en de Amarok.

Het aantal in 2017 door D'Ieteren Auto geleverde nieuwe voertuigen, met inbegrip van bedrijfsvoertuigen, bedraagt 125.229 eenheden (+2,2% in vergelijking met 2016). De stijging van de leveringen leidde in combinatie met een positief prijs- en modelmixeffect tot verkopen van nieuwe voertuigen ten bedrage van 2.905,1 miljoen EUR (+6,3% in vergelijking met 2016). Het succes van de onlangs gelanceerde SUV's verklaart het positieve modelmix-effect.

De Groep Volkswagen versnelde vorig jaar zijn inspanningen op het vlak van productinnovatie, vooral in het SUV-segment dat marktaandeel blijft winnen op de Belgische markt van de nieuwe wagens. De volgende nieuwe SUV-modellen werden in 2017 gelanceerd: de Volkswagen Tiguan Allspace en T-Roc, de SEAT Arona en de Škoda Karoq. Er waren ook innovaties in andere segmenten: Volkswagen lanceerde de nieuwe Arteon en verving de Polo, Audi verving de A5 Cabrio en de A8, SEAT verving de Ibiza en de Škoda Citigo en Rapid kregen een facelift. De Porsche Cayenne en de Bentley Continental werden vervangen.

Andere activiteiten

De verkoop van wisselstukken en accessoires bedroeg 183,8 miljoen EUR (-0,9% op één jaar). De omzet uit de naverkoopactiviteiten van de concessies in eigen beheer bedroeg 82,3 miljoen EUR (-1,2% op één jaar). De verkopen van tweedehandse voertuigen bedroegen 66,3 miljoen EUR (+23,0% op één jaar).

De verkopen van D'Ieteren Sport, die voornamelijk bestaan uit motorfietsen, quads en scooters van het merk Yamaha, stegen met 0,7% tot 28,1 miljoen EUR.

Resultaten

Het bedrijfsresultaat bedroeg 71,1 miljoen EUR (77,5 miljoen EUR in 2016). Het *aangepaste* bedrijfsresultaat[1] steeg met 13,3% tot 85,9 miljoen EUR. Het resultaat weerspiegelt hogere volumes en een positief prijs-/ mixeffect, meer commerciële incentives, betere prestaties van de Retail-activiteiten en lagere Corporate-kosten. We wijzen erop dat het resultaat van het boekjaar 2016 beïnvloed werd door 7,8 miljoen EUR kosten met betrekking tot de "24 maanden gratis Wecare" campagne en 5,7 miljoen EUR kosten met betrekking tot de overname van Moleskine.

De *aanpassingen*[1] op het niveau van het bedrijfsresultaat bedroegen -14,8 miljoen EUR. Ze omvatten:

- 7,2 miljoen EUR kosten met betrekking tot de tenuitvoerlegging van de 'Market Area'-strategie
- Honoraria en een transactie bonus in het kader van de verkoop van een belang van 40% in Belron (EUR 7,6 miljoen EUR)

De netto financiële inkomsten bedroegen 8,1 miljoen EUR (-1,0 miljoen EUR in 2016). *De aangepaste* netto financiële inkomsten[1], die 3,5 miljoen EUR bedroegen (-0,1 miljoen EUR in 2016), omvatten interest op leningen tussen segmenten, gedeeltelijk gecompenseerd door commissies op niet-aangewende kredietlijnen. De lening aan Moleskine met een looptijd van 5 jaar en een vaste rentevoet van 3% bedroeg op het einde van 2017 152 miljoen EUR.

Het resultaat vóór belastingen steeg met 4,3% tot 84,6 miljoen EUR (81,1 miljoen EUR in 2016).

Het *aangepaste* resultaat vóór belastingen, groepsaandeel[1], van D'Ieteren Auto & Corporate bedroeg 98,2 miljoen EUR (in vergelijking met 84,2 miljoen EUR in 2016, +16,6%). De bijdrage van de volgens de vermogensmutatiemethode verwerkte entiteiten (VDFin en D'Ieteren Lease) aan het *aangepaste* resultaat vóór belastingen, groepsaandeel[1], steeg van 8,5 miljoen EUR in 2016 tot 8,8 miljoen EUR in 2017 en weerspiegelt een stijging met 9% van het aantal gefinancierde activa.

Winstbelastingen bedroegen 23,4 miljoen EUR, in vergelijking met 2,7 miljoen EUR ontvangsten uit inkomstenbelastingen in 2016. *De aangepaste*[1] belastinglasten bedroegen 26,3 miljoen EUR (ten opzichte van 5,6 miljoen EUR *aangepaste* belastinginkomsten in 2016). De verlaging van de notionele interestvoet van 1,131% tot 0,237% en wijzigingen in uitgestelde belastingvorderingen met betrekking tot de aftrekbaarheid van bepaalde voorzieningen en belastingkredieten verklaren het verschil tussen 2016 en 2017.

Het resultaat na belastingen, groepsaandeel, bedroeg 61,2 miljoen EUR (83,8 miljoen EUR in 2016). Het *aangepaste* resultaat na belastingen, groepsaandeel[1], bedroeg 68,7 miljoen EUR (86,7 miljoen EUR in 2016). De evolutie op één jaar is voornamelijk toe te schrijven aan het hiervoor vermelde belastingeffect.

2.2. RECENTSTE ONTWIKKELING

De overname van Rietje werd in januari 2018 afgerond. Dit omvat concessies van Volkswagen (wagens en bedrijfsvoertuigen), Audi en Škoda en een multimerken-carrosserie in het noorden van Antwerpen. De transactie kadert perfect in de strategie van D'Ieteren Auto om zijn retail-aanwezigheid langs de as Antwerpen-Brussel te versterken.

D'Ieteren Auto streeft ernaar een rol te spelen in de mobiliteit van de toekomst, die grote veranderingen zal ondergaan door carsharing, het toenemende succes van elektrische voertuigen, digitalisering en de komst van autonome wagens. Lab Box, in 2017 opgericht als een autonome juridische entiteit, heeft tot doel innovatieve mobiliteitsoplossingen te analyseren en te ontwikkelen. Poppy, een carsharing start-up in Antwerpen, is een van de eerste initiatieven van Lab Box. Na een testfase werd Poppy in januari 2018 officieel gelanceerd met een vloot van 350 milieuvriendelijke wagens (Volkswagen e-Golfs en Audi A3 g-trons).

Giovanni Palmieri treedt op 1 april 2018 in dienst bij D'Ieteren Auto als Chief Information Officer en lid van het directiecomité van D'Ieteren Auto. Dhr. Palmieri bekleedde verschillende management- en IT-functies bij de NMBS (Belgische spoorwegen). Zijn technische knowhow en zijn ervaring met bedrijfsbeheer en change management zullen D'Ieteren Auto helpen om succesvol te zijn in een steeds meer digitale omgeving.

2.3. ACTIVITEITSVOORUITZICHTEN VOOR 2018

Er wordt in 2018 een lichte daling van de Belgische automarkt verwacht. D'Ieteren Auto streeft naar stabiele volumes dankzij commerciële initiatieven en lanceringen van nieuwe modellen. Voor 2018 staat de vervanging van de Volkswagen Touareg op het programma. Audi zal de nieuwe Q8 en de elektrische e-Tron lanceren en de Audi A7, Q3, A6 en A1 vervangen. Porsche zal de 911 vervangen en Lamborghini zal de Urus (SUV) lanceren.

De 96e editie van het Brusselse Autosalon vond plaats van 12 tot 21 januari 2018 en was een groot succes voor D'Ieteren Auto. Het aantal klantencontracten dat in de maand januari werd ondertekend, bereikte een record (+18% in vergelijking met januari 2017 en +29% in vergelijking met januari 2016). We wijzen erop dat zowel in 2016 als in 2018 het 'grote' Autosalon plaatsvond in Brussel. Eind januari 2018 was het orderboek van D'Ieteren Auto respectievelijk 17% en 26% hoger in vergelijking met eind januari 2017 en eind januari 2016.

Er wordt verwacht dat het *aangepaste* resultaat vóór belastingen, groepsaandeel[1], lichtjes zal verbeteren.

3. Herstelling en vervanging van voertuigbeglazing – Belron

- **In 2017 verleende Belron diensten aan 16,5 miljoen klanten (waarvan 12,4 miljoen voor de herstelling en vervanging van voertuigbeglazing), een stijging met 7,1% ten opzichte van 2016.**
- **De Net Promotor Score steeg met 50 bp tot een record van 83,1%.**
- **Belron kende een sterke verkoopdynamiek: de externe verkopen (3.486,2 miljoen EUR) stegen met 5,5%, bestaande uit 6,0% organische[5] groei en 1,8% groei uit overnames, gedeeltelijk gecompenseerd door een negatieve impact van 2,3% uit wisselkoersschommelingen.**
- **Het bedrijfsresultaat bedroeg 148,5 miljoen EUR (41,6 miljoen EUR in 2016):**
  - **Het *aangepaste* bedrijfsresultaat[1] bedroeg 189,8 miljoen EUR (-0,5%).**
  - **De *aanpassingen*[1] bedroegen 41,3 miljoen EUR (zie details op de volgende pagina).**
- **Het resultaat vóór belastingen bedroeg 62,4 miljoen EUR (5,3 miljoen EUR in 2016).**
- **Het *aangepaste* resultaat vóór belastingen, groepsaandeel[1], bedroeg 134,5 miljoen EUR (148,4 miljoen EUR in 2016).**
- **Vooruitzichten voor 2018: Belron verwacht een matige organische groei van de verkopen. Er wordt verwacht dat het *aangepaste* resultaat vóór belastingen[1] van Belron op vergelijkbare basis zal stijgen met bijna 10% ('high single digit').**

3.1. ACTIVITEITEN EN RESULTATEN

Verkopen

De verkopen van Belron bedroegen 3.486,2 miljoen EUR in 2017, een stijging op één jaar met 5,5%, bestaande uit 6,0% organische groei[5] en 1,8% groei uit overnames, gedeeltelijk gecompenseerd door een negatieve impact van 2,3% uit wisselkoersschommelingen. Het totaalaantal klanten voor de herstelling en vervanging van voertuigbeglazing steeg met 5,1% tot 12,4 miljoen, ondanks de context van marktdalingen op de meeste markten. De impact uit wisselkoersschommelingen is voornamelijk te wijten aan de zwakkere Amerikaanse dollar en het zwakkere Britse pond.

De Europese verkopen stegen met 7,6%, bestaande uit 5,2% organische[5] groei en 3,7% groei uit overnames, gedeeltelijk gecompenseerd door een negatieve impact van 1,3% uit wisselkoersschommelingen. De stijging van de organische verkopen[5] werd voornamelijk gerealiseerd in de grootste landen (Frankrijk, Duitsland en het VK). Dit werd ondersteund door een stijging van het marktaandeel, een positief prijs-/mixeffect en hogere inkomsten uit nevenproducten. De groei uit overnames heeft voornamelijk betrekking op de opname van CARe Carrosserie (België) vanaf 31 maart 2017. De ongunstige impact uit wisselkoersschommelingen is voornamelijk te wijten aan het zwakkere Britse pond.

Buiten Europa stegen de verkopen met 3,4%, bestaande uit een stijging van de organische verkopen[5] met 6,3% en 0,2% groei uit overnames, gedeeltelijk gecompenseerd door een negatieve impact van 3,1% uit wisselkoersschommelingen. Safelite (VS) liet een sterke groei optekenen, ondanks een moeizame start van het jaar door zachte winteromstandigheden in het noordoosten. Er werd een stijging van de verkopen gerealiseerd dankzij verdere stijgingen van het marktaandeel.

Resultaten

Het bedrijfsresultaat bedroeg in 2017 148,5 miljoen EUR (2016: 41,6 miljoen EUR). Het *aangepaste* bedrijfsresultaat[1] bleef nagenoeg stabiel op 189,8 miljoen EUR (2016: 190,7 miljoen EUR). Twee compenserende factoren hadden een invloed op het resultaat:

- Een stijging met 10,7 miljoen EUR van de kosten voor het incentive-plan op lange termijn voor het management, als weerspiegeling van een beter dan verwacht resultaat voor 2017 in combinatie met sterkere verwachtingen voor 2018 en 2019.
- In overeenstemming met IFRS 5 werden de activa en verplichtingen van Belron opgenomen onder 'Vaste activa/verplichtingen aangehouden voor verkoop' vanaf 28 november 2017, de datum waarop D'Ieteren en CD&R een definitieve overeenkomst ondertekenden voor de overname door CD&R van een aandeel van 40% in Belron. Krachtens IFRS 5 werden de materiële en immateriële vaste activa niet afgeschreven tussen 28 november 2017 en 31 december 2017, wat een positieve impact van 10,5 miljoen EUR had op het (*aangepaste*[1]) bedrijfsresultaat van Belron.

De rentabiliteit van Belron verbeterde zowel in het VK als in Duitsland, Spanje en Frankrijk. Het verlies in het VK werd aanzienlijk verminderd. Ook veel kleinere landen boekten bemoedigende resultaten. De lichte daling van de rentabiliteit in de VS resulteerde uit de zwakkere Amerikaanse dollar en de marktdaling als gevolg van de zachte winteromstandigheden in het noordoosten in het eerste kwartaal van 2017. De zwakkere Amerikaanse dollar had een negatieve impact van ongeveer 5 miljoen EUR op het *aangepaste*[1] bedrijfsresultaat. Het resultaat van Belron werd ook beïnvloed door opstart- en overnamekosten (10,6 miljoen EUR) met betrekking tot de uitbreiding van de dienstverlening.

De *aanpassingen*[1] in het bedrijfsresultaat ten bedrage van -41,3 miljoen EUR omvatten:

- Bijzondere waardevermindering op goodwill met betrekking tot Italië (-16,0 miljoen EUR)
- Een bijzondere waardevermindering op gekapitaliseerde IT-softwarekosten in de VS (-3,5 miljoen EUR)
- Afschrijving van merken en klantencontracten (-5,3 miljoen EUR)
- Winst op brandstofafdekkingsinstrumenten in de VS (1,6 miljoen EUR)
- Honoraria (-8,1 miljoen EUR) met betrekking tot het project om een minderheidspartner binnen te halen bij Belron
- Voorzieningen voor juridische geschillen (-11,4 miljoen EUR)
- Overige (1,4 miljoen EUR)

De netto financieringskosten bedroegen 86,1 miljoen EUR (2016: 35,5 miljoen EUR). Belron lanceerde in het vierde kwartaal van 2017 nieuwe termijnleningen voor een totaalbedrag van ongeveer 1,3 miljard EUR (1.025 miljoen USD en 425 miljoen EUR). De opbrengsten werden aangewend voor de herfinanciering van de bestaande US Private Placement (USPP) instrumenten, de terugbetaling van de bestaande aandeelhoudersleningen, de uitkering van een uitzonderlijk dividend en de dekking van vergoedingen en transactiekosten gerelateerd aan de herfinanciering. De *aanpassingen*[1] (48,6 miljoen EUR) in de netto financieringskosten hebben betrekking op herfinancieringsvergoedingen en kosten verbonden aan de vervroegde terugbetaling van de USPP's.

Het resultaat vóór belastingen bedroeg 62,4 miljoen EUR (een stijging ten opzichte van 5,3 miljoen EUR in 2016). Het aangepaste resultaat vóór belastingen, groepsaandeel1, bedroeg 134,5 miljoen EUR (in vergelijking met 148,4 miljoen EUR in 2016). Dit cijfer werd aangepast om de afschrijving ten bedrage van 10,0 miljoen EUR (groepsaandeel) van Belron's materiële en immateriële vaste activa te weerspiegelen (zie Appendix op pagina 15).

De winstbelastingen bedroegen 18,8 miljoen EUR (21,6 miljoen EUR). De *aangepaste*[1] winstbelasting bedroeg 30,0 miljoen EUR, wat een belastingvoet van 19,7% (17,4% in 2016) impliceert. Het resultaat na belastingen, groepsaandeel, bedroeg 41,3 miljoen EUR (-39,9 miljoen EUR in 2016).

Het *aangepaste* resultaat na belastingen, groepsaandeel[1], bedroeg 116,0 miljoen EUR (122,6 miljoen EUR in 2016).

3.2. RECENTE ONTWIKKELINGEN

Op 28 november 2017 ondertekenden D'Ieteren en CD&R een definitieve overeenkomst voor de verwerving door CD&R van een eigendomsbelang van 40% in de groep Belron. De transactie werd afgerond op 7 februari 2018. D'Ieteren behoudt een eigendomsbelang van 54,85% in Belron.

Belron legde zijn strategie voor de uitbreiding van zijn dienstverlening verder ten uitvoer. Er werden in verschillende landen pilootprojecten voor SMART Repair (herstelling en vervanging van voertuigschade) gelanceerd (bv. Nederland, Italië, België). In oktober verwierf Belron Maisoning Group, een Franse onderneming die woningherstellingsdiensten (renovatie en noodherstellingen) verleent aan zowel B2C- als B2B-klanten. Eind december sloot Belron een overeenkomst om de activa en activiteiten over te nemen van Laser Group die, via zijn leden, in Australië en Nieuw-Zeeland loodgieters- en elektriciteitsdiensten verleent aan eigenaars van woningen. Beide overnames kaderen perfect in de doelstelling van Belron: 'Het verschil maken door de problemen van klanten met veel zorg op te lossen'.

3.3. ACTIVITEITSVOORUITZICHTEN VOOR 2018

Belron streeft naar een matige organische groei van de verkopen[5] en een hoger aangepast[1] bedrijfsresultaat in 2018. Zijn bijdrage aan het *aangepaste* resultaat vóór belastingen, groepsaandeel[1], van D'Ieteren zal D'Ieteren's eigendomsbelang van 94,85% in januari 2018 en 54,85% vanaf februari 2018 weerspiegelen. Er wordt verwacht dat het *aangepaste* resultaat vóór belastingen, groepsaandeel[1], van Belron op vergelijkbare basis zal stijgen met bijna 10% ('high single digit'). Voor deze verwachting wordt uitgegaan van gemiddelde wisselkoersen in 2018 die in overeenstemming zijn met de wisselkoersen die golden op het einde van 2017. De verbetering zal een stijging van de verkopen en initiatieven ter verhoging van de efficiëntie weerspiegelen, evenals lagere kosten met betrekking tot het incentive-programma op lange termijn voor het management. Het 3-jarenprogramma zal vervangen worden door directe investeringen in aandelen die zullen worden aangeboden aan het management. In 2018 zullen er nog kosten zijn met betrekking tot de programma's die gelanceerd werden in 2016 en 2017. In 2019 zullen de kosten beperkt zijn tot het programma dat in 2017 van start ging.

Op basis van de overeengekomen transactieprijs tussen D'Ieteren en CD&R (ondernemingswaarde van 3 miljard EUR, wat na aftrek van schulden neerkomt op een nettovermogenswaarde van ongeveer 1,55 miljard EUR), bedraagt de totale geconsolideerde winst op de verkoop (geboekt op 100% van Belron in overeenstemming met IFRS 10) ongeveer 1 miljard EUR waarvan een kasinstroom van ongeveer 0,6 miljard EUR. Deze winst zal onder aanpassingen weergegeven worden in 2018.

4. Moleskine

- **Na de overname door D'Ieteren was 2017 voor Moleskine een overgangsjaar dat werd gekenmerkt door de lancering van strategische initiatieven en organisatorische ontwikkelingen.**
- **De resultaten van Moleskine werden vanaf 1 oktober 2016 volledig geconsolideerd in de rekeningen van D'Ieteren. Het bedrijf droeg in 2017 155,4 miljoen EUR (52,1 miljoen EUR in 2016) bij aan de geconsolideerde verkopen van D'Ieteren. Als we 12 maanden nemen in 2016, stegen de verkopen met 6,7% op één jaar of met 8,5% bij constante wisselkoersen dankzij gunstige ontwikkelingen voor alle producten, in alle regio's en voor bijna alle kanalen.**
- **De bijdrage van Moleskine aan het geconsolideerde bedrijfsresultaat van D'Ieteren bedroeg 25,2 miljoen EUR. Dit in vergelijking met 34,0 miljoen EUR op basis van een volledig jaar in 2016. De evolutie weerspiegelt voornamelijk 'fit-for-growth' kosten ter ondersteuning van de toekomstige ontwikkeling, integratiekosten en een nieuw lange termijn incentive-programma voor het management.**
- **De netto financiële kosten inclusief financieringskosten met betrekking tot de overname door D'Ieteren bedroegen 10,0 miljoen EUR. Het resultaat vóór belastingen en het *aangepaste* geconsolideerde resultaat vóór belastingen, groepsaandeel[1], bedroegen 15,2 miljoen EUR in 2017.**
- **Voor 2018 streeft Moleskine naar een groei van zijn verkopen en zijn *aangepaste* winst vóór belastingen met meer dan 10% ('double digit').**

4.1. ACTIVITEITEN EN RESULTATEN

Verkopen

De verkopen stegen met 6,7% (versus 12 maanden in 2016) of met 8,5% bij constante wisselkoersen.

Alle regio's kenden een groei bij constante wisselkoersen:

- EMEA (46% van totaal): +13,9% in alle kanalen, behalve e-commerce
- Amerika (37% van totaal): +4,1%, als resultaat van de moeilijkere offline-distributie
- APAC (17% van totaal): +4,5%, dankzij de groothandel en de e-commerce in China

Moleskine realiseerde in elk distributiekanaal een groei van de verkopen bij constante wisselkoersen, behalve in e-Commerce:

- Groothandel (57% van totaal): +7,0%, onder impuls van EMEA en APAC
- B2B (23% van totaal): +9,9%, ondanks een ongunstige vergelijkingsbasis met betrekking tot een grootschalig getrouwheidsprogramma in 2016 dat in 2017 niet herhaald werd
- Retail (15% van totaal): +16,6%, voornamelijk als resultaat van de bijdrage gedurende een volledig jaar van de winkels die in 2016 werden geopend
- e-Commerce (5% van totaal): -3,7%, als gevolg van de migratie naar een nieuw platform in 2017

Het groothandelskanaal kon rekenen op specifieke visuele merchandisingprojecten bij cruciale retailers in alle regio's en de aanboring van nieuwe kanalen. Zo werden er bijvoorbeeld tassen gelanceerd in winkels die gespecialiseerd zijn in reisartikelen en lederwaren en werden M+-producten verkocht in ketens gespecialiseerd in consumentenelektronica. Het B2B-kanaal bleef groeien dankzij de grotere focus op cruciale markten en grote deals, met inbegrip van grensoverschrijdende contracten. Het aantal retailwinkels steeg van 79 op het einde van 2016 tot 87 op het einde van 2017. De e-commerce-verkoop werd getroffen door logistieke problemen na de migratie naar een nieuw platform. De evolutie van de verkopen via de twee rechtstreekse kanalen werd getroffen door een ongunstige vergelijkingsbasis die voornamelijk verband houdt met de lancering van de Smart Writing Set in 2016.

Resultaten

Het bedrijfsresultaat bedroeg in 2017 25,2 miljoen EUR (12 maanden 2016: 34,0 miljoen EUR) en de marge daalde van 23,4% tot 16,2%. Dit weerspiegelt:

- Kosten met betrekking tot strategische projecten voor toekomstige groei (bv. de versterking van de regionale bedrijfsstructuren, digitale innovatieprojecten, de Moleskine Foundation, verhuizing naar nieuwe hoofdzetel, …)
- Een stijging van het aantal VTE's van 401 op het einde van 2016 tot 468 op het einde van 2017
- Een versterking van de IT-infrastructuur (op 1 januari werd binnen de hele onderneming SAP gelanceerd)
- 2,5 miljoen EUR kosten met betrekking tot het nieuwe incentive-programma op lange termijn
- Consultancykosten voor de uitwerking van een nieuw 5-jarenplan voor de onderneming
- Fusiekosten (Moleskine SpA fuseerde met zijn moedermaatschappij DM Invest Srl)
- Een negatief kanaalmixeffect: hogere weging van het verlieslatende retailkanaal
- Een negatieve valuta-impact van 1,3 miljoen EUR, voornamelijk als gevolg van de zwakkere Amerikaanse dollar

De netto financiële kosten stegen van 1,0 miljoen EUR tot 10,0 miljoen EUR als gevolg van de financieringskosten met betrekking tot de overname door D'Ieteren.

Het resultaat vóór belastingen bedroeg over het volledige jaar 15,2 miljoen EUR (ten opzichte van 32,9 miljoen EUR in 2016) en de nettowinst daalde van 23,3 miljoen EUR tot 10,1 miljoen EUR.

4.2. BELANGRIJKSTE ONTWIKKELINGEN

Moleskine bleef innoveren, terwijl het bedrijf in de tweede helft van 2017 zijn productassortiment uitbreidde en versterkte. Enkele belangrijke hoogtepunten:

- De lancering van de Smart Planner, een nieuwe manier om afspraken op papier onmiddellijk te digitaliseren en te synchroniseren met onlinekalenders, zowel op Android- als op iOS-toestellen.
- Het Open Innovation Program in partnerschap met incubator Digital Magics: een internationale oproep voor start-ups en scale-ups om projectvoorstellen in te dienen die samen met Moleskine verder ontwikkeld kunnen worden om de groeiende Moleskine+-categorie uit te breiden.

In november werd de Moleskine Foundation gelanceerd. De doelstelling van deze non-profitorganisatie is gebaseerd op de overtuiging dat kwaliteitsvol onderwijs cruciaal is om een positieve verandering teweeg te brengen in de maatschappij en onze collectieve toekomst te bevorderen. De Foundation spitst zich toe op gemeenschappen die worden getroffen door culturele en sociale ontbering en wil alles in het werk stellen om jongeren onconventionele educatieve middelen en ervaringen aan te reiken die helpen om kritisch denken, creativiteit en levenslang leren te stimuleren. De Foundation is zowel vanuit organisatorisch als vanuit operationeel standpunt volledig onafhankelijk van het bedrijf. Moleskine steunt de Foundation via een financiële bijdrage.

4.3. ACTIVITEITSVOORUITZICHTEN VOOR 2018

In 2018 streeft Moleskine naar een groei van zijn verkopen en zijn *aangepaste* winst vóór belastingen met meer dan 10% ('double digit'), op basis van zijn sterkere organisatie en zijn strategische initiatieven.

Er wordt verwacht dat het aandeel van de niet-papierproducten en M+ als % van de totale verkoop verder zal stijgen.

De rentabiliteit van het retailkanaal is een strategische prioriteit die kracht zal worden bijgezet door verder operationele uitmuntendheid na te streven om zo een betere klantenervaring te garanderen. Andere strategische prioriteiten zijn de verdere ontwikkeling van de nieuwe productcategorieën (tassen & digitale producten) en de versterking van de IT-systemen en -tools (bv. CRM).

5. Onderzoek en ontwikkeling

Onderzoek en ontwikkelingskosten van de groep tijdens het jaar bedragen 1,9 miljoen EUR en betreffen alleen de sector van de herstelling en vervanging van voertuigbeglazing. Belron investeert voortdurend in onderzoek en ontwikkeling op het gebied van de herstelling en vervanging van voertuigbeglazing om scherp te blijven in dit domein. Deze activiteit wordt ondernomen met het oog op het verzekeren dat er aan de prestatie en kwaliteitsstandaarden van de groep wordt voldaan.

1 Om de onderliggende prestaties beter te weerspiegelen en aan de beleggers bijstand te verlenen om meer inzicht te krijgen in de financiële prestaties, maakt D'Ieteren gebruik van Alternative Performance Measures ("APM's»). Deze APM's zijn niet-GAAP-metingen. Dit wil zeggen dat hun definities niet opgenomen zijn in IFRS. D'Ieteren stelt de APM's niet voor als een alternatief voor de financiële metingen bepaald in overeenstemming met IFRS en hecht aan APM's geen groter belang dan aan de gedefinieerde IFRS-metingen. Zie pagina 10 voor de definitie van deze prestatie-indicatoren.

2 De gecombineerde cijfers omvatten Belron aan 100%. We wijzen erop dat Belron in overeenstemming met IFRS in 2017 is opgenomen onder beëindigde bedrijfsactiviteiten. De cijfers voor 2016 werden overeenkomstig aangepast.

3 Om een preciezer beeld van de automarkt te krijgen, maakt Febiac inschrijvingscijfers bekend waar die voertuigen zijn uitgefilterd die binnen de 30 dagen na hun eerste inschrijving uitgeschreven werden. Het betreft meestal voertuigen waarvan verondersteld kan worden dat ze niet door de finale klant in België in het verkeer werden gebracht.

4 De netto financiële schuld is geen IFRS-indicator. D'Ieteren gebruikt deze APM (Alternative Performance Measure) om zijn schuldenlast te weerspiegelen. Deze niet-GAAP-indicator wordt gedefinieerd als de som van de leningen verminderd met de kasmiddelen, de kasequivalenten en de investeringen in vaste en vlottende financiële activa. Zie pagina 17.

5 "Organische groei" is een Alternatieve Prestatiemaatstaf die de groep gebruikt om de evolutie van de inkomsten tussen twee opeenvolgende periodes te meten, bij constante wisselkoers en zonder de impact van veranderingen in consolidatiekring of overnames.

6 EBITDA is geen IFRS-indicator. Deze APM (niet-GAAP-indicator) wordt gedefinieerd als de inkomsten vóór interesten, belastingen, waardeverminderingen en afschrijvingen.

Appendix

Alternatieve prestatiemaatstaven (APM's)

Kader en definities
De groep maakt gebruik van alternatieve prestatiemaatstaven (APM's) om zijn onderliggende prestaties uit te drukken en om investeerders, effectenanalisten en andere geïnteresseerde partijen te helpen zijn resultaten beter te begrijpen. Deze alternatieve prestatie-indicatoren worden intern gebruikt om de resultaten van de groep en van zijn business units te analyseren.

Deze APM's zijn niet binnen GAAP gedefinieerde prestatiemaatstaven die buiten IFRS vallen. Ze worden afgeleid uit de geauditeerde IFRS-rekeningen. Het is mogelijk dat de APM's niet vergelijkbaar zijn met de alternatieve prestatiemaatstaven van andere ondernemingen en ze houden beperkingen in als analytische tools. De APM's mogen niet afzonderlijk in beschouwing worden genomen of ter vervanging van de analyse van de prestaties of de liquiditeit van de groep krachtens IFRS. De groep presenteert APM's niet als een alternatief voor financiële maatstaven bepaald in overeenstemming met IFRS en geeft niet meer nadruk aan APM's dan aan de gedefinieerde IFRS-maatstaven.

Elke post van de winst-en-verliesrekening (zie volgende pagina) en elk subtotaal van de winst-en-verliesrekening van de segmenten wordt onderverdeeld om informatie te geven inzake *aangepas*t resultaat en *aanpassingen*.

De *aanpassingen* worden geïdentificeerd door de groep om vergelijkbare cijfers te presenteren, waardoor de investeerders een beter zicht hebben op de manier waarop de groep zijn financiële prestaties meet en beheert. Ze omvatten - maar zijn niet beperkt tot - de volgende elementen:

(a) opgenomen winsten en verliezen op de reële waarde op financiële instrumenten (i.e. de reële-waardeverandering tussen het begin en het einde van de periode, zonder rekening te houden met de verworven kasstromen van de derivaten gedurende de periode), waar hedge accounting niet zou worden toegepast volgens IAS 39 (in dit geval worden erkende reële-waardeopbrengsten of -verliezen in het geconsolideerde overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten opgenomen);
(b) koerswinsten en -verliezen bij de omzetting aan de slotkoers van de leningen en ontleningen in vreemde valuta;
(c) waardeaanpassing van financiële passiva die resulteren uit de verkoopopties toegestaan aan minderheidsbelangen vanaf 1 januari 2010;
(d) waardeverminderingen op goodwill en overige vaste activa;
(e) afschrijving van de immateriële vaste activa met een beperkte gebruiksduur erkend in het kader van de toerekening van de kostprijs van een bedrijfscombinatie, zoals gedefinieerd in IFRS 3;
(f) andere materiële elementen voortvloeiend uit gebeurtenissen of transacties verbonden met de gebruikelijke activiteiten van de groep, en die individueel of samen genomen (indien ze van dezelfde aard zijn), door hun belang of hun weerslag, apart worden vermeld.

Het *aangepaste* resultaat bestaat uit het IFRS-resultaat, exclusief de bovenvermelde aanpassingen.

De groep gebruikt als kernprestatie-indicator het *aangepaste* geconsolideerde resultaat vóór belastingen, groepsaandeel (*aangepast* PBT, groepsaandeel). Deze APM bestaat uit het resultaat vóór belastingen (PBT) van het segment, rekening houdend met het resultaat vóór belastingen van de beëindigde bedrijfsactiviteiten, en exclusief *aanpassingen* en het aandeel van de minderheidsaandeelhouders.

Voorstelling van de APM's in de geconsolideerde winst-en-verliesrekening voor het jaar afgesloten op 31 december

in miljoen EUR	2017			2016 (1)		
	Totaal	*Bestaande uit*		**Totaal**	*Bestaande uit*	
		Aangepast resultaat	*Aanpas-singen*		*Aangepast resultaat*	*Aanpas-singen*
Opbrengsten	**3.455,1**	*3.455,1*	*-*	**3.166,3**	*3.166,3*	*-*
Kosten van verkopen	-2.985,2	*-2.978,0*	*-7,2*	-2.796,5	*-2.789,3*	*-7,2*
Bruto marge	**469,9**	*477,1*	*-7,2*	**369,8**	*377,0*	*-7,2*
Commerciële en administratieve kosten	-374,3	*-366,7*	*-7,6*	-289,9	*-292,5*	*2,6*
Overige bedrijfsopbrengsten	5,8	*5,8*	*-*	10,5	*4,2*	*6,3*
Overige bedrijfskosten	-5,1	*-5,1*	*-*	1,7	*1,7*	*-*
Bedrijfsresultaat	**96,3**	*111,1*	*-14,8*	**92,1**	*90,4*	*1,7*
Netto financieringskosten	-1,9	*-6,5*	*4,6*	-2,4	*-1,5*	*-0,9*
Financiële opbrengsten	3,6	*0,7*	*2,9*	1,2	*1,2*	*-*
Financiële kosten	-5,5	*-7,2*	*1,7*	-3,6	*-2,7*	*-0,9*
Aandeel in het resultaat van entiteiten verwerkt volgens de vermogensmutatiemethode, netto van belastingen	5,4	*5,6*	*-0,2*	4,6	*5,4*	*-0,8*
Resultaat vóór belastingen	**99,8**	*110,2*	*-10,4*	**94,3**	*94,3*	*-*
Winstbelastingen	-28,5	*-31,4*	*2,9*	-1,4	*1,5*	*-2,9*
Resultaat uit voortgezette bedrijfsactiviteiten	**71,3**	*78,8*	*-7,5*	**92,9**	*95,8*	*-2,9*
Beëindigde bedrijfsactiviteiten	43,6	*122,3*	*-78,7*	-41,2	*129,3*	*-170,5*
RESULTAAT VAN DE PERIODE	**114,9**	*201,1*	*-86,2*	**51,7**	*225,1*	*-173,4*
Resultaat toerekenbaar aan:						
Houders van eigenvermogensinstrumenten van de onderneming	**112,6**	*194,8*	*-82,2*	**49,9**	*215,3*	*-165,4*
Minderheidsbelangen	2,3	*6,3*	*-4,0*	1,8	*9,8*	*-8,0*
Resultaat per aandeel						
Gewoon (EUR)	2,05	*3,55*	*-1,50*	0,91	*3,92*	*-3,01*
Verwaterd (EUR)	2,05	*3,54*	*-1,49*	0,91	*3,92*	*-3,01*
Resultaat per aandeel - Voortgezette bedrijfsactiviteiten						
Gewoon (EUR)	1,30	*1,44*	*-0,14*	1,65	*1,70*	*-0,05*
Verwaterd (EUR)	1,30	*1,43*	*-0,13*	1,64	*1,69*	*-0,05*

(1) Zoals aangepast om het segment Belron voor te stellen als een beëindigde bedrijfsactiviteit – Zie toelichtingen 1, 16 en 28 bij de geconsolideerde rekening van 2017 voor meer informatie.

Voorstelling van de APM's in de winst-en-verliesrekening van de segmenten voor het boekjaar afgesloten op 31 december

in miljoen EUR	2017					2016 (1)				
	D'Ieteren Auto	Belron	Mole-skine	Elimi-naties	Groep	D'Ieteren Auto	Belron	Mole-skine	Elimi-naties	Groep
Externe opbrengsten	3.299,7	3.486,2	155,4	-3.486,2	3.455,1	3.114,2	3.305,4	52,1	-3.305,4	3.166,3
Opbrengsten tussen segmenten	8,3	-	-	-8,3	-	7,7	-	-	-7,7	-
Opbrengsten per segment	**3.308,0**	**3.486,2**	**155,4**	**-3.494,5**	**3.455,1**	**3.121,9**	**3.305,4**	**52,1**	**-3.313,1**	**3.166,3**
Bedrijfsresultaat (per segment)	**71,1**	**148,5**	**25,2**	**-148,5**	**96,3**	**77,5**	**41,6**	**14,6**	**-41,6**	**92,1**
Bestaande uit Aangepast resultaat	*85,9*	*189,8*	*25,2*	*-189,8*	*111,1*	*75,8*	*190,7*	*14,6*	*-190,7*	*90,4*
Aanpassingen	*-14,8*	*-41,3*	*-*	*41,3*	*-14,8*	*1,7*	*-149,1*	*-*	*149,1*	*1,7*
Netto financieringskosten	8,1	-86,1	-10,0	86,1	-1,9	-1,0	-35,5	-1,4	35,5	-2,4
Financiële opbrengsten	3,4	0,3	0,2	-0,3	3,6	1,1	0,4	0,1	-0,4	1,2
Financiële kosten	-0,7	-85,5	-5,7	86,4	-5,5	-3,1	-35,5	-0,9	35,9	-3,6
Interesten op intragroep financiering	5,4	-0,9	-4,5	-	-	1,0	-0,4	-0,6	-	-
Aandeel in het resultaat van entiteiten verwerkt volgens de vermogensmutatie-methode, netto van belastingen	5,4	-	-	-	5,4	4,6	-0,8	-	0,8	4,6
Resultaat vóór belastingen	**84,6**	**62,4**	**15,2**	**-62,4**	**99,8**	**81,1**	**5,3**	**13,2**	**-5,3**	**94,3**
Bestaande uit Aangepast resultaat	*95,0*	*152,3*	*15,2*	*-152,3*	*110,2*	*81,1*	*156,6*	*13,2*	*-156,6*	*94,3*
Aanpassingen	*-10,4*	*-89,9*	*-*	*89,9*	*-10,4*	*-*	*-151,3*	*-*	*151,3*	*-*
Winstbelastingen	-23,4	-18,8	-5,1	18,8	-28,5	2,7	-21,6	-4,1	21,6	-1,4
Resultaat uit voortgezette bedrijfsactiviteiten	**61,2**	**43,6**	**10,1**	**-43,6**	**71,3**	**83,8**	**-16,3**	**9,1**	**16,3**	**92,9**
Bestaande uit Aangepast resultaat	*68,7*	*122,3*	*10,1*	*-122,3*	*78,8*	*86,7*	*129,3*	*9,1*	*-129,3*	*95,8*
Aanpassingen	*-7,5*	*-78,7*	*-*	*78,7*	*-7,5*	*-2,9*	*-145,6*	*-*	*145,6*	*-2,9*
Beëindigde bedrijfsactiviteiten	-	-	-	43,6	43,6	-	-24,9	-	-16,3	-41,2
RESULTAAT VAN DE PERIODE	**61,2**	**43,6**	**10,1**	**-**	**114,9**	**83,8**	**-41,2**	**9,1**	**-**	**51,7**

Toerekenbaar aan:	D'Ieteren Auto	Belron	Mole-skine	Elimi-naties	Groep	D'Ieteren Auto	Belron	Mole-skine	Elimi-naties	Groep
Houders van eigenvermogensinstrumenten van de onderneming	**61,2**	**41,3**	**10,1**	**-**	**112,6**	**83,8**	**-39,9**	**6,0**	**-**	**49,9**
Bestaande uit Aangepast resultaat	*68,7*	*116,0*	*10,1*	*-*	*194,8*	*86,7*	*122,6*	*6,0*	*-*	*215,3*
Aanpassingen	*-7,5*	*-74,7*	*-*	*-*	*-82,2*	*-2,9*	*-162,5*	*-*	*-*	*-165,4*
Minderheidsbelangen	-	2,3	-	-	2,3	-	-1,3	3,1	-	1,8
RESULTAAT VAN DE PERIODE	**61,2**	**43,6**	**10,1**	**-**	**114,9**	**83,8**	**-41,2**	**9,1**	**-**	**51,7**

(1) Zoals aangepast om het segment Belron voor te stellen als een beëindigde bedrijfsactiviteit – Zie toelichtingen 1, 16 en 28 bij de geconsolideerde rekening van 2017 voor meer informatie.

De kolom "Eliminaties" sluit de segment winst-en-verliesrekening (met Belron weergegeven als een voortgezette bedrijfsactiviteit) aan op

Uitleg en details van de aanpassingen

In 2017 en 2016 identificeerde de groep de volgende elementen als *aanpassingen* binnen de drie segmenten:

in miljoen EUR	2017					2016				
	D'Ieteren Auto		Belron		Totaal (segment)*	D'Ieteren Auto		Belron		Totaal (segment)*
Aanpassingen										
Opgenomen in bedrijfsresultaat	**-14,8**		**-41,3**		**-56,1**	**1,7**		**-149,1**		**-147,4**
Waardeaanpassingen van financiële instrumenten	*-*		*1,6*	*(e)*	*1,6*	*-*		*5,9*	*(e)*	*5,9*
Afschrijving van klantencontracten	*-*		*-4,5*	*(f)*	*-4,5*	*-*		*-9,6*	*(f)*	*-9,6*
Afschrijving van merken met beperkte gebruiksduur	*-*		*-0,8*	*(g)*	*-0,8*	*-*		*-1,0*	*(g)*	*-1,0*
Waardeverminderingsverlies op goodwill en vaste activa	*-*		*-19,5*	*(h)*	*-19,5*	*-*		*-133,2*	*(h)*	*-133,2*
Overige aanpassingen	*-14,8*	*(a)*	*-18,1*	*(i)*	*-32,9*	*1,7*	*(a)*	*-11,2*	*(i)*	*-9,5*
Opgenomen in netto financieringskosten	**4,6**		**-48,6**		**-44,0**	**-0,9**		**-1,4**		**-2,3**
Waardeverminderingsverlies op financiële activa	*-*		*-*		*-*	*-*		*-1,4*		*-1,4*
Waardeaanpassingen van verkoopopties toegestaan aan minderheidsbelangen	*1,7*	*(b)*	*-*		*1,7*	*-0,9*	*(b)*	*-*		*-0,9*
Overige aanpassingen	*2,9*	*(c)*	*-48,6*	*(j)*	*-45,7*	*-*		*-*		*-*
Opgenomen in resultaat van entiteiten verwerkt volgens de vermogensmutatiemethode	**-0,2**	*(d)*	**-**		**-0,2**	**-0,8**	*(d)*	**-0,8**		**-1,6**
Opgenomen in resultaat van het segment vóór belastingen (PBT)	**-10,4**		**-89,9**		**-100,3**	**-**		**-151,3**		**-151,3**

* Totaal van de *aanpassingen* op het niveau van elk segment, ondanks de classificatie als voortgezette of beëindigde bedrijfsactiviteit. De *aanpassingen* voorgesteld in het segment Belron zouden in mindering moeten worden gebracht van dit totaal om overeen te stemmen met de cijfers van de groep in de winst-en-verliesrekening van het segment.

D'Ieteren Auto

(a) In de periode omvatten de overige *aanpassingen* in het bedrijfsresultaat een kost van 7,2 miljoen EUR in het kader van het 'Market Area' project (optimalisering van het netwerk van onafhankelijke dealers) en 7,6 miljoen EUR professionele vergoedingen en een transactie bonus met betrekking tot het project om een minderheidspartner binnen te halen bij de onderneming (zie persberichten van 2 mei 2017, 19 november 2017, 28 november 2017 en 7 februari 2018). In de voorgaande periode omvatten de overige *aanpassingen* in het bedrijfsresultaat een opbrengst van 6,3 miljoen EUR op de verkoop van gebouwen die voordien werden gebruikt voor activiteiten, een opbrengst van 3,1 miljoen EUR op de gedeeltelijke vrijgave van voorzieningen die in december 2015 werden opgenomen met betrekking tot 'Emissiongate', en een kost van 7,7 miljoen EUR in het kader van het 'Market Area' project.

(b) De netto financieringskosten omvatten de waardeaanpassingskost van verkoopopties toegestaan aan sommige minderheidsbelangen (de familieholding van de CEO van Belron) voor een bedrag van 1,7 miljoen EUR (-0,9 miljoen EUR in de voorgaande periode).

(c) In de periode omvatten de overige *aanpassingen* in de netto financieringskosten de gerealiseerde winst op de verkoop in juli 2017 van D'Ieteren Auto's aandeel van 50% in OTA Keys nv aan Continental AG.

(c) In de periode bedraagt het aandeel van de groep in de *aanpassingen* van entiteiten verwerkt volgens de vermogensmutatiemethode -0,2 miljoen EUR (-0,8 miljoen EUR in de voorgaande periode). Dit betreft de afschrijving van immateriële vaste activa met een beperkte gebruiksduur (immateriële IT-activa erkend in het kader van de bijdrage aan OTA Keys nv van de ontwikkelingsactiviteiten rond de virtuele sleuteloplossingen - afschrijving geboekt in H1-2017 vóór de verkoop). In 2016 hield dit ook verband met de afschrijving van immateriële vaste activa met een beperkte gebruiksduur (klantencontracten erkend in het kader van de bijdrage van de activiteiten van operationele leasing van D'Ieteren Lease aan Volkswagen D'Ieteren Finance – per 31 december 2016 volledig afgeschreven).

Belron

(e) De reële waarde van brandstofafdekkingsinstrumenten bedraagt 1,6 miljoen EUR (5,9 miljoen EUR in de voorgaande periode) als gevolg van schommelingen in de netto reële waarde van derivaten. Wijzigingen in de netto reële waarde van derivaten stemt overeen met de verandering in de bruto reële waarde (i.e. de waardeverandering tussen het begin en het einde van de periode) zonder rekening te houden met de verworven kasstromen van de derivaten gedurende de periode.

(f) In het kader van recente overnames werden bepaalde klantencontracten erkend als immateriële vaste activa met een beperkte gebruiksduur. In de periode bedraagt de afschrijving 4,5 miljoen EUR (9,6 miljoen EUR in de voorgaande periode). 2,2 miljoen EUR heeft betrekking op de VS, waarvan de grootste component betrekking heeft op de oorspronkelijke verwerving van Safelite tien jaar geleden, die nu volledig afgeschreven is.

VS, waarvan de grootste component betrekking heeft op de oorspronkelijke verwerving van Safelite tien jaar geleden, die nu volledig afgeschreven is.

(g) De afschrijving van merken met een beperkte gebruiksduur (bepaalde merken worden niet langer beschouwd als immateriële vaste activa met een onbeperkte gebruiksduur aangezien er nu een limiet geldt voor de periode gedurende dewelke deze activa verwacht worden een instroom van kasmiddelen te genereren) bedraagt 0,8 miljoen EUR (1,0 miljoen EUR in de voorgaande periode).

(h) In de periode werd een totaal waardeverminderingsverlies van 19,5 miljoen EUR erkend. Dit bestaat uit:

- Een waardeverminderingsverlies van 16 miljoen EUR op de Italiaanse kasstroomgenererende eenheid, volledig toegewezen aan de goodwill, na de jaarlijkse waardeverminderingsberekening die werd verricht op elke kasstroomgenererende eenheid.
- Een waardeverminderingsverlies van 3,5 miljoen EUR op gekapitaliseerde softwarekosten in de Verenigde Staten na een beslissing om een project voor de ontwikkeling van een nieuw Supply Chain-systeem stop te zetten.

(i) In de periode omvatten overige *aanpassingen* ten bedrage van -18,1 miljoen EUR voornamelijk professionele vergoedingen (-8,1 miljoen EUR) met betrekking tot het project om een minderheidspartner binnen te halen in de onderneming (zie persberichten van 2 mei 2017, 19 november 2017, 28 november 2017 en 7 februari 2018) en voorzieningskosten (-11,4 miljoen EUR) voor twee beslechte juridische geschillen (Brazilië en het Verenigd Koninkrijk) en één lopend juridisch geschil (Verenigde Staten). In de voorgaande periode hadden overige *aanpassingen* te bedrage van -11,2 miljoen EUR voornamelijk betrekking op -11,8 miljoen EUR in het kader van de sluiting van de fabriek van Enfield in de Verenigde Staten.

(j) In de periode zijn overige *aanpassingen* in netto financieringskosten ten bedrage van -48,6 miljoen EUR versnelde interesten, vergoedingen en transactiekosten met betrekking tot de herfinanciering. Belron lanceerde in het vierde kwartaal van 2017 nieuwe termijnleningen voor een totaalbedrag van ongeveer 1,3 miljard EUR. De opbrengsten werden aangewend voor de herfinanciering van de bestaande US Private Placement (USPP) instrumenten, de terugbetaling van de bestaande aandeelhoudersvorderingen, de uitkering van een uitzonderlijk dividend en de dekking van vergoedingen en transactiekosten.

Aangepast resultaat vóór belastingen, groepsaandeel (*aangepast* PBT, groepsaandeel)

in miljoen EUR	2017				2016			
	D'Ieteren Auto	Belron	Mole-skine	Totaal (segment)	D'Ieteren Auto	Belron	Mole-skine	Totaal (segment)
Resultaat vóór belastingen (PBT) segment	**84,6**	**62,4**	**15,2**	**162,2**	**81,1**	**5,3**	**13,2**	**99,6**
Min: *Aanpassingen* in PBT	10,4	89,9	-	100,3	-	151,3	-	151,3
***Aangepast* PBT segment**	**95,0**	**152,3**	**15,2**	**262,5**	**81,1**	**156,6**	**13,2**	**250,9**
Min: Aandeel van de groep in de belastingen op het *aangepaste* resultaat van entiteiten verwerkt volgens de vermogensmutatiemethode	3,2	-	-	3,2	3,1	-	-	3,1
Aandeel van minderheidsbelangen in *aangepast* PBT	-	-7,8	-	-7,8	-	-8,2	-4,2	-12,4
***Aangepast* PBT segment, groepsaandeel**	**98,2**	**144,5**	**15,2**	**257,9**	**84,2**	**148,4**	**9,0**	**241,6**

Kernprestatie-indicator (op basis van *aangepast* PBT, groepsaandeel)

in miljoen EUR	2017				2016			
	D'Ieteren Auto	Belron	Mole-skine	Totaal (segment)	D'Ieteren Auto	Belron	Mole-skine	Totaal (segment)
***Aangepast* PBT segment, groepsaandeel**	**98,2**	**144,5**	**15,2**	**257,9**	**84,2**	**148,4**	**9,0**	**241,6**
Exclusief:								
Afschrijving van vaste activa (groepsaandeel)	-	-10,0	-	-10,0	-	-	-	-
***Aangepast* PBT, groepsaandeel (kernprestatie-indicator)**	**98,2**	**134,5**	**15,2**	**247,9**	**84,2**	**148,4**	**9,0**	**241,6**

In overeenstemming met de vereisten van IFRS 5 heeft de groep beslist om de vaste activa van Belron niet af te schrijven vanaf de datum (28 november 2017) van de classificatie als aangehouden voor verkoop (zie persbericht en geconsolideerde rekening voor meer informatie). De impact

op de geconsolideerde resultatenrekening bedraagt 10,5 miljoen EUR (10,0 miljoen EUR voor het aandeel van de groep) en mag niet in aanmerking worden genomen bij de berekening van de kernprestatie-indicator voor het boekjaar 2017.

Nettoschuld

Om zijn schuldenlast beter te weerspiegelen, maakt de groep gebruik van het begrip nettoschuld. Deze indicator die niet gedefinieerd wordt door de IFRS-normen, is een alternatieve prestatiemaatstaf (APM) en wordt niet voorgesteld als een alternatief voor de financiële indicatoren bepaald door de IFRS-normen. De nettoschuld is gelijk aan het totaal van de leningen en ontleningen verminderd met geldmiddelen, kasequivalenten en vaste en vlottende beleggingen. De nettoschuld houdt geen rekening met de reële waarde van de aan de schuld verbonden derivaten. De afgedekte leningen en ontleningen (d.w.z. waarop hedge accounting volgens IAS 39 wordt toegepast) worden omgerekend tegen de contractuele wisselkoersen van de verbonden cross currency swaps. De andere leningen en ontleningen worden omgerekend tegen de wisselkoersen geldend op balansdatum.

in miljoen EUR	**31 december 2017**				**31 december 2016**			
	D'Ieteren Auto	**Belron**	**Mole-skine**	**Totaal (segment)**	**D'Ieteren Auto**	**Belron**	**Mole-skine**	**Totaal (segment)**
Langlopende leningen en ontleningen	1,5	1.307,1	130,5	1.439,1	27,5	606,2	126,9	760,6
Kortlopende leningen en ontleningen	0,6	41,2	31,9	73,7	119,8	191,3	47,2	358,3
Leningen tussen segmenten	-152,0	-	152,0	-	-192,8	41,5	151,3	-
Brutoschuld	**-149,9**	**1.348,3**	**314,4**	**1.512,8**	**-45,5**	**839,0**	**325,4**	**1.118,9**
Min: Geldmiddelen en kasequivalenten	-272,4	-76,4	-25,0	-373,8	-4,0	-45,9	-48,3	-98,2
Min: Tot einde looptijd aangehouden financiële activa	-107,1	-	-	-107,1	-	-	-	-
Min: Overige vorderingen (vaste activa)	-20,1	-	-	-20,1	-20,0	-	-	-20,0
Min: Overige vorderingen (vlottende activa)	-	-	-	-	-2,2	-	-5,0	-7,2
Totale nettoschuld	**-549,5**	**1.271,9**	**289,4**	**1.011,8**	**-71,7**	**793,1**	**272,1**	**993,5**

De leningen tussen segmenten omvatten bedragen die door het segment D'Ieteren Auto werden geleend aan het segment Moleskine (non-recourse lening in het kader van de overname), aan marktvoorwaarden.

De netto cash positie van het segment D'Ieteren Auto steeg met 477,8 miljoen EUR tot 549,5 miljoen EUR. Deze stijging is voornamelijk toe te schrijven aan het buitengewone dividend (429 miljoen EUR) dat werd ontvangen van Belron na de uitgifte van nieuwe termijnleningen (zie hierna).

De netto financiële schuld van Belron steeg van 793,1 miljoen EUR op het einde van 2016 tot 1.271,9 miljoen EUR op het einde van 2017. De herfinanciering van Belron werd in november 2017 voltooid met de lancering van een Term Loan B met een looptijd van 7 jaar ten bedrage van 1.025 miljoen USD en 425 miljoen EUR met een revolving kredietfaciliteit met een looptijd van 6 jaar ten bedrage van 280 miljoen EUR. De opbrengsten van de Term Loan B werden aangewend voor de herfinanciering van de US Private Placement (USPP) instrumenten, de terugbetaling van aandeelhoudersvorderingen, de uitkering van een uitzonderlijk dividend (ongeveer 453 miljoen EUR) aan de aandeelhouders en de dekking van vergoedingen en transactiekosten gerelateerd aan de herfinanciering.

s.a. D'Ieteren n.v.
Geconsolideerde jaarrekening 2017

INHOUD

GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

18 Geconsolideerde winst-en-verliesrekening

19 Geconsolideerd overzicht van gerealiseerde en nietgerealiseerde resultaten

20 Geconsolideerde balans

21 Geconsolideerd mutatieoverzicht van het eigen vermogen

22 Geconsolideerd kasstroomoverzicht

23 Toelichtingen bij de geconsolideerde jaarrekening

ALGEMENE INFORMATIE

23 Toelichting 1: Algemene informatie

RESULTATEN VAN HET JAAR

24 Toelichting 2: Gesegmenteerde informatie

30 Toelichting 3: Opbrengsten

30 Toelichting 4: Bedrijfsresultaat

31 Toelichting 5: Netto financieringskosten

32 Toelichting 6: Resultaat per aandeel

PERSONEELSBELONINGEN

32 Toelichting 7: Op aandelen gebaseerde betalingen

34 Toelichting 8: Personeelsbeloningen

WINSTBELASTINGEN

40 Toelichting 9: Actuele en uitgestelde winstbelastingen

ACTIVA

43 Toelichting 10: Goodwill

46 Toelichting 11: Immateriële vaste activa

47 Toelichting 12: Materiële vaste activa

48 Toelichting 13: Vastgoedbeleggingen

48 Toelichting 14: Voorraden

49 Toelichting 15: Deelnemingen verwerkt volgens de vermogensmutatiemethode

50 Toelichting 16: Vaste activa (en group activa die worden afgestoten) aangehouden voor verkoop

52 Toelichting 17: Overige beleggingen, inclusief derivaten

53 Toelichting 18: Geldmiddelen en kasequivalenten

54 Toelichting 19: Handelsvorderingen en overige vorderingen

EIGEN VERMOGEN EN VERPLICHTINGEN

55 Toelichting 20: Kapitaal en reserves

56 Toelichting 21: Voorzieningen

57 Toelichting 22: Leningen en ontleningen

59 Toelichting 23: Handelsschulden en overige te betalen posten

FINANCIËLE INSTRUMENTEN

59 Toelichting 24: Financiële instrumenten – Reële waarde en risicobeheer

STRUCTUUR VAN DE GROEP

62 Toelichting 25: Bedrijfscombinaties

64 Toelichting 26: Relaties met minderheidsbelangen

65 Toelichting 27: Lijst van dochterondernemingen, geassocieerde ondernemingen en joint ventures

66 Toelichting 28: Beëindigde bedrijfsactiviteiten

OVERIGE INFORMATIE

67 Toelichting 29: Voorwaardelijke elementen en verplichtingen

68 Toelichting 30: Transacties met verbonden partijen

69 Toelichting 31: Wisselkoersen

70 Toelichting 32: Diensten verleend door de statutaire Commissaris

70 Toelichting 33: Gebeurtenissen na balansdatum

71 Toelichting 34: Grondslagen voor financiële verslaggeving

82 VERSLAG VAN DE COMMISSARIS

86 SAMENGEVATTE STATUTAIRE JAARREKENING 2017

Geconsolideerde winst-en-verliesrekening

Jaar afgesloten op 31 december

in miljoen EUR	Toelichting	2017	2016 (1)
Opbrengsten	3	**3.455,1**	**3.166,3**
Kosten van verkopen		-2.985,2	-2.796,5
Bruto marge		**469,9**	**369,8**
Commerciële- en administratieve kosten		-374,3	-289,9
Overige bedrijfsopbrengsten		5,8	10,5
Overige bedrijfskosten	4	-5,1	1,7
Bedrijfsresultaat	4	**96,3**	**92,1**
Netto financieringskosten	5	-1,9	-2,4
Financiële opbrengsten		3,6	1,2
Financiële kosten		-5,5	-3,6
Aandeel in het resultaat van entiteiten verwerkt volgens de vermogensmutatiemethode, netto van belastingen	15	5,4	4,6
Resultaat vóór belastingen		**99,8**	**94,3**
Winstbelastingen	9	-28,5	-1,4
Resultaat uit voortgezette bedrijfsactiviteiten		**71,3**	**92,9**
Beëindigde bedrijfsactiviteiten	28	43,6	-41,2
RESULTAAT VAN DE PERIODE		**114,9**	**51,7**
Resultaat toerekenbaar aan:			
Houders van eigen-vermogensinstrumenten van de moedermaatschappij		**112,6**	**49,9**
Minderheidsbelangen		2,3	1,8
Resultaat per aandeel			
Gewoon (in EUR)	6	2,05	0,91
Verwaterd (in EUR)	6	2,05	0,91
Resultaat per aandeel - voortgezette bedrijfsactiviteiten			
Gewoon (in EUR)	6	1,30	1,65
Verwaterd (in EUR)	6	1,30	1,64

(1) Zoals aangepast om de beëindigde activiteiten in het segment Belron te weerspiegelen - Zie toelichtingen 1 en 28 voor meer informatie.

De toelichtingen van pagina 23 tot 81 maken integraal deel uit van deze geconsolideerde jaarrekening.
De groep maakt gebruik van alternatieve prestatiemaatstaven (APM) om zijn financiële prestaties uit te drukken – Zie het geconsolideerde beheerverslag en de persmededeling.

Geconsolideerd overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten

Jaar afgesloten op 31 december

in miljoen EUR	Toelichting	2017	2016
Resultaat van de periode		114,9	51,7
Niet-gerealiseerde resultaten			
Elementen die nooit naar de winst- en verliesrekening zullen geclassificeerd worden:		41,2	-70,4
Herwaarderingen van verplichtingen/activa betreffende toegezegde pensioenrechten	*8*	*60,1*	*-88,6*
Gerelateerde belastingen		*-18,0*	*18,2*
Entiteiten verwerkt volgens de vermogensmutatiemethode - aandeel in niet-gerealiseerde resultaten (toegezegde pensioenrechten), netto van belastingen	*15*	*-0,9*	*-*
waarvan elementen uit de beëindigde bedrijfsactiviteiten		*40,8*	*-59,8*
Elementen die eventueel naar de winst- en verliesrekening zullen geclassificeerd worden:		-20,1	15,7
Omrekeningsverschillen		*-20,7*	*-5,7*
Herclassificatie van koersverschillen omwille van verlies van zeggenschap	*28*	*-*	*24,9*
Kasstroomafdekkingen: winsten (verliezen) voortvloeiend uit een verandering in de reële waarde opgenomen in eigen vermogen		*0,3*	*-4,0*
Belastingen met betrekking tot kasstroomafdekkingen		*0,3*	*0,5*
waarvan elementen uit de beëindigde bedrijfsactiviteiten		*-20,4*	*15,4*
Niet-gerealiseerde resultaten, netto van belastingen		21,1	-54,7
Totaal van de gerealiseerde- en niet-gerealiseerde resultaten van de periode		**136,0**	**-3,0**
zijnde: toerekenbaar aan houders van eigen-vermogensinstrumenten van de moedermaatschappij		*131,9*	*-2,4*
waarvan voortgezette bedrijfsactiviteiten		*72,0*	*79,6*
waarvan beëindigden bedrijfsactiviteiten		*59,9*	*-82,0*
toerekenbaar aan belangen zonder zeggenschap		*4,1*	*-0,6*

De toelichtingen van pagina 23 tot 81 maken integraal deel uit van deze geconsolideerde jaarrekening.

Geconsolideerde balans

Op 31 december

in miljoen EUR	Toelichting	2017	2016
Goodwill	10	184,2	1.091,2
Immateriële vaste activa	11	422,6	876,8
Materiële vaste activa	12	211,3	574,4
Vastgoedbeleggingen	13	9,0	3,8
Entiteiten verwerkt volgens de vermogensmutatiemethode	15	69,2	63,8
Voor verkoop beschikbare financiële activa	17	-	0,5
Personeelsbeloningen	8	-	0,5
Uitgestelde belastingvorderingen	9	19,9	86,3
Overige vorderingen	19	25,6	27,9
Vaste activa		**941,8**	**2.725,2**
Voorraden	14	367,7	679,0
Tot einde looptijd aangehouden financiële activa	17	107,1	-
Voor afdekking aangehouden derivaten	17	-	1,0
Voor handelsdoeleinden aangehouden derivaten	17	-	1,2
Andere financiële activa	17	-	5,0
Actuele belastingvorderingen	9	7,6	7,5
Handelsvorderingen en overige vorderingen	19	46,2	309,0
Geldmiddelen en kasequivalenten	18	297,3	98,2
Activa aangehouden voor verkoop	16	2.528,2	5,5
Vlottende activa		**3.354,1**	**1.106,4**
TOTAAL ACTIVA		**4.295,9**	**3.831,6**
Geplaatst kapitaal en reserves die aan houders van eigen-vermogensinstrumenten toerekenbaar zijn		1.764,3	1.683,0
Minderheidsbelangen		-3,8	0,5
Eigen vermogen		**1.760,5**	**1.683,5**
Personeelsbeloningen	8	24,4	53,7
Voorzieningen	21	18,9	50,5
Leningen en ontleningen	22	132,0	760,6
Verkoopopties toegestaan aan minderheidsbelangen	26	-	90,0
Andere schulden	23	1,5	3,0
Uitgestelde belastingverplichtingen	9	135,0	145,1
Langlopende verplichtingen		**311,8**	**1.102,9**
Voorzieningen	21	1,8	36,2
Leningen en ontleningen	22	32,5	358,3
Voor afdekking aangehouden derivaten	17	-	0,9
Uitgestelde betaling i.v.m. de acquisitie van Moleskine	25	-	15,9
Verkoopopties toegestaan aan minderheidsbelangen	26	80,9	-
Kortlopende belastingverplichtingen	9	1,8	25,0
Handelsschulden en overige te betalen posten	23	112,3	608,9
Passiva i.v.m vaste activa aangehouden voor verkoop	16	1.994,3	-
Kortlopende verplichtingen		**2.223,6**	**1.045,2**
TOTAAL EIGEN VERMOGEN EN VERPLICHTINGEN		**4.295,9**	**3.831,6**

De toelichtingen van pagina 23 tot 81 maken integraal deel uit van deze geconsolideerde jaarrekening.

Geconsolideerd mutatieoverzicht van het eigen vermogen

Op 31 december

in miljoen EUR	Geplaatst kapitaal en reserves die aan houders van eigenvermogensinstrumenten toerekenbaar zijn						Totaal groepsaandeel	Belangen zonder zeggenschap	Eigen vermogen
	Gewoon aandelenkapitaal	Uitgiftepremies	Eigen aandelen	Hedging reserve	Overgedragen resultaat	Cumulatieve omrekeningsverschillen			
Op 1 januari 2016	**160,0**	**24,4**	**-31,0**	**3,9**	**1.619,0**	**-43,0**	**1.733,3**	**1,8**	**1.735,1**
Resultaat van de periode	-	-	-	-	49,9	-	49,9	1,8	51,7
Niet-gerealiseerde resultaten	-	-	-	-3,8	-66,7	18,2	-52,3	-2,4	-54,7
Totaal van de gerealiseerde- en niet-gerealiseerde resultaten	**-**	**-**	**-**	**-3,8**	**-16,8**	**18,2**	**-2,4**	**-0,6**	**-3,0**
Eigen aandelen	-	-	-3,2	-	-	-	-3,2	-	-3,2
Dividend 2015 betaald in 2016	-	-	-	-	-49,2	-	-49,2	-2,4	-51,6
Verkoopopties - wijziging van de periode	-	-	-	-	-	-	-	4,8	4,8
Transfer binnen reserves	-	-	-0,1	-	-1,2	1,3	-	-	-
Overige wijzigingen	-	-	-	-	1,4	-	1,4	-	1,4
Totale bijdragen en uitkeringen	**-**	**-**	**-3,3**	**-**	**-49,0**	**1,3**	**-51,0**	**2,4**	**-48,6**
Acquisitie van minderheidsbelang zonder wijziging van zeggenschap	-	-	-	-	3,1	-	3,1	-3,1	-
Totaal wijziging van eigendomsbelangen	**-**	**-**	**-**	**-**	**3,1**	**-**	**3,1**	**-3,1**	**-**
Op 31 december 2016	**160,0**	**24,4**	**-34,3**	**0,1**	**1.556,3**	**-23,5**	**1.683,0**	**0,5**	**1.683,5**
Op 1 januari 2017	**160,0**	**24,4**	**-34,3**	**0,1**	**1.556,3**	**-23,5**	**1.683,0**	**0,5**	**1.683,5**
Resultaat van de periode	-	-	-	-	112,6	-	112,6	2,3	114,9
Niet-gerealiseerde resultaten	-	-	-	0,3	39,4	-20,4	19,3	1,8	21,1
Totaal van de gerealiseerde- en niet-gerealiseerde resultaten	**-**	**-**	**-**	**0,3**	**152,0**	**-20,4**	**131,9**	**4,1**	**136,0**
Eigen aandelen	-	-	-0,3	-	-	-	-0,3	-	-0,3
Dividend betaald in 2017 (zie toelichting 20)	-	-	-	-	-52,1	-	-52,1	-26,2	-78,3
Verkoopopties - wijziging van de periode	-	-	-	-	-	-	-	17,8	17,8
Overige wijzigingen (zie toelichting 7)	-	-	-	-	1,8	-	1,8	-	1,8
Totale bijdragen en uitkeringen	**-**	**-**	**-0,3**	**-**	**-50,3**	**-**	**-50,6**	**-8,4**	**-59,0**
Totaal wijziging van eigendomsbelangen	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Op 31 december 2017	**160,0**	**24,4**	**-34,6**	**0,4**	**1.658,0**	**-43,9**	**1.764,3**	**-3,8**	**1.760,5**

De toelichtingen van pagina 23 tot 81 maken integraal deel uit van deze geconsolideerde jaarrekening.

Geconsolideerd kasstroomoverzicht

Jaar afgesloten op 31 december

in miljoen EUR	Toelichting	2017	2016 (1)
Kasstroom uit de voortgezette bedrijfsactiviteiten			
Resultaat van de periode		71,3	92,9
Winstbelastingen	9	28,5	1,4
Aandeel in het resultaat van entiteiten verwerkt volgens de vermogensmutatiemethode, netto van belastingen	15	-5,4	-4,6
Netto financieringskosten	5	1,9	2,4
Bedrijfsresultaat uit voortgezette bedrijfsactiviteiten		**96,3**	**92,1**
Afschrijvingen	4/12	17,8	15,0
Afschrijvingen van immateriële vaste activa	4/11	4,1	2,0
Waardeverminderingsverliezen op goodwill en overige vaste activa		-	0,1
Overige niet-geldelijke posten		5,6	-11,4
Personeelsbeloningen		-4,5	-0,1
Overige kastkosten		-	-0,5
Wijziging in netto werkkapitaal		-10,8	68,1
Kasstroom uit de bedrijfsactiviteiten		**108,5**	**165,3**
Betaalde winstbelastingen		-23,1	-16,2
Netto kasstroom uit de bedrijfsactiviteiten		**85,4**	**149,1**
Kasstroom uit de voortgezette investeringsactiviteiten			
Aanschaffingen van vaste materiële en immateriële activa		-35,9	-31,6
Verkopen van vaste materiële an immateriële activa		2,7	12,0
Netto investering in immateriële en materiële vaste activa		**-33,2**	**-19,6**
Verwerving van dochterondernemingen (netto van verworven geldmiddelen)	25	-16,5	-472,5
Verkoop van entiteiten verwerkt volgens de vermogensmutatiemethode	15	2,5	-
Inbreng van geldmiddelen van/(in) joint ventures		2,2	-1,4
Investering in tot einde looptijd aangehouden financiële activa	17	-107,1	59,8
Ontvangen interesten		0,1	0,5
Dividenden ontvangen van entiteiten verwerkt volgens de vermogensmutatiemethode		-	0,3
Netto investering in overige financiële activa		4,5	-0,2
Netto kasstroom uit de investeringsactiviteiten		**-147,5**	**-433,1**
Kasstroom uit de voortgezette financieringsactiviteiten			
Uitoefening van aandelenopties		-	9,8
Netto vervreemding/(aanschaffing) van eigen aandelen		-0,3	-3,2
Terugbetaling van financiële leaseverplichtingen		-0,1	-0,1
Netto wijziging in andere leningen en ontleningen		-116,7	248,6
Betaalde interesten		-5,1	-1,0
Door de moedermaatschappij betaalde dividenden	20	-52,1	-49,3
Dividenden ontvangen van / (betaald door) dochterondernemingen	22	482,5	43,4
Netto kasstroom uit de financieringsactiviteiten		**308,2**	**248,2**
Kasstroom uit de voortgezette bedrijfsactiviteiten		**246,1**	**-35,8**
Kasstroom uit de beëindigde bedrijfsactiviteiten	1/28	**37,2**	**32,4**
TOTALE KASSTROOM VAN DE PERIODE		**283,3**	**-3,4**
Reconciliatie met de balans			
Geldmiddelen aan het begin van het boekjaar	18	96,7	110,1
Kasequivalenten aan het begin van het boekjaar		1,5	0,6
Geldmiddelen en kasequivalenten aan het begin van het boekjaar		**98,2**	**110,7**
Totale kasstroom van de periode		283,3	-3,4
Omrekeningsverschillen		-7,8	-9,1
Geldmiddelen en kasequivalenten aan het einde van het boekjaar		**373,7**	**98,2**
Inbegrepen in "geldmiddelen en kasequivalenten"	*18*	*297,3*	*98,2*
Inbegrepen in "vaste activa aangehouden voor verkoop"	*16*	*76,4*	-

(1) Zoals aangepast om de beëindigde activiteiten in het segment Belron te weerspiegelen - Zie toelichtingen 1 en 28 voor meer informatie.
De toelichtingen van pagina 23 tot 81 maken integraal deel uit van deze geconsolideerde jaarrekening.

Toelichtingen bij de geconsolideerde jaarrekening

TOELICHTING 1: ALGEMENE INFORMATIE

s.a. D'Ieteren n.v. (de 'Vennootschap') is in België als naamloze vennootschap erkend, waarvan de meerderheidsaandeelhouders worden opgesomd in toelichting 20. Het adres van de zetel van de Vennootschap is:
Maliestraat 50
B-1050 Brussel

De Vennootschap, opgericht in 1805 en verder uitgebouwd over verschillende familiegeneraties heen, streeft groei en waardecreatie na dankzij een langetermijnstrategie voor zijn ondernemingen op internationaal niveau, alsook een actieve stimulering en ondersteuning zodat deze ondernemingen zich kunnen ontwikkelen als marktleider in hun sector of in hun regio's. De Vennootschap, haar dochterondernemingen en haar belangen in geassocieerde ondernemingen en joint ventures (samen 'de groep') vormen een internationale groep, die momenteel actief is in drie activiteiten die opgebouwd werden rond sterke merken:

- 'D'Ieteren Auto' verdeelt in België de voertuigen van de merken Volkswagen, Audi, SEAT, Škoda, Bentley, Lamborghini, Bugatti, Porsche en Yamaha. Het is de grootste autoverdeler in België, met een marktaandeel van ongeveer 22% en 1,2 miljoen voertuigen in omloop op het einde van 2016;
- 'Belron' maakt het verschil door de problemen van klanten met veel zorg op te lossen. De onderneming is de wereldleider in de herstelling en vervanging van voertuigbeglazing met meer dan 10 hoofdmerken, waaronder Carglass®, Safelite® AutoGlass en Autoglass®. Daarnaast beheert het bedrijf voertuigbeglazings- en andere verzekeringsclaims in naam van verzekeringsklanten. Belron breidt tevens zijn diensten uit met een focus op de oplossing van problemen die mensen ervaren als ze bijstand nodig hebben bij herstellingen aan hun voertuigen en woningen;
- 'Moleskine' is een premium en inspirerend lifestyle merk. Het bedrijf ontwikkelt onder een iconisch merk notebooks en schrijf-, reis- en leesaccessoires die in meer dan 100 landen worden verkocht via een multi-channel distributiestrategie.

De Vennootschap noteert op Euronext Brussel.

Deze geconsolideerde jaarrekening werd goedgekeurd voor publicatie door de Raad van bestuur op 28 februari 2018.

Significante transactie

Op 2 mei 2017 kondigde de Vennootschap in het kader van de regelmatige evaluatie van haar strategische opties aan de mogelijkheid te onderzoeken om een minderheidspartner binnen te halen bij Belron, het wereldwijde nummer één op het vlak van de herstelling en vervanging van voertuigbeglazing. D'Ieteren wou meerderheidsaandeelhouder blijven, en tegelijkertijd zijn investeringscapaciteit versterken. De gedeeltelijke verkoop van de Belron aandelen aan een minderheidspartner zal D'Ieteren in staat stellen om zijn activiteiten uit te breiden en zijn langetermijnstrategie na te streven, die tot doel heeft te investeren in andere activiteiten met een sterk groeipotentieel. Het management van Belron staat volledig achter deze transactie die in overeenstemming is met de strategische visie van Belron. D'Ieteren zal de ontwikkeling van Belron volop verder steunen, zowel op de markt van de herstelling en vervanging van voertuigbeglazing als in het kader van de huidige zoektocht naar nieuwe diensten.

Op 28 november 2017 kondigde de Vennootschap de ondertekening aan van een definitieve overeenkomst met Clayton, Dubilier & Rice (CD&R) betreffende een partnershipinvestering in Belron. De transactie waarbij CD&R een aandeel van 40% in Belron verwierf, werd op 7 februari 2018 voltooid. De Vennootschap en het management van Belron blijven eigenaar van het resterende eigendomsbelang van 60%. De Raad van bestuur van de Vennootschap besloot dat de Groep zich op de balansdatum geëngageerd had tot een verkoopplan dat gepaard zal gaan met een verlies van exclusieve zeggenschap over zijn dochteronderneming, en besliste daarom om in de balans per 31 december 2017 alle activa en passiva van Belron te classificeren als aangehouden voor verkoop; de erkenningscriteria gedefinieerd in IFRS 5 'Vaste activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten' zijn immers vervuld. Bovendien besliste de Raad van bestuur om de resultaten over 12 maanden van het segment Belron voor te stellen als een beëindigde bedrijfsactiviteit; de criteria van IFRS 5 'Vaste activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten' zijn immers ook vervuld. De geconsolideerde winst-en-verliesrekening, het geconsolideerde overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten en het geconsolideerde kasstroomoverzicht voor het jaar eindigend op 31 december 2016 werden overeenkomstig aangepast. Zie toelichtingen 16 en 28 van deze geconsolideerde jaarrekening voor meer informatie en de desbetreffende mededelingen.

De resultaten van Belron zullen vanaf 2018, na het verlies van exclusieve zeggenschap bij de afronding van de transactie (7 februari 2018), opgenomen worden volgens de vermogensmutatiemethode (aandeel van 54,85%; gezamenlijke zeggenschap met CD&R).

Alternatieve prestatiemaatstaven (APM's)

De groep maakt gebruik van alternatieve prestatiemaatstaven (APM's) om zijn onderliggende prestaties uit te drukken en om investeerders te helpen zijn resultaten beter te begrijpen. Deze APM's zijn door de IFRS-normen niet gedefinieerde prestatie-indicatoren. De groep presenteert APM's niet als een alternatief voor financiële maatstaven bepaald in overeenstemming met IFRS en geeft niet meer nadruk aan APM's dan aan de gedefinieerde IFRS-maatstaven. Rekening houdend met de ESMA-richtlijnen inzake APM's die in oktober 2015 gepubliceerd werden, besliste de Raad van bestuur dat de APM's vanaf 31 december 2016 voorgesteld worden in de geconsolideerde beheerverslagen en persmededelingen.

TOELICHTING 2: GESEGMENTEERDE INFORMATIE

Toelichting 2.1: Segmentatiecriteria

De operationele segmenten van de groep voor de verslaggeving zijn D'Ieteren Auto, Belron en Moleskine.

D'Ieteren Auto omvat de autodistributieactiviteiten (zie toelichting 1) en de corporate activiteiten. Belron betreft Belron s.a. en dochterondernemingen (zie toelichting 1). Moleskine omvat Moleskine S.p.a. en dochterondernemingen (zie toelichting 1). Deze operationele segmenten zijn consistent met de organisatorische en interne rapporteringsstructuur van de groep.

De groep maakt ook gebruik van alternatieve prestatiemaatstaven (APM's) om zijn onderliggende prestaties uit te drukken en om investeerders te helpen zijn resultaten beter te begrijpen. Deze APM's zijn door de IFRS-normen niet gedefinieerde prestatie-indicatoren. Deze APM's en de informatie die erop betrekking heeft, worden meegedeeld in het geconsolideerde beheerverslag en de persmededeling (resultaten van het volledige boekjaar 2017).

Toelichting 2.2: Gesegmenteerde winst-en-verliesrekening - Operationele segmenten (Jaar afgesloten op 31 december)

in miljoen EUR	Toel.	2017					2016 (1)				
		D'Ieteren Auto	Belron	Mole-skine	Elimi-naties	Groep	D'Ieteren Auto	Belron	Mole-skine	Elimi-naties	Groep
Externe opbrengsten	3	3.299,7	3.486,2	155,4	-3.486,2	3.455,1	3.114,2	3.305,4	52,1	-3.305,4	3.166,3
Opbrengsten tussen segmenten		8,3	-	-	-8,3	-	7,7	-	-	-7,7	-
Opbrengsten per segment		**3.308,0**	**3.486,2**	**155,4**	**-3.494,5**	**3.455,1**	**3.121,9**	**3.305,4**	**52,1**	**-3.313,1**	**3.166,3**
Bedrijfsresultaat (per segment)	4	**71,1**	**148,5**	**25,2**	**-148,5**	**96,3**	**77,5**	**41,6**	**14,6**	**-41,6**	**92,1**
Netto financieringskosten	5	8,1	-86,1	-10,0	86,1	-1,9	-1,0	-35,5	-1,4	35,5	-2,4
Financiële opbrengsten		3,4	0,3	0,2	-0,3	3,6	1,1	0,4	0,1	-0,4	1,2
Financiële kosten		-0,7	-85,5	-5,7	86,4	-5,5	-3,1	-35,5	-0,9	35,9	-3,6
Intragroep financieringskosten		5,4	-0,9	-4,5	-	-	1,0	-0,4	-0,6	-	-
Aandeel in het resultaat van entiteiten verwerkt volgens de vermogensmutatie-methode, netto van belastingen	15	5,4	-	-	-	5,4	4,6	-0,8	-	0,8	4,6
Resultaat vóór belastingen		**84,6**	**62,4**	**15,2**	**-62,4**	**99,8**	**81,1**	**5,3**	**13,2**	**-5,3**	**94,3**
Winstbelastingen	9	-23,4	-18,8	-5,1	18,8	-28,5	2,7	-21,6	-4,1	21,6	-1,4
Resultaat uit voortgezette bedrijfsactiviteiten		**61,2**	**43,6**	**10,1**	**-43,6**	**71,3**	**83,8**	**-16,3**	**9,1**	**16,3**	**92,9**
Beëindigde bedrijfsactiviteiten	28	-	-	-	43,6	43,6	-	-24,9	-	-16,3	-41,2
RESULTAAT VAN DE PERIODE		**61,2**	**43,6**	**10,1**	**-**	**114,9**	**83,8**	**-41,2**	**9,1**	**-**	**51,7**

Toerekenbaar aan :	D'Ieteren Auto	Belron	Mole-skine	Elimi-naties	Groep	D'Ieteren Auto	Belron	Mole-skine	Elimi-naties	Groep
Houders van eigen-vermogensinstrumenten van de moedermaatschappij	**61,2**	**41,3**	**10,1**	**-**	**112,6**	**83,8**	**-39,9**	**6,0**	**-**	**49,9**
Minderheidsbelangen	-	2,3	-	-	2,3	-	-1,3	3,1	-	1,8
RESULTAAT VAN DE PERIODE	**61,2**	**43,6**	**10,1**	**-**	**114,9**	**83,8**	**-41,2**	**9,1**	**-**	**51,7**

(1) Zoals aangepast om de beëindigde activiteiten in het segment Belron te weerspiegelen - Zie toelichtingen 1 en 28 voor meer informatie.

In beide periodes wordt in de kolom 'Eliminaties' de winst-en-verliesrekening van het segment (waarin Belron in alle posten voorgesteld wordt als voortgezette bedrijfsactiviteit) in overeenstemming gebracht met de geconsolideerde winst-en-verliesrekening van de groep volgens IFRS (waarin Belron voorgesteld wordt als beëindigde bedrijfsactiviteit).

TOELICHTING 2: GESEGMENTEERDE INFORMATIE (vervolg)

Toelichting 2.3: Gesegmenteerde balans – Operationele segmenten

in miljoen EUR	Toelichting	2017				
		D'Ieteren Auto	Belron	Moleskine	Elimi-naties	Groep
Goodwill	10	12,3	898,2	171,9	-898,2	184,2
Immateriële vaste activa	11	11,5	463,3	411,1	-463,3	422,6
Materiële vaste activa	12	200,7	369,9	10,6	-369,9	211,3
Vastgoedbeleggingen	13	9,0	-	-	-	9,0
Entiteiten verwerkt volgens de vermogensmutatiemethode	15	69,2	-	-	-	69,2
Voor verkoop beschikbare financiële activa	17	-	0,5	-	-0,5	-
Voor afdekking aangehouden derivaten	17	-	2,0	-	-2,0	-
Voor handelsdoeleinden aangehouden derivaten	17	-	0,3	-	-0,3	-
Personeelsbeloningen	8	-	39,4	-	-39,4	-
Uitgestelde belastingvorderingen	9	12,1	45,3	7,8	-45,3	19,9
Overige vorderingen	19	23,2	2,2	2,4	-2,2	25,6
Vaste activa		**338,0**	**1.821,1**	**603,8**	**-1.821,1**	**941,8**
Voorraden	14	335,5	300,8	32,2	-300,8	367,7
Tot einde looptijd aangehouden financiële activa	17	107,1	-	-	-	107,1
Voor afdekking aangehouden derivaten	17	-	0,3	-	-0,3	-
Voor handelsdoeleinden aangehouden derivaten	17	-	2,8	-	-2,8	-
Actuele belastingvorderingen	9	0,4	4,7	7,2	-4,7	7,6
Handelsvorderingen en overige vorderingen	19	17,8	309,9	28,4	-309,9	46,2
Geldmiddelen en kasequivalenten	18	272,4	76,4	24,9	-76,4	297,3
Activa aangehouden voor verkoop	16	12,2	-	-	2.516,0	2.528,2
Vlottende activa		**745,4**	**694,9**	**92,7**	**1.821,1**	**3.354,1**
TOTAAL ACTIVA		**1.083,4**	**2.516,0**	**696,5**	**-**	**4.295,9**
Geplaatst kapitaal en reserves die aan houders van eigen-vermogensinstrumenten toerekenbaar zijn		1.764,3	-	-	-	1.764,3
Minderheidsbelangen		-	-3,8	-	-	-3,8
Eigen vermogen		**1.764,3**	**-3,8**	**-**	**-**	**1.760,5**
Personeelsbeloningen	8	22,6	9,3	1,8	-9,3	24,4
Voorzieningen	21	16,4	37,9	2,5	-37,9	18,9
Leningen en ontleningen	22	1,5	1.307,0	130,5	-1.307,0	132,0
Intragroep financiering		-152,0	-	152,0	-	-
Andere schulden	23	-	5,4	1,5	-5,4	1,5
Uitgestelde belastingverplichtingen	9	24,4	10,6	110,6	-10,6	135,0
Langlopende verplichtingen		**-87,1**	**1.370,2**	**398,9**	**-1.370,2**	**311,8**
Voorzieningen	21	-	50,5	1,8	-50,5	1,8
Leningen en ontleningen	22	0,6	41,2	31,9	-41,2	32,5
Voor afdekking aangehouden derivaten	17	-	2,6	-	-2,6	-
Voor handelsdoeleinden aangehouden derivaten	17	-	0,6	-	-0,6	-
Verkoopopties toegestaan aan minderheidsbelangen	26	80,9	-	-	-	80,9
Actuele belastingverplichtingen	9	1,1	26,5	0,7	-26,5	1,8
Handelsschulden en overige te betalen posten	23	78,0	501,3	34,3	-501,3	112,3
Passiva i.v.m. vaste activa aangehouden voor verkoop	16	1,4	-	-	1.992,9	1.994,3
Kortlopende verplichtingen		**162,0**	**622,7**	**68,7**	**1.370,2**	**2.223,6**
TOTAAL EIGEN VERMOGEN EN VERPLICHTINGEN		**1.839,2**	**1.989,1**	**467,6**	**-**	**4.295,9**

In 2017 wordt in de kolom 'Eliminaties' de gesegmenteerde balans (waarin de activa en passiva van Belron voorgesteld worden in elke relevante balanspost) in overeenstemming gebracht met de geconsolideerde balans van de groep volgens IFRS (waarin Belron geclassificeerd is als aangehouden voor verkoop).

TOELICHTING 2: GESEGMENTEERDE INFORMATIE (vervolg)

Toelichting 2.3: Gesegmenteerde balans – Operationele segmenten

in miljoen EUR	31 december 2016			
	D'Ieteren Auto	Belron	Moleskine	Groep
Goodwill	12,3	907,0	171,9	1.091,2
Immateriële vaste activa	10,6	457,0	409,2	876,8
Materiële vaste activa	197,8	367,1	9,5	574,4
Vastgoedbeleggingen	3,8	-	-	3,8
Entiteiten verwerkt volgens de vermogensmutatiemethode	63,8	-	-	63,8
Voor verkoop beschikbare financiële activa	0,5	-	-	0,5
Personeelsbeloningen	-	0,5	-	0,5
Uitgestelde belastingvorderingen	29,6	48,1	8,6	86,3
Overige vorderingen	22,6	2,4	2,9	27,9
Vaste activa	**341,0**	**1.782,1**	**602,1**	**2.725,2**
Voorraden	341,8	313,2	24,0	679,0
Voor afdekking aangehouden derivaten	-	1,0	-	1,0
Voor handelsdoeleinden aangehouden derivaten	-	1,2	-	1,2
Andere financiële activa	-	-	5,0	5,0
Actuele belastingvorderingen	0,7	5,0	1,8	7,5
Handelsvorderingen en overige vorderingen	20,8	261,4	26,8	309,0
Geldmiddelen en kasequivalenten	4,0	45,9	48,3	98,2
Activa aangehouden voor verkoop	5,5	-	-	5,5
Vlottende activa	**372,8**	**627,7**	**105,9**	**1.106,4**
TOTAAL ACTIVA	**713,8**	**2.409,8**	**708,0**	**3.831,6**
Geplaatst kapitaal en reserves die aan houders van eigen-vermogensinstrumenten toerekenbaar zijn	1.683,0	-	-	1.683,0
Minderheidsbelangen	-	0,5	-	0,5
Eigen vermogen	**1.683,0**	**0,5**	**-**	**1.683,5**
Personeelsbeloningen	24,4	27,5	1,8	53,7
Voorzieningen	18,7	31,7	0,1	50,5
Leningen en ontleningen	27,5	606,2	126,9	760,6
Intragroep financiering	-151,3	-	151,3	-
Verkoopopties toegestaan aan minderheidsbelangen	90,0	-	-	90,0
Andere schulden	-	1,9	1,1	3,0
Uitgestelde belastingverplichtingen	28,1	5,2	111,8	145,1
Langlopende verplichtingen	**37,4**	**672,5**	**393,0**	**1.102,9**
Voorzieningen	-	34,7	1,5	36,2
Leningen en ontleningen	119,8	191,3	47,2	358,3
Intragroep financiering	-41,5	41,5	-	-
Voor afdekking aangehouden derivaten	-	0,9	-	0,9
Uitgestelde betaling i.v.m. de acquisitie van Moleskine	-	-	15,9	15,9
Actuele belastingverplichtingen	2,0	23,0	-	25,0
Handelsschulden en overige te betalen posten	88,3	489,0	31,6	608,9
Passiva i.v.m. vaste activa aangehouden voor verkoop	-	-	-	-
Kortlopende verplichtingen	**168,6**	**780,4**	**96,2**	**1.045,2**
TOTAAL EIGEN VERMOGEN EN VERPLICHTINGEN	**1.889,0**	**1.453,4**	**489,2**	**3.831,6**

TOELICHTING 2: GESEGMENTEERDE INFORMATIE (vervolg)

Toelichting 2.4: Gesegmenteerd kasstroomoverzicht - Operationele segmenten (Jaar afgesloten op 31 december)

in miljoen EUR	Toelichting	2017				
		D'Ieteren Auto	Belron	Mole-skine	Elimi-naties	Groep
Kasstroom uit de voortgezette bedrijfsactiviteiten						
Resultaat van de periode		61,2	43,6	10,1	-43,6	71,3
Winstbelastingen	9	23,4	18,8	5,1	-18,8	28,5
Aandeel in het resultaat van entiteiten verwerkt volgens de vermogensmutatiemethode, netto van belastingen	15	-5,4	-	-	-	-5,4
Netto financieringskosten	5	-8,1	86,1	10,0	-86,1	1,9
Bedrijfsresultaat uit voortgezette bedrijfsactiviteiten		**71,1**	**148,5**	**25,2**	**-148,5**	**96,3**
Afschrijvingen op materiële vaste activa	4/12	13,0	83,2	4,8	-83,2	17,8
Afschrijvingen op immateriële vaste activa	4/11	2,1	33,3	2,0	-33,3	4,1
Bijzondere waardeverminderingsverliezen op goodwill en overige vaste activa	10	-	16,0	-	-16,0	-
Overige niet-geldelijke posten		-1,1	27,7	6,7	-27,7	5,6
Personeelsbeloningen		-3,8	-0,4	-0,7	0,4	-4,5
Overige geldelijke posten		-	-25,6	-	25,6	-
Wijziging in netto werkkapitaal		-3,1	-9,7	-7,7	9,7	-10,8
Kasstroom uit de bedrijfsactiviteiten		**78,2**	**273,0**	**30,3**	**-273,0**	**108,5**
Betaalde winstbelastingen		-10,8	-28,8	-12,3	28,8	-23,1
Netto kasstroom uit de bedrijfsactiviteiten		**67,4**	**244,2**	**18,0**	**-244,2**	**85,4**
Kasstroom uit de voortgezette investeringsactiviteiten						
Aanschaffingen van vaste activa		-23,7	-139,7	-12,2	139,7	-35,9
Verkopen van vaste activa		0,9	5,0	1,8	-5,0	2,7
Netto investering in immateriële en materiële vaste activa		**-22,8**	**-134,7**	**-10,4**	**134,7**	**-33,2**
Verwerving van dochterondernemingen (netto van verworven geldmiddelen)	25	-0,6	-50,2	-15,9	50,2	-16,5
Verkoop van entiteiten verwerkt volgens de vermogensmutatiemethode	15	2,5	-	-	-	2,5
Inbreng van geldmiddelen van/(in) joint venture		2,2	-	-	-	2,2
Investering in tot einde looptijd aangehouden financiële activa	17	-107,1	-	-	-	-107,1
Ontvangen interesten		0,1	0,3	-	-0,3	0,1
Netto investering in overige financiële activa		-0,6	0,1	5,1	-0,1	4,5
Netto kasstroom uit de investeringsactiviteiten		**-126,3**	**-184,5**	**-21,2**	**184,5**	**-147,5**
Kasstroom uit de voortgezette financieringsactiviteiten						
Netto vervreemding/(aanschaffing) van eigen aandelen		-0,3	-	-	-	-0,3
Terugbetaling van financiële leaseverplichtingen		-0,1	-37,4	-	37,4	-0,1
Netto wijziging in andere leningen en ontleningen	22	-146,5	651,7	-11,7	-610,2	-116,7
Intragroep financiering		45,3	-41,5	-3,8	-	-0,0
Betaalde interesten		-1,5	-86,6	-3,6	86,6	-5,1
Door de moedermaatschappij betaalde dividenden	20	-52,1	-	-	-	-52,1
Dividenden ontvangen van / (betaald door) dochterondernemingen	22	482,5	-508,7	-	508,7	482,5
Netto kasstroom uit de financieringsactiviteiten		**327,3**	**-22,5**	**-19,1**	**22,5**	**308,2**
Kasstroom uit de voortgezette bedrijfsactiviteiten		**268,4**	**37,2**	**-22,3**	**-37,2**	**246,1**
Kasstroom uit de beëindigde bedrijfsactiviteiten	1/28	**-**	**-**	**-**	**37,2**	**37,2**
TOTALE KASSTROOM VAN DE PERIODE		**268,4**	**37,2**	**-22,3**	**-**	**283,3**
Reconciliatie met de balans						
Geldmiddelen aan het begin van het boekjaar	18	2,5	45,9	48,3	-	96,7
Kasequivalenten aan het begin van het boekjaar		1,5	-	-	-	1,5
Geldmiddelen en kasequivalenten aan het begin van het boekjaar		**4,0**	**45,9**	**48,3**	**-**	**98,2**
Totale kasstroom van de periode		268,4	37,2	-22,3	-	283,3
Omrekeningsverschillen		-	-6,7	-1,1	-	-7,8
Geldmiddelen en kasequivalenten aan het einde van het boekjaar		**272,4**	**76,4**	**24,9**	**-**	**373,7**
Inbegrepen in "geldmiddelen en kasequivalenten"	*18*	*272,4*	-	*24,9*	-	*297,3*
Inbegrepen in "vaste activa aangehouden voor verkoop"	*16*	-	*76,4*	-	-	*76,4*

TOELICHTING 2: GESEGMENTEERDE INFORMATIE (vervolg)

Toelichting 2.4: Gesegmenteerd kasstroomoverzicht - Operationele segmenten (Jaar afgesloten op 31 december)

in miljoen EUR	2016 (1)				
	D'Ieteren Auto	Belron	Mole-skine	Elimi-naties	Groep
Kasstroom uit de voortgezette bedrijfsactiviteiten					
Resultaat van de periode	83,8	-16,3	9,1	16,3	92,9
Winstbelastingen	-2,7	21,6	4,1	-21,6	1,4
Aandeel in het resultaat van entiteiten verwerkt volgens de vermogensmutatiemethode, netto van belastingen	-4,6	0,8	-	-0,8	-4,6
Netto financieringskosten	1,0	35,5	1,4	-35,5	2,4
Bedrijfsresultaat uit voortgezette bedrijfsactiviteiten	**77,5**	**41,6**	**14,6**	**-41,6**	**92,1**
Afschrijvingen op materiële vaste activa	13,6	84,7	1,4	-84,7	15,0
Afschrijvingen op immateriële vaste activa	1,7	39,7	0,3	-39,7	2,0
Bijzondere waardeverminderingsverliezen op goodwill en overige vaste activa	0,1	133,2	-	-133,2	0,1
Overige niet-geldelijke posten	-12,7	9,9	1,3	-9,9	-11,4
Personeelsbeloningen	-	-22,6	-0,1	22,6	-0,1
Overige geldelijke posten	-	-15,8	-0,5	15,8	-0,5
Wijziging in netto werkkapitaal	61,4	-16,6	6,7	16,6	68,1
Kasstroom uit de bedrijfsactiviteiten	**141,6**	**254,1**	**23,7**	**-254,1**	**165,3**
Betaalde winstbelastingen	-4,8	-15,7	-11,4	15,7	-16,2
Netto kasstroom uit de bedrijfsactiviteiten	**136,8**	**238,4**	**12,3**	**-238,4**	**149,1**
Kasstroom uit de voortgezette investeringsactiviteiten					
Aanschaffingen van vaste activa	-29,2	-121,6	-2,4	121,6	-31,6
Verkopen van vaste activa	11,9	8,4	0,1	-8,4	12,0
Netto investering in immateriële en materiële vaste activa	**-17,3**	**-113,2**	**-2,3**	**113,2**	**-19,6**
Verwerving van dochterondernemingen (netto van verworven geldmiddelen)	-212,5	-22,7	-260,0	22,7	-472,5
Inbreng van geldmiddelen van/(in) joint venture	-1,4	-	-	-	-1,4
Investering in tot einde looptijd aangehouden financiële activa	59,8	-	-	-	59,8
Ontvangen interesten	0,5	0,4	-	-0,4	0,5
Dividenden ontvangen van entiteiten verwerkt volgens de vermogensmutatiemethode	0,3	-	-	-	0,3
Netto investering in overige financiële activa	-0,2	0,3	-	-0,3	-0,2
Netto kasstroom uit de investeringsactiviteiten	**-170,8**	**-135,2**	**-262,3**	**135,2**	**-433,1**
Kasstroom uit de voortgezette financieringsactiviteiten					
Uitoefening van aandelenopties	-	-	9,8	-	9,8
Netto vervreemding/(aanschaffing) van eigen aandelen	-3,2	-	-	-	-3,2
Terugbetaling van financiële leaseverplichtingen	-0,1	-32,0	-	32,0	-0,1
Netto wijziging in andere leningen en ontleningen	132,7	20,7	137,4	-42,2	248,6
Intragroep financiering	-172,8	21,5	151,3	-	-
Betaalde interesten	-0,8	-35,2	-0,2	35,2	-1,0
Door de moedermaatschappij betaalde dividenden	-49,3	-	-	-	-49,3
Dividenden ontvangen van / (betaald door) dochterondernemingen	43,4	-45,8	-	45,8	43,4
Netto kasstroom uit de financieringsactiviteiten	**-50,1**	**-70,8**	**298,3**	**70,8**	**248,2**
Kasstroom uit de voortgezette bedrijfsactiviteiten	**-84,1**	**32,4**	**48,3**	**-32,4**	**-35,8**
Kasstroom uit de beëindigde bedrijfsactiviteiten	**-**	**-**	**-**	**32,4**	**32,4**
TOTALE KASSTROOM VAN DE PERIODE	**-84,1**	**32,4**	**48,3**	**-**	**-3,4**
Reconciliatie met de balans					
Geldmiddelen aan het begin van het boekjaar	88,1	22,0	-	-	110,1
Kasequivalenten aan het begin van het boekjaar	-	0,6	-	-	0,6
Geldmiddelen en kasequivalenten aan het begin van het boekjaar	**88,1**	**22,6**	**-**	**-**	**110,7**
Totale kasstroom van de periode	-84,1	32,4	48,3	-	-3,4
Omrekeningsverschillen	-	-9,1	-	-	-9,1
Geldmiddelen en kasequivalenten aan het einde van het boekjaar	**4,0**	**45,9**	**48,3**	**-**	**98,2**
Inbegrepen in "geldmiddelen en kasequivalenten"	*4,0*	*45,9*	*48,3*	*-*	*98,2*
Inbegrepen in "vaste activa aangehouden voor verkoop"	-	-	-	-	-

(1) Zoals aangepast om de beëindigde activiteiten in het segment Belron te weerspiegelen - Zie toelichtingen 1 en 28 voor meer informatie.

TOELICHTING 2: GESEGMENTEERDE INFORMATIE (vervolg)

Toelichting 2.4: Gesegmenteerd kasstroomoverzicht - Operationele segmenten (Jaar afgesloten op 31 december)

In 2017 en 2016 wordt in de kolom 'Eliminaties' het gesegmenteerde kasstroomoverzicht (waarin Belron voorgesteld wordt als voortgezette bedrijfsactiviteit) in overeenstemming gebracht met het geconsolideerde kasstroomoverzicht van de groep volgens IFRS (waarin Belron voorgesteld wordt als beëindigde bedrijfsactiviteit).

In het segment Belron bevat de lijn 'Verwerving van dochterondernemingen' voor het jaar eindigend op 31 december 2017, naast andere transacties, de bedrijfscombinaties weergegeven in toelichting 25. In het segment Moleskine vertegenwoordigt het bedrag van 15,9 miljoen EUR de verwerving van de resterende minderheidsbelangen in januari 2017 (squeeze-out procedure – zie toelichting 11 van de geconsolideerde jaarrekening 2016 voor meer informatie).

In 2017 en 2016, in het segment Belron, bevat de lijn 'Overige niet-geldelijke posten', naast andere bedragen, de voorzieningen voor het incentive-programma op lange termijn voor het management, en bevat de lijn 'Overige geldelijke posten', naast andere bedragen, de kasuitstroom met betrekking tot de aangekondigde herstructureringen.

In 2016, in het segment Belron, bevatte de lijn 'Personeelsbeloningen', naast andere bedragen, de contante werkgeversbijdrage met betrekking tot de beëindiging van de toegezegd-pensioenregeling in de Verenigde Staten.

In 2017, in het segment Belron, bevat de lijn 'Netto investering in immateriële en materiële activa' niet de nieuwe financiële leases ten bedrage van 40,8 miljoen EUR. Deze zijn opgenomen in de lijn 'Toevoegingen' in toelichting 11 en 12.

In 2017, in het segment Moleskine, bevat de lijn 'Netto investeringen in overige financiële activa' de opbrengsten van de verkoop van een levensverzekeringsproduct dat eind 2015 werd opgestart (zie toelichting 17).

In 2017 en 2016 vertegenwoordigen de intragroep leningen bedragen geleend door het segment D'Ieteren Auto aan de segmenten Belron en Moleskine, aan marktvoorwaarden.

In 2017, in het segment Belron, bevat de lijn 'Betaalde interesten' de herfinancieringskosten en alle kosten (-48,6 miljoen EUR) voor de vervroegde terugbetaling van de USPP's (zie toelichting 22).

In 2017 bevat de lijn 'Dividenden ontvangen van/(betaald door) dochterondernemingen' het buitengewone dividend dat Belron aan zijn aandeelhouders betaalde in het kader van zijn herfinanciering (zie toelichting 22), ondanks de volledige eliminatie van deze intragroep transactie in overeenstemming met IFRS 10.

In 2016, in het segment Moleskine, bevatte de lijn 'Uitoefening van aandelenoptieplannen' de instroom van kasmiddelen met betrekking tot de uitoefening van aandelenopties door werknemers (Aandelenoptieplan 2016-2020 gelanceerd in 2016, dat vroeger uitgeoefend kon worden als gevolg van de wijziging van zeggenschap met betrekking tot de overname door de Vennootschap).

Toelichting 2.5: Geografische gesegmenteerde informatie (Jaar afgesloten op 31 december)

De twee operationele segmenten van de groep (onder voortgezette bedrijfsactiviteiten, zijnde D'Ieteren Auto en Moleskine) opereren in drie belangrijke geografische gebieden, zijnde België (voornaamste markt voor het segment D'Ieteren Auto), de rest van Europa en de rest van de wereld.

in miljoen EUR	2017				2016 (1)			
	België	Rest van Europa	Rest van de wereld	Groep	België	Rest van Europa	Rest van de wereld	Groep
Opbrengsten per segment (externe klanten) (2)	3.106,9	250,4	97,8	3.455,1	2.931,7	200,9	33,7	3.166,3
Vaste activa (3)	336,3	597,0	6,8	940,1	341,0	591,6	10,5	943,1

(1) Zoals aangepast om de beëindigde activiteiten in het segment Belron te weerspiegelen - Zie toelichtingen 1 en 28 voor meer informatie.
(2) Gebaseerd op de geografische locatie van de klanten.
(3) Vaste activa, zoals gedefinieerd door IFRS 8, omvatten goodwill, immateriële vaste activa, materiële vaste activa, vastgoedbeleggingen en overige vaste vorderingen.

TOELICHTING 3: OPBRENGSTEN

in miljoen EUR	2017	2016 (1)
Nieuwe voertuigen	2.905,1	2.731,8
Tweedehandse voertuigen	66,3	53,9
Onderdelen en accessoires	183,8	185,4
Naverkoopactiviteiten door D'Ieteren Car Centers	82,3	83,3
D'Ieteren Sport	28,1	28,0
Huuropbrengsten uit "buy-back" overeenkomsten	5,2	5,0
Andere opbrengsten	28,9	26,8
Subtotaal D'Ieteren Auto	**3.299,7**	**3.114,2**
Subtotaal Moleskine	**155,4**	**52,1**
OPBRENGSTEN (EXTERNE)	**3.455,1**	**3.166,3**
bestaande uit: verkoop van goederen	*3.338,7*	*3.051,1*
verrichten van diensten	*116,4*	*115,0*
royalty's	*-*	*0,2*

(1) Zoals aangepast om de beëindigde activiteiten in het segment Belron te weerspiegelen - Zie toelichtingen 1 en 28 voor meer informatie.

Interestopbrengsten en dividenden (indien toepasbaar) worden opgenomen onder netto financieringskosten (zie toelichting 5).

TOELICHTING 4: BEDRIJFSRESULTAAT

Bedrijfsresultaat wordt verkregen na aftrek van:

in miljoen EUR	2017			2016 (1)		
	D'Ieteren Auto	Moleskine	Groep	D'Ieteren Auto	Moleskine	Groep
Inkopen en voorraadwijzigingen	-2.829,3	-29,1	-2.858,4	-2.655,8	-12,5	-2.668,3
Afschrijvingen van materiële vaste activa	-13,0	-4,8	-17,8	-13,6	-1,4	-15,0
Afschrijvingen van immateriële vaste activa	-2,1	-2,0	-4,1	-1,7	-0,3	-2,0
Waardeverminderingsverliezen op overige materiële vaste activa	-	-	-	-0,1	-	-0,1
Overige operationele leasebetalingen	-0,1	-0,2	-0,3	-	-	-
Waardevermindering op voorraden	1,7	-2,2	-0,5	1,3	-0,5	0,8
Personeelskosten (zie toelichting 8)	-173,1	-28,1	-201,2	-163,7	-6,2	-169,9
Waardeverminderingen op vorderingen	2,2	-0,1	2,1	3,6	-0,2	3,4
Winst op verkoop van materiële vaste activa	0,4	-	0,4	4,6	-	4,6
Verlies op verkoop van overige materiële vaste activa	-	-	-	-0,2	-	-0,2
Huurinkomen uit vastgoedbeleggingen (2)	1,5	-	1,5	1,4	-	1,4
Overige (3)	-216,8	-63,7	-280,5	-212,5	-16,4	-228,9
NETTO BEDRIJFSKOSTEN	**-3.228,6**	**-130,2**	**-3.358,8**	**-3.036,7**	**-37,5**	**-3.074,2**

(1) Zoals aangepast om de beëindigde activiteiten in het segment Belron te weerspiegelen - Zie toelichtingen 1 en 28 voor meer informatie.
(2) Het bedrag in zijn geheel betreft vastgoedbeleggingen die huurinkomsten hebben opgeleverd.
(3) Betreft vooral marketing- en informaticakosten, juridische en consultancyhonoraria.

In 2016 heeft de winst op de verkoop van materiële vaste activa voornamelijk betrekking op gebouwen die voordien werden gebruikt voor autodistributieactiviteiten.

In 2017 droeg Moleskine gedurende twaalf maanden bij aan de netto bedrijfskosten, ten opzichte van drie maanden in 2016.

TOELICHTING 5: NETTO FINANCIERINGSKOSTEN

Netto financieringskosten bestaan uit de volgende elementen:

in miljoen EUR	2017			2016 (1)		
	D'Ieteren Auto	Moleskine	Groep	D'Ieteren Auto	Moleskine	Groep
Financiële kosten:						
Interestkosten	-1,5	-3,5	-5,0	-1,6	-0,2	-1,8
Rentekosten op pensioenen	-0,2	-	-0,2	-0,1	-	-0,1
Overige financiële kosten	0,2	-2,2	-2,0	-0,1	-0,7	-0,8
Subtotaal financiële kosten	-1,5	-5,7	-7,2	-1,8	-0,9	-2,7
Waardeaanpassingen op verkoopopties toegestaan aan aandeelhouders zonder zeggenschap (zie toelichting 26)	1,7	-	1,7	-0,9	-	-0,9
Financiële opbrengsten	3,4	0,2	3,6	1,1	0,1	1,2
Intersegment financiële interest	4,5	-4,5	-	0,6	-0,6	-
NETTO FINANCIERINGSKOSTEN	**8,1**	**-10,0**	**-1,9**	**-1,0**	**-1,4**	**-2,4**

(1) Zoals aangepast om de beëindigde activiteiten in het segment Belron te weerspiegelen - Zie toelichtingen 1 en 28 voor meer informatie.

In 2017 en 2016, in het segment D'Ieteren Auto, bevat de lijn 'Overige financiële kosten' de intersegment financiële interesten (0,9 miljoen EUR in 2017; 0,4 miljoen EUR in 2016) op de leningen door het segment D'Ieteren Auto toegekend aan het segment Belron, zodat het segment Belron in de geconsolideerde winst-en-verliesrekening voorgesteld kan worden als een beëindigde bedrijfsactiviteit. Deze leningen, aan marktvoorwaarden, werden in november 2017 volledig terugbetaald in het kader van de herfinanciering van Belron (zie toelichting 16).

In 2017, in het segment D'Ieteren Auto, bevatten de financiële opbrengsten de geconsolideerde winst op de verkoop van de joint venture OTA Keys n.v. voor 2,9 miljoen EUR (zie toelichting 15).

In 2017 droeg Moleskine gedurende twaalf maanden bij aan de netto financieringskosten, ten opzichte van drie maanden in 2016.

TOELICHTING 6: RESULTAAT PER AANDEEL

Het resultaat per aandeel ('EPS') en het resultaat per aandeel uit voortgezette bedrijfsactiviteiten ('Continuing EPS') worden vermeld in de geconsolideerde winst-en-verliesrekening. Het gewone resultaat en het verwaterde resultaat per aandeel zijn gebaseerd op het resultaat van de periode toerekenbaar aan houders van eigenvermogensinstrumenten van de Vennootschap (op basis van het resultaat uit voortgezette activiteiten toerekenbaar aan houders van eigenvermogensinstrumenten van de Vennootschap voor de Continuing EPS), na aanpassing m.b.t. de winstaandelen (elk winstaandeel heeft een stemrecht en geeft recht op een dividend dat gelijk is aan één achtste van het dividend van een gewoon aandeel).

Het gewogen gemiddelde aantal gewone aandelen in omloop voor de periode wordt in de volgende tabel weergegeven.

De groep heeft opties op gewone aandelen van de Vennootschap toegekend aan werknemers. Dergelijke opties vormen de enige bron van potentiële verwatering van de gewone aandelen.

De opties op de gewone aandelen van de Vennootschap verhoogden het gewogen gemiddelde aantal aandelen van de Vennootschap in 2016 en 2017 aangezien sommige uitoefenprijzen van opties lager waren dan de gemiddelde marktprijs van de aandelen. Die opties zijn verwaterend voor de berekening van het verwaterde resultaat per aandeel.

TOELICHTING 6: RESULTAAT PER AANDEEL (vervolg)

De berekening van het gewone en het verwaterde resultaat per aandeel ziet er als volgt uit:

		2017	2016 (1)
Resultaat van de periode toerekenbaar aan houders van eigen-vermogensinstrumenten		112,6	49,9
Aanpassing mbt de winstaandelen		-1,3	-0,6
Teller voor EPS (in miljoen EUR)	(a)	111,3	49,3
Resultaat van de voortgezette bedrijfsactiviteiten		71,3	92,9
Aandeel van belangen zonder zeggenschap in het resultaat van de voortgezette bedrijfsactiviteiten		-	-2,5
Resultaat van de voortgezette bedrijfsactiviteiten toerekenbaar aan houders van eigen-vermogensinstrumenten		71,3	90,4
Aanpassing mbt de winstaandelen		-0,8	-1,1
Teller voor EPS van voortgezette bedrijfsactiviteiten (in miljoen EUR)	(b)	70,5	89,3
Gewogen gemiddeld aantal uitstaande gewone aandelen voor de periode	(c)	54.209.166	54.223.534
Aanpassing mbt de aandelenoptieplannen		216.168	120.853
Gewogen gemiddeld aantal gewone aandelen in rekening genomen voor het verwaterde EPS	(d)	54.425.334	54.344.387
Resultaat van de periode toerekenbaar aan houders van eigen-vermogensinstrumenten			
Gewoon per aandeel (in EUR)	**(a)/(c)**	**2,05**	**0,91**
Verwaterd per aandeel (in EUR)	**(a)/(d)**	**2,05**	**0,91**
Resultaat van de voortgezette bedrijfsactiviteiten toerekenbaar aan houders van eigen-vermogensinstrumenten			
Gewoon voortgezet per aandeel (in EUR)	(b)/(c)	1,30	1,65
Verwaterd voortgezet per aandeel (in EUR)	(b)/(d)	1,30	1,64

(1) Zoals aangepast om de beëindigde activiteiten in het segment Belron te weerspiegelen - Zie toelichtingen 1 en 28 voor meer informatie.

TOELICHTING 7: OP AANDELEN GEBASEERDE BETALINGEN

Er bestaat in de groep een regeling voor op aandelen gebaseerde betalingen afgewikkeld in eigenvermogensinstrumenten. Sinds 1999 werden aandelenoptieplannen toegekend aan directeurs en kaderleden van het segment D'Ieteren Auto, in het kader van de wet van 26 maart 1999. Het onderliggende aandeel is het gewone aandeel van s.a. D'Ieteren n.v. Voor die plannen zijn de 'vesting'-voorwaarden drie jaar dienst na de datum van toekenning en houders van verworven ('vested') opties hebben het recht om tijdens de uitoefenperiode aandelen te kopen tegen de uitoefenprijs.

De uitstaande opties bedragen:

Toekenningsdatum	Aantal opties (in eenheden)		Uitoefen-prijs	Uitoefenperiode	
	2017	2016	(EUR)	From	To
2017	160.000	-	41,80	1/01/2021	13/03/2027
2016	10.000	10.000	38,09	1/01/2020	16/11/2026
2016	135.000	135.000	31,71	1/01/2020	13/03/2026
2016	79.000	79.000	31,71	1/01/2020	13/03/2026
2016	98.000	98.000	28,92	1/01/2020	21/01/2026
2015	95.000	95.000	32,10	1/01/2019	12/03/2025
2015	63.352	63.352	32,10	1/01/2019	12/03/2025
2014	122.091	122.091	33,08	1/01/2018	10/03/2024
2013	37.450	65.250	34,99	1/01/2017	24/11/2023
2013	23.036	89.361	34,23	1/01/2017	18/03/2023
2012	39.100	52.400	36,45	1/01/2016	14/10/2022
2011	74.275	131.836	35,00	1/01/2015	22/12/2021
2010	43.630	55.977	39,60	1/01/2014	3/10/2020
2009	20.350	23.600	24,00	1/01/2013	27/10/2019
2008	15.855	20.505	12,10	1/01/2012	5/11/2018
2007	16.350	28.120	26,40	1/01/2011	2/12/2022
2006	9.900	14.800	26,60	1/01/2010	27/11/2021
2005	10.050	10.800	20,90	1/01/2009	6/11/2020
2004	3.150	3.150	14,20	1/01/2008	28/11/2019
2003	3.300	3.450	16,34	1/01/2007	16/11/2018
Totaal	**1.058.889**	**1.101.692**			

Alle uitstaande opties zijn gedekt door eigen aandelen (zie toelichting 20).

De wijzigingen in het aantal uitstaande opties gedurende het jaar zien er als volgt uit:

	Aantal (in eenheden)		Gewogen gemiddelde uitoefenprijs (in EUR)	
	2017	2016	2017	2016
Uitstaande opties bij het begin van de periode	1.101.692	1.041.624	32,2	31,8
Toegekend in de periode	160.000	322.000	41,8	32,6
Uitgeoefend in de periode	-202.803	-261.932	33,7	29,3
Uitstaande opties op het einde van de periode	**1.058.889**	**1.101.692**	**33,4**	**32,2**
waarvan: uitoefenbaar op het einde van de periode	*296.446*	*344.638*	*32,2*	*32,0*

In 2017 werd een groot deel van de opties uitgeoefend tijdens het eerste en tweede kwartaal van het jaar. De gemiddelde koers gedurende de periode bedroeg 40,90 EUR (2016: 37,86 EUR).

Voor de uitstaande aandelenopties op het einde van de periode is de gewogen gemiddelde uitstaande contractduur de volgende:

	Aantal jaren
31 december 2017	**6,7**
31 december 2016	7,0

TOELICHTING 7: OP AANDELEN GEBASEERDE BETALINGEN (vervolg)

IFRS-norm 2 'Op aandelen gebaseerde betalingen' vereist dat de reële waarde van alle aandelenopties toegekend na 7 november 2002 als last wordt opgenomen in de winst-en-verliesrekening (1,5 miljoen EUR tijdens de periode). De reële waarde van de opties moet geschat worden op elke toekenningsdatum. Op elke toekenningsdatum werd een Simple Cox-waarderingsmodel gebruikt om de assumpties te herevalueren. De assumpties voor de toekenningen van 2017 en 2016 zijn de volgende:

	2017	2016			
Aantal personeelsleden	8	155	1	7	9
Spotkoers (in EUR)	43,0	39,0	38,1	39,0	28,6
Optie-uitoefenprijs (in EUR)	41,8	31,7	38,1	31,7	28,9
Wachtperiode (in jaren)	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0
Verwachte duur (in jaren)	6,5	6,5	6,5	6,5	6,5
Verwachte volatiliteit (in %)	34%	29%	30%	29%	31%
Risicoloos rendement (in %)	0,72%	0,21%	0,51%	0,21%	0,36%
Verwacht dividend (in EUR)	0,8	0,7	0,6	0,7	0,7
Waarschijnlijkheid van uitdiensttreding (in %)	0%	0%	0%	0%	0%
Gewogen gemiddelde reële waarde per optie (in EUR)	14,4	12,4	11,4	12,4	6,7

De verwachte volatiliteit en dividenden werden bepaald door een onafhankelijke expert. De risicovrije rentevoet is gebaseerd op de EUR nulcouponrente met een duur gelijk aan de toegekende opties.

TOELICHTING 8: PERSONEELSBELONINGEN

Toelichting 8.1: Personeelskosten

De personeelskosten worden hieronder geanalyseerd:

in miljoen EUR	2017			2016 (1)		
	D'Ieteren Auto	Moleskine	Groep	D'Ieteren Auto	Moleskine	Groep
Pensioenkosten ivm Belgische toegezegd-bijdrageregelingen beschouwd als toegezegd-pensioenregelingen	*-4,4*	-	*-4,4*	*-4,8*	-	*-4,8*
Pensioenkosten voor toegezegd-pensioenregelingen	*0,7*	*-0,7*	-	*-1,2*	*-0,2*	*-1,4*
Totaal pensioenkosten (zie toelichting 8.2)	-3,7	-0,7	-4,4	-6,0	-0,2	-6,2
Bezoldigingen en sociale zekerheid	-167,5	-27,4	-194,9	-156,2	-6,0	-162,2
Op aandelen gebaseerde betalingen: afgewikkeld in eigen-vermogensinstrumenten	-1,9	-	-1,9	-1,5	-	-1,5
Totaal personeelskosten	**-173,1**	**-28,1**	**-201,2**	**-163,7**	**-6,2**	**-169,9**

(1) Zoals aangepast om de beëindigde activiteiten in het segment Belron te weerspiegelen - Zie toelichtingen 1 en 28 voor meer informatie.

In 2017 droeg Moleskine gedurende twaalf maanden bij aan de totale personeelskosten, ten opzichte van drie maanden in 2016.

Het aantal personeelsleden wordt hieronder aangegeven (gemiddelde voltijdse equivalenten):

	2017	2016 (1)
D'Ieteren Auto	1.794	1.610
Moleskine	434	398
Groep	**2.228**	**2.008**

(1) Zoals aangepast.

TOELICHTING 8: PERSONEELSBELONINGEN (vervolg)

Toelichting 8.2: Personeelsbeloningen na uitdiensttreding en langetermijnpersoneelsbeloningen

Langetermijnpersoneelsbeloningen bevatten de personeelsbeloningen na uitdiensttreding en andere personeelsbeloningen op lange termijn. De personeelsbeloningen na uitdiensttreding worden hieronder geanalyseerd. Andere personeelsbeloningen op lange termijn worden opgenomen onder de langlopende voorzieningen of langlopende overige schulden en worden, indien materieel, apart vermeld in de desbetreffende toelichting.

Personeelsbeloningen na uitdiensttreding zijn beperkt tot pensioenplannen. Indien toepasbaar dragen de entiteiten van de groep bij tot de desbetreffende wettelijke pensioenregelingen. Bepaalde entiteiten van de groep beheren regelingen die pensioenuitkeringen verschaffen, inclusief die met een toegezegd-pensioenregeling, die in de meeste gevallen gefinancierd worden door investeringen buiten de groep.

De groep heeft pensioenregelingen voor zijn werknemers op verschillende locaties. De belangrijkste regelingen bevinden zich in België, het Verenigd Koninkrijk, Canada, Italië en tot 31 december 2016 de Verenigde Staten. De regelingen in België hebben betrekking op het segment D'Ieteren Auto en zijn gefinancierd en niet-gefinancierd. De belangrijkste regeling in Italië heeft betrekking op het segment Moleskine. Alle andere hebben betrekking op het segment Belron en zijn meestal gefinancierd. Er worden indien vereist onafhankelijke actuariële schattingen verricht voor de plannen in deze landen. De groep voldoet volledig aan alle lokale beheer- en financieringsvereisten, en dat is altijd zo geweest.

De algemene beleggingsbeleidslijnen en -strategie voor de toegezegd-pensioenregelingen inzake vergoedingen na uitdiensttreding van de groep worden gestuurd door de doelstelling om een investeringsrendement te realiseren en te verzekeren, die samen met de bijdragen garandeert dat er voldoende activa zullen zijn om pensioenvoordelen uit te betalen als ze verschuldigd worden, terwijl tegelijkertijd ook de verschillende risico's van de plannen beperkt worden. De beleggingsstrategieën voor de plannen worden beheerd volgens de lokale wetten en reglementeringen in elk rechtsgebied. De reële asset-allocatie wordt bepaald door de huidige en verwachte economische en marktomstandigheden en houdt rekening met specifieke risico's van activaklassen en risicoprofielen. Bovendien wordt er rekening gehouden met het looptijdenprofiel van de verplichtingen van de regeling. Er zijn geen activa die gebruikt worden voor activa/passiva matching op 31 december 2017.

De groep beheert in België één toegezegd-pensioenregeling die in 2005 gesloten werd voor nieuwe leden. Het pensioenkapitaalplan wijst een percentage van het jaarloon toe aan de pensioenopbouw. Dit percentage wordt tot het vertrek op pensioen vermeerderd met een maximum van 4,0%. In december 2016 werd een volledige actuariële waardering van het plan uitgevoerd door een erkende onafhankelijke actuaris. Om de drie jaar worden volledige IAS19-metingen uitgevoerd, en in tussentijd worden roll-forwards uitgevoerd.

De groep beheert in het Verenigd Koninkrijk één toegezegd-pensioenregeling die in 2003 en 2011 werd gesloten voor nieuwe leden. Het pensioenkapitaalplan wijst een percentage van het jaarloon toe aan de pensioenopbouw. Dit percentage wordt tot het vertrek op pensioen vermeerderd met een maximum van 5%. In mei 2015 werden deze twee regelingen afgesloten voor toekomstige aangroei. Alle leden werden overgedragen naar toegezegde-bijdrageregelingen. Er werd door een erkende onafhankelijke actuaris een volledige actuariële waardering van het Britse plan uitgevoerd per 31 maart 2014 en bijgewerkt tot 31 december 2016. De financieringswaarderingen gebeuren om de drie jaar en bepalen de bijdragevereiste aan het plan. Het pensioenplan wordt beheerd door een reeks trustees, waarvan sommige aangesteld zijn door de groep en sommige door de leden.

De groep beheert in Canada meerdere toegezegd-pensioenregelingen. Twee van deze plannen zijn gesloten voor nieuwe leden. De laatste volledige actuariële waardering van deze plannen werd uitgevoerd per 31 december 2015. Ze werden tot 31 december 2017 bijgewerkt door een erkende onafhankelijke actuaris. Om de drie jaar wordt een volledige waardering van de plannen uitgevoerd.

In het verleden beheerde de Groep in de Verenigde Staten één toegezegd-pensioenregeling. Het plan werd overgenomen in 2007 en werd gesloten voor toekomstige aangroei. Op 31 december 2013 werd een volledige waardering uitgevoerd door een erkende onafhankelijke actuaris. Die werd bijgewerkt tot op het moment van verkoop door een erkende onafhankelijke actuaris. Het pensioenplan werd beëindigd en de resterende verplichtingen werden vereffend op basis van een werkgeversbijdrage van 20,6 miljoen EUR in december 2016. Er zijn geen verdere verplichtingen meer in het kader van de oude regelingen.

De groep erkent alle actuariële winsten en verliezen direct in het geconsolideerde overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten.

TOELICHTING 8: PERSONEELSBELONINGEN (vervolg)

Toelichting 8.2: Personeelsbeloningen na uitdiensttreding en langetermijnpersoneelsbeloningen (vervolg)

De belangrijkste actuariële assumpties zijn de volgende (aangezien er meerdere regelingen bestaan binnen de groep worden bandbreedten gebruikt):

	Gefinancierde regelingen				Niet-gefinancierde regelingen			
	2017		2016		2017		2016	
	Min.	Max.	Min.	Max.	Min.	Max.	Min.	Max.
Inflatiepercentage	1,5%	3,4%	1,5%	3,6%	n.s.	n.s.	n.s.	n.s.
Disconteringsvoet	1,3%	3,2%	1,0%	3,3%	n.s.	n.s.	n.s.	n.s.
Loonsverhoging	2,0%	5,3%	1,0%	5,3%	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%
Pensioenverhoging	1,9%	3,4%	1,8%	3,4%	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%
Levensverwachting van mannelijke gepensioneerde	18,6	44,7	22,5	44,7				
Levensverwachting van vrouwelijke gepensioneerde	22,0	46,4	26,3	46,4				
Levensverwachting van mannelijke niet-gepensioneerde	18,6	22,6	21,1	23,0				
Levensverwachting van vrouwelijke niet-gepensioneerde	22,0	24,1	24,0	24,6				

De gewogen gemiddelde duur van de verplichtingen van de plannen schommelt tussen 10 en 24 jaar.

De tabellen hierna bevatten geen cijfers voor 2017 van het segment Belron; de activa en verplichtingen van het segment Belron worden immers geclassificeerd als aangehouden voor verkoop in de balans per 31 december 2017 (zie toelichting 1 en 16 voor meer informatie).

De bedragen opgenomen in de balans worden als volgt samengevat, afhankelijk van de nettopositie van elke pensioenregeling:

in miljoen EUR	**2017**	**2016**
Activa uit hoofde van langetermijnpersoneelsbeloningen	-	0,5
Verplichtingen uit hoofde van langetermijnpersoneelsbeloningen	-24,4	-53,7
Erkend netto tekort (-) / overschot (+) in de regelingen	**-24,4**	**-53,2**
bestaande uit: bedrag dat geregeld zou moeten worden binnen de 12 maanden	*-0,3*	*-0,2*
bedrag dat geregeld zou moeten worden na meer dan 12 maanden	*-24,1*	*-53,0*

Voor alle regelingen worden de bedragen opgenomen in de balans als volgt geanalyseerd:

in miljoen EUR	**2017**			**2016**		
	Gefinancierde regelingen	**Niet-gefinancierde regelingen**	**Totaal**	**Gefinancierde regelingen**	**Niet-gefinancierde regelingen**	**Totaal**
Contante waarde van de verplichtingen uit hoofde van toegezegd-pensioenregelingen	-91,4	-3,3	-94,7	-613,0	-7,7	-620,7
Reële waarde van de fondsbeleggingen	70,3	-	70,3	567,5	-	567,5
Erkend netto tekort (-) / overschot (+) in de regelingen	**-21,1**	**-3,3**	**-24,4**	**-45,5**	**-7,7**	**-53,2**

De bedragen opgenomen in het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten zijn de volgende:

in miljoen EUR	**2017**			**2016**		
	Gefinancierde regelingen	**Niet-gefinancierde regelingen**	**Totaal**	**Gefinancierde regelingen**	**Niet-gefinancierde regelingen**	**Totaal**
Effectief rendement verminderd met renteopbrengst op fondsbeleggingen, netto van beheerkost van fondsbeleggingen	52,3	-	52,3	120,7	-	120,7
Ervaringswinsten (+) / -verliezen (-) op verplichtingen	20,7	-	20,7	8,2	-	8,2
Winsten (+) / Verliezen (-) in de wijzigingen van de financiële overwegingen	-26,8	-	-26,8	-218,4	-	-218,4
Winsten (+) / Verliezen (-) in de wijzigingen van de demografische overwegingen	13,9	-	13,9	0,9	-	0,9
Actuariële winsten (+) / verliezen (-)	**60,1**	**-**	**60,1**	**-88,6**	**-**	**-88,6**

TOELICHTING 8: PERSONEELSBELONINGEN (vervolg)

Toelichting 8.2: Personeelsbeloningen na uitdiensttreding en langetermijnpersoneelsbeloningen (vervolg)

Wijzigingen van de financiële assumpties in 2017, die allemaal voorbereid werden op een basis die consistent is met de voorgaande periode, hadden een impact op de totale actuariële winsten (+)/verliezen (-) van 26,8 miljoen EUR (2016: -218,4 miljoen EUR, waarvan -129 miljoen EUR betrekking had op de toegezegd-pensioenregeling in het VK; de economische onzekerheid na de Brexit-stemming had een significante impact op de voor het Britse plan gebruikte disconteringsvoet). In 2016 had ook 80 miljoen EUR betrekking op de Belgische toegezegde-bijdrageregeling (onder IFRS beschouwd als toegezegd-pensioenregeling – zie verder). In 2016 viel de stijging van het actuariële rendement verminderd met het interestrendement op pensioenactiva gedeeltelijk te verklaren door de reële waarde van de planactiva (63 miljoen EUR) met betrekking tot de Belgische toegezegde-bijdrageregeling (onder IFRS beschouwd als toegezegd-pensioenregeling – zie verder).

Het cumulatieve bedrag van de actuariële winsten en verliezen (groepsaandeel) opgenomen in het geconsolideerde overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten is een verlies van 57 miljoen EUR (in 2016 een verlies van 112 miljoen EUR).

De reële waarde van de fondsbeleggingen bevat de volgende elementen:

in miljoen EUR	2017			2016		
	Genoteerd op een actieve markt	Overige	Totaal	Genoteerd op een actieve markt	Overige	Totaal
Aandelen	-	-	-	242,4	-	242,4
Staatsobligaties	-	-	-	150,4	-	150,4
Andere obligaties	-	-	-	50,0	-	50,0
Onroerende goederen	-	-	-	0,3	-	0,3
Overige activa	70,3	-	70,3	124,4	-	124,4
Reële waarde van de fondsbeleggingen	**70,3**	**-**	**70,3**	**567,5**	**-**	**567,5**

De reële waarde van de fondsbeleggingen bevat geen onroerende goederen of andere activa gebruikt door de groep, alsook geen door de groep uitgegeven financiële instrumenten. Alle aandelen en obligaties noteren op actieve markten en zijn van hoge kwaliteit. Overige activa bestaan meestal uit geldmiddelen.

De wijzigingen in de reële waarde van de fondsbeleggingen zijn de volgende:

in miljoen EUR	2017			2016		
	Gefinan-cierde regelingen	Niet-gefi-nancierde regelingen	Totaal	Gefinan-cierde regelingen	Niet-gefi-nancierde regelingen	Totaal
Fondsbeleggingen op 1 januari	**567,5**	**-**	**567,5**	**547,1**	**-**	**547,1**
Werkgeversbijdrage	5,2	-	5,2	22,5	-	22,5
Renteopbrengst op fondsbeleggingen	14,2	-	14,2	19,1	-	19,1
Werknemersbijdrage	1,6	-	1,6	-	-	-
Pensioenuitkeringen	-20,5	-	-20,5	-79,7	-	-79,7
Effectief rendement verminderd met renteopbrengst op fondsbeleggingen	53,6	-	53,6	122,0	-	122,0
Kost van beheer van fondsbeleggingen	-1,3	-	-1,3	-1,3	-	-1,3
Administratieve kosten	-1,5	-	-1,5	-1,6	-	-1,6
Wijzigingen in de groep	-0,5	-	-0,5	-	-	-
Omrekeningsverschillen	-22,2	-	-22,2	-60,6	-	-60,6
Herclassificering naar activa aangehouden voor verkoop (zie toelichting 16)	-525,8	-	-	-	-	-
Fondsbeleggingen op 31 december	**70,3**	**-**	**70,3**	**567,5**	**-**	**567,5**

Het effectieve rendement op de fondsbeleggingen is als volgt:

in miljoen EUR	2017	2016
Renteopbrengst op fondsbeleggingen	14,2	19,1
Effectief rendement verminderd met renteopbrengst op fondsbeleggingen	53,6	122,0
Beheerkosten van fondsbeleggingen	-1,3	-1,3
Effectief netto rendement op fondsbeleggingen	**66,5**	**139,8**

TOELICHTING 8: PERSONEELSBELONINGEN (vervolg)

Toelichting 8.2: Personeelsbeloningen na uitdiensttreding en langetermijnpersoneelsbeloningen (vervolg)

De wijzigingen in de contante waarde van de verplichtingen uit hoofde van toegezegd-pensioenregelingen zijn de volgende:

in miljoen EUR	2017			2016		
	Gefinan-cierde regelingen	Niet-gefi-nancierde regelingen	Totaal	Gefinan-cierde regelingen	Niet-gefi-nancierde regelingen	Totaal
Verplichting uit hoofde van toegezegd-pensioenregelingen op 1 januari	**-613,0**	**-7,7**	**-620,7**	**-518,7**	**-7,3**	**-526,0**
Aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten	-6,4	0,9	-5,5	-1,2	-1,1	-2,3
Interesten op pensioenverplichtingen	-15,1	-	-15,1	-18,1	-	-18,1
Beloningen betaald aan de begunstigden	21,1	-	21,1	80,1	-	80,1
Bijdragen betaald door de werknemers	-1,6	-	-1,6	-	-	-
Ervaringswinsten (+) / -verliezen (-) op verplichtingen	20,7	-	20,7	8,0	-	8,0
Winsten (+) / Verliezen (-) in de wijzigingen van de financiële assumpties	-26,8	-	-26,8	-218,4	-	-218,4
Winsten (+) / Verliezen (-) in de wijzigingen van de demografische assumpties	13,9	-	13,9	0,9	-	0,9
Inperkingen en afwikkelingen	-	-	-	-	0,7	0,7
Wijzigingen in de groep	0,7	-	0,7	-2,0	-	-2,0
Administratieve kosten	0,6	-	0,6	-	-	-
Omrekeningsverschillen	22,3	-	22,3	56,4	-	56,4
Herclassificering naar passiva i.v.m. vaste activa aangehouden voor verkoop (zie toelichting 16)	492,2	3,5	495,7	-	-	-
Verplichting uit hoofde van toegezegd-pensioenregeling op 31 december	**-91,4**	**-3,3**	**-94,7**	**-613,0**	**-7,7**	**-620,7**

De bedragen opgenomen in de winst-en-verliesrekening zijn de volgende:

in miljoen EUR	2017			2016		
	Gefinan-cierde regelingen	Niet-gefi-nancierde regelingen	Totaal	Gefinan-cierde regelingen	Niet-gefi-nancierde regelingen	Totaal
Aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten	-5,2	0,9	-4,3	-0,3	-1,1	-1,4
Administratieve kosten	-0,1	-	-0,1	-	-	-
Pensioenkosten opgenomen in bedrijfsresultaat	**-5,3**	**0,9**	**-4,4**	**-0,3**	**-1,1**	**-1,4**
Interesten op pensioenverplichtingen	-1,1	-	-1,1	-0,1	-	-0,1
Renteopbrengst op fondsbeleggingen	0,9	-	0,9	0,1	-	0,1
Netto pensioenfinancieringskost	**-0,2**	**-**	**-0,2**	**-**	**-**	**-**
Kosten geclassificeerd als beëindigde bedrijfsactiviteiten (Belron)	-2,7	-	-2,7	-1,5	-	-1,5
Kost opgenomen in de winst- en verliesrekening	**-8,2**	**0,9**	**-7,3**	**-1,8**	**-1,1**	**-2,9**
waarvan: aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten	*-6,4*	*0,9*	*-5,5*	*-1,2*	*-1,1*	*-2,3*
administratieve kosten	*-0,9*	*-*	*-0,9*	*-1,6*	*-*	*-1,6*
interesten op pensioenverplichtingen	*-15,1*	*-*	*-15,1*	*-18,1*	*-*	*-18,1*
renteopbrengst op fondsbeleggingen	*14,2*	*-*	*14,2*	*19,1*	*-*	*19,1*

De beste schatting van de normale bijdragen die naar verwachting aan de regelingen zullen worden gedaan in 2018 bedraagt 5 miljoen EUR.

De verplichtingen uit hoofde van de toegezegd-pensioenregelingen zijn berekend op basis van een aantal actuariële assumpties (inclusief onder andere: mortaliteit, disconteringsvoet van toekomstige betalingen, loonsverhogingen, personeelsverloop enz.). De verplichtingen zouden kunnen stijgen indien deze assumpties wijzigen in de toekomst. De activa uit hoofde van de toegezegd-pensioenregelingen worden geïnvesteerd in een gediversifieerde portefeuille, met een rendement dat waarschijnlijk volatiel zal zijn in de toekomst. Het tekort zou kunnen toenemen (het overschot zou kunnen dalen) indien het rendement van die beleggingen onvoldoende zou zijn.

TOELICHTING 8: PERSONEELSBELONINGEN (vervolg)

Toelichting 8.2: Personeelsbeloningen na uitdiensttreding en langetermijnpersoneelsbeloningen (vervolg)

De volgende tabel bevat een gevoeligheidsanalyse voor elke belangrijke actuariële veronderstelling. Ze toont aan hoe wijzigingen in de relevante actuariële assumpties de verplichting uit hoofde van de toegezegd-pensioenregeling op 31 december 2017 zouden hebben beïnvloed. De gevoeligheidsanalyse betreft alleen de brutoverplichting uit hoofde van de toegezegd-pensioenregeling en niet de netto toegezegd-pensioenverplichting, aangezien de waardering ervan afhankelijk is van meerdere factoren, waaronder - bovenop die hieronder vermelde assumpties - de reële waarde van de fondsbeleggingen.

in miljoen EUR	(Toename) / Afname in toegezegd-pensioenverplichting inzake vergoedingen op 31 december 2017	(Toename) / Afname in toegezegd-pensioenverplichting inzake vergoedingen op 31 december 2016
Disconteringsvoet		
Stijging met 50 basispunten	53,8	55,5
Daling met 50 basispunten	-63,3	-65,2
Loonsverhoging		
Stijging met 50 basispunten	-7,4	-8,9
Daling met 50 basispunten	6,5	9,0
Inflatiepercentage		
Stijging met 50 basispunten	-22,3	-18,1
Daling met 50 basispunten	20,0	14,5
Pensioenverhoging		
Stijging met 50 basispunten	-20,3	-22,3
Daling met 50 basispunten	20,3	22,3
Levensverwachting		
Stijging met één additioneel jaar	-16,0	-17,8

De gevoeligheidsanalyses bevatten het segment Belron en zijn gebaseerd op de verandering van één veronderstelling terwijl alle andere onveranderd blijven, zodat onderlinge afhankelijkheden tussen de assumpties worden uitgesloten.

Er bestaat een pensioenplan in België dat juridisch gestructureerd is als een toegezegde-bijdrageregeling. Door de toepasbare Belgische sociale wetgeving worden alle Belgische toegezegde-bijdrageregelingen onder IFRS beschouwd als toegezegd-pensioenregelingen omdat de werkgever een minimumrendement op de werkgevers- en werknemersbijdragen moet garanderen. Daardoor wordt de groep blootgesteld aan een financieel risico (wettelijke verplichting om bijkomende bijdragen te betalen indien het fonds over onvoldoende activa beschikt om alle werknemersvoordelen te betalen).

Het plan wordt verzekerd door een verzekeringsmaatschappij. De verzekeringsmaatschappij garandeert een minimaal rendement op de betaalde bijdragen. De minimale gegarandeerde rendementen zijn echter sterk gedaald de laatste jaren en zijn lager dan het minimale sociale rendement gedragen door de werkgever (volgens artikel 24 van de Wet van 28 april 2003 over aanvullende pensioenen moet de groep een gemiddeld minimaal rendement van 3,75% op werknemersbijdragen garanderen en van 3,25% op werkgeversbijdragen betaald tot en met 31 december 2015). Het financiële risico is daardoor gestegen. De Belgische Wet van 18 december 2015 werd van kracht op 1 januari 2016 en wijzigde onder andere de berekening van het wettelijk gewaarborgde minimumrendement (minimum van 1,75% en maximum van 3,75%).

De IFRS-waardering en boekhouding van dit soort plan met garanties inzake de bijdragen wordt niet voorzien door IAS 19. Rekening houdend met de wijziging van de pensioenwetgeving en de huidige consensus omtrent deze specifieke aangelegenheid, en na een analyse van het pensioenplan, meent de groep nu dat een methode gebaseerd op de methodologie van IAS 19 ('projected unit credit'-methode gebruikt voor toegezegd-pensioenregelingen inzake vergoedingen na uitdiensttreding) geschikt is om vanaf 2016 de verplichting te berekenen in de Belgische context. De huidige waarde van de toegezegd-pensioenverplichting bedraagt 82,0 miljoen EUR (2016: 80,5 miljoen EUR). De berekening is gebaseerd op de 'projected unit credit'-methode met projectie van de toekomstige bijdragen en diensten pro rata voor het werkgeverscontract en zonder projectie van de toekomstige bijdragen voor het werknemerscontract. De reële waarde van de planactiva bedraagt 66,0 miljoen EUR (2016: 63,4 miljoen EUR) en is gelijkgesteld aan de contractuele activa aangehouden door de verzekeringsmaatschappij (geen toepassing van paragraaf 115 van IAS 19). Het netto tekort bedraagt 16,0 miljoen EUR (2016: 17,1 miljoen EUR). In 2016 werd het netto tekort rechtstreeks opgenomen in het eigen vermogen in het geconsolideerde overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten (actuarieel verlies).

TOELICHTING 9: ACTUELE EN UITGESTELDE WINSTBELASTINGEN

Toelichting 9.1: Winstbelastingen

Winstbelastingen bestaan uit de volgende elementen:

in miljoen EUR	2017			2016 (1)		
	D'Ieteren Auto	Moleskine	Groep	D'Ieteren Auto	Moleskine	Groep
Actuele winstbelastingen van het huidig boekjaar	-10,2	-6,4	-16,6	-5,0	-3,4	-8,4
Actuele winstbelastingen van vorige boekjaren	-	-0,1	-0,1	-	-	-
Verandering in de uitgestelde belastingen	-13,2	1,4	-11,8	7,7	-0,7	7,0
Winstbelastingen	**-23,4**	**-5,1**	**-28,5**	**2,7**	**-4,1**	**-1,4**

(1) Zoals aangepast om de beëindigde activiteiten in het segment Belron te weerspiegelen - Zie toelichtingen 1 en 28 voor meer informatie.

Het verband tussen de winstbelastingen en het boekhoudkundige resultaat wordt hieronder toegelicht:

in miljoen EUR	2017			2016 (1)		
	D'Ieteren Auto	Moleskine	Groep	D'Ieteren Auto	Moleskine	Groep
Resultaat vóór belastingen	84,6	15,2	99,8	81,1	13,2	94,3
Belasting tegen het Belgische vennootschapsbelastingpercentage (33,99%)	-28,8	-5,2	-34,0	-27,6	-4,5	-32,1
Reconciliatie-elementen (zie hieronder)	5,4	0,1	5,5	30,3	0,4	30,7
Winstbelastingen op resultaat vóór belastingen	**-23,4**	**-5,1**	**-28,5**	**2,7**	**-4,1**	**-1,4**

(1) Zoals aangepast om de beëindigde activiteiten in het segment Belron te weerspiegelen - Zie toelichtingen 1 en 28 voor meer informatie.

De reconciliatie-elementen worden hieronder opgesomd:

in miljoen EUR	2017			2016 (1)		
	D'Ieteren Auto	Moleskine	Groep	D'Ieteren Auto	Moleskine	Groep
Resultaat vóór belastingen	84,6	15,2	99,8	81,1	13,2	94,3
Belasting tegen het Belgische vennootschapsbelastingpercentage (33,99%)	-28,8	-5,2	-34,0	-27,6	-4,5	-32,1
Verschil in belastingpercentage	-	-0,4	-0,4	-	0,7	0,7
Permanente verschillen	-0,3	1,6	1,3	7,4	0,6	8,0
Gebruik van fiscale verliezen	19,5	-	19,5	10,0	-	10,0
Overige tijdelijke verschillen	-2,9	-0,2	-3,1	-0,6	-	-0,6
Aanpassingen mbt vorige boekjaren	-	-0,1	-0,1	-	-	-
Niet erkende uitgestelde belastingvorderingen	-1,2	-	-1,2	-2,3	-0,2	-2,5
Herkenning van aanvankelijk niet erkende uitgestelde belastingvorderingen	-	-	-	14,4	-0,7	13,7
Impact van de dividenden	-12,4	-	-12,4	-	-	-
Joint ventures en geassocieerde onderneming	1,8	-	1,8	1,6	-	1,6
Overige	0,9	-0,8	0,1	-0,2	-	-0,2
Winstbelastingen op resultaat vóór belastingen	**-23,4**	**-5,1**	**-28,5**	**2,7**	**-4,1**	**-1,4**

(1) Zoals aangepast om de beëindigde activiteiten in het segment Belron te weerspiegelen - Zie toelichtingen 1 en 28 voor meer informatie.

Het geconsolideerde effectieve belastingpercentage van de groep voor de periode van twaalf maanden afgesloten op 31 december 2017 bedroeg 28,6% (periode van twaalf maanden afgesloten op 31 december 2016: 1,5%, zoals aangepast in overeenstemming met de classificatie van het segment Belron als beëindigde bedrijfsactiviteit). De stijging van het effectieve belastingpercentage is voornamelijk het resultaat van de sijging in de actuele winstbelastingen van het huidige boekjaar en de mutatie in de uitgestelde belastingen (aanwending van uitgestelde belastingvorderingen op niet-gebruikte belastingverliezen en -kredieten in 2017 vs. erkenning in 2016). Het effectieve belastingpercentage voor de drie segmenten samen (ondanks de classificatie als voortgezette en als beëindigde bedrijfsactiviteiten) bedroeg voor de twaalf maanden afgesloten op 31 december 2017 29,2% (twaalf maanden afgesloten op 31 december 2016: 23,1%).

Op het einde van 2017 werden vennootschapsbelastinghervormingen goedgekeurd in België en in de Verenigde Staten. Bijgevolg zal het vennootschapsbelastingpercentage vanaf 1 januari 2018 dalen van 33,99% tot 29,58% (voor de jaren 2018 en 2019; en tot 25% vanaf 2020) in België en van 35% tot 21% in de Verenigde Staten. Voor de drie segmenten samen resulteerde deze verandering in een netto verlies van 5 miljoen EUR met betrekking tot de herwaardering van uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen die werden erkend tijdens het jaar eindigend op 31 december 2017.

TOELICHTING 9: ACTUELE EN UITGESTELDE WINSTBELASTINGEN (vervolg)

Toelichting 9.1: Winstbelastingen (vervolg)

De groep is onderhevig aan verschillende factoren die een invloed kunnen hebben op toekomstige belastingkosten, voornamelijk de niveaus en mix van rentabiliteit in verschillende rechtsgebieden en van de opgelegde belastingpercentages.

Toelichting 9.2: Actuele belastingvorderingen en -verplichtingen

De actuele belastingvorderingen (verplichtingen) worden grotendeels verondersteld gerealiseerd (vereffend) te worden binnen de 12 maanden.

Toelichting 9.3: Uitgestelde winstbelastingen

Uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen worden gecompenseerd wanneer er een juridisch afdwingbaar recht bestaat om actuele belastingvorderingen te compenseren met actuele belastingverplichtingen en wanneer de uitgestelde winstbelastingen verband houden met dezelfde belastingautoriteit.

De wijzigingen in de uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen van de periode en de voorgaande periode zijn de volgende:

in mijoen EUR	Herwaar-deringen	Afschrijvingen en waarde-verminderingen	Voor-zieningen	Divi-denden	Invorder-bare fiscale verliezen	Financiële instru-menten	Overige	Totaal
Uitgestelde belastingverplichtingen (negatieve bedragen)								
Op 1 januari 2016	-13,2	-17,2	0,8	-0,7	1,7	-0,8	-1,7	-31,1
Credit (debet) in de winst- en verliesrekening	-	1,0	11,2	-0,3	-0,3	-2,1	1,3	10,8
Transfer tussen uitgestelde belastingen	13,2	-14,4	-7,9	1,0	0,8	0,3	-2,5	-9,5
Elementen aangeworven door bedrijfscombinatie	-111,7	0,1	1,4	-	-	-	-1,9	-112,1
Overige wijzigingen	-	-	-	-	-	-	1,1	1,1
Omrekeningsverschillen	-	-5,2	0,9	-	-	-	-	-4,3
Op 31 december 2016	-111,7	-35,7	6,4	-	2,2	-2,6	-3,7	-145,1
Credit (debet) in de winst- en verliesrekening	-	-11,0	-2,1	-	0,4	0,9	1,1	-10,7
Overige wijzigingen	-	-	-	-	-	-	0,7	0,7
Omrekeningsverschillen	-	12,6	-2,9	-	-	-	-0,2	9,5
Herclassificering naar passiva aangehouden voor verkoop (zie toelichting 16)	-	12,6	-0,8	-	-1,4	-	0,2	10,6
Op 31 december 2017	**-111,7**	**-21,5**	**0,6**	**-**	**1,2**	**-1,7**	**-1,9**	**-135,0**

TOELICHTING 9: ACTUELE EN UITGESTELDE WINSTBELASTINGEN (vervolg)

Toelichting 9.3: Uitgestelde winstbelastingen (vervolg)

in mijoen EUR	Herwaar-deringen	Afschrijvingen en waarde-verminderingen	Voor-zieningen	Divi-denden	Invorder-bare fiscale verliezen	Financiële instru-menten	Overige	Totaal
Uitgestelde belastingvorderingen (positieve bedragen)								
Op 1 januari 2016	-	-116,8	69,0	-	89,6	-0,8	5,5	46,5
Credit (debet) in de winst- en verliesrekening	-	-11,6	-14,3	-	24,6	-0,1	-2,4	-3,8
Credit (debet) in eigen vermogen	-	-	18,2	-	0,1	0,5	-	18,8
Transfer tussen uitgestelde belastingen	-	19,2	-10,6	-0,9	-	0,4	1,4	9,5
Elementen aangeworven door bedrijfscombinatie	-	-	-	-	-	-	8,9	8,9
Overige wijzigingen	-	-	-	-	-	-	0,2	0,2
Omrekeningsverschillen	-	-0,6	3,2	-	3,4	-	0,2	6,2
Op 31 december 2016	-	-109,8	65,5	-0,9	117,7	-	13,8	86,3
Credit (debet) in de winst- en verliesrekening	-	81,1	-31,5	1,0	-42,7	0,2	4,9	13,0
Credit (debet) in eigen vermogen	-	-	-17,9	-	-	0,2	-	-17,7
Overige wijzigingen	-	-	-	-	-	-	-1,2	-1,2
Omrekeningsverschillen	-	-0,2	-6,4	-	-8,8	-	0,2	-15,2
Herclassificering naar activa aangehouden voor verkoop (zie toelichting 16)	-	27,3	-3,0	-	-60,3	-0,4	-8,9	-45,3
Op 31 december 2017	**-**	**-1,6**	**6,7**	**0,1**	**5,9**	**-**	**8,8**	**19,9**
Netto belastingvorderingen (-verplichtingen) na compensatie in de geconsolideerde balans erkend:								
31 december 2016	-111,7	-145,5	71,9	-0,9	119,9	-2,6	10,1	-58,8
31 december 2017	**-111,7**	**-23,1**	**7,3**	**0,1**	**7,1**	**-1,7**	**6,9**	**-115,1**

De netto uitgestelde belastingbalans (inclusief die van het segment Belron) bevat netto uitgestelde belastingvorderingen voor een bedrag van 26,8 miljoen EUR (2016: 28,4 miljoen EUR) waarvan de terugboeking verwacht wordt tijdens het volgende jaar. Rekening houdend met de lage voorspelbaarheid van de wijzigingen in de uitgestelde belastingen is het evenwel niet zeker dat dit nettobedrag teruggeboekt zal worden.

Op de balansdatum heeft de groep ongebruikte fiscale verliezen en kredieten van 186,6 miljoen EUR (2016: 228,2 miljoen EUR) ter compensatie van toekomstige winsten, waarvoor geen uitgestelde belastingvordering erkend werd bij gebrek aan voorzienbare toekomstige winsten. Deze omvatten ongebruikte fiscale verliezen van 31,6 miljoen EUR (2016: 26,5 miljoen EUR) die zullen vervallen in de periode 2018-2027 (2016: 2017-2036). Andere verliezen kunnen voor onbepaalde tijd overgedragen worden.

Op balansdatum bedraagt het totaalbedrag van tijdelijke verschillen die verband houden met investeringen in dochterondernemingen, filialen, geassocieerde ondernemingen en belangen in joint ventures (zijnde vooral de gecumuleerde positieve geconsolideerde reserves van die entiteiten) waarvoor geen uitgestelde belastingverplichtingen zijn opgenomen 1.151 miljoen EUR (2016: 1.025 miljoen EUR). Er werd geen uitgestelde belastingverplichting erkend voor die verschillen omdat de groep in staat is het moment waarop die verschillen teruggeboekt zullen worden te bepalen, en omdat het waarschijnlijk is dat deze verschillen niet teruggeboekt zullen worden in de nabije toekomst. Opgemerkt zij dat de terugboeking van die tijdelijke verschillen, bijvoorbeeld door de uitkering van dividenden door dochterondernemingen aan de Vennootschap, geen (of bijna geen) impact zou hebben op de actuele belastingen.

Uitgestelde belastingvorderingen worden erkend op voorwaarde dat er voldoende waarschijnlijkheid bestaat over hun realisatie binnen een afzienbare tijd. De realiseerbaarheid van uitgestelde belastingvorderingen werd voorzichtig ingeschat. In het geval dat de voorwaarden voor de realisatie zich niet zouden voordoen in de toekomst, zou de actuele boekwaarde van de uitgestelde belastingvorderingen verminderd kunnen worden.

TOELICHTING 10: GOODWILL

in miljoen EUR	2017	2016
Bruto bedrag op 1 januari	1.327,1	1.112,4
Gecumuleerde bijzondere waardeverminderingsverliezen op 1 januari	-235,9	-121,8
Boekwaarde op 1 januari	**1.091,2**	**990,6**
Toevoegingen (zie toelichting 25)	38,6	189,1
Vermeerdering/(vermindering) voortvloeiend uit de verkoopopties toegestaan aan aandeelhouders zonder zeggenschap (zie toelichting 26)	10,6	8,7
Bijzondere waardeverminderingsverliezen	-16,0	-114,1
Aanpassingen	-1,2	-0,4
Omrekeningsverschillen	-40,8	17,3
Herclassificering naar vaste activa aangehouden voor verkoop (zie toelichting 16)	-898,2	-
Boekwaarde op 31 december	**184,2**	**1.091,2**
bestaande uit: bruto bedrag	*184,2*	*1.327,1*
gecumuleerde afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingsverliezen	-	*-235,9*

In de periode omvatten de toevoegingen de goodwill voortvloeiend uit bedrijfscombinaties verricht in het segment Belron, die allemaal geherclassificeerd werden naar vaste activa aangehouden voor verkoop (zie toelichting 16).

De vermeerdering voortvloeiend uit de verkoopopties bevat de wijziging van de goodwill geboekt op het einde van het jaar om de wijzigingen in de uitoefenprijs van de overblijvende opties toegestaan aan minderheidsbelangen en de boekwaarde van de desbetreffende minderheidsbelangen weer te geven (zie toelichting 26).

In de periode werd, na het jaarlijkse onderzoek naar bijzondere waardeverminderingen gevoerd door het segment Belron (waarvan de goodwill geclassificeerd is als activa aangehouden voor verkoop), een waardeverminderingsverlies geboekt in Italië voor een bedrag van 16,0 miljoen EUR. In de voorgaande periode werden in het segment Belron waardeverminderingsverliezen geboekt in Italië (61,0 miljoen EUR), het Verenigd Koninkrijk (15,2 miljoen EUR), Nederland (32,8 miljoen EUR), Rusland (4,5 miljoen EUR), Griekenland (0,5 miljoen EUR) en Ierland (0,1 miljoen EUR). In beide periodes werden de waardeverminderingsverliezen op goodwill geclassificeerd als beëindigde bedrijfsactiviteiten.

In beide periodes vloeiden de aanpassingen voort uit de verdere wijzigingen in de reële waarde van de nettoactiva met betrekking tot de overnames in 2016 en 2015 door het segment Belron.

Alle goodwill met betrekking tot het segment Belron (898,2 miljoen EUR op 31 december 2017) werd geclassificeerd als aangehouden voor verkoop op 31 december 2017 (zie toelichting 16).

De toewijzing van goodwill aan kasstroomgenererende eenheden wordt hierna uiteengezet (de toewijzing van immateriële vaste activa met een onbepaalde gebruiksduur wordt uiteengezet in toelichting 11):

in miljoen EUR	2017	2016
D'Ieteren Auto	12,3	12,3
Moleskine	171,9	171,9
Belron	-	907,0
GROEP	**184,2**	**1.091,2**

Goodwill wordt bekeken op het niveau van het land voor bedrijfscombinaties doorgevoerd door Belron s.a. en zijn dochterondernemingen en op het niveau van het operationele segment voor bedrijfscombinaties en transacties verricht door de Vennootschap.

Overeenkomstig de vereisten van IAS 36 'Bijzondere waardevermindering van activa' heeft de groep een herziening van de boekwaarde van de goodwill en de immateriële vaste activa met een onbepaalde gebruiksduur (zie toelichting 11) uitgevoerd op ieder jaareinde. Het onderzoek i.v.m. bijzondere waardeverminderingen, gebaseerd op de berekening van de bedrijfswaarde (reële waarde min kosten van verkoop voor de herziening van de investering van de Vennootschap in Belron - zie hierna), werd uitgevoerd om te verzekeren dat de boekwaarde van de activa van de groep opgenomen is tegen een bedrag dat niet hoger is dan de realiseerbare waarde, zijnde de hoogste waarde van de reële waarde min de verkoopkosten en de bedrijfswaarde.

TOELICHTING 10: GOODWILL (vervolg)

Het segment Belron heeft dat onderzoek gevoerd voor al zijn kasstroomgenererende eenheden (zijnde de verschillende landen waar Belron actief is). In 2017 leidde dit onderzoek tot een totaal bijzonder waardeverminderingsverlies van 16,0 miljoen EUR met betrekking tot de goodwill in Italië. Dit verlies vloeide voort uit de herziening van de goodwill, immateriële en materiële activa, op basis van strategische plannen die gedurende het jaar werden opgesteld om de kasstroomassumpties op lange termijn te berekenen voor elke kasstroomgenererende eenheid. De prognose voor de Italiaanse activiteit wijst op een verdere daling van de markt en ook de economische vooruitzichten van het land verslechterden in 2017. In 2016 leidde dit onderzoek tot een totaal bijzonder waardeverminderingsverlies van 133,2 miljoen EUR, waarvan 114,1 miljoen EUR betrekking heeft op goodwill (Italië: 61,0 miljoen EUR, Verenigd Koninkrijk: 15,2 miljoen EUR, Nederland: 32,8 miljoen EUR, Rusland: 4,5 miljoen EUR, Griekenland: 0,5 miljoen EUR en Ierland: 0,1 miljoen EUR), 16,5 miljoen EUR op merken met een onbeperkte gebruiksduur (Verenigd Koninkrijk) en 2,6 miljoen EUR op materiële activa (Griekenland, Rusland en Ierland).

Bij de bepaling van de bedrijfswaarde van elke kasstroomgenererende eenheid heeft het segment Belron de contante waarde berekend van de geraamde toekomstige kasstromen die zouden kunnen voortvloeien uit het voortgezet gebruik van de activa. Belron gebruikte daarvoor een specifieke disconteringsvoet vóór belastingen die het risicoprofiel van de onderliggende kasstroomgenererende eenheid weerspiegelt. Die disconteringsvoet vóór belastingen is gebaseerd op de gewogen gemiddelde kapitaalkost van elke kasstroomgenererende eenheid met bijbehorende aanpassing voor de relevante risico's verbonden aan de activiteit en aan het onderliggende land ('country risk premium'). Geraamde toekomstige kasstromen zijn gebaseerd op de strategische plannen die eerder in het jaar opgesteld werden om de kasstroomassumpties voor elke kasstroomgenererende eenheid te berekenen, met extrapolatie (termijnwaarde) voor de komende jaren op basis van een gemiddeld groeipercentage op lange termijn. Dit groeipercentage wordt vastgelegd op 2% (2016: 2%) voor alle kasstroomgenererende eenheden, behalve voor Canada (1,8%), Italië (0,5%) en Nederland (1,5%). De vooropgestelde langetermijnplannen dekken een periode van 5 jaar.

De disconteringsvoeten vóór belastingen gebruikt voor de kasstroomprojecties van de belangrijkste kasstroomgenererende eenheden zijn de volgende:

Disconteringsvoet vóór belastingen	**2017**	**2016**
Verenigd Koninkrijk	9,3%	9,0%
Frankrijk	10,3%	10,5%
Italië	10,7%	10,8%
Duitsland	9,8%	11,1%
Canada	9,7%	9,6%
Nederland	6,9%	9,2%
België	10,6%	10,5%
Australië	10,3%	10,1%
Verenigde Staten	12,1%	11,4%
Spanje	10,5%	10,2%
Turkije	16,7%	16,3%
Griekenland	17,3%	17,0%
Overige	van 8,4% tot 22,0%	van 9,0% tot 22,2%

De Raad van bestuur van de Vennootschap herzag ook de boekwaarde van zijn investering in Belron, op basis van de reële waarde min verkoopkosten, zijnde de transactieprijs overeengekomen tussen de Vennootschap en Clayton, Dubilier & Rice ('CD&R') voor de verwerving door CD&R van een belang van 40% in Belron (zie toelichtingen 1, 16 en 33). De transactie waardeert Belron op 3 miljard EUR (ondernemingswaarde), wat na aftrek van schuldgerelateerde posten neerkomt op een eigenvermogenswaarde van ongeveer 1,5 miljard EUR. Rekening houdend met het niveau van de geconsolideerde winst op de verkoop die in 2018 geboekt zal worden (zie toelichting 33), is de Raad van bestuur van de Vennootschap tevreden dat de boekwaarde van de kasstroomgenererende eenheid Belron niet hoger ligt dan de reële waarde min verkoopkosten.

De Raad van bestuur van de Vennootschap herzag ook de boekwaarde van zijn investering in Moleskine. Bij de bepaling van de bedrijfswaarde heeft de Vennootschap de contante waarde van de geraamde toekomstige kasstromen berekend, gebaseerd op Moleskine's laatste vijfjarenplan nagekeken door de Raad van bestuur, met extrapolatie daarna (terminale groeipercentage van 2%). De gebruikte disconteringsvoet (disconteringsvoet vóór belastingen van 7,4%) is gebaseerd op de gewogen gemiddelde kapitaalkost van het segment Moleskine. De Raad van bestuur van de Vennootschap is tevreden dat de boekwaarde van de kasstroomgenererende eenheid Moleskine niet hoger ligt dan de bedrijfswaarde.

TOELICHTING 10: GOODWILL (vervolg)

De voornaamste assumpties voor de financiële projecties ter ondersteuning van de waarde van de goodwill en de immateriële vaste activa met een onbepaalde gebruiksduur omvatten groeipercentages van verkopen, operationele marges, disconteringsvoeten, groeipercentages op lange termijn en segmentaandeel. Er werden enkele financiële projecties voorbereid voor elke kasstroomgenererende eenheid, beginnend met het budget 2018. De marges zijn gebaseerd op historische waarden bereikt door de respectieve kasstroomgenererende eenheden en wereldwijde markttrends. De bedrijfskosten zijn gebaseerd op historische niveaus aangepast aan stijgingen van de activiteitniveaus over de periode van de kasstroomprojecties. De assumpties voor de groei van de inkomsten zijn coherent met historische langetermijntrends. De assumpties voor de groei op lange termijn zijn gebaseerd op sectoranalyses en zijn coherent met historische langetermijntrends.

Toekomstige kasstromen zijn ramingen die herzien kunnen worden in toekomstige perioden als de onderliggende assumpties veranderen. Indien die assumpties in de toekomst ongunstig variëren, zou de bedrijfswaarde van de goodwill en de immateriële vaste activa met een onbepaalde gebruiksduur kunnen verminderen en lager kunnen uitkomen dan de boekwaarde. Er werden ook als volgt gevoeligheden berekend voor elk van de belangrijke assumpties: een daling van het groeipercentage op lange termijn met 1%, een daling van de marges met 0,5% en een stijging van de disconteringsvoet met 1%. Bij de toepassing van de gevoeligheden op 31 december 2017 blijkt er voldoende ruimte te bestaan in de meeste kasstroomgenererende eenheden, behalve in die welke hierna uiteengezet worden.

Een daling van het groeipercentage op lange termijn met 1% zou resulteren in een bijkomend bijzonder waardeverminderingsverlies van 5,0 miljoen EUR (Italië: 1,7 miljoen EUR; Canada: 0,8 miljoen EUR en Nederland: 2,5 miljoen EUR). Een daling van de marges met 0,5% zou resulteren in een verder bijzonder waardeverminderingsverlies van 20,6 miljoen EUR (Italië: 6,3 miljoen EUR; Verenigd Koninkrijk: 8,8 miljoen EUR; Canada: 3,0 miljoen EUR en Nederland: 2,5 miljoen EUR). Een stijging van de disconteringsvoet met 1% zou resulteren in een verder bijzonder waardeverminderingsverlies van 24,8 miljoen EUR (Italië: 3,4 miljoen EUR; Verenigd Koninkrijk: 5,2 miljoen EUR; Canada: 9,3 miljoen EUR en Nederland: 6,9 miljoen EUR).

TOELICHTING 11: IMMATERIËLE VASTE ACTIVA

De goodwill wordt geanalyseerd in toelichting 10. Alle immateriële vaste activa hebben een beperkte gebruiksduur, tenzij anders vermeld.

in miljoen EUR	Andere licenties en gelijk-aardige rechten	Merken (met beperkte en onbepaalde gebruiksduur)	Klanten-contracten	Computer software	Immate-riële vaste activa in ontwikkeling	Overige	Totaal
Bruto bedrag op 1 januari 2017	0,4	786,8	100,1	317,4	2,9	5,3	1.212,9
Gecumuleerde afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingsverliezen op 1 januari 2017	-0,4	-46,1	-88,8	-196,8	-	-4,0	-336,1
Boekwaarde op 1 januari 2017	**-**	**740,7**	**11,3**	**120,6**	**2,9**	**1,3**	**876,8**
Toevoegingen:							
Apart aangeworven elementen	-	4,3	1,4	63,3	0,8	-	69,8
Vervreemdingen	-	-	-	-3,7	-	-	-3,7
Afschrijvingen	-1,9	-0,8	-4,5	-30,2	-	-	-37,4
Transfer van (naar) een andere categorie	7,4	-4,2	1,2	-0,6	-2,6	-	1,2
Elementen aangeworven door bedrijfscombinaties (zie toelichting 25)	-	0,6	3,8	0,6	-	-	5,0
Omrekeningsverschillen	-	-17,2	-1,0	-7,6	-	-	-25,8
Herclassificering naar vaste activa aangehouden voor verkoop (zie toelichting 16)	-	-320,6	-12,2	-130,5	-	-	-463,3
Boekwaarde op 31 december 2017	**5,5**	**402,8**	**-**	**11,9**	**1,1**	**1,3**	**422,6**
bestaande uit: bruto bedrag	*12,8*	*402,8*	*-*	*26,7*	*1,1*	*5,3*	*448,7*
gecumuleerde afschrijvingen en bijzondere waardeverminderings-verliezen	*-7,3*	*-*	*-*	*-14,8*	*-*	*-4,0*	*-26,1*
Bruto bedrag op 1 januari 2016	0,4	376,6	94,8	269,3	-	4,0	745,1
Gecumuleerde afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingsverliezen op 1 januari 2016	-0,4	-28,6	-75,7	-165,7	-	-4,0	-274,4
Boekwaarde op 1 januari 2016	**-**	**348,0**	**19,1**	**103,6**	**-**	**-**	**470,7**
Toevoegingen:							
Apart aangeworven elementen	-	-	-	50,6	0,7	-	51,3
Vervreemdingen	-	-	-	-4,6	-	-	-4,6
Afschrijvingen	-	-1,0	-9,6	-31,1	-	-	-41,7
Bijzondere waardeverminderingsverliezen	-	-16,5	-	-	-	-	-16,5
Transfer van (naar) een andere categorie	-	0,4	-	-	-	-	0,4
Elementen aangeworven door bedrijfscombinaties	-	405,0	1,5	0,3	2,2	1,3	410,3
Omrekeningsverschillen	-	4,8	0,3	1,8	-	-	6,9
Boekwaarde op 31 december 2016	**-**	**740,7**	**11,3**	**120,6**	**2,9**	**1,3**	**876,8**
bestaande uit: bruto bedrag	*0,4*	*786,8*	*100,1*	*317,4*	*2,9*	*5,3*	*1.212,9*
gecumuleerde afschrijvingen en bijzondere waardeverminderings-verliezen	*-0,4*	*-46,1*	*-88,8*	*-196,8*	*-*	*-4,0*	*-336,1*

Alle immateriële vaste activa in het segment Belron werden geclassificeerd als aangehouden voor verkoop op 31 december 2017 (zie toelichting 16). De merken CARGLASS® en AUTOGLASS®, verworven in 1999, alsook SAFELITE® AUTO GLASS, verworven in 2007, hebben een onbeperkte gebruiksduur omdat er geen voorzienbare limiet bestaat met betrekking tot de periode waarin die activa verondersteld worden positieve kasstromen te zullen genereren voor de groep dankzij de marketinguitgaven en de reclame.

Het merk Moleskine (402,8 miljoen EUR; verworven in 2016) heeft een onbeperkte gebruiksduur omdat er, gezien de afwezigheid van factoren die zijn veroudering zouden kunnen veroorzaken en in het licht van de levenscycli van de producten waarop het handelsmerk betrekking heeft, geen te voorziene limiet geldt voor de periode waarover dit actief verwacht wordt netto kasinstromen te genereren voor de groep.

In 2016 had het bijzondere waardeverminderingsverlies van 16,5 miljoen EUR betrekking op het merk in het Verenigd Koninkrijk, na het jaarlijkse onderzoek naar bijzondere waardeverminderingen uitgevoerd door het segment Belron (zie toelichting 10).

TOELICHTING 11: IMMATERIËLE VASTE ACTIVA (vervolg)

De boekwaarde van de merken met een beperkte gebruiksduur bedroeg op 31 december 2017 nihil (2016: 1,5 miljoen EUR), terwijl de boekwaarde van de merken met onbeperkte gebruiksduur 402,8 miljoen EUR bedroeg (2016: 739,2 miljoen EUR), volledig toegerekend aan de kasstroomgenererende eenheid Moleskine.

De andere elementen die bekendgemaakt moeten worden volgens IAS 36 voor de immateriële vaste activa met een onbepaalde gebruiksduur zijn opgenomen in toelichting 10.

TOELICHTING 12: MATERIËLE VASTE ACTIVA

in miljoen EUR	Onroerend goed	Installaties en uitrusting	Activa in aanbouw	Totaal
Bruto bedrag op 1 januari 2017	518,9	875,0	9,3	1.403,2
Gecumuleerde afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingsverliezen op 1 januari 2017	-256,1	-572,7	-	-828,8
Boekwaarde op 1 januari 2017	**262,8**	**302,3**	**9,3**	**574,4**
Toevoegingen	22,4	113,0	7,9	143,3
Vervreemdingen	-3,1	-8,1	-	-11,2
Afschrijvingen	-21,5	-78,9	-	-100,4
Transfer van (naar) een andere categorie	-0,4	0,2	-0,7	-0,9
Elementen aangeworven door bedrijfscombinaties (zie toelichting 25)	5,3	3,4	-	8,7
Omrekeningsverschillen	-8,0	-23,9	-	-31,9
Herclassificering naar activa aangehouden voor verkoop (zie toelichting 16)	-94,9	-275,8	-	-370,7
Boekwaarde op 31 december 2017	**162,6**	**32,2**	**16,5**	**211,3**
bestaande uit: bruto bedrag	*312,2*	*116,9*	*16,5*	*445,6*
gecumuleerde afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingsverliezen	*-149,6*	*-84,7*	-	*-234,3*
Bruto bedrag op 1 januari 2016	478,1	833,9	13,8	1.325,8
Gecumuleerde afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingsverliezen op 1 januari 2016	-235,4	-569,4	-	-804,8
Boekwaarde op 1 januari 2016	**242,7**	**264,5**	**13,8**	**521,0**
Toevoegingen	27,5	105,6	12,3	145,4
Vervreemdingen	-4,1	-4,1	-	-8,2
Afschrijvingen	-23,0	-76,7	-	-99,7
Bijzondere waardeverminderingsverlies	-0,5	-2,2	-	-2,7
Transfer van (naar) een andere categorie	16,2	1,0	-16,8	0,4
Elementen aangeworven door bedrijfscombinaties	4,3	10,0	0,3	14,6
Omrekeningsverschillen	-0,3	4,2	-0,3	3,6
Boekwaarde op 31 december 2016	**262,8**	**302,3**	**9,3**	**574,4**
bestaande uit: bruto bedrag	*518,9*	*875,0*	*9,3*	*1.403,2*
gecumuleerde afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingsverliezen	*-256,1*	*-572,7*	-	*-828,8*

Alle materiële vaste activa in het segment Belron werden geclassificeerd als aangehouden voor verkoop op 31 december 2017 (zie toelichting 16).

Op 31 december 2017 en 2016 bevatten de activa in aanbouw hoofdzakelijk onroerende goederen in aanbouw in het segment D'Ieteren Auto.

TOELICHTING 12: MATERIËLE VASTE ACTIVA (vervolg)

Activa waarvoor een financiële leaseovereenkomst werd afgesloten, zijn hierboven opgenomen voor de volgende bedragen:

in miljoen EUR	Onroerend goed	Installaties en uitrusting	Activa in aanbouw	Totaal
31 december 2017	**-**	**5,3**	**-**	**5,3**
31 december 2016	-	78,4	-	78,4

De daling valt te verklaren door de herclassificatie per 31 december 2017 van Belron's activa aangehouden onder financiële leases als vaste activa aangehouden voor verkoop (67,8 miljoen EUR).

TOELICHTING 13: VASTGOEDBELEGGINGEN

in miljoen EUR	2017	2016
Bruto bedrag op 1 januari	10,8	12,6
Gecumuleerde afschrijvingen op 1 januari	-7,0	-8,3
Boekwaarde op 1 januari	**3,8**	**4,3**
Toevoegingen	4,9	-
Afschrijvingen	-0,6	-0,1
Transfer van (naar) een andere categorie	0,9	-0,4
Boekwaarde op 31 december	**9,0**	**3,8**
bestaande uit: bruto bedrag	*16,6*	*10,8*
gecumuleerde afschrijvingen	*-7,6*	*-7,0*
Reële waarde	10,0	5,9

De reële waarde wordt ondersteund door marktgegevens en is gebaseerd op een waardering uitgevoerd door een onafhankelijke expert die kan bogen op een relevante en erkende beroepskwalificatie en beschikt over recente ervaring met de ligging en categorie van de vastgoedbeleggingen in het bezit van de groep. De laatste beschikbare waarderingen dateren van maart 2014 en mei 2016.

Alle vastgoedbeleggingen situeren zich in België en behoren tot het segment D'Ieteren Auto.
Zie ook toelichting 29 voor andere informatie over vastgoedbeleggingen.

TOELICHTING 14: VOORRADEN

in miljoen EUR	2017	2016
D'Ieteren Auto		
Voertuigen	309,6	314,7
Wisselstukken en accessoires	25,5	26,3
Overige	0,4	0,8
Subtotaal	**335,5**	**341,8**
Belron	**-**	**313,2**
Moleskine	**32,2**	**24,0**
GROEP	**367,7**	**679,0**
waarvan: elementen geboekt tegen reële waarde verminderd met verkoopkosten	*35,1*	*66,0*

De elementen geboekt tegen reële waarde verminderd met verkoopkosten zijn meestal voertuigen verkocht met een 'buy-back' overeenkomst die in de balans worden gehouden (dit soort overeenkomst wordt geboekt als operationele lease) tot hun latere verkoop.

De gecumuleerde waardeverminderingen op de voorraden bedraagt 13,2 miljoen EUR (2016: 27,9 miljoen EUR). De daling valt voornamelijk te verklaren door de classificatie van de boekwaarde van voorraden in het segment Belron als aangehouden voor verkoop op 31 december 2017. Het bedrag van de voorraadafschrijvingen opgenomen in kosten van verkopen (zie toelichting 4) bedraagt -0,5 miljoen EUR (2016: 0,8 miljoen EUR opbrengsten).

Er wordt verwacht dat de voorraden binnen de 12 maanden gerealiseerd zullen worden. Ze bestaan voornamelijk uit handelswaar.

TOELICHTING 15: DEELNEMINGEN VERWERKT VOLGENS DE VERMOGENSMUTATIEMETHODE

In 2017 worden drie entiteiten van de groep (in 2016 vier) verwerkt volgens de vermogensmutatiemethode:

in miljoen EUR	2017		2016 (1)	
	D'Ieteren Auto	Groep	D'Ieteren Auto	Groep
Aandeel in joint ventures	67,8	67,8	62,7	62,7
Aandeel in geassocieerde onderneming	1,4	1,4	1,1	1,1
Totale investering in entiteiten verwerkt volgens de vermogensmutatiemethode	**69,2**	**69,2**	**63,8**	**63,8**
Aandeel in het resultaat van joint ventures	5,1	5,1	4,6	4,6
Aandeel in het resultaat van geassocieerde onderneming	0,3	0,3	-	-
Totaal aandeel in het resultaat van entiteiten verwerkt volgens de vermogensmutatiemethode	**5,4**	**5,4**	**4,6**	**4,6**

(1) Zoals aangepast om de beëindigde activiteiten in het segment Belron te weerspiegelen - Zie toelichtingen 1 en 28 voor meer informatie.

Joint ventures

In 2017 worden twee joint ventures (in 2016 drie) van de groep verwerkt volgens de vermogensmutatiemethode.

De grootste joint venture is Volkswagen D'Ieteren Finance (VDFin), voor 50% min één aandeel in handen van de groep en voor 50% plus één aandeel in handen van Volkswagen Financial Services (een dochteronderneming van de groep Volkswagen), die een volledige waaier van financiële diensten aanbiedt die verband houden met de verkoop van voertuigen van de groep Volkswagen op de Belgische markt.

De onderstaande tabel geeft een samenvatting van de financiële informatie van VDFin zoals in zijn eigen financiële staten voorgesteld, met aanpassing voor verschillen in boekhoudnormen, en geeft de aansluiting weer van deze samengevatte informatie met de boekwaarde van het belang van de groep in VDFin.

in miljoen EUR	2017	2016
Vaste activa	1.171,7	982,0
Vlottende activa (met uitzondering van geldmiddelen en kasequivalenten)	667,8	602,8
Geldmiddelen en kasequivalenten	50,2	52,9
Langlopende verplichtingen (met uitzondering van financiële verplichtingen)	-9,4	-6,2
Langlopende financiële verplichtingen	-625,0	-643,0
Kortlopende verplichtingen (met uitzondering van financiële verplichtingen)	-96,8	-99,7
Kortlopende financiële verplichtingen	-1.022,9	-762,9
Netto activa (100%)	135,6	125,9
Groepsaandeel in netto activa (49,99%) en boekwaarde van aandeel in joint venture	**67,8**	**62,9**
Opbrengsten	342,6	318,8
Resultaat vóór belastingen	17,5	16,9
Resultaat van de periode (100%)	11,4	11,4
Niet-gerealiseerde resultaten (100%)	-1,8	-
Totaal van de gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten (100%)	9,6	11,4
Groepsaandeel in totaal van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten (49,99%)	**4,8**	**5,7**

Het aandeel in de nettoactiva vertegenwoordigt het aandeel van de groep in het eigen vermogen van VDFin op 31 december 2017.

Op 1 juli 2017 verkocht de Vennootschap haar belang van 50% in OTA Keys n.v. aan Continental AG. OTA Keys werd in 2014 opgericht door de Vennootschap en Continental om virtuele-sleuteloplossingen te ontwikkelen. OTA Keys werd volgens de vermogensmutatiemethode opgenomen in de geconsolideerde rekeningen van de groep. In het eerste halfjaar 2017 bedraagt het aandeel van de groep in het resultaat van OTA Keys -0,6 miljoen EUR. De geconsolideerde winst op de verkoop van de joint venture wordt geboekt onder netto financieringskosten in het segment D'Ieteren Auto (zie toelichting 5).

Geassocieerde onderneming

Sinds juni 2012 worden door de joint venture VDFin nieuwe diensten inzake financiële leasing aangeboden aan de klanten van het segment D'Ieteren Auto. Diensten met betrekking tot vroegere financiële leasingcontracten worden nog steeds voorzien door D'Ieteren Vehicle Trading n.v. (DVT), een geassocieerde onderneming voor 49%.

TOELICHTING 15: DEELNEMINGEN VERWERKT VOLGENS DE VERMOGENSMUTATIEMETHODE (vervolg)

De volgende tabel geeft een samenvatting van de financiële informatie van DVT zoals voorgesteld in zijn eigen financiële staten en brengt ook die informatie in overeenstemming met de boekwaarde van het belang van de groep in DVT.

in miljoen EUR	2017	2016
Vaste activa	-	2,4
Vlottende activa	3,2	3,4
Langlopende verplichtingen	-	-2,9
Kortlopende verplichtingen	-0,3	-0,6
Netto activa (100%)	2,9	2,3
Groepsaandeel in netto activa (49%) en boekwaarde van investering in geassocieerde onderneming	**1,4**	**1,1**
Opbrengsten	0,5	2,8
Resultaat vóór belastingen	0,7	0,3
Resultaat van de periode (100%)	0,6	0,1
Groepsaandeel in totaal van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten (49%)	**0,3**	**-**

TOELICHTING 16: VASTE ACTIVA (EN GROUP ACTIVA DIE WORDEN AFGESTOTEN) AANGEHOUDEN VOOR VERKOOP

Kader

Op 2 mei 2017 kondigde de Vennootschap in het kader van de regelmatige evaluatie van haar strategische opties aan de mogelijkheid te onderzoeken om een minderheidspartner binnen te halen bij Belron, het wereldwijde nummer één op het vlak van de herstelling en vervanging van voertuigbeglazing. D'Ieteren wou meerderheidsaandeelhouder blijven, en tegelijkertijd zijn investeringscapaciteit versterken. De gedeeltelijke verkoop van de Belron aandelen aan een minderheidspartner zal D'Ieteren in staat stellen om zijn activiteiten uit te breiden en zijn langetermijnstrategie na te streven, die tot doel heeft te investeren in andere activiteiten met een sterk groeipotentieel. Het management van Belron staat volledig achter deze transactie die in overeenstemming is met de strategische visie van Belron. D'Ieteren zal de ontwikkeling van Belron volop verder steunen, zowel op de markt van de herstelling en vervanging van voertuigbeglazing als in het kader van de huidige zoektocht naar nieuwe diensten.

Op 28 november 2017 kondigde de Vennootschap de ondertekening aan van een definitieve overeenkomst met Clayton, Dubilier & Rice (CD&R) betreffende een partnershipinvestering in Belron. De transactie waarbij CD&R een aandeel van 40% in Belron verwierf, werd op 7 februari 2018 voltooid. De Vennootschap en het management van Belron blijven eigenaar van het resterende eigendomsbelang van 60%.

Classificatie als aangehouden voor verkoop en waardering

De Raad van bestuur van de Vennootschap besloot dat de groep zich op de balansdatum geëngageerd had tot een verkoopplan dat gepaard zal gaan met een verlies van exclusieve zeggenschap over zijn dochteronderneming Belron (enkele voorbehouden aangelegenheden worden gedeeld), en besliste daarom om in de balans per 31 december 2017 alle activa en passiva te classificeren als aangehouden voor verkoop; de erkenningscriteria gedefinieerd in IFRS 5 'Vaste activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten' zijn immers vervuld.

De activa en passiva van Belron worden gewaardeerd tegen de boekwaarde of, indien deze lager is, de reële waarde min verkoopkosten op de datum van de classificatie. De reële waarde min verkoopkosten is gebaseerd op de transactieprijs overeengekomen tussen de Vennootschap en Clayton, Dubilier & Rice ('CD&R') voor de verwerving door CD&R van een aandeel van 40% in Belron. De transactie waardeert Belron op 3 miljard EUR (ondernemingswaarde), wat na aftrek van schuldgerelateerde posten neerkomt op een eigenvermogenswaarde van ongeveer 1,5 miljard EUR.

TOELICHTING 16: VASTE ACTIVA (EN GROUP ACTIVA DIE WORDEN AFGESTOTEN AANGEHOUDEN VOOR VERKOOP (vervolg)

in miljoen EUR	2017			2016	
	D'Ieteren Auto	Belron	Groep	D'Ieteren Auto	Groep
Goodwill	-	898,2	898,2	-	-
Immateriële vaste activa	-	463,3	463,3	-	-
Materiële vaste activa	0,8	369,9	370,7	-	-
Vastgoedbeleggingen	5,5	-	5,5	5,5	5,5
Voor verkoop beschikbare financiële activa	-	0,5	0,5	-	-
Voor afdekking aangehouden derivaten	-	2,0	2,0	-	-
Voor handelsdoeleinden aangehouden derivaten	-	0,3	0,3	-	-
Personeelsbeloningen	-	39,4	39,4	-	-
Uitgestelde belastingvorderingen	-	45,3	45,3	-	-
Overige vorderingen	-	2,2	2,2	-	-
Voorraden	4,2	300,8	305,0	-	-
Voor afdekking aangehouden derivaten	-	0,3	0,3	-	-
Voor handelsdoeleinden aangehouden derivaten	-	2,8	2,8	-	-
Actuele belastingvorderingen	-	4,7	4,7	-	-
Handelsvorderingen en overige vorderingen	1,7	309,9	311,6	-	-
Geldmiddelen en kasequivalenten	-	76,4	76,4	-	-
Vaste activa aangehouden voor verkoop	**12,2**	**2.516,0**	**2.528,2**	**5,5**	**5,5**

in miljoen EUR	2017			2016	
	D'Ieteren Auto	Belron	Groep	D'Ieteren Auto	Groep
Personeelsbeloningen	-	9,3	9,3	-	-
Voorzieningen	-	37,9	37,9	-	-
Leningen en ontleningen	-	1.307,0	1.307,0	-	-
Andere schulden	-	5,4	5,4	-	-
Uitgestelde belastingverplichtingen	-	10,6	10,6	-	-
Voorzieningen	-	50,5	50,5	-	-
Leningen en ontleningen	-	41,2	41,2	-	-
Voor afdekking aangehouden derivaten	-	2,6	2,6	-	-
Voor handelsdoeleinden aangehouden derivaten	-	0,6	0,6	-	-
Kortlopende belastingverplichtingen	0,1	26,5	26,6	-	-
Handelsschulden en overige te betalen posten	1,3	501,3	502,6	-	-
Passiva i.v.m. vaste activa aangehouden voor verkoop	**1,4**	**1.992,9**	**1.994,3**	**-**	**-**

Nettovermogen, groepsaandeel	**10,8**	**523,1**

D'Ieteren Auto

In het segment D'Ieteren Auto omvatten de vaste activa geclassificeerd als aangehouden voor verkoop gebouwen en een dochteronderneming die vroeger werden gebruikt voor autodistributieactiviteiten, waarvoor het management zich geëngageerd heeft tot verkoop. De verkoop wordt verwacht plaats te vinden in de loop van 2018.

Belron

Zie 'Kader' en 'Classificatie als aangehouden voor verkoop en waardering' op de vorige pagina voor de algemene context. In overeenstemming met de vereisten van IFRS 5 heeft de groep de vaste activa van Belron niet afgeschreven vanaf de datum (28 november 2017) van de classificatie als aangehouden voor verkoop. De impact op de geconsolideerde winst-en-verliesrekening bedraagt 10,5 miljoen EUR.

TOELICHTING 16: VASTE ACTIVA (EN GROUP ACTIVA DIE WORDEN AFGESTOTEN) AANGEHOUDEN VOOR VERKOOP (vervolg)

De herfinanciering van Belron werd in november 2017 voltooid met de lancering van een Term Loan B met een looptijd van 7 jaar ten bedrage van 1.025 miljoen USD en 425 miljoen EUR met een revolving kredietfaciliteit met een looptijd van 6 jaar ten bedrage van 280 miljoen EUR. De opbrengsten van de Term Loan B werden aangewend voor de herfinanciering van de US Private Placement (USPP) instrumenten, de terugbetaling van aandeelhoudersvorderingen, de uitkering van een uitzonderlijk dividend (ongeveer 453 miljoen EUR) aan de aandeelhouders en de dekking van vergoedingen en transactiekosten gerelateerd aan de herfinanciering.

Het gecumuleerde bedrag opgenomen onder niet-gerealiseerde resultaten bedraagt -86,2 miljoen EUR (waarvan -43,7 miljoen EUR betrekking heeft op elementen die geherclassificeerd zullen worden naar winst of verlies).

TOELICHTING 17: OVERIGE BELEGGINGEN, INCLUSIEF DERIVATEN

in miljoen EUR	2017		2016			
	D'Ieteren Auto	Groep	D'Ieteren Auto	Belron	Moleskine	Groep
Vaste beleggingen						
Voor verkoop beschikbare financiële activa	-	-	0,5	-	-	0,5
Totaal vaste beleggingen	**-**	**-**	**0,5**	**-**	**-**	**0,5**
Vlottende beleggingen						
Tot einde looptijd aangehouden financiële activa	107,1	107,1	-	-	-	-
Voor afdekking aangehouden derivaten (vlottende activa)	-	-	-	*1,0*	-	*1,0*
Voor afdekking aangehouden derivaten (kortlopende verplichtingen)	-	-	-	*-0,9*	-	*-0,9*
Netto voor afdekking aangehouden derivaten	-	-	-	0,1	-	0,1
Voor handelsdoeleinden aangehouden derivaten (vlottende activa)	-	-	-	*1,2*	-	*1,2*
Netto voor handelsdoeleinden aangehouden derivaten	-	-	-	1,2	-	1,2
Overige financiële activa	-	-	-	-	5,0	5,0
Totaal vlottende beleggingen	**107,1**	**107,1**	**-**	**1,3**	**5,0**	**6,3**

Voor verkoop beschikbare financiële activa zijn financiële activa met uitsluiting van derivaten die worden aangeduid als voor verkoop beschikbaar of die niet worden weergegeven als (i) leningen en vorderingen, (ii) tot einde looptijd aangehouden beleggingen of (iii) voor handelsdoeleinden aangehouden financiële activa.

In 2017 bevatten de tot einde looptijd aangehouden financiële activa beleggingen in een portefeuille van verhandelbare effecten (voornamelijk overheids- en bedrijfsobligaties in Europa met een looptijd van 1 tot 3 jaar). De boekwaarde is gelijk aan de reële waarde en wordt geclassificeerd in niveau 1 van de reële-waardehiërarchie, zoals uiteengezet in toelichting 24.

Alle afgeleide instrumenten in het segment Belron werden geclassificeerd als aangehouden voor verkoop op 31 december 2017 (zie toelichting 16). Het gaat voornamelijk om termijncontracten in vreemde valuta die worden gebruikt om de kosten af te dekken van toekomstige te betalen posten wanneer deze uitgedrukt zijn in een andere valuta dan de functionele valuta van de aankopende entiteit, swaps in vreemde valuta gebruikt om kassaldi in vreemde valuta te ruilen om de leningen te verminderen en de rentekosten te beperken tot het minimum, rentevoetswaps en brandstofderivaten gebruikt om de prijs van brandstofaankopen af te dekken.

In 2016 betroffen de voor verkoop beschikbare financiële activa minderheidsbelangen in niet-beursgenoteerde ondernemingen (gewaardeerd tegen kostprijs, zijnde een benadering van hun reële waarde) aangehouden door het segment D'Ieteren Auto. Ze werden verkocht in de loop van 2017.

In 2016, in het segment Moleskine, betroffen de andere financiële activa een levensverzekeringsproduct dat eind 2015 werd opgestart om de beleggingen te diversifiëren met de bedoeling soliditeit, rentabiliteit en zekerheid te bieden. Dit product werd in 2017 omgezet in cash.

TOELICHTING 18: GELDMIDDELEN EN KASEQUIVALENTEN

Geldmiddelen en kasequivalenten worden hieronder geanalyseerd:

in miljoen EUR	2017			2016			
	D'Ieteren Auto	Moleskine	Groep	D'Ieteren Auto	Belron	Moleskine	Groep
Liquide middelen	270,7	24,9	295,6	2,5	45,9	48,3	96,7
Geldmarkt activa	1,7	-	1,7	1,5	-	-	1,5
Geldmiddelen en kasequivalenten	**272,4**	**24,9**	**297,3**	**4,0**	**45,9**	**48,3**	**98,2**

In het segment D'Ieteren Auto valt de stijging tijdens de periode te verklaren door het buitengewone dividend dat werd ontvangen van het segment Belron na de uitgifte van nieuwe termijnleningen (zie toelichting 16).

Geldmiddelen en kasequivalenten zijn hoofdzakelijk activa met variabele rentevoeten die interest opbrengen tegen verschillende rentevoeten met als referentie de heersende EONIA, LIBID of equivalent. De boekwaarde is gelijk aan de reële waarde.

TOELICHTING 19: HANDELSVORDERINGEN EN OVERIGE VORDERINGEN

Vorderingen (vaste activa) worden als volgt geanalyseerd (de handelsvorderingen en overige vorderingen van het segment Belron werden geclassificeerd als aangehouden voor verkoop op 31 december 2017 - zie toelichting 16):

in miljoen EUR	2017			2016			
	D'Ieteren Auto	Moleskine	Groep	D'Ieteren Auto	Belron	Moleskine	Groep
Overige vorderingen (vaste activa)	23,2	2,4	25,6	22,6	2,4	2,9	27,9

De overige vorderingen opgenomen onder de vaste activa zijn samengesteld uit borgtochten voor huurgaranties en uit een lening toegestaan aan een minderheidsaandeelhouder van Belron (de familieholding van de CEO van Belron). De lening toegestaan aan deze minderheidsaandeelhouder wordt volledig gewaarborgd door een pand. De boekwaarde benadert de reële waarde. Deze lening brengt interest op tegen een interestvoet met als referentie de EURIBOR. De overige vaste vorderingen brengen over het algemeen geen interest op. Er wordt verwacht dat ze na meer dan 12 maanden terugbetaald zullen worden.

Handelsvorderingen en overige vorderingen (vlottende activa) worden als volgt geanalyseerd:

in miljoen EUR	2017			2016			
	D'Ieteren Auto	Moleskine	Groep	D'Ieteren Auto	Belron	Moleskine	Groep
Netto handelsvorderingen	3,1	24,1	27,2	-9,5	180,7	24,5	195,7
Vorderingen op entiteiten verwerkt volgens de vermogensmutatiemethode	6,1	-	6,1	22,4	-	-	22,4
Overige vorderingen	8,6	4,3	12,9	7,9	80,7	2,3	90,9
Handelsvorderingen en overige vorderingen	**17,8**	**28,4**	**46,2**	**20,8**	**261,4**	**26,8**	**309,0**

De inning van de handelsvorderingen en overige vorderingen wordt voorzien binnen de 12 maanden. De boekwaarde van deze vorderingen, die geen interest opbrengen, benadert hun reële waarde. De netto handelsvorderingen worden voorgesteld netto uit te geven handelscreditnota's (voornamelijk in het segment D'Ieteren Auto).

De groep is blootgesteld aan kredietrisico dat voortvloeit uit zijn bedrijfsactiviteiten (potentiële verliezen die voortvloeien uit de niet-nakoming van verplichtingen door handels- en financiële tegenpartijen). Dergelijke risico's worden gematigd door klanten en overige zakenpartners te selecteren op basis van hun kredietkwaliteit en door de concentratie op een klein aantal belangrijke tegenpartijen zoveel mogelijk te vermijden. De kredietkwaliteit van belangrijke tegenpartijen wordt systematisch gemonitord en er worden kredietlimieten vastgelegd vóór het aangaan van elke kredietblootstelling. De betalingstermijnen bedragen gemiddeld minder dan één maand, behalve wanneer lokale praktijken afwijken. Vorderingen op kredietverkopen worden van dichtbij gevolgd en meestal centraal geïnd in het segment D'Ieteren Auto, en op nationaal niveau in het segment Belron (geclassificeerd als aangehouden voor verkoop). In het segment Moleskine wordt het insolventierisico centraal opgevolgd door de kredietblootstelling te controleren. Het kredietrisico wordt gespreid per verkoopkanaal en de aanvaarding van nieuwe klanten gaat gepaard met controles door kwalitatieve en kwantitatieve ratings uit te voeren.

TOELICHTING 19: HANDELSVORDERINGEN EN OVERIGE VORDERINGEN (vervolg)

In het segment D'Ieteren Auto is de concentratie van de tien voornaamste klanten, gebaseerd op de bruto vorderingen, gelijk aan 33,7% (2016: 35,0%) en vertegenwoordigt geen enkele klant meer dan 8% (2016: 7%). Bepaalde vorderingen zijn eveneens door kredietverzekeringen gedekt. In het segment Belron (geclassificeerd als aangehouden voor verkoop) is de concentratie van het risico op de openstaande vorderingen beperkt dankzij de diversificatie van het klantenbestand van Belron. In het segment Moleskine zijn de handelsvorderingen geconcentreerd als gevolg van het distributiemodel. Er waren echter geen specifieke concentratierisico's, aangezien de tegenpartijen geen solventierisico vertonen en in elk geval - indien nodig - vervangen zouden kunnen worden zonder dat dit tot operationele moeilijkheden zou leiden. De kredietpositie van bepaalde klanten wordt ook gedeeltelijk gewaarborgd door kredietbrieven.

De bedragen in de balans zijn netto van waardeverminderingen op dubieuze vorderingen. Het maximale kredietrisico is dus de boekwaarde van de vorderingen in de balans. Op 31 december 2017 bedroegen de voorzieningen voor dubieuze vorderingen 9,8 miljoen EUR (2016: 29,8 miljoen EUR); de boekwaarde van de handelsvorderingen en overige vorderingen (waarvan 212,1 miljoen EUR aan netto handelsvorderingen) van het segment Belron zijn geclassificeerd als aangehouden voor verkoop in de balans (zie toelichting 16).

De ouderdomsanalyse van de vervallen maar niet in waarde verminderde handelsvorderingen en overige vorderingen is als volgt:

in miljoen EUR	2017	2016
Vervallen - minder dan 3 maanden	37,4	63,2
Vervallen - tussen 3 en 6 maanden	3,2	7,3
Vervallen - meer dan 6 maanden	4,3	3,7
Totaal	**44,9**	**74,2**

De inkomsten in 2017 voor dubieuze vorderingen bedragen 2,1 miljoen EUR (2016: 3,4 miljoen EUR inkomsten na aanpassing). Zie toelichting 4.

TOELICHTING 20: KAPITAAL EN RESERVES

In het geconsolideerde mutatieoverzicht van het eigen vermogen wordt een reconciliatie van het aandelenkapitaal en de reserves uiteengezet.

Aandelenkapitaal

De wijzigingen in het gewone aandelenkapitaal worden hierna voorgesteld:

in miljoen EUR, behalve het aantal aandelen weergegeven in eenheden	Aantal gewone aandelen	Gewoon aandelen-kapitaal
Op 1 januari 2016	**55.302.620**	**160,0**
Wijziging	-	-
Op 31 december 2016	**55.302.620**	**160,0**
Wijziging	-	-
Op 31 december 2017	**55.302.620**	**160,0**

De 5.000.000 winstaandelen op naam vertegenwoordigen niet het aandelenkapitaal. Elk winstaandeel heeft een stemrecht en geeft recht op een dividend dat gelijk is aan één achtste van het dividend van een gewoon aandeel.

Eigen aandelen

Eigen aandelen worden aangehouden door de Vennootschap en door dochterondernemingen zoals hieronder beschreven:

in miljoen EUR, behalve het aantal aandelen weergegeven in eenheden	31 december 2017		31 december 2016	
	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag
Eigen aandelen aangehouden door de moedermaatschappij	1.085.217	34,6	1.101.692	34,3
Eigen aandelen aangehouden door dochtermaatschappijen	-	-	-	-
Aangehouden eigen aandelen	**1.085.217**	**34,6**	**1.101.692**	**34,3**

Eigen aandelen worden behouden om de aandelenoptieplannen, sedert 1999 opgezet door de Vennootschap, af te dekken (zie toelichting 7).

TOELICHTING 20: KAPITAAL EN RESERVES (vervolg)

Reserve voor op aandelen gebaseerde betalingen

De reserve voor op aandelen gebaseerde betalingen betreft de aandelenoptieplannen van de werknemers (afgewikkeld in eigenvermogensinstrumenten) toegekend aan directeurs en kaderleden van het segment D'Ieteren Auto sedert 1999 (zie toelichting 7).

Hedging reserve

De hedging reserve bevat het effectieve deel van de gecumuleerde nettoverandering in de reële waarde van afdekkingsinstrumenten gebruikt in kasstroomafdekkingen in afwachting van latere erkenning in de winst-en-verliesrekening wanneer de afgedekte kasstromen het resultaat beïnvloeden.

Reserve voor cumulatieve omrekeningsverschillen

Deze reserve bevat alle omrekeningsverschillen die voortvloeien uit de omrekening van de financiële staten van buitenlandse activiteiten, alsook uit de omrekening van financiële instrumenten die de netto-investering van de groep in een buitenlandse dochteronderneming afdekken.

In 2016 werd, volgens de vereisten van IAS 21, na de afstoting in januari 2016 van de Braziliaanse entiteit Carglass Automotiva Ltda (segment Belron), het cumulatieve bedrag van de omrekeningsverschillen aangehouden in de omrekeningsreserve geherclassificeerd naar winst of verlies (niet-geldelijke kost van 24,9 miljoen EUR).

Reserve voor actuariële winsten en verliezen

De reserve voor actuariële winsten en verliezen betreft de actuariële mutatie in de toegezegd-pensioenregelingen (zie toelichting 8).

Er mag geen enkele overdracht gebeuren van geregistreerde aandelen die niet volledig betaald zijn, behalve krachtens een speciale toelating van de Raad van bestuur voor iedere overdracht en ten gunste van een door de Raad van bestuur aanvaarde overnemer (art. 7 van de statuten). De winstaandelen zullen slechts mogen worden overgedragen met de toestemming van de meerderheid van de leden van de Raad van bestuur en ten gunste van een door deze leden aanvaarde overnemer (art. 8 van de statuten).

Wat het beheer van het kapitaal betreft, bestaan de doelstellingen van de groep uit de bescherming van het vermogen van al zijn activiteiten om hun bedrijfsactiviteit voort te zetten en het behoud van een optimale kapitaalstructuur om de kost van het kapitaal te verminderen. De groep controleert de adequaatheid van het kapitaal op het niveau van iedere activiteit door middel van een aantal ratio's die relevant zijn voor hun specifieke business. Om de kapitaalstructuur te handhaven of aan te passen, heeft elke activiteit de mogelijkheid om het bedrag van de aan aandeelhouders betaalde dividenden aan te passen, kapitaal aan de aandeelhouders terug te betalen, nieuwe aandelen uit te geven of activa te verkopen om de schuld te verminderen, rekening houdend met het bestaan van minderheidsaandeelhouders.

De meerderheidsaandeelhouders worden hierna opgesomd:

Aandeelhouders met zeggenschapsbelang volgens de kennisgeving van belangrijke deelneming van 2 november 2011, en latere mededelingen naan vennootschap (waarvan de laatste op 10 januari 2018).	**Aandelen**		**Winstaandelen**		**Totaal v/d stemrechten**	
	Aantal	**%**	**Aantal**	**%**	**Aantal**	**%**
s.a. de Participations et de Gestion, Brussel	11.902.780	21,52%	-	-	11.902.780	19,74%
Reptid Commercial Corporation, Dover, Delaware	1.974.500	3,57%	-	-	1.974.500	3,27%
Mevr. Catheline Périer-D'Ieteren	-	0,00%	1.250.000	25,00%	1.250.000	2,07%
Dhr Olivier Périer	10.000	0,02%	-	-	10.000	0,02%
De vier bovenvermelde personen (samen "SPDG Group") zijn verbonden.	**13.887.280**	**25,11%**	**1.250.000**	**25,00%**	**15.137.280**	**25,10%**
Nayarit Participations s.c.a., Brussel	17.217.830	31,13%	-	-	17.217.830	28,55%
Dhr Roland D'Ieteren	466.190	0,84%	3.750.000	75,00%	4.216.190	6,99%
Dhr Nicolas D'Ieteren	10.000	0,02%	-	-	10.000	0,02%
De drie bovenvermelde personen (samen "Nayarit Group") zijn verbonden.	**17.694.020**	**31,99%**	**3.750.000**	**75,00%**	**21.444.020**	**35,56%**
De personen naar wie wordt verwezen als de groep SPDG en de groep Nayarit handelen in gemeenschappelijk overleg.						

De Raad van bestuur heeft de uitkering voorgesteld van een brutodividend voor een bedrag van 3,80 EUR per aandeel (2017: een gewoon dividend van 0,95 EUR per aandeel en een buitengewoon dividend van 2,85 EUR per aandeel; 2016: een gewoon dividend van 0,95 EUR per aandeel), of 208,4 miljoen EUR in totaal (2016: 52,1 miljoen EUR).

TOELICHTING 21: VOORZIENINGEN

Verplichtingen voor personeelsbeloningen na uitdiensttreding worden geanalyseerd in toelichting 8. De overige voorzieningen, ofwel kortlopend ofwel langlopend, worden hieronder geanalyseerd.

De belangrijkste categorieën van voorzieningen zijn de volgende:

in miljoen EUR	2017			2016			
	D'Ieteren Auto	Moleskine	Groep	D'Ieteren Auto	Belron	Moleskine	Groep
Langlopende voorzieningen							
Betreffende concessiehouders	5,2	-	5,2	8,8	-	-	8,8
Waarborgen	4,5	-	4,5	4,0	-	-	4,0
Overige langlopende elementen	6,7	2,5	9,2	5,9	31,7	0,1	37,7
Subtotaal	**16,4**	**2,5**	**18,9**	**18,7**	**31,7**	**0,1**	**50,5**
Kortlopende voorzieningen							
Overige kortlopende elementen	-	1,8	1,8	-	34,7	1,5	36,2
Subtotaal	**-**	**1,8**	**1,8**	**-**	**34,7**	**1,5**	**36,2**
Totaal voorzieningen	**16,4**	**4,3**	**20,7**	**18,7**	**66,4**	**1,6**	**86,7**

De wijzigingen van de voorzieningen worden hieronder uiteengezet voor het jaar afgesloten op 31 december 2017:

in miljoen EUR	Betreffende concessie-houders	Waarborgen	Overige langlopende elementen	Overige kortlopende elementen	Totaal
Op 1 januari 2017	**8,8**	**4,0**	**37,7**	**36,2**	**86,7**
Toegevoegd tijdens het jaar	1,7	0,5	31,8	23,4	57,4
Besteed tijdens het jaar	-2,4	-	-0,2	-23,4	-26,0
Teruggenomen tijdens het jaar	-2,8	-	-0,5	-	-3,3
Transfer tijdens het jaar	-0,1	-	-20,8	20,8	-0,1
Omrekeningsverschillen	-	-	-0,9	-4,7	-5,6
Transfer naar passiva i.v.m. vaste activa aangehouden voor verkoop (zie toelichting 16)	-	-	-37,9	-50,5	-88,4
Op 31 december 2017	**5,2**	**4,5**	**9,2**	**1,8**	**20,7**

Aangezien het moment waarop de kasuitstromen plaatsvinden heel onzeker is, worden bijna alle voorzieningen beschouwd als langlopende elementen. De langlopende voorzieningen worden niet verdisconteerd aangezien de impact niet materieel is voor de groep. Er wordt verwacht dat de kortlopende voorzieningen binnen de 12 maanden afgewikkeld zullen worden.

In het segment D'Ieteren Auto betreffen de voorzieningen voor waarborgen de kosten van de diensten aangeboden aan eigenaars van nieuwe voertuigen, zoals de mobiliteitsgarantie, en vloeien de voorzieningen verbonden met de concessiehouders voort uit de constante verbetering van de distributienetwerken.

Andere langlopende voorzieningen omvatten ook:

- Voorzieningen voor het milieu of andere om de kosten voor het herstel van bepaalde eigendommen onder operationele leases te dekken;
- Voorzieningen voor leegstaande eigendommen;
- De voorziening voor de geschillen die in de normale gang van activiteit voorkomen en waarvan verwacht wordt dat ze in de komende jaren zullen kristalliseren. Op basis van ingewonnen juridisch advies zou de uitkomst van die geschillen geen belangrijk verlies boven de voorziene bedragen op 31 december 2017 als gevolg hebben.

In het segment Belron, geclassificeerd als aangehouden voor verkoop op 31 december 2017, bedraagt de voorziening voor de incentiveplannen op lange termijn voor het management 36,5 miljoen EUR, waarvan 20,1 miljoen EUR geclassificeerd is als kortlopend, aangezien de afrekening ervan verwacht wordt in 2018.

TOELICHTING 21: VOORZIENINGEN (vervolg)

In 2016 hielden andere langlopende voorzieningen in het segment Belron (31,7 miljoen EUR) voornamelijk verband met de voorziening voor de incentiveplannen op lange termijn voor het management (16,4 miljoen EUR voor de plannen begonnen in 2015 en 2016, waarvan de afrekening respectievelijk in 2018 en 2019 verwacht wordt) en de gezondheidszorgvoorziening in de VS (15,2 miljoen EUR; tijdens de periode overgedragen vanuit overige langlopende schulden).

In 2016 houden overige kortlopende voorzieningen in het segment Belron (34,7 miljoen EUR) verband met de herstructureringsvoorzieningen (reorganisatiekosten, ontslagvergoedingen en de sluiting van de Amerikaanse fabriek in Enfield) en met de Amerikaanse gezondheidszorgvoorziening (23,2 miljoen EUR; tijdens de periode overgedragen vanuit kortlopende verplichtingen).

TOELICHTING 22: LENINGEN EN ONTLENINGEN

Leningen en ontleningen worden als volgt voorgesteld:

in miljoen EUR	2017			2016			
	D'Ieteren Auto	Moleskine	Groep	D'Ieteren Auto	Belron	Moleskine	Groep
Langlopende leningen en ontleningen							
Schulden i.v.m. financiële leases	0,7	-	0,7	0,7	42,6	-	43,3
Kredietinstellingen en overige leningen	0,8	130,5	131,3	26,8	13,1	126,9	166,8
Schuldpapier (loan notes)	-	-	-	-	550,5	-	550,5
Intragroep financiering	-152,0	152,0	-	-151,3	-	151,3	-
Subtotaal langlopende leningen en ontleningen	**-150,5**	**282,5**	**132,0**	**-123,8**	**606,2**	**278,2**	**760,6**
Kortlopende leningen en ontleningen							
Schulden i.v.m. financiële leases	0,1	-	0,1	0,1	31,1	-	31,2
Kredietinstellingen en overige leningen	0,5	31,9	32,4	119,7	17,9	47,2	184,8
Schuldpapier (loan notes)	-	-	-	-	142,3	-	142,3
Intragroep financiering	-	-	-	-41,5	41,5	-	-
Subtotaal kortlopende leningen en ontleningen	**0,6**	**31,9**	**32,5**	**78,3**	**232,8**	**47,2**	**358,3**
TOTAAL LENINGEN EN ONTLENINGEN	**-149,9**	**314,4**	**164,5**	**-45,5**	**839,0**	**325,4**	**1.118,9**

Schulden in verband met financiële leases worden als volgt geanalyseerd:

in miljoen EUR	2017		2016	
	Minimale leasebetalingen	Contante waarde van de minimale leasebetalingen	Minimale leasebetalingen	Contante waarde van de minimale leasebetalingen
Niet langer dan één jaar	0,1	0,1	31,7	31,2
Langer dan één jaar en niet langer dan vijf jaar	0,7	0,7	45,5	42,9
Langer dan vijf jaar	-	-	0,4	0,4
Subtotaal	0,8	0,8	77,6	74,5
Min: toekomstige financieringskosten	-	-	-3,1	-
Contante waarde van de schulden i.v.m. financiële leases	**0,8**	**-**	**74,5**	**-**

In het segment D'Ieteren Auto valt de daling van 'kredietinstellingen en overige leningen' te verklaren door de buitengewone dividenden ontvangen van Belron.

De herfinanciering van Belron werd in november 2017 voltooid met de lancering van een Term Loan B met een looptijd van 7 jaar ten bedrage van 1.025 miljoen USD en 425 miljoen EUR met een revolving kredietfaciliteit met een looptijd van 6 jaar ten bedrage van 280 miljoen EUR. De opbrengsten van de Term Loan B werden aangewend voor de herfinanciering van de US Private Placement (USPP) instrumenten, de terugbetaling van aandeelhoudersvorderingen, de uitkering van een uitzonderlijk dividend (ongeveer 453 miljoen EUR) aan de aandeelhouders en de dekking van vergoedingen en transactiekosten gerelateerd aan de herfinanciering. De leningen en ontleningen van het segment Belron werden geclassificeerd als aangehouden voor verkoop op 31 december 2017 (zie toelichting 16).

In beide periodes betreffen de langlopende intersegment leningen bedragen geleend door het segment D'Ieteren Auto aan het segment Moleskine ('non-recourse' lening in het kader van de overname), aan marktvoorwaarden.

TOELICHTING 22: LENINGEN EN ONTLENINGEN (vervolg)

Langlopende leningen en ontleningen zijn verschuldigd na meer dan één jaar, in overeenstemming met de volgende termijnplanning:

in miljoen EUR	2017	2016
Langer dan één jaar en niet langer dan vijf jaar	132,0	555,8
Langer dan vijf jaar	-	204,8
Langlopende leningen en ontleningen	**132,0**	**760,6**

De groep is blootgesteld aan wijzigingen in de rentevoeten zoals hieronder weergegeven (vóór de impact van derivaten i.v.m. schulden). Dit betreft eveneens de risico's voortvloeiend uit het tijdstip van vastlegging van de rentevoeten:

in miljoen EUR	2017	2016
Niet langer dan één jaar	32,5	358,3
Langer dan één jaar en niet langer dan vijf jaar	132,0	555,8
Langer dan vijf jaar	-	204,8
Leningen en ontleningen	**164,5**	**1.118,9**

De classificatie van de leningen en ontleningen naargelang van de rentevoeten en munteenheid is als volgt (inclusief de impact van schuldderivaten):

in miljoen EUR	2017			2016		
Munteenheid	**Vaste rentevoet**	**Variabele rentevoet**	**Totaal**	**Vaste rentevoet**	**Variabele rentevoet**	**Totaal**
EUR	2,1	162,4	164,5	33,4	377,7	411,1
GBP	-	-	-	23,5	-	23,5
USD	-	-	-	664,5	17,6	682,1
Andere	-	-	-	2,0	0,2	2,2
Totaal	**2,1**	**162,4**	**164,5**	**723,4**	**395,5**	**1.118,9**

Leningen in EUR worden opgenomen na aftrek van uitgestelde financieringskosten ten bedrage van 2,1 miljoen EUR (2016: 4,9 miljoen EUR).

De leningen met variabele rentevoet zijn onderworpen aan verschillende rentevoeten vastgelegd met als referentie de heersende EURIBOR of equivalent. De toepasbare rentevoeten voor uitstaande leningen tegen vaste rentevoeten zijn als volgt:

	2017		2016	
Munteenheid	**Min.**	**Max.**	**Min.**	**Max.**
EUR	0,6%	3,0%	0,2%	5,7%
GBP	-	-	2,8%	6,7%
USD	-	-	5,9%	5,9%
Other	-	-	2,5%	22,8%

De reële waarde van kortlopende leningen en ontleningen benadert hun boekwaarde. De reële waarde van langlopende leningen en ontleningen wordt hieronder weergegeven:

in miljoen EUR	2017		2016	
	Reële waarde	**Boek-waarde**	**Reële waarde**	**Boek-waarde**
Schulden i.v.m. financiële leases	0,7	0,7	43,3	43,3
Kredietinstellingen, schuldpapier (loan notes) en overige leningen	131,3	131,3	764,7	717,3
Langlopende leningen en ontleningen	**132,0**	**132,0**	**808,0**	**760,6**

TOELICHTING 22: LENINGEN EN ONTLENINGEN (vervolg)

De reële waarde van de overige leningen wordt geschat op basis van de verhandelbare marktwaarden of, indien deze niet gemakkelijk beschikbaar zijn, door de toekomstige contractuele kasstromen te verdisconteren tegen de rentevoet die, op dat ogenblik, voor de groep op de markt beschikbaar is voor soortgelijke financiële instrumenten. Zie toelichting 24 voor de reële-waardehiërarchie en verdere informatie. Er zijn financiële covenanten verbonden aan bepaalde leningen van de groep. Op het einde van het jaar zijn er geen schendingen van die covenanten te melden.

TOELICHTING 23: HANDELSSCHULDEN EN OVERIGE TE BETALEN POSTEN

Overige langlopende schulden zijn uitgestelde betalingen in verband met de overnames zonder interest (2017: nihil - 5,4 miljoen EUR geclassificeerd als aangehouden voor verkoop voor Belron- ; 2016: 1,9 miljoen EUR) en overige crediteuren (2017: 1,5 miljoen EUR; 2016: 1,1 miljoen EUR), betaalbaar na meer dan 12 maanden. De boekwaarde van de andere langlopende schulden benadert de reële waarde.

Handelsschulden en overige te betalen posten worden hieronder geanalyseerd:

in miljoen EUR	2017			2016			
	D'Ieteren Auto	Moleskine	Groep	D'Ieteren Auto	Belron	Moleskine	Groep
Handelsschulden	-22,7	28,8	6,1	-6,7	147,7	26,0	167,0
Opgelopen kosten en uitgestelde opbrengsten	35,4	0,3	35,7	38,5	8,4	0,2	47,1
Belastingen niet verbonden met het resultaat	-2,7	0,8	-1,9	-0,9	18,5	0,5	18,1
Uitgestelde betalingen i.v.m. de overnames	-	-	-	-	5,9	-	5,9
Overige te betalen posten	68,0	4,4	72,4	57,4	308,5	4,9	370,8
Handelsschulden en overige te betalen posten	**78,0**	**34,3**	**112,3**	**88,3**	**489,0**	**31,6**	**608,9**

De terugbetaling van de handelsschulden en overige te betalen posten wordt voorzien binnen de 12 maanden. De boekwaarde van de handelsschulden en overige te betalen posten benadert de reële waarde.

De handelsschulden worden voorgesteld netto te ontvangen handelscreditnota's (voornamelijk in het segment D'Ieteren Auto).

TOELICHTING 24: FINANCIËLE INSTRUMENTEN – REËLE WAARDE EN RISICOBEHEER

De belangrijkste risico's die door de groep worden beheerd krachtens beleidslijnen goedgekeurd door de Raad van bestuur, zijn het liquiditeits- en herfinancieringsrisico, het marktrisico, het kredietrisico, het tegenpartijrisico en het prijsrisico. De Raad van bestuur herziet periodiek de thesaurieactiviteiten, -beleidslijnen en -procedures van de groep. Het thesauriebeleid richt zich op het verzekeren van een permanente toegang tot voldoende liquiditeit, en het opvolgen en inperken van rente- en wisselkoersrisico's. Deze worden hieronder samengevat.

Liquiditeits- en herfinancieringsrisico

Het liquiditeitsrisico houdt verband met de capaciteit van de groep om zijn verplichtingen na te komen. Elk bedrijfssegment van de groep beheert zijn liquiditeitsrisico door voldoende kasmiddelen en financiering ter beschikking te houden via een passend bedrag aan toegezegde kredietfaciliteiten om te allen tijde tegemoet te komen aan zijn verwachte verplichtingen op middellange termijn. Om het liquiditeitsrisico te beperken tot het minimum, verzekert de groep - op basis van zijn financiële projecties op lange termijn – een kernniveau van toegezegde financiering op lange termijn, met vervaldagen gespreid over een brede waaier van data, aangevuld met verschillende faciliteiten op kortere termijn en verschillende financieringsbronnen.

Cash-poolingschema's worden indien nodig geïmplementeerd om de behoefte aan brutofinanciering en de bijbehorende kosten te beperken tot het minimum.

TOELICHTING 24: FINANCIËLE INSTRUMENTEN – REËLE WAARDE EN RISICOBEHEER (vervolg)

Hierna volgt een analyse van de contractueel overeengekomen niet-verdisconteerde uitgaande kasstromen voortvloeiend uit de financiële verplichtingen, en uit de afgeleide financiële activa en passiva op balansdatum:

in miljoen EUR	Verschuldigd binnen het jaar		Verschuldigd tussen één en vijf jaar		Verschuldigd in meer dan vijf jaar		Totaal	
	Kapitaal	Interesten	Kapitaal	Interesten	Kapitaal	Interesten	Kapitaal	Interesten
Op 31 december 2017								
Leningen en ontleningen								
Schulden i.v.m. financiële leases	0,1	-	0,7	-	-	-	0,8	-
Andere leningen en onderhandse obligaties	32,5	1,6	133,6	5,8	-	-	166,1	7,4
Totaal	32,6	1,6	134,3	5,8	-	-	166,9	7,4
Handelsschulden en overige te betalen posten	106,6	-	-	-	-	-	106,6	-
Totaal	**139,2**	**1,6**	**134,3**	**5,8**	**-**	**-**	**273,5**	**7,4**
Op 31 december 2016								
Leningen en ontleningen								
Schulden i.v.m. financiële leases	31,2	0,5	42,9	2,7	0,4	-	74,5	3,2
Andere leningen en onderhandse obligaties	327,8	30,1	516,9	84,0	204,5	16,1	1.049,2	130,2
Totaal	359,0	30,6	559,8	86,7	204,9	16,1	1.123,7	133,4
Handelsschulden en overige te betalen posten	608,9	-	-	-	-	-	608,9	-
Uitgestelde betalingen i.v.m. de overname van Moleskine	15,9	-	-	-	-	-	15,9	-
Derivaten								
Derivatencontracten - ontvangen bedragen	-123,8	-	-	-	-	-	-123,8	-
Derivatencontracten - betaalde bedragen	122,4	-	-	-	-	-	122,4	-
Totaal	**982,4**	**30,6**	**559,8**	**86,7**	**204,9**	**16,1**	**1.747,1**	**133,4**

Renterisico

Het renterisico van de groep vloeit voort uit wijzigingen van de rente op rentedragende activa en uit leningen en ontleningen.

De groep streeft ernaar om de invloed van ongunstige rentebewegingen op de financiële resultaten af te toppen, voornamelijk met betrekking tot de volgende 12 maanden. Om de renteblootstelling te beheren, gebruikt de groep voornamelijk forward rate agreements (FRA's), renteswaps, caps en floors. Elk segment bepaalt zelf het minimale afdekkingspercentage, dat voor de periode tot 12 maanden schommelt tussen 50% en 100% en daarna gradueel afneemt over de tijd. De algemene afdekkingshorizon bedraagt doorgaans 3 jaar. Afdekkingen, of vastrentende schulden, voor een periode van meer dan 5 jaar zijn ongebruikelijk.

De rentevoet- en valutaprofielen van leningen en ontleningen zijn opgenomen in toelichting 22.

Een verandering van 100 basispunten in de rente op rapporteringsdatum zou het resultaat uit voortgezette bedrijfsactiviteiten hebben doen toenemen/afnemen met de bedragen zoals hieronder getoond. Deze analyse veronderstelt dat alle andere variabelen onveranderd blijven.

in miljoen EUR	Resultaat uit voortgezette bedrijfsactiviteiten	
	1% vermeerdering	1% vermindering
31 december 2017	**-1,4**	**1,4**
31 december 2016	-0,7	0,5

Wisselkoersrisico

De doelstelling van de groep is om de kasstromen, commerciële transacties en netto-investeringen in buitenlandse activiteiten te beschermen tegen mogelijk hoge wisselkoersschommelingen door alle materiële nettodeviezenposities af te dekken.

De groep heeft enkele investeringen in buitenlandse activiteiten waarvan de nettoactiva en de desbetreffende goodwill aan wisselkoersomrekeningsrisico's blootgesteld zijn. Het beleid van de groep bestaat erin de economische waarde van materiële investeringen in buitenlandse valuta af te dekken (beperkt tot de netto boekwaarde van het actief) in een bepaalde valuta met financiële instrumenten, waaronder schuldinstrumenten in de valuta van de investering.

TOELICHTING 24: FINANCIËLE INSTRUMENTEN – REËLE WAARDE EN RISICOBEHEER (vervolg)

De verhouding waarin een investering afgedekt wordt, wordt individueel bepaald op basis van de economische en boekhoudkundige blootstellingen en de valuta van de investering. Ter aanvulling van deze natuurlijke afdekkingen gebruikt de groep instrumenten zoals termijncontracten in vreemde valuta, swaps, eenvoudige wisselkoersopties en, indien geschikt, 'cross currency swaps'. Het niveau van de afdekking wordt op regelmatige basis herzien afhankelijk van de marktomstandigheden en telkens wanneer er een belangrijk actief wordt toegevoegd of verkocht.

De significante wisselkoersen toegepast in 2017 en 2016 zijn opgenomen in toelichting 31.

Een versterking/verzwakking met 10% van de euro ten opzichte van de volgende valuta's op 31 december zou het eigen vermogen en het resultaat uit voorgezette bedrijfsactiviteiten hebben doen toenemen/afnemen met de bedragen zoals hieronder getoond. Deze analyse veronderstelt dat alle andere variabelen onveranderd blijven.

in miljoen EUR	Resultaat uit voortgezette bedrijfsactiviteiten		Eigen vermogen	
	10% versterking	10% verzwakking	10% versterking	10% verzwakking
31 december 2017				
EUR vs GBP	-0,2	0,2	-	-
EUR vs USD	-1,8	2,2	-	-
31 december 2016				
EUR vs GBP	-0,2	0,3	-7,4	9,1
EUR vs USD	0,8	-0,9	-0,2	0,3

Prijsrisico

Het prijsrisico houdt verband met prijsschommelingen van grondstoffen, half afgewerkte en afgewerkte goederen die worden aangekocht. Het prijsrisico vloeit meer bepaald voornamelijk voort uit de aanwezigheid van een beperkt aantal leveranciers van goederen en de nood om de aankoopvolumes te garanderen. De groep beperkt het prijsrisico via zijn aankoopbeleid.

Tegenpartijrisico

Kredietlimieten met betrekking tot financiële tegenpartijen werden opgesteld voor financiële afgeleide producten en gelddeposito's voor wat betreft hun bedrag en looptijd. Deze transacties worden slechts aangegaan bij een beperkt aantal op voorhand gedefinieerde banken op basis van hun kredietwaardigheid, die minstens jaarlijks nagekeken wordt. Er werden limieten met betrekking tot de duurtijd van de blootstelling per transactiecategorie bepaald ten einde de liquiditeit te beschermen en de impact te beperken indien de tegenpartij in gebreke blijft. De instrumenten en hun documentatie moeten goedgekeurd worden voordat de geplande transacties plaatsvinden.

Financiële instrumenten tegen reële waarde gewaardeerd in de geconsolideerde balans

Alle financiële activa en verplichtingen van de groep gewaardeerd tegen reële waarde in de geconsolideerde balans worden gecategoriseerd in de reële-waardehiërarchie, zoals hieronder beschreven, op basis van het laagste inputniveau dat over het algemeen van belang is voor de waardering tegen reële waarde:

- Niveau 1: genoteerde marktprijzen (niet-aangepast) in een actieve markt voor identieke activa en verplichtingen;
- Niveau 2: waarderingstechnieken (waarvoor het laagste inputniveau dat van belang is voor de waardering tegen reële waarde direct of indirect waarneembaar is);
- Niveau 3: waarderingstechnieken (waarvoor het laagste inputniveau dat van belang is voor de waardering tegen reële waarde niet waarneembaar is).

In 2017 en 2016 worden alle financiële activa en verplichtingen van de groep gewaardeerd tegen reële waarde in de geconsolideerde balans (voor afdekking aangehouden derivaten en voor handelsdoeleinden aangehouden derivaten) geclassificeerd in niveau 2.

TOELICHTING 24: FINANCIËLE INSTRUMENTEN – REËLE WAARDE EN RISICOBEHEER (vervolg)

Gepubliceerde reële waarde

Voor alle financiële en niet-financiële activa en verplichtingen van de groep die niet tegen reële waarde geboekt worden in de geconsolideerde balans benadert hun reële waarde hun boekwaarde, behalve:

in miljoen EUR	31 december 2017		31 december 2016	
	Boek-waarde	Reële waarde	Boek-waarde	Reële waarde
Activa				
Vastgoedbeleggingen	9,0	10,0	3,8	5,9

In 2017 en 2016 wordt de reële waarde van de langlopende leningen en ontleningen (zie toelichting 22) geclassificeerd in niveau 2 van de reële-waardehiërarchie, zoals hierboven beschreven.

In 2017 en 2016 wordt de reële waarde van de vastgoedbeleggingen (zie toelichting 13) geclassificeerd in niveau 3 van de reële-waardehiërarchie zoals hierboven beschreven (waardering uitgevoerd door een onafhankelijke expert die kan bogen op een relevante en erkende beroepskwalificatie).

Waarderingstechnieken

De reële waarde van de obligatieleningen wordt bepaald op basis van hun marktprijs. De reële waarde van de overige leningen en ontleningen wordt geschat op basis van de verhandelbare marktwaarden, of indien deze niet gemakkelijk beschikbaar zijn, door de toekomstige contractuele kasstromen te verdisconteren tegen de rentevoet die, op dat ogenblik, voor de groep op de markt beschikbaar is voor soortgelijke financiële instrumenten.

De reële waarden van de voor afdekking aangehouden derivaten en van de voor handelsdoeleinden aangehouden derivaten worden berekend op basis van waarderingstechnieken. De groep gebruikt verschillende methodes gebaseerd op assumpties die de marktvoorwaarden op de balansdatum weerspiegelen. De reële waarde van de cross currency interest rate swaps en van de rentevoetswaps ('IRS') wordt berekend op basis van de contante waarde van de geschatte toekomstige kasstromen. De reële waarde van de caps en collars wordt berekend dankzij waarderingsmodellen voor opties. De reële waarde van de termijncontracten in vreemde valuta wordt opgesteld op basis van de termijnwisselkoersen op de markt op balansdatum. De reële waarde van brandstofafdekkingsinstrumenten (een combinatie van opties, caps en collars gebruikt in het segment Belron om de prijs van brandstofaankopen te dekken) wordt bepaald op basis van marktwaarderingen voorbereid door de banken die de initiële transacties uitvoerden op balansdatum. Deze marktwaarderingen zijn gebaseerd op de contante waarde van de maandelijkse futures forward curve voor brandstof gezien het afgedekte volume en de contractperiode. De reële waarden van de forward rate agreements worden berekend op basis van de contante waarde van de geschatte toekomstige kasstromen.

TOELICHTING 25: BEDRIJFSCOMBINATIES

Tijdens de periode heeft de groep de volgende overnames verricht:

- Op 2 januari 2017 heeft Belron 100% verworven van de aandelen van Camoesas II - Serviços, Peças e Ferramentas Lda (voertuigbeglazing) in Portugal.
- Op 1 maart 2017 heeft Belron 100% verworven van de aandelen van GlassTruzz Lda (voertuigbeglazing) in Portugal.
- Op 3 maart 2017 heeft Belron de activa overgenomen van Lamina Zero s.l (voertuigbeglazing) in Spanje, bestaande uit twee filialen.
- Op 3 maart 2017 heeft Belron de activa overgenomen van Serviparabrisas I en Serviparabrisas II (voertuigbeglazing) in Spanje, bestaande uit vier filialen.
- Op 3 maart 2017 heeft Belron de activa overgenomen van Lunauto SG s.l (voertuigbeglazing) in Spanje.
- Op 3 maart 2017 heeft Belron de activa overgenomen van Sutilunas s.l (voertuigbeglazing) in Spanje, bestaande uit drie filialen.
- Op 31 maart 2017 heeft Belron 100% verworven van de aandelen van CARe Carrosserie NV, een Belgische onderneming gespecialiseerd in de herstelling van voertuigschade.
- Op 1 april 2017 heeft Belron 100% verworven van de aandelen van Nittedal Bilglass AS (voertuigbeglazing) in Noorwegen.
- Op 28 april 2017 heeft Belron 100% verworven van de aandelen van Auto Glass Pros (voertuigbeglazing) in de Verenigde Staten.
- Op 1 juli 2017 heeft Belron de activa overgenomen van T:mi Kuopion Tuulilasihuolto (voertuigbeglazing) in Finland.
- Op 21 juli 2017 heeft Belron de activa overgenomen van Perfection Auto Glass (voertuigbeglazing) in de VS.
- Op 1 oktober 2017 heeft Belron 100% verworven van de aandelen van Eurocar Point, een Italiaanse onderneming gespecialiseerd in de herstelling van voertuigschade.
- Op 1 oktober 2017 heeft Belron 100% verworven van de aandelen van Euroglass, een Italiaanse onderneming gespecialiseerd in de herstelling van voertuigschade.
- Op 1 oktober 2017 heeft Belron 100% verworven van de aandelen van Euroglass Service, een Italiaanse onderneming gespecialiseerd in de herstelling van voertuigschade.
- Op 18 oktober 2017 heeft Belron 80% verworven van de aandelen van Group Maisoning, een Franse specialist in woningherstelling.
- Op 1 november 2017 heeft Belron 100% verworven van de aandelen van Bilglassexperten Bergen (voertuigbeglazing) in Noorwegen.
- Op 1 december 2017 heeft het segment D'Ieteren Auto 100% verworven van de aandelen van Immobilière Dumont 10.
- Op 2 december 2017 heeft Belron 100% verworven van de aandelen van 532810 B.C. Ltd (voertuigbeglazing) in Canada.

TOELICHTING 25: BEDRIJFSCOMBINATIES (vervlog)

De bijkomende opbrengsten voortvloeiend uit deze overnames bedragen circa 47 miljoen EUR (ongeveer 99 miljoen EUR als deze op de eerste dag van de periode hadden plaatsgevonden). De resultaten voortvloeiend uit deze overnames (zelfs als ze op de eerste dag van de periode hadden plaatsgevonden) worden niet als materieel beschouwd voor de groep en worden bijgevolg niet apart bekendgemaakt.

De details van de netto verworven activa, goodwill en vergoeding van de overnames worden hieronder beschreven:

in miljoen EUR	**Totaal voorlopige reële waarde (1)**
Immateriële vaste activa	5,0
Materiële vaste activa	8,7
Voor verkoop beschikbare financiële activa	0,4
Overige vorderingen	0,2
Voorraden	4,2
Actuele belastingvorderingen	1,0
Handelsvorderingen en overige vorderingen	33,2
Geldmiddelen en kasequivalenten	1,4
Leningen en ontleningen	-3,6
Kortlopende voorzieningen	-10,5
Actuele belastingverplichtingen	-1,6
Handelsschulden en overige te betalen posten	-24,7
Netto verworven activa	**13,7**
Belangen zonder zeggenschap	
Goodwill (zie toelichting 10)	38,6
TOTAAL VERWORVEN IDENTIFICEERBARE ACTIVA EN OVERGENOMEN VERPLICHTINGEN	**52,3**
Uitsplitsing van de vergoeding:	
Contante betaling	48,0
Niet-rentedragende uitgestelde betaling	4,3
TOTAAL VERGOEDING	**52,3**

(1) De reële waarden werden voorlopig gewaardeerd (voor sommige overnames). Als er binnen het jaar na de overnamedatum nieuwe informatie wordt verkregen over feiten en omstandigheden die bestonden op de overnamedatum, dan zal de boeking van de overname herzien worden.

De hierboven erkende goodwill weerspiegelt de voorziene synergieën en andere voordelen voortvloeiend uit de combinatie van de overgenomen activiteiten met die van de segmenten D'Ieteren Auto en Belron. Zoals toegelaten volgens IFRS 3 'Bedrijfscombinaties' (maximumperiode van 12 maanden om de overname op te nemen in de boeken) zal de voorlopige toewijzing hierboven herzien worden en indien nodig worden toegewezen aan merken en immateriële activa.

In de loop van de periode voltooide de Vennootschap de aankoopprijstoewijzing met betrekking tot de overname van Moleskine (oktober 2016 - zie toelichting 11 bij de geconsolideerde financiële overzichten van 2016). Er werd in 2017 geen wijziging doorgevoerd aan de initiële goodwilltoewijzing (149,6 miljoen EUR per 31 december 2016).

De Vennootschap bevestigde de initiële waardering van het handelsmerk Moleskine die op het einde van het jaar 2016 werd bepaald (403 miljoen EUR, waarvan 54 miljoen EUR al erkend werd in de rekeningen van Moleskine op de overnamedatum). De analyse had betrekking op de gedeeltelijke toewijzing van de goodwill aan voorraad om de reële waarde op de overnamedatum te weerspiegelen, en leidde tot de conclusie dat de reële-waardeaanpassing volgens voorraad niet significant is en niet in aanmerking werd genomen.

De uitgestelde betaling van 15,9 miljoen EUR die op 31 december 2016 werd opgenomen, weerspiegelde de te verwerven minderheidsbelangen (zie toelichting 11 bij de geconsolideerde financiële overzichten van 2016) en werd betaald in januari 2017 (squeeze-out procedure).

TOELICHTING 26: RELATIES MET MINDERHEIDSBELANGEN

Verkoopopties toegestaan aan minderheidsbelangen

De groep is verplicht de minderheidsbelangen in Belron in handen van derden (5,15%) over te nemen indien deze derden hun verkoopopties zouden uitoefenen. De uitoefenprijs van dergelijke opties toegestaan aan minderheidsbelangen wordt opgenomen als financiële passiva in de geconsolideerde balans.

Op 31 december 2017 bedraagt de uitoefenprijs van alle opties toegestaan aan minderheidsbelangen (verkoopopties met verbonden aankoopopties, uitoefenbaar tot 2024) de reële waarde van 80,9 miljoen EUR (2016: 90,0 miljoen EUR), gebaseerd op de transactieprijs die tussen de Vennootschap en Clayton, Dubilier & Rice ('CD&R') werd overeengekomen voor de overname door CD&R van een belang van 40% in Belron (zie toelichtingen 1 en 16). De transactie waardeert Belron op 3 miljard EUR (ondernemingswaarde), wat na aftrek van schuldachtige elementen neerkomt op een eigenvermogenswaarde van ongeveer 1,5 miljard EUR.

Wat de verkoopopties toegestaan aan minderheidsbelangen (4,15%) vóór 1 januari 2010 betreft, wordt het verschil tussen de uitoefenprijs van de opties en de boekwaarde van de minderheidsbelangen (7,0 miljoen EUR op 31 december 2017) voorgesteld als bijkomende goodwill (58,2 miljoen EUR op 31 december 2017; 47,7 miljoen EUR op 31 december 2016 – zie toelichting 10).

Voor verkoopopties toegestaan aan minderheidsbelangen (1,0%) vanaf 1 januari 2010 bedraagt de waardeaanpassing van de financiële passiva die resulteert uit deze opties op het einde van het jaar 1,7 miljoen EUR. Dit bedrag wordt opgenomen in de geconsolideerde winst-en-verliesrekening (nettofinancieringskosten - zie toelichting 5).

TOELICHTING 27: LIJST VAN DOCHTERONDERNEMINGEN, GEASSOCIEERDE ONDERNEMINGEN EN JOINT VENTURES

De volledige lijst van ondernemingen bedoeld in de artikels 114 en 165 van het Koninklijk Besluit van 30 januari 2001 tot uitvoering van het Wetboek van Vennootschappen zal neergelegd worden bij de Balanscentrale van de Nationale Bank van België. Ze kan ook op eenvoudig verzoek verkregen worden op de maatschappelijke zetel van de Vennootschap (zie toelichting 1). De belangrijkste geconsolideerde dochterondernemingen van de Vennootschap worden hieronder vermeld:

Naam	Land	% van aandelenkapitaal op 31 december 2017	% van aandelenkapitaal op 31 december 2016
D'Ieteren Auto			
s.a. D'Ieteren Sport n.v.	België	100%	100%
s.a. D'Ieteren Services n.v.	België	100%	100%
s.a. D'Ieteren Treasury n.v.	België	100%	100%
s.a. D'Ieteren Immo n.v.	België	100%	100%
s.a. Immobilière Dumont n.v.	België	100%	-
D'Ieteren Vehicle Glass s.a.	Luxemburg	100%	100%
Dicobel s.a.	België	100%	100%
PC Paal - Beringen n.v.	België	100%	100%
Kronos Automobiles s.a.	België	100%	100%
PC Liège s.a.	België	100%	100%
S.M.A.R.T. & Clean Automotive Services s.a.	België	100%	100%
Auto Center Kontich b.v.b.a.	België	100%	100%
Auto Center Mechelen 2 b.v.b.a.	België	100%	100%
PC Mechelen n.v.	België	100%	100%
Automobiel Center Puurs n.v.	België	100%	-
Autonatie n.v.	België	100%	100%
Geel Automotive n.v.	België	100%	100%
Overijse Automotive n.v.	België	100%	100%
Y&N Claessens b.v.b.a.	België	100%	100%
Belron			
Belron Group s.a.	Luxemburg	94.85%	94.85%
Moleskine			
Moleskine SpA	Italië	100%	100%

De belangrijkste entiteit die volgens de vermogensmutatiemethode verwerkt wordt is de joint venture Volkswagen D'Ieteren Finance n.v. (voor 50% min één aandeel eigendom van de groep), geregistreerd in België. Zie toelichting 15 voor meer informatie.

Belron Group s.a. en zijn dochterondernemingen hebben materiële minderheidsbelangen. Het minderheidsbelang in Belron s.a. bedraagt 5,15%. Aangezien het Belron segment Belron Group s.a. en zijn dochterondernemingen omvat, wordt geen specifieke bijkomende informatie gegeven.

In 2016 bedroeg het gebruikte gewogen gemiddelde percentage voor de consolidatie van de resultatenrekening van Moleskine (periode van drie maanden eindigend op 31 december 2016) 71,52% (100% in 2017).

TOELICHTING 28: BEËINDIGDE BEDRIJFSACTIVITEITEN

Kader

Op 28 november 2017 kondigde de Vennootschap de ondertekening aan van een definitieve overeenkomst met Clayton, Dubilier & Rice (CD&R) betreffende een partnershipinvestering in Belron. De transactie waarbij CD&R een aandeel van 40% in Belron verwierf, werd op 7 februari 2018 voltooid. De Vennootschap en het management van Belron blijven eigenaar van het resterende eigendomsbelang van 60%.

De Raad van bestuur van de Vennootschap besloot dat de groep zich op de balansdatum geëngageerd had tot een verkoopplan dat gepaard zal gaan met een verlies van exclusieve zeggenschap over zijn dochteronderneming (enkele voorbehouden aangelegenheden worden gedeeld), en besliste daarom om in de balans per 31 december 2017 alle activa en passiva van Belron te classificeren als aangehouden voor verkoop (zie toelichting 16); de erkenningscriteria gedefinieerd in IFRS 5 'Vaste activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten' zijn immers vervuld. Bovendien besliste de Raad van bestuur om de resultaten over 12 maanden van het segment Belron voor te stellen als een beëindigde bedrijfsactiviteit; de criteria van IFRS 5 'Vaste activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten' zijn immers ook vervuld. De geconsolideerde winst-en-verliesrekening, het geconsolideerde overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten en het geconsolideerde kasstroomoverzicht voor het jaar eindigend op 31 december 2016 werden overeenkomstig aangepast. Zie toelichtingen 16 en 28 van deze geconsolideerde jaarrekening voor meer informatie en de desbetreffende mededelingen.

De resultaten van Belron zullen vanaf 2018, na het verlies van exclusieve zeggenschap bij de afronding van de transactie (7 februari 2018), opgenomen worden volgens de equity-methode (aandeel van 54,85%; gezamenlijke zeggenschap met CD&R).

Waardering van de groep activa die worden afgestoten

Deze activa en passiva van Belron worden gewaardeerd tegen de boekwaarde of, indien deze lager is, de reële waarde min verkoopkosten op de datum van de classificatie. De reële waarde min verkoopkosten is gebaseerd op de transactieprijs overeengekomen tussen de Vennootschap en Clayton, Dubilier & Rice ('CD&R') voor de verwerving door CD&R van een aandeel van 40% in Belron. De transactie waardeert Belron op 3 miljard EUR (ondernemingswaarde), wat na aftrek van schuldgerelateerde posten neerkomt op een eigenvermogenswaarde van ongeveer 1,5 miljard EUR.

In overeenstemming met de vereisten van IFRS 5 heeft de groep de vaste activa van Belron niet afgeschreven vanaf de datum (28 november 2017) van de classificatie als aangehouden voor verkoop. De impact op de geconsolideerde winst-en-verliesrekening bedraagt 10,5 miljoen EUR.

Resultaten van beëindigde bedrijfsactiviteiten

Het resultaat van het segment Belron wordt hierna voorgesteld:

in miljoen EUR	2017	2016
Opbrengsten	**3.486,2**	**3.305,4**
Bedrijfsresultaat	**148,5**	**41,6**
Netto financieringskosten	-86,1	-35,5
Resultaat vóór belastigen	**62,4**	**6,1**
Aandeel in het resultaat van entiteiten verwerkt volgens de vermogensmutatiemethode, netto van belastingen	-	-0,8
Belastingen	-18,8	-21,6
Resultaat na belastingen van beëindigde bedrijfsactiviteiten	**43,6**	**-16,3**
Overboeking van de valuta-omrekeningsreserve	-	-24,9
Resultaat na belastingen uit beëindigde bedrijfsactiviteiten	**43,6**	**-41,2**
Gewoon resultaat per aandeel uit beëindigde bedrijfsactiviteiten (EUR)	**0,8**	**-0,7**
Verwaterd resultaat per aandeel uit beëindigde bedrijfsactiviteiten (EUR)	**0,8**	**-0,7**

De netto financieringskosten omvatten de herfinancieringskosten en alle kosten voor de vervroegde terugbetaling van de USPP's ten bedrage van 48,7 miljoen EUR. Zie toelichting 16 en 22 voor meer informatie over de herfinanciering van Belron.

Op 7 januari 2016 verkocht het segment Belron 60% van zijn investering in Carglass Brazilië aan Advisia. Dit volgde op een studie van de activiteiten door het management in 2015, waaruit bleek dat de aanzienlijke uitdagingen die leidden tot dalingen van het marktaandeel, de financiële engagement in Brazilië onhoudbaar maakten. Deze verkoop van Carglass Brazilië ging gepaard met het verlies van exclusieve zeggenschap over de dochteronderneming, en het resterende belang van 40% werd vanaf 2016 verwerkt volgens de vermogensmutatiemethode. Volgens de vereisten van IAS 21 werd het cumulatieve bedrag van het wisselkoersverschil aangehouden in de omrekeningsreserve geclassificeerd naar de winst-en-verliesrekening (niet-contante kosten ten bedrage van 24,9 miljoen EUR in 2016) bij de verkoop van de Braziliaanse dochteronderneming.

TOELICHTING 28: BEËINDIGDE BEDRIJFSACTIVITEITEN (vervolg)

Activa en verplichtingen geclassificeerd als aangehouden voor verkoop

Zie toelichting 16 voor de details van de activa en verplichtingen van het segment Belron geclassificeerd als aangehouden voor verkoop op 31 december 2017.

Kasstroom uit beëindigde bedrijfsactiviteiten

in miljoen EUR - op 31 december	2017	2016
Netto kasstroom uit de bedrijfsactiviteiten	244,2	238,4
Netto kasstroom uit investeringsactiviteiten	-184,5	-135,2
Netto kasstroom uit financieringsactiviteiten	-22,5	-70,8
Effect op kasstroom	**37,2**	**32,4**

TOELICHTING 29: VOORWAARDELIJKE ELEMENTEN EN VERPLICHTINGEN

in miljoen EUR	2017	2016
Verplichtingen tot aankoop van vaste activa	1,2	21,4
Overige belangrijke verplichtingen:		
Aangegane verplichtingen	23,6	26,8
Ontvangen verplichtingen	24,2	26,8

De verplichtingen tot aankoop van vaste activa betreffen in 2017 en 2016 hoofdzakelijk immateriële activa en materiële vaste activa in het segment D'Ieteren Auto en in het segment Belron (enkel 2016).

De groep is een lessee in een aantal operationele leases (vooral gebouwen, winkels, "non-fleet" voertuigen en andere materiële vaste activa). De gerelateerde toekomstige minimale leasebetalingen onder niet-opzegbare operationele leases, per vervaldag, zijn als volgt:

in miljoen EUR	2017	2016
Op hoogstens één jaar	9,1	131,2
Op meer dan één jaar en minder dan vijf jaar	25,1	364,2
Meer dan vijf jaar	7,8	133,7
Totaal	**42,0**	**629,1**

In 2017 omvatten de gerelateerde toekomstige minimale leasebetalingen niet die van het segment Belron (classificatie als aangehouden voor verkoop).

De groep is ook een lessor in een aantal operationele leases, normaal als de groep er niet in geslaagd is zich te bevrijden van een hoofdlease als het gebruik van die hoofdlease niet langer vereist is. De gerelateerde toekomstige minimale leasebetalingen onder niet-opzegbare operationele leases, per vervaldag, zijn als volgt:

in miljoen EUR	2017			2016		
	Vastgoed-beleggingen	Materiële vaste activa	Totaal	Vastgoed-beleggingen	Materiële vaste activa	Totaal
Op hoogstens één jaar	1,1	-	1,1	0,8	1,6	2,4
Op meer dan één jaar en minder dan vijf jaar	3,7	-	3,7	2,3	3,5	5,8
Meer dan vijf jaar	1,5	-	1,5	0,6	0,5	1,1
Totaal	**6,3**	**-**	**6,3**	**3,7**	**5,6**	**9,3**

Op elk jaareinde heeft de groep ook andere diverse vooraf betaalde verplichtingen in verband met operationele leases betreffende voertuigen verkocht met een 'buy-back' overeenkomst, opgenomen onder uitgestelde opbrengsten in toelichting 23.

TOELICHTING 29: VOORWAARDELIJKE ELEMENTEN EN VERPLICHTINGEN (vervolg)

De opbrengsten, kosten, rechten en verplichtingen voortvloeiend uit leaseovereenkomsten in verband met vastgoedbeleggingen worden niet als materieel beschouwd voor de groep. Een algemene beschrijving van deze leaseovereenkomsten wordt bijgevolg niet gegeven.

TOELICHTING 30: TRANSACTIES MET VERBONDEN PARTIJEN

in miljoen EUR	2017	2016
Met entiteiten die gezamenlijk de zeggenschap uitoefenen of die een invloed van betekenis hebben over de groep:		
Bedrag van de transacties ingegaan gedurende de periode	0,5	0,7
Openstaand creditsaldo op 31 december	-	0,4
Met joint ventures:		
Opbrengsten	142,6	128,1
Aankopen	-85,1	-36,0
Openstaande handelsvorderingen op 31 december	6,1	20,2
Met managers op sleutelposities:		
Beloning:		
Kortetermijnpersoneelsbeloningen	7,7	4,2
Vergoedingen na uitdiensttreding	0,3	0,3
Totale beloning	8,0	4,5
Openstaand creditsaldo op 31 december	0,6	0,1
Met andere verbonden partijen:		
Bedrag van de transacties ingegaan gedurende de periode	0,3	-

Aandeelhouders en andere verbonden partijen

De groep Nayarit (Nayarit Participations S.c.a., Roland D'Ieteren en Nicolas D'Ieteren) en de groep SPDG (s.a. de Participations et de Gestion, Reptid Commercial Corporation, Catheline D'Ieteren en Olivier Périer), die handelen in onderling overleg krachtens een overeenkomst betreffende de uitoefening van hun stemrechten met de bedoeling een duurzame gezamenlijke strategie te voeren, bezitten samen 60,66% van de stemrechten van de Vennootschap (zie toelichting 20).

In 2017 verrichtten sommige van deze aandeelhouders of entiteiten die eraan gekoppeld zijn, handelstransacties met de Vennootschap. Deze transacties (voor in totaal 0,8 miljoen EUR) zijn als volgt:

- Autoherstellingen en levering van onderdelen uitgevoerd door de Vennootschap en gefactureerd aan deze personen voor een totaalbedrag van 0,5 miljoen EUR;
- Autoherstellingen en levering van onderdelen uitgevoerd door een van deze partijen en gefactureerd aan de Vennootschap voor een totaalbedrag van 0,3 miljoen EUR;
- Het onderhoud van vastgoed uitgevoerd door de Vennootschap en gefactureerd aan een van deze partijen voor een totaalbedrag van 0,05 miljoen EUR;
- Architectuurkosten gefactureerd door een van deze partijen aan de Vennootschap voor een totaalbedrag van 0,2 miljoen EUR;
- De huur door een van deze partijen van een vastgoed dat eigendom is van een dochteronderneming van de Vennootschap, wat leidde tot de betaling van huur voor een totaalbedrag van 0,06 miljoen EUR.

De Vennootschap stelde tot juni 2017 aan sommige van deze aandeelhouders ook een rentedragende bankrekening ter beschikking, waarvan het saldo vóór sluiting 0,4 miljoen EUR bedroeg. Deze rekeningen werden in juni 2017 gesloten.

Zie toelichting 19 en 26 voor relaties met een minderheidsbelang van Belron.

Geassocieerde ondernemingen

D'Ieteren Vehicle Trading (DVT) n.v. is een geassocieerde onderneming voor 49% die vroeger actief was in de verlening van financiële leasings aan klanten (zie toelichting 15 voor meer informatie).

Het lage aantal transacties in 2016 en 2017 tussen de Vennootschap en DVT valt te verklaren door de overdracht aan Volkswagen D'Ieteren Finance (VDFin – zie verder), vanaf juni 2012, van nieuwe aanvragen voor financiële leasings aan klanten in het segment D'Ieteren Auto.

TOELICHTING 30: TRANSACTIES MET VERBONDEN PARTIJEN (vervolg)

Joint ventures

In 2017 maakte de groep deel uit van drie joint ventures, waarvan de belangrijkste Volkswagen D'Ieteren Finance (VDFin) is. Het aandeel van de Vennootschap (50%) in OTA Keys n.v. werd in juli 2017 verkocht. Zie toelichting 15 voor meer informatie over de resterende joint ventures.

In 2017 bestaan de verkopen van 142,6 miljoen EUR aan joint ventures voornamelijk uit verkopen van nieuwe voertuigen door het segment D'Ieteren Auto aan VDFin. De aankopen ter waarde van 85,1 miljoen EUR hebben voornamelijk betrekking op tweedehandse wagens die door het segment D'Ieteren Auto werden aangekocht van VDFin (vroegere vlootvoertuigen). De openstaande handelsvorderingen (6,1 miljoen EUR) hebben betrekking op VDFin.

Managers op sleutelposities

De managers op sleutelposities omvatten de leden van de Raad van bestuur en het Uitvoerend comité van de onderneming (zie Corporate governance verklaring).

In 2017 werden in totaal 120.000 opties uitgegeven voor managers op sleutelposities (met een uitoefenprijs van 41,80 EUR per optie). Voor meer informatie over de remuneratie van managers op sleutelposities verwijzen we naar het remuneratieverslag in de Corporate governance verklaring.

In 2017 werden leningen voor een totaalbedrag van 0,3 miljoen EUR toegekend door een dochteronderneming van de Vennootschap aan leden van het Uitvoerend comité in het kader van het aandelenoptieplan om de individuen in kwestie de mogelijkheid te bieden om de verschuldigde belastingen te betalen op het moment dat de opties aanvaard werden. De leningen werden toegekend voor periodes van 10, 7 of 5 jaar met een rentevoet van respectievelijk 2,2%, 1,9% en 1,5%. Artikel 523 van het Wetboek van Vennootschappen werd toegepast op de CEO, die ook lid is van de Raad van bestuur.

TOELICHTING 31: WISSELKOERSEN

De maandelijkse winst-en-verliesrekeningen van buitenlandse operaties worden omgerekend met de relevante wisselkoers voor die maand. Met uitzondering van de balans die omgerekend wordt tegen slotkoers, zijn alle lijnen in de geconsolideerde jaarrekening gebaseerd op een gewogen gemiddelde koers.

De voornaamste wisselkoersen gebruikt voor de omrekeningen zijn de volgende:

Aantal euro's voor een munteenheid vreemde munt	2017	2016
Slotkoers		
AUD	0,65	0,68
BRL	0,25	0,29
CAD	0,66	0,71
GBP	1,13	1,17
USD	0,83	0,95
HKD	0,11	0,12
CNY	0,13	0,14
JPY	0,01	0,01
SGD	0,62	0,66
Gemiddelde koers (1)		
AUD	0,68	0,67
BRL	0,27	0,26
CAD	0,68	0,69
GBP	1,14	1,22
USD	0,89	0,91
HKD	0,11	0,12
CNY	0,13	0,14
JPY	0,01	0,01
SGD	0,64	0,65

(1) Effectieve gemiddelde koers voor de winst of het verlies toerekenbaar aan houders van eigenvermogensinstrumenten.

TOELICHTING 32: DIENSTEN VERLEEND DOOR DE STATUTAIRE COMMISSARIS

De externe audit wordt uitgevoerd door KPMG Bedrijfsrevisoren, vertegenwoordigd door Alexis Palm, waarvan het auditmandaat eindigt op de Algemene Vergadering van 2020.

in miljoen EUR	2017	2016
Revisorale opdrachten	**3,0**	**2,5**
KPMG Belgium	0,5	0,5
Andere bedrijven van het KPMG-netwerk	2,5	2,0
Niet-revisorale opdrachten	**1,3**	**3,0**
KPMG Belgium	0,3	0,9
Andere bedrijven van het KPMG-netwerk	1,0	2,1
Diensten verleend door de statutaire revisor	**4,3**	**5,5**

Op basis van de totale auditkosten ten bedrage van 3,0 miljoen EUR bedragen de kosten voor niet-revisorale opdrachten als percentage van de totale kosten 43%, wat minder is dan 70%.

TOELICHTING 33: GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

D'Ieteren Auto

In januari 2018 verwierf D'Ieteren Auto twee concessies en een multi-merken carrosserie van Rietje in het noorden van Antwerpen. De deal heeft geen betrekking op de gebouwen en kadert perfect in de strategie van D'Ieteren om zijn retail-aanwezigheid langs de as Antwerpen-Brussel te versterken.

Belron

Op 28 november 2017 kondigde de Vennootschap de ondertekening aan van een definitieve overeenkomst met Clayton, Dubilier & Rice (CD&R) betreffende een partnershipinvestering in Belron. De transactie waarbij CD&R een aandeel van 40% in Belron verwierf, werd op 7 februari 2018 voltooid. De Vennootschap en het management van Belron blijven eigenaar van het resterende eigendomsbelang van 60%. De resultaten van Belron zullen vanaf 7 februari 2018, na het verlies van exclusieve zeggenschap bij de afronding van de transactie, opgenomen worden volgens de equity-methode (aandeel van 54,85%; gezamenlijke zeggenschap met CD&R).

Op basis van de transactieprijs die werd overeengekomen tussen de Vennootschap en CD&R (3 miljard EUR ondernemingswaarde, wat na aftrek van schuldgerelateerde posten neerkomt op een eigenvermogenswaarde van ongeveer 1,5 miljard EUR), bedraagt de totale geconsolideerde winst op de verkoop (erkend op 100% van Belron in overeenstemming met de vereisten van IFRS 10) ongeveer 1 miljard EUR, waarvan ongeveer 0,6 miljard EUR cash.

Er vonden tussen het einde van de periode en de datum waarop deze geconsolideerde jaarrekening goedgekeurd werd voor publicatie, buiten de normale gang van zaken geen belangrijke gebeurtenissen plaats.

TOELICHTING 34: GRONDSLAGEN VOOR FINANCIËLE VERSLAGGEVING

Toelichting 34.1: Grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening

De geconsolideerde jaarrekening voor 2017 dekt de periode van 12 maanden afgesloten op 31 december 2017. Ze wordt voorgesteld in euro, de functionele munteenheid van de groep. Alle bedragen werden naar het dichtste miljoen afgerond, tenzij anders weergegeven. De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld volgens de 'International Financial Reporting Standards' ('IFRS') en de bijbehorende gepubliceerde interpretaties van het 'International Financial Reporting Interpretations Committee' ('IFRIC') die werden goedgekeurd door de Europese Unie ('EU') per 31 december 2017 en gelden voor de periode eindigend op 31 december 2017.

De geconsolideerde jaarrekening werd opgesteld overeenkomstig het principe van de historische kost, behalve voor de voor verkoop beschikbare financiële activa, geldmarktactiva (kortlopende effecten van monetaire instrumenten) weergegeven als geldmiddelen en kasequivalenten, personeelsbeloningen, vaste activa en passiva aangehouden voor verkoop, bedrijfscombinatie en financiële activa en passiva (inclusief derivaten) die tegen reële waarde werden gewaardeerd.

De geconsolideerde jaarrekening wordt voorbereid volgens het principe van going concern, en op basis van de veronderstelling van de voortzetting van de bedrijfsactiviteiten op een voorzienbare horizon.

De voorbereiding van de geconsolideerde jaarrekening vergt, van de directie, de opstelling van ramingen en het gebruik van hypothesen die het bedrag van de opbrengsten, de uitgaven, de activa en de passiva, alsook de latente activa en passiva, op de afsluitingsdatum beïnvloeden. Werkelijke resultaten zouden kunnen verschillen van die ramingen. Indien in de toekomst dergelijke ramingen of hypothesen die gebaseerd zijn op het beste oordeel van het management op datum van financiële jaarrekening, afwijken van de werkelijke omstandigheden, zullen de oorspronkelijke ramingen en hypothesen op passende wijze aangepast worden in de periode waarin de omstandigheden veranderen. De domeinen die een hoger beoordelingsniveau van de directie vergen of die bijzonder ingewikkeld zijn, alsook de domeinen waarvoor de ramingen en hypothesen belangrijke gevolgen zouden kunnen hebben voor de geconsolideerde jaarrekening, hebben voornamelijk betrekking tot de berekening van de verplichtingen uit hoofde van toegezegde pensioerechten (belangrijkste actuariële assumpties), de erkenning van uitgestelde belastingvorderingen (verwachte toekomstige winsten die het gebruik van overgedragen fiscale verliezen rechtvaardigen), goodwill en merken met onbeperkte gebruiksduur, het onderzoek naar bijzondere waardeverminderingen (belangrijkste assumpties onderliggende realiseerbare bedragen), de erkenning en waardering van voorzieningen en voorwaardelijke elementen (belangrijkste assumpties met betrekking tot de kans en omvang van een uitstroom van middelen), de voorziening voor dubieuze handelsvorderingen (beste raming van het management van de verliezen op handelsvorderingen), de voorziening voor verouderde voorraad en de verwerving van een dochteronderneming (reële waarde van de overgedragen vergoeding en van de verworven activa en overgenomen passiva berekend op voorlopige basis). Deze domeinen worden ook in de desbetreffende toelichtingen vermeld.

Een aantal grondslagen voor de financiële verslaggeving en toelichtingen vereist de berekening van reële waarden, zowel voor financiële als voor niet-financiële activa en passiva. De voornaamste domeinen zijn op aandelen gebaseerde betalingen, vastgoedbeleggingen, financiële instrumenten en bedrijfscombinaties. Voor de berekening van de reële waarde van een actief of een passief gebruikte de groep in de mate van het mogelijke waarneembare marktgegevens. Reële waarden worden onderverdeeld in verschillende niveaus in een reële-waardehiërarchie gebaseerd op de inputs gebruikt bij de waarderingstechnieken. Bijkomende informatie wordt vermeld in de relevante toelichtingen, meer bepaald in toelichting 24.

Toelichting 34.2: Samenvatting van de specifieke grondslagen voor de financiële verslaggeving

De belangrijkste grondslagen voor de financiële verslaggeving toegepast bij de voorbereiding van deze geconsolideerde jaarrekening worden hieronder beschreven. Die grondslagen werden op constante wijze toegepast op alle voorgestelde periodes, tenzij anders aangegeven.

Er zijn geen nieuwe normen en wijzigingen van normen die voor de eerste keer verplicht toepasbaar zijn op het boekjaar dat op 1 januari 2017 begonnen is die een belangrijke invloed hebben op de geconsolideerde financiële staten van de groep.

Aanpassingen van IAS 12 'Inkomstenbelastingen – Erkenning van uitgestelde belastingvorderingen voor niet-gerealiseerde verliezen' en van IAS 7 'Initiatief rond toelichtingen', toepasbaar vanaf 1 januari 2017, zijn niet toegepast omdat ze nog niet door de EU goedgekeurd zijn. Als ze toegepast zouden zijn, zouden ze geen significante impact hebben gehad op de geconsolideerde jaarrekening van de groep.

TOELICHTING 34: GRONDSLAGEN VOOR FINANCIËLE VERSLAGGEVING (vervolg)

De normen, aanpassingen en interpretaties van bestaande normen uitgegeven door de IASB maar nog niet van kracht in 2017, werden niet vervroegd toegepast door de groep. Ze worden hierna opgesomd.

- Aanpassing van IFRS 2 'Classificatie en waardering van op aandelen gebaseerde betalingen' (toepasbaar vanaf 1 januari 2018 – goedgekeurd door de EU op 26 februari 2018);
- Aanpassing van IAS 40 'Vastgoedbeleggingen' (toepasbaar vanaf 1 januari 2018 – afhankelijk van de goedkeuring door de EU);
- Aanpassing van IFRS 28 'Langetermijnbelangen in geassocieerde deelnemingen en joint ventures' (toepasbaar vanaf 1 januari 2019 – afhankelijk van de goedkeuring door de EU);
- Jaarlijkse verbeteringen aan IFRS 2014-2016 cyclus (toepasbaar vanaf 1 januari 2018 – afhankelijk van de goedkeuring door de EU);
- Jaarlijkse verbeteringen aan IFRS 2015-2017 cyclus (toepasbaar vanaf 1 januari 2019 – afhankelijk van de goedkeuring door de EU);
- IFRIC 22 'Transacties in vreemde valuta en vooruitbetalingen' (toepasbaar vanaf 1 januari 2018 – afhankelijk van de goedkeuring door de EU);
- IFRIC 23 'Onzekerheid over inkomstenbelastingenbehandelingen' (toepasbaar vanaf 1 januari 2019 – afhankelijk van de goedkeuring door de EU);
- IFRS 9 'Financiële instrumenten: Classificatie en waardering' (toepasbaar vanaf 1 januari 2018 – goedgekeurd door de EU). Deze nieuwe norm zal de bestaande guidance in IAS 39 'Financiële instrumenten: opname en waardering' vervangen, regelt de classificatie, waardering en niet verdere opname van financiële activa en financiële passiva, en introduceert nieuwe regels voor hedge accounting en een nieuw waardeverminderingsmodel voor financiële activa. De reële impact van de toepassing van IFRS 9 op de geconsolideerde financiële staten van de groep in 2018 is niet gekend en kan niet redelijkerwijs ingeschat worden, omdat de impact afhankelijk zal zijn van de financiële instrumenten die de groep bezit en de economische omstandigheden op dat moment. De nieuwe norm zal de groep verplichten om zijn boekhoudprocessen en interne controles met betrekking tot de rapportering van de financiële instrumenten te herzien, en deze wijzigingen zijn nog niet volledig doorgevoerd. Op basis van de huidige situatie op 31 december 2017 verwacht de groep niet dat de nieuwe guidance een significante impact zal hebben;
- IFRS 15 'Opbrengsten uit contracten met klanten' (toepasbaar vanaf 1 januari 2018 – goedgekeurd door de EU, behalve de wijzigingen uitgevaardigd in april 2016). Deze nieuwe norm zal de bestaande IAS norm 18 'Opbrengsten' vervangen en zal een kader opstellen om te bepalen of, hoeveel en wanneer een opbrengst wordt opgenomen;
- IFRS 16 'Leases' (toepasbaar vanaf 1 januari 2019 – afhankelijk van de goedkeuring door de EU). Volgens deze nieuwe norm zal de groep indien ze optreedt als leasenemer de meeste leases op de balans moeten zetten. IFRS 16 schrapt het huidige dubbele boekhoudmodel voor leasenemers, waarbij een onderscheid wordt gemaakt tussen financiële leases op de balans en operationele leases buiten balans. In plaats daarvan is er één boekhoudmodel op de balans dat vergelijkbaar is met de huidige boekhouding voor financiële leases. Er zijn optionele vrijstellingen voor kortetermijnleases en leases van items van geringe waarde. De lessor-boekhouding blijft vergelijkbaar met de huidige norm.

De groep heeft een initiële evaluatie verricht van de potentiële impact van de toepassing van IFRS 15 en IFRS 16 op zijn geconsolideerde financiële staten.

IFRS 15 'Opbrengsten uit contracten met klanten'

In het segment D'Ieteren Auto spitste de groep de evaluatie toe op zijn belangrijkste inkomstenstromen, namelijk de verkoop van nieuwe voertuigen aan onafhankelijke dealers en aan eindklanten, de verkoop van tweedehandse voertuigen aan eindklanten, de verkoop van onderdelen en accessoires, en de verlening van naverkoopdiensten.

De verrichte evaluatie omvat de volgende stappen: de identificatie van het contract, de identificatie van prestatieverplichtingen, de bepaling van de transactieprijs, de toewijzing van de transactieprijs en de inkomstenerkenning. Hoewel de klanten soms meer dan één contract sluiten op hetzelfde moment, wordt niet voldaan aan de in IFRS 15 gedefinieerde criteria voor contractcombinatie. Er werd geen significante impact geïdentificeerd als resultaat van de impactevaluatie.

Er werd bijzondere aandacht geschonken aan variabele bonussen bij de bepaling van de transactieprijs. Variabele bonussen worden soms toegekend aan onafhankelijke dealers bij de realisatie van kwalitatieve en kwantitatieve doelstellingen. Dergelijke doelstellingen worden jaarlijks vastgelegd en worden doorgaans geëvalueerd en uitbetaald op kwartaalbasis. De groep identificeerde evenwel enkele uitzonderingen, waarbij bonussen jaarlijks geëvalueerd en uitbetaald worden. In het kader van de nieuwe norm vertegenwoordigen dergelijke uitzonderingen variabele vergoedingen. De raming van dergelijke variabele vergoedingen op 31 december 2017 lijkt redelijk en zou niet leiden tot een significante terugneming in de cumulatieve opbrengsten.

In het kader van de nieuwe norm zou de timing van de inkomstenerkenning grotendeels ongewijzigd blijven aangezien de controle van de goederen overgedragen wordt aan de klant bij levering (voor de verkoop van voertuigen en onderdelen) of als diensten zijn verleend (naverkoopdiensten).

Het segment Belron heeft de impact van de nieuwe norm geëvalueerd op basis van het vijfstappenmodel van IFRS 15. Uit de evaluatie bleek dat er geen significante veranderingen zijn voor de boeking en waardering van de inkomsten met betrekking tot de herstelling en vervanging van voertuigbeglazing (de belangrijkste inkomstenstroom) en de aanverwante secundaire inkomstenstromen uit het beheer van claims en herstellingen na ongevallen.

TOELICHTING 34: GRONDSLAGEN VOOR FINANCIËLE VERSLAGGEVING (vervolg)

Licenties en franchiseovereenkomsten staan los van goederen en diensten vervat in een contract en vertegenwoordigen dan ook afzonderlijke prestatieverplichtingen. Deze inkomstenstroom is niet significant voor de rekeningen van de groep.

Vanaf januari 2018 zullen strengere openbaarmakingsverplichtingen gelden voor elke inkomstenstroom.

In het segment Moleskine verrichtte de groep een evaluatie van bestaande contracten met klanten. De belangrijkste bevindingen worden hierna opgesomd:

- Recht op teruggave: volgens de nieuwe norm vertegenwoordigen rechten op teruggave variabele vergoedingen. De nieuwe guidance eist dat de impact van teruggaven geraamd wordt op basis van een kansgewogen benadering of meest waarschijnlijke uitkomst;
- Free On Board (FOB - vrij aan boord) verscheping: de groep zal moeten evalueren of de verschepingsvoorwaarden extra prestatieverplichtingen creëren als de controle van de goederen overgedragen wordt bij verscheping. Er kan sprake zijn van een tweede prestatieverplichting voor verscheping en een wijziging van de timing van de inkomstenerkenning;
- 'Bill-and-hold' regelingen: de groep zal moeten nagaan of de controle van de goederen overgedragen wordt aan de klanten vóór de levering. In het kader van dergelijke regelingen kan er een afzonderlijke prestatieverplichting gelden als de entiteit bewaringsdiensten verleent;
- Licenties en franchiseovereenkomsten: licenties kunnen losstaan van de andere goederen en diensten vervat in een contract, en kunnen dan ook afzonderlijke prestatieverplichtingen vertegenwoordigen.

Uit de evaluatie bleek dat de invoering van de nieuwe norm de timing van de inkomstenerkenning niet significant zal wijzigen en geen significante impact zal hebben op de financiële staten van de groep.

De groep is van plan om IFRS 15 toe te passen op zijn geconsolideerde financiële overzichten voor het jaar eindigend op 31 december 2018, volgens de retrospectieve benadering.

IFRS 16 'Leases'

Op basis van de eerste actuele analyse die beschikbaar is, wordt verwacht dat de invoering van IFRS 16 een materiële impact zal hebben op de groep, en dan vooral op de segmenten Belron en Moleskine. De reële impact van de toepassing van IFRS 16 op de financiële staten in de periode van de initiële toepassing zal afhangen van de toekomstige economische omstandigheden, met inbegrip van de kredietrentevoet van de groep op 1 januari 2019, de samenstelling van de leaseportefeuille van de groep op die datum, de laatste evaluatie van de groep betreffende de eventuele uitoefening van leaseverlengingsopties en de mate waarin de groep ervoor opteert om praktische middelen en erkenningsvrijstellingen toe te passen. De belangrijkste impact die tot nu toe geïdentificeerd werd, is dat de groep nieuwe activa en passiva zal erkennen voor zijn operationele leases. Bovendien zal de aard van de kosten met betrekking tot die leases veranderen, aangezien IFRS 16 de lineaire operationele-leasekosten vervangt door een afschrijvingskost voor 'right-of-use' activa en rentelasten op leaseverplichtingen.

In het segment Belron zal de norm voornamelijk een invloed hebben op de boekhoudkundige verwerking van de operationele leases (voornamelijk huur van gebouwen). Per 31 december 2017 wordt het bedrag van de bijkomende activa en passiva die erkend zouden worden mocht IFRS 16 toegepast worden, geraamd op ongeveer 550 miljoen EUR. De omvang van de impact op de balans en van de aard van de uitgaven met betrekking tot die leases zal in 2018 verder geëvalueerd worden.

In het segment Moleskine is de belangrijkste impact die geïdentificeerd werd, het feit dat de groep nieuwe activa en passiva zal erkennen voor zijn operationele leases van winkels. De evaluatie uitgevoerd per 31 december 2017 wees op niet-annuleerbare operationele-leaseverplichtingen van ongeveer 40 miljoen EUR, wat een materiële impact op de financiële staten van de groep suggereert. De omvang van de impact op de balans en van de aard van de uitgaven met betrekking tot die leases zal in 2018 verder geëvalueerd worden.

Er wordt geen significante impact verwacht in het segment D'Ieteren Auto.

De groep is niet van plan om de norm in te voeren voordat hij in werking treedt (1 januari 2019).

Consolidatieprincipes

Dochterondernemingen

Dochterondernemingen, met name bedrijfseenheden waarin de groep rechtstreeks of onrechtstreeks een belang van meer dan de helft van de stemrechten heeft of anderzijds de macht heeft om zeggenschap over zijn deelneming uit te oefenen, worden geconsolideerd. De groep oefent zeggenschap uit als hij blootgesteld is aan of rechten heeft op variabele opbrengsten uit hoofde van zijn betrokkenheid bij de deelneming en over de mogelijkheid beschikt om zijn macht over de deelneming te gebruiken om de omvang van de opbrengsten te beïnvloeden. De dochterondernemingen worden geconsolideerd vanaf de datum waarop de controle wordt overgedragen aan de groep en worden niet langer geconsolideerd vanaf de datum waarop de controle ophoudt. Alle intragroep transacties en saldi, inclusief niet-gerealiseerde winsten op intragroep transacties, worden geëlimineerd in de consolidatie.

TOELICHTING 34: GRONDSLAGEN VOOR FINANCIËLE VERSLAGGEVING (vervolg)

Transacties met minderheidsbelangen die niet tot een verlies van zeggenschap leiden, worden verwerkt als eigenvermogenstransacties. Het verschil tussen de reële waarde van de betaalde vergoeding en het verworven aandeel in de boekwaarde van de nettoactiva van de dochteronderneming wordt in het eigen vermogen verwerkt. Winsten en verliezen uit de verkoop aan minderheidsbelangen (die niet tot een verlies van zeggenschap leiden) worden ook in het eigen vermogen geboekt.

Wanneer de zeggenschap van de groep over de dochteronderneming eindigt, wordt elke in de voormalige dochteronderneming aangehouden investering tegen reële waarde gewaardeerd op de datum waarop de zeggenschap eindigt, met erkenning van de verandering in de boekwaarde opgenomen in de winst-en-verliesrekening. Die reële waarde is de aanvangsboekwaarde voor de boeking van de behouden investering als geassocieerde deelneming, joint venture of financiële activa. Bovendien worden alle op voorhand erkende bedragen in de niet-gerealiseerde resultaten overgeboekt naar de winst-en-verliesrekening.

Geassocieerde ondernemingen

Geassocieerde ondernemingen zijn entiteiten waarop de groep een invloed van betekenis heeft maar geen zeggenschap, of gezamenlijke zeggenschap, over het financiële en operationele beleid. Voor investeringen in geassocieerde ondernemingen wordt de vermogensmutatiemethode toegepast. Ze worden aanvankelijk tegen kostprijs opgenomen en de boekwaarde wordt vermeerderd of verminderd om na de verwervingsdatum het aandeel van de investeerder in de winst-en-verliesrekening van de geassocieerde onderneming te erkennen, tot de datum waarop de invloed van betekenis of de gezamenlijke zeggenschap stopt. De deelneming van de groep in geassocieerde ondernemingen omvat ook de goodwill erkend bij de overname.

Het groepsaandeel in het resultaat van de geassocieerde onderneming is gelijk aan het groepsaandeel in het resultaat na belastingen van die onderneming. Winsten en verliezen voortvloeiend uit de transacties tussen de groep en zijn geassocieerde onderneming worden geëlimineerd a rato van het belang van de groep in die geassocieerde onderneming. Niet-gerealiseerde winsten op transacties tussen de groep en haar geassocieerde ondernemingen worden volgens hetzelfde principe geëlimineerd; niet-gerealiseerde verliezen worden eveneens geëlimineerd tenzij de transactie op een bijzondere waardevermindering van het overgedragen actief wijst.

De vermogensmutatiemethode wordt niet meer toegepast wanneer de boekwaarde van de deelneming in een geassocieerde onderneming nul wordt, tenzij de groep verplichtingen is aangegaan of gegarandeerd heeft met betrekking tot de geassocieerde onderneming.

Belangen in joint ventures

Een joint venture is een overeenkomst waarover de groep gezamenlijke zeggenschap heeft en waarin de groep rechten heeft op de nettoactiva van de overeenkomst, in plaats van rechten op de activa en verplichtingen op de passiva. Op belangen in joint ventures wordt de vermogensmutatiemethode toegepast. De bovenvermelde principes in verband met geassocieerde ondernemingen zijn eveneens van toepassing op joint ventures.

Bijzondere waardevermindering van geassocieerde ondernemingen en joint ventures

De groep bepaalt op elke rapporteringsdatum of er een objectieve indicatie is dat de waarde van de investering in de entiteiten verwerkt volgens de vermogensmutatiemethode verminderd is. In dit geval berekent de groep het waardeverminderingsverlies als het verschil tussen de realiseerbare waarde van de geassocieerde onderneming of joint venture en de boekwaarde en wordt dit bedrag geboekt als 'Aandeel in de winst/het verlies van een geassocieerde onderneming/joint venture' in de winst-en-verliesrekening.

Gevolgen van wisselkoerswijzigingen

De consolidatie van de groep wordt opgemaakt in euro. De winst-en-verliesrekeningen van buitenlandse entiteiten worden omgerekend naar euro tegen de gewogen gemiddelde wisselkoersen voor de periode en de balansen worden omgerekend in euro tegen de wisselkoersen op de datum van rapportering (behalve elk eigenvermogensbestanddeel, eenmalig omgerekend tegen de wisselkoersen op de data van de relevante transacties). De goodwill en de aanpassingen aan de reële waarde bij overname van een buitenlandse entiteit worden behandeld als activa en passiva uitgedrukt in de valuta van de buitenlandse entiteit en worden omgerekend tegen de slotwisselkoers. De omrekeningsreserve, die geboekt wordt in niet-gerealiseerde resultaten, omvat zowel het verschil dat voortvloeit uit de omrekening van elementen van de winst-en-verliesrekening tegen een andere wisselkoers dan de wisselkoers op het einde van de periode als de verschillen die voortvloeien uit de omzetting van openings-eigenvermogensbedragen tegen een andere wisselkoers dan de wisselkoers op het einde van de periode.

Transacties in vreemde valuta worden geboekt tegen de wisselkoers die geldt op de datum van de transactie. Winsten en verliezen die resulteren uit de vereffening van dergelijke transacties en uit de omrekening van in vreemde valuta uitgedrukte monetaire activa en passiva worden geboekt in de winst-en-verliesrekening. Wisselkoersverschillen voortvloeiend uit de omrekening tegen de slotkoersen van de netto-investering van de groep in dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde ondernemingen, worden opgenomen in omrekeningsverschillen in de niet-gerealiseerde resultaten. De netto-investering van de groep bevat het aandeel van de groep in de nettoactiva van dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde ondernemingen, en bepaalde intragroep leningen. De definitie van de netto-investering houdt rekening met de leningen tussen dochterondernemingen en bepaalde in vreemde valuta uitgedrukte intragroep elementen. Overige wisselkoersverschillen worden geboekt in de winst-en-verliesrekening.

TOELICHTING 34: GRONDSLAGEN VOOR FINANCIËLE VERSLAGGEVING (vervolg)

Waar de groep netto-investeringen in buitenlandse entiteiten afdekt, worden de winsten en verliezen i.v.m. het effectieve deel van het afdekkingsinstrument opgenomen in omrekeningsverschillen in de niet-gerealiseerde resultaten. De winst of het verlies i.v.m. ineffectieve delen wordt opgenomen in de winst-en-verliesrekening. Cumulatieve winsten en verliezen in de niet-gerealiseerde resultaten worden opgenomen in de winst-en-verliesrekening wanneer de buitenlandse entiteit wordt verkocht.

Goodwill

Bedrijfscombinaties worden verwerkt door de overnamemethode ('acquisition method') toe te passen op de overnamedatum, zijnde de datum waarop de zeggenschap aan de groep wordt overgedragen. De groep oefent zeggenschap uit over een entiteit als hij blootgesteld is aan of rechten heeft op variabele opbrengsten uit hoofde van zijn betrokkenheid bij de deelneming en over de mogelijkheid beschikt zijn macht over de deelneming te gebruiken om de omvang van de opbrengsten te beïnvloeden.

De overnamekost wordt gewaardeerd als het totaal van de overgedragen vergoeding, die tegen de reële waarde op de overnamedatum wordt gewaardeerd, en het bedrag van enig minderheidsbelang en het eerdere belang in de overgenomen partij. Voor elke bedrijfscombinatie waardeert de groep enig minderheidsbelang in de overgenomen partij tegen reële waarde of tegen het evenredige deel in de identificeerbare nettoactiva van de overgenomen partij. De overgedragen vergoeding houdt geen rekening met de bedragen die deel uitmaken van de vereffening van voorbestaande relaties. Dergelijke bedragen worden meestal in de winst-en-verliesrekening opgenomen. Het overschot van het totaal van de overgedragen vergoedingen en het bedrag dat als minderheidsbelang wordt opgenomen in het netto erkende bedrag (meestal tegen reële waarde) van de verworven identificeerbare activa en de overgenomen verplichtingen, vormt goodwill en wordt als een actief opgenomen. Indien het overschot negatief is, wordt het onmiddellijk in de winst-en-verliesrekening opgenomen. Na de eerste opname wordt goodwill gewaardeerd tegen kostprijs verminderd met eventuele gecumuleerde bijzondere waardeverminderingsverliezen. Elke voorwaardelijke vergoeding wordt tegen reële waarde geboekt op de overnamedatum. Als de voorwaardelijke vergoeding als eigen vermogen wordt beschouwd, wordt ze niet geherwaardeerd en wordt de afwikkeling ervan verwerkt in het eigen vermogen. Indien dat niet het geval is, worden latere wijzigingen in de reële waarde van de voorwaardelijke vergoeding opgenomen in de winst-en-verliesrekening. De overnamekosten, buiten de door de groep opgelopen kosten voor de uitgave van leningen of aandelen in het kader van een bedrijfscombinatie, worden als lasten verwerkt.

Voor de test op bijzondere waardeverminderingen wordt de goodwill uit een bedrijfscombinatie verdeeld over elke kasstroomgenererende eenheid of groep eenheden waarvan verwacht wordt dat ze voordeel zal halen uit de synergieën voortvloeiend uit die combinatie. Elke eenheid of groep eenheden waarover de goodwill wordt verdeeld, vertegenwoordigt het laagste niveau binnen de entiteit waarop toezicht wordt gehouden over de goodwill voor interne beheerdoeleinden. Goodwill wordt bekeken op het niveau van het operationele segment voor bedrijfscombinaties en transacties verricht door de Vennootschap, en op het niveau van het land voor bedrijfscombinaties doorgevoerd door Belron s.a. en zijn dochterondernemingen.

Onderzoeken naar bijzondere waardeverminderingen op goodwill worden jaarlijks uitgevoerd, of vaker indien gebeurtenissen of veranderingen in omstandigheden wijzen op een potentieel waardeverminderingsverlies. De boekwaarde van de goodwill wordt vergeleken met de realiseerbare waarde, zijnde de hoogste waarde van de bedrijfswaarde en de reële waarde verminderd met de verkoopkosten. Elke bijzondere waardevermindering wordt onmiddellijk als kost geboekt en wordt vervolgens niet meer teruggenomen.

Immateriële vaste activa

Een immaterieel vast actief wordt geboekt tegen kostprijs verminderd met de eventuele gecumuleerde afschrijvingen en gecumuleerde bijzondere waardeverminderingsverliezen. Klantencontracten en merken uit een bedrijfscombinatie worden tegen reële waarde geboekt op de overnamedatum. De kosten voor de ontwikkeling of de instandhouding van computersoftware worden gewoonlijk in resultaat genomen in de periode waarin ze worden gemaakt. De kosten die rechtstreeks verband houden met bepaalde en unieke computerprogramma's die door de groep gecontroleerd worden en waarvan de waarschijnlijke toekomstige economische opbrengsten hoger zijn dan de kosten over een periode van meer dan één jaar, worden echter geboekt als immateriële vaste activa.

De gebruikte afschrijvingsmethode moet het patroon weergeven volgens hetwelk de toekomstige economische voordelen van het actief naar verwachting zullen worden verbruikt. De immateriële vaste activa met een beperkte gebruiksduur worden meestal lineair afgeschreven over hun gebruiksduur. De geraamde gebruiksduur ligt tussen 2 en 10 jaar.

Merken waarvoor een limiet bestaat op het vlak van de periode waarin die activa verondersteld worden positieve kasstromen te zullen generen, worden lineair afgeschreven over hun resterende gebruiksduur, die geschat wordt op maximum 5 jaar. Afschrijvingsperiodes worden jaarlijks herzien.

Merken met een onbepaalde gebruiksduur zijn die waarvoor geen voorzienbare limiet bestaat op het vlak van de periode waarin die activa verondersteld worden positieve kasstromen te zullen genereren voor de groep dankzij marketinguitgaven, reclame en de afwezigheid van factoren die hun veroudering zouden kunnen veroorzaken. Ze worden derhalve niet afgeschreven maar worden jaarlijks getest op bijzondere waardeverminderingen.

TOELICHTING 34: GRONDSLAGEN VOOR FINANCIËLE VERSLAGGEVING (vervolg)

Voor eender welk immaterieel actief met een beperkte of onbepaalde gebruiksduur waarvoor een indicatie van waardevermindering bestaat, wordt de boekwaarde geëvalueerd en, desnoods, onmiddellijk teruggebracht tot de realiseerbare waarde. Bijzondere waardeverminderingsverliezen worden opgenomen in de winst-en-verliesrekening.

Uitgaven voor intern ontwikkelde immateriële activa worden in de geconsolideerde winst-en-verliesrekening als kost opgenomen wanneer ze ontstaan. Latere uitgaven op gekapitaliseerde immateriële activa worden alleen gekapitaliseerd indien ze de toekomstige economische waarde van dat specifieke actief vermeerderen. Alle andere uitgaven worden als kost opgenomen wanneer ze ontstaan.

Waardeverminderingsverliezen opgenomen met betrekking tot kasstroomgenererende eenheden worden eerst toegewezen om de boekwaarde te verminderen van goodwill toegewezen aan kasstroomgenererende eenheden, en om vervolgens de boekwaarde te verminderen van de andere activa in de eenheid, verhoudingsgewijs.

Onderzoek en ontwikkeling

Uitgaven voor onderzoek (of voor de onderzoeksfase van een intern project) worden als last opgenomen op het moment dat ze ontstaan.

Een immaterieel actief dat voortvloeit uit de ontwikkeling (of uit de ontwikkelingsfase van een intern project) wordt alleen opgenomen als en slechts als alle punten hierna aangetoond kunnen worden:

(a) de technische uitvoerbaarheid om het immateriële actief te voltooien, zodat het beschikbaar zal zijn voor gebruik of verkoop;
(b) de intentie om het immateriële actief te voltooien en te gebruiken of te verkopen;
(c) het vermogen om het immateriële actief te gebruiken of te verkopen;
(d) de manier waarop het immateriële actief waarschijnlijke toekomstige economische voordelen zal genereren;
(e) de beschikbaarheid van adequate technische, financiële en andere middelen om de ontwikkeling te voltooien en het immateriële actief te gebruiken of te verkopen;
(f) het vermogen om de uitgaven die aan de ontwikkeling van het immateriële actief kunnen worden toegerekend, betrouwbaar te waarderen.

Materiële vaste activa

Een materieel vast actief wordt bij opname tegen kostprijs gewaardeerd. De kostprijs van een materieel vast actief omvat de aankoopprijs (met inbegrip van invoerrechten en niet-restitueerbare aankoopbelasting, na aftrek van handels- en andere kortingen), alsook alle rechtstreeks toerekenbare kosten om het actief op de locatie en in de staat te krijgen die noodzakelijk is om te functioneren. De eerste schatting van de kosten voor de ontmanteling en de verwijdering van het actief, en voor het herstel van het terrein waar het actief zich bevindt, wordt - indien toepasbaar - ook opgenomen in de kost van het actief. Na de initiële opname wordt het actief gewaardeerd tegen kostprijs, verminderd met eventuele cumulatieve afschrijvingen en eventuele cumulatieve bijzondere waardeverminderingsverliezen. De kost van zelf opgebouwde activa bevat de kost van de benodigdheden, directe arbeidskosten, de schatting, indien relevant, van de kosten voor de ontmanteling en verwijdering van de elementen en voor het herstel van het terrein waar ze zich bevinden, en een toepasselijk deel van de algemene productiekosten. Winst of verlies op de verkoop van een materieel vast actief wordt geboekt in winst of verlies.

Het af te schrijven bedrag van een actief wordt lineair verdeeld over de gebruiksduur. Grond wordt niet afgeschreven. De voornaamste afschrijvingsperiodes zijn de volgende:

- Gebouwen: 40 tot 50 jaar;
- Installaties en uitrusting: 3 tot 15 jaar;
- Informatica-uitrusting: 2 tot 7 jaar;
- Activa in leasing: afhankelijk van de leasingduur.

De restwaarden en gebruiksduur van de activa worden herzien, en desnoods aangepast, op het einde van elke periode.

Als de boekwaarde van een materieel vast actief hoger is dan de geschatte realiseerbare waarde van het actief, wordt die onmiddellijk teruggebracht tot de realiseerbare waarde.

Latere kosten worden enkel in de boekwaarde van het actief inbegrepen of worden als een apart actief erkend, zoals vereist, als het waarschijnlijk is dat de economische voordelen met betrekking tot die elementen naar de groep zullen vloeien en hun kost op betrouwbare wijze wordt gewaardeerd. De boekwaarde van het vervangen deel wordt teruggeboekt. Alle andere herstellings- en onderhoudskosten worden opgenomen in de winst-en-verliesrekening als ze zich voordoen.

Leaseovereenkomsten

Operationele leases waarvoor de groep de lessor is

Activa die worden verhuurd krachtens een operationele lease en waarvan de meeste wezenlijke risico's en voordelen van eigendom door de lessor worden behouden (met uitzondering van de voertuigen verkocht met een 'buy-back' overeenkomst), worden in de balans opgenomen onder materiële vaste activa. Ze worden afgeschreven over hun verwachte gebruiksduur. De huurinkomsten worden lineair geboekt over de leasingtermijn.

TOELICHTING 34: GRONDSLAGEN VOOR FINANCIËLE VERSLAGGEVING (vervolg)

Operationele leases waarvoor de groep de lessee is

Leasebetalingen onder een operationele lease worden lineair als lasten opgenomen in de winst-en-verliesrekening over de leaseperiode. Ontvangen leasekortingen worden erkend als integraal onderdeel van de totale leasekosten, over de leaseperiode.

Financiële leases waarvoor de groep de lessee is

Leaseovereenkomsten betreffende materiële vaste activa waarvan alle wezenlijke risico's en voordelen van de eigendom aan de groep werden overgedragen, worden als 'financiële leases' beschouwd. Financiële leases worden in de balans opgenomen tegen bedragen die op het tijdstip van het aangaan van de leaseovereenkomst gelijk zijn aan de reële waarde van de geleasede eigendom of, indien ze lager zijn, aan de contante waarde van de minimale leasebetalingen. Leasebetalingen moeten worden verdeeld tussen de financieringskosten en de uitstaande verplichting, zodat ze resulteren in een vaste periodieke rentevoet op het resterende saldo van de verplichting voor elke periode. De uitstaande verplichtingen, exclusief financieringskosten, worden opgenomen onder de leningen. Het interestdeel van de financiële kosten wordt opgenomen in de winst-en-verliesrekening over de leaseperiode. De geleasede activa worden afgeschreven over hun verwachte gebruiksduur volgens afschrijvingsgrondslagen die ook worden gebruikt voor andere activa in eigendom. Indien het niet redelijk zeker is dat de groep tegen het einde van de leaseperiode de eigendom zal verkrijgen, wordt het actief volledig afgeschreven over de leaseperiode of over de gebruiksduur, indien deze korter is.

Voertuigen verkocht met een 'buy-back' overeenkomst

Voertuigen verkocht met een 'buy-back' overeenkomst worden geboekt als operationele leases (met de groep als lessor) en worden in de balans opgenomen onder de voorraden. Het verschil tussen de verkoopprijs en de terugkoopwaarde ('buy-back' verbintenis) wordt geboekt als uitgestelde opbrengst, terwijl de terugkoopwaarde onder de leveranciers wordt geboekt. De uitgestelde opbrengst wordt lineair over de bezitperiode opgenomen in opbrengsten.

Vastgoedbeleggingen

Vastgoedbeleggingen worden gewaardeerd tegen kostprijs verminderd met de gecumuleerde afschrijvingen en gecumuleerde bijzondere waardeverminderingsverliezen. Ze worden lineair afgeschreven over hun gebruiksduur. De geraamde gebruiksduur ligt tussen 40 en 50 jaar.

Voorraden

Voorraden moeten worden gewaardeerd tegen de laagste waarde van de kostprijs of de opbrengstwaarde. De kostprijs van voorraden omvat alle inkoopkosten, conversiekosten en andere kosten die voortvloeien uit het transport van de voorraden naar hun huidige locatie en de verwerking van de voorraden tot hun huidige toestand. De kostprijs van voorraadbestanddelen die niet onderling uitwisselbaar zijn, zoals nieuwe voertuigen of tweedehandsvoertuigen, wordt toegerekend door de afzonderlijke kostprijzen specifiek te bepalen. De kostprijs van de andere voorraadbestanddelen wordt toegerekend via de FIFO-formule (eerst in, eerst uit) of de formule van de gewogen gemiddelde kostprijs. Als voorraden worden gebruikt, wordt de boekwaarde van deze voorraden opgenomen als last in de periode waarin de daarmee verband houdende opbrengsten worden opgenomen. Verliezen en waardeverminderingen op voorraden worden opgenomen in de periode waarin ze plaatsvinden. De terugboeking van waardeverminderingen wordt opgenomen als een daling van de kosten van verkopen in de periode waarin de terugboeking plaatsvindt.

Geldmiddelen en kasequivalenten

Geldmiddelen omvatten contanten en direct opvraagbare deposito's, met uitsluiting van geblokkeerde of niet-beschikbare contanten in handen van de groep. Kasequivalenten zijn kortlopende (maximum 3 maanden), uiterst liquide beleggingen die onmiddellijk kunnen worden omgezet in geldmiddelen, waarvan het bedrag gekend is en die geen materieel risico op waardeverandering inhouden.

Eigen vermogen

Gewone aandelen worden als eigen vermogen geclassificeerd. Bijkomende kosten rechtstreeks toegeschreven aan de uitgifte van gewone aandelen en aandelenopties worden in mindering van het eigen vermogen gebracht, netto van eender welke belasting(en).

Wanneer de Vennootschap (of haar dochterondernemingen) haar eigenvermogensinstrumenten terugkoopt, worden die instrumenten van het eigen vermogen afgetrokken als eigen aandelen. Wanneer zulke eigenvermogensinstrumenten vervolgens verkocht worden, wordt elke vergoeding in eigen vermogen erkend.

De dividenden die na balansdatum voorgesteld of aangekondigd zijn aan de houders van eigenvermogensinstrumenten, worden niet als schuld erkend op de balansdatum; ze worden opgenomen in het eigen vermogen.

Voorzieningen

Een voorziening wordt opgenomen indien:

- er een bestaande (in rechte afdwingbare of feitelijke) verplichting geldt ten gevolge van een gebeurtenis in het verleden;
- het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen die economische voordelen vertegenwoordigen, vereist zal zijn om de verplichting af te wikkelen; en
- het bedrag van de verplichting op betrouwbare wijze kan worden geschat.

TOELICHTING 34: GRONDSLAGEN VOOR FINANCIËLE VERSLAGGEVING (vervolg)

Indien deze voorwaarden niet vervuld zijn, wordt geen voorziening opgenomen. Voorzieningen worden bepaald door de verwachte toekomstige kasstromen te disconteren tegen een disconteringsvoet vóór belastingen die de huidige marktramingen van de tijdwaarde van geld weerspiegelt.

Er wordt een voorziening voor garanties opgenomen als de onderliggende producten of diensten verkocht zijn, op basis van historische garantiegegevens en een weging van mogelijke uitkomsten ten opzichte van hun aanverwante waarschijnlijkheden.

Er wordt een voorziening voor herstructurering opgenomen als de groep een gedetailleerd en formeel herstructureringsplan heeft goedgekeurd, en de herstructurering hetzij van start ging, hetzij openbaar werd gemaakt. Er worden geen voorzieningen opgenomen voor toekomstige bedrijfsverliezen.

Personeelsbeloningen na uitdiensttreding

Binnen de groep bestaan verscheidene pensioenplannen met vaste bijdragen en vaste vergoedingen. Deze pensioenplannen worden meestal gedekt door pensioenfondsen of -verzekeringen. Het minimale actief waarover deze pensioenfondsen of -verzekeringen moeten beschikken, wordt bepaald door nationale wetgevingen.

Verplichtingen voor bijdragen aan *toegezegd-pensioenregelingen inzake bijdragen na uitdiensttreding* worden als last opgenomen naarmate de verwante dienst wordt verleend. Vooruitbetaalde bijdragen worden opgenomen als actief in de mate dat een contante terugbetaling of een vermindering van toekomstige betalingen beschikbaar is.

De verplichtingen van de groep betreffende *toegezegd-pensioenregelingen inzake vergoedingen na uitdiensttreding*, alsook de kosten die eruit voortvloeien, worden gewaardeerd overeenkomstig de 'projected unit credit'-methode, met minstens op jaarbasis de uitvoering van de waarderingen door onafhankelijke actuarissen. De contante waarde van de toegezegd-pensioenregelingen inzake vergoedingen na uitdiensttreding wordt bepaald door de geschatte toekomstige kasstromen te verdisconteren tegen interestvoeten van bedrijfsobligaties van hoge kwaliteit in dezelfde valuta als die van de toekomstige uitbetalingen en met een vergelijkbare termijn als de onderliggende pensioenverplichting. De actuariële winsten en verliezen worden volledig geboekt in de periode waarin ze worden vastgesteld. Ze worden geboekt in de niet-gerealiseerde resultaten. De kost van de geleverde diensten wordt onmiddellijk geboekt op voorwaarde dat die voordelen al verworven zijn of wordt lineair afgeschreven totdat de voordelen wel verworven zijn.

De verplichtingen betreffende de langetermijnpersoneelsbeloningen opgenomen in de balans vertegenwoordigen de contante waarde van de toegezegd-pensioenregelingen inzake vergoedingen na uitdiensttreding, na aftrek van de reële waarde van de activa van die regelingen. De waarde van activa voorvloeiend uit deze berekening is beperkt tot de contante waarde van vergoedingen en verminderingen van de toekomstige bijdragen aan het plan.

Ontslagvergoedingen

Ontslagvergoedingen zijn personeelsbeloningen die verschuldigd zijn als de groep beslist om het dienstverband van een werknemer te beëindigen vóór de normale pensioendatum of als gevolg van de beslissing van een werknemer om in ruil voor deze vergoeding vrijwillig ontslag te nemen. De groep neemt ontslagvergoedingen op als hij zich aantoonbaar heeft verbonden tot de beëindiging van een dienstverband wanneer de entiteit beschikt over een gedetailleerd formeel plan voor de beëindiging en er geen realistische mogelijkheid bestaat voor de intrekking van het plan. Als niet verwacht wordt dat de beloningen binnen de 12 maanden na de rapporteringdatum volledig vereffend zullen worden, dan worden ze verdisconteerd.

Overige langetermijnstimulansen

De groep boekt een voorziening voor het incentive-programma op lange termijn indien er een contractuele verplichting bestaat of als er een feitelijke verplichting bestaat die voortvloeit uit een vroegere praktijk. Die voorziening wordt verdisconteerd om de actuele waarde ervan te bepalen. Waardeaanpassingen worden in resultaat genomen als ze ontstaan.

Financiële instrumenten exclusief derivaten

De groep neemt leningen en vorderingen en uitgegeven schuldeffecten voor het eerst op op de datum dat ze ontstaan. Alle andere financiële activa en passiva worden voor het eerst opgenomen op de transactiedatum als de entiteit een partij wordt van de contractuele bepalingen van het instrument.

De groep neemt een financieel actief niet meer op als de contractuele rechten op kasstromen uit het actief vervallen, of als de groep de rechten overdraagt om de contractuele kasstromen te ontvangen in een transactie waarin nagenoeg alle risico's en beloningen van de eigendom van het financiële actief worden overgedragen, of als de groep noch overgaat tot de overdracht, noch tot het behoud van nagenoeg alle risico's en beloningen van de eigendom en niet de controle behoudt over het overgedragen actief. De groep neemt een financieel passief niet meer op als zijn contractuele verplichtingen kwijtgescholden of geannuleerd worden, of vervallen.

Financiële activa en passiva worden gecompenseerd en het netto bedrag wordt enkel en alleen voorgesteld in de balans als de groep een wettelijk afdwingbaar recht heeft om de bedragen te compenseren en van plan is om deze op netto basis te vereffenen of het actief te realiseren en het passief tegelijkertijd te vereffenen.

TOELICHTING 34: GRONDSLAGEN VOOR FINANCIËLE VERSLAGGEVING (vervolg)

De groep brengt zijn financiële activa onder in de volgende categorieën: in financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening, tot einde looptijd aangehouden financiële activa, leningen en vorderingen en voor verkoop beschikbare financiële activa. De classificatie hangt af van het doel bij de aanschaf van die financiële activa. Het management bepaalt de classificatie bij de eerste opname.

(a) Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening

Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening zijn voor handelsdoeleinden aangehouden financiële activa. Een financieel actief wordt in deze categorie geclassificeerd indien het aangeschaft wordt voor verkoop op korte termijn. Activa in deze categorie worden voorgesteld als vlottende activa indien verwacht wordt dat ze binnen de 12 maanden afgewikkeld zullen worden; zo niet worden ze als vaste activa geclassificeerd.

(b) Tot einde looptijd aangehouden financiële activa

Die activa worden eerst tegen reële waarde geboekt. Na de eerste boeking worden ze tegen afgeschreven kostprijs gewaardeerd met behulp van de effectieve-rentemethode.

(c) Leningen en vorderingen

Leningen en vorderingen zijn niet-afgeleide financiële activa met specifieke of vast te leggen betalingen die niet noteren op een actieve markt. Ze worden opgenomen in vlottende activa, behalve voor looptijden van meer dan twaalf maanden na het einde van de rapporteringsperiode. Die worden onder de vaste activa geclassificeerd. De leningen en vorderingen van de groep omvatten de 'handelsvorderingen en overige vorderingen', 'geldmiddelen en kasequivalenten' en 'andere financiële activa' in de balans.

(d) Voor verkoop beschikbare financiële activa

Voor verkoop beschikbare financiële activa zijn activa exclusief derivaten die ofwel onder de categorie vallen ofwel in geen enkele andere categorie worden geclassificeerd. Ze worden opgenomen in vaste activa tenzij de investering vervalt of het management van plan is die te verkopen binnen de twaalf maanden na het einde van de rapporteringsperiode.

Waardering van financiële instrumenten:

(a) Voor verkoop beschikbare financiële activa worden tegen hun reële waarde geboekt via de niet-gerealiseerde resultaten. Bijzondere waardeverminderingsverliezen worden opgenomen in het resultaat.
(b) De nettoboekwaarde van de eigen aandelen wordt in mindering gebracht van het eigen vermogen.
(c) Handels- en overige vorderingen worden gewaardeerd tegen afgeschreven kostprijs, met behulp van de effectieve-rentemethode, na aftrek van voorzieningen voor oninbare bedragen.
(d) Voor handelsdoeleinden aangehouden financiële activa worden gewaardeerd tegen reële waarde.
(e) Handelsschulden, overige te betalen posten en leningen worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, met behulp van de effectieve-rentemethode.

Financiële instrumenten - Derivaten

Derivaten worden gebruikt ter afdekking van de financiering en van de financiële risico's van de groep.

Door zijn activiteiten is de groep blootgesteld aan financiële risico's verbonden met wisselkoersverschillen en wijzigingen in de rentevoeten. De groep gebruikt termijncontracten in vreemde valuta ('FX-contracten'), rentevoetswaps ('IRS'), 'cross currency interestswaps' ('CCIRS') en opties om die risico's af te dekken. De groep gebruikt geen derivaten voor speculatieve doeleinden. Bepaalde transacties op derivaten, die in economische zin nochtans afdekkingen zijn, voldoen echter niet aan de specifieke criteria van IAS 39 om hedge accounting te kunnen toepassen.

Derivaten worden initieel geboekt tegen reële waarde. Alle rechtstreeks toewijsbare transactiekosten worden geboekt als winst of verlies op het ogenblik dat ze zich voordoen. Indien ze niet geboekt worden als hedges, worden deze derivaten geclassificeerd als aangehouden voor handelsdoeleinden en vervolgens tegen hun reële waarde opgenomen. Derivaten geclassificeerd als aangehouden voor verkoop zijn die welke niet voldoen aan de strikte voorwaarden voor de toepassing van hedge accounting in de betekenis van IAS 39. Wijzigingen in de reële waarde van derivaten die niet voldoen aan de voorwaarden voor hedge accounting, worden opgenomen in de winst-en-verliesrekening wanneer ze ontstaan.

Kasstroomafdekking

Wijzigingen in de reële waarde van derivaten die beschouwd worden als een afdekking van toekomstige kasstromen, en die effectief zijn, worden onmiddellijk opgenomen in de niet-gerealiseerde resultaten en elk niet-effectief afgedekt deel wordt direct opgenomen in de winst-en-verliesrekening. Indien de kasstroomafdekking een vaststaande toezegging is of indien een verwachte onderliggende transactie tot de opname van een financieel actief of een financiële verplichting leidt, dan moeten op het moment dat het actief of passief erkend wordt, de verbonden winsten of verliezen die direct in de niet-gerealiseerde resultaten werden opgenomen, erkend worden samen met het actief of passief dat ze afdekken. Voor afdekkingen die niet resulteren in de opname van een actief of een verplichting, worden de bedragen, voorheen opgenomen in de niet-gerealiseerde resultaten, overgeboekt naar de winst-en-verliesrekening in dezelfde periode waarin het onderliggende element een invloed heeft op de winst of het verlies.

TOELICHTING 34: GRONDSLAGEN VOOR FINANCIËLE VERSLAGGEVING (vervolg)

Afdekking van de reële waarde

Voor de effectieve afdekking van een risico dat tot een verandering van de reële waarde leidt, wordt het afgedekte element aangepast voor wijzigingen in de reële waarde toegekend aan het risico dat afgedekt wordt, met een overeenkomstige boeking in de winst-en-verliesrekening. Winsten of verliezen voortvloeiend uit de herwaardering van het derivaat, of voor niet-derivaten het vreemde-valutabestanddeel van de boekwaarde, worden geboekt in de winst-en-verliesrekening.

Hedge accounting wordt stopgezet als het afdekkingsinstrument afloopt of wordt verkocht, beëindigd of uitgeoefend, of als het niet meer aan de voorwaarden voor hedge accounting voldoet. Voor een kasstroomafdekking wordt de cumulatieve winst of het cumulatieve verlies opgenomen in de niet-gerealiseerde resultaten overgeboekt naar de winst-en-verliesrekening wanneer het afgedekte element een invloed heeft op de winst-en-verliesrekening. Indien verwacht wordt dat de vooropgestelde transactie niet plaatsvindt, wordt de cumulatieve winst of het cumulatieve verlies direct overgeboekt naar de winst-en-verliesrekening.

Derivaten die deel uitmaken van andere financiële instrumenten of andere basiscontracten worden afzonderlijk behandeld wanneer er geen nauw verband bestaat tussen hun risico's en eigenschappen en de basiscontracten, en als de basiscontracten niet tegen reële waarde worden geboekt met niet-gerealiseerde winsten en verliezen opgenomen in de winst-en-verliesrekening.

Verkoopopties toegestaan aan minderheidsbelangen

De groep is verplicht de minderheidsbelangen in Belron die in handen zijn van derden, over te nemen indien deze derden hun verkoopopties wensen uit te oefenen. De uitoefenprijs van dergelijke opties toegestaan aan minderheidsbelangen wordt in de geconsolideerde balans opgenomen als financiële passiva. Voor verkoopopties toegestaan aan minderheidsbelangen vóór 1 januari 2010 wordt de goodwill aangepast aan het einde van de periode om de wijzigingen in de uitoefenprijs van de opties en de boekwaarde van de desbetreffende minderheidsbelangen weer te geven.

Door de invoering van de herziene versie van IFRS 3 (toepasbaar vanaf 1 januari 2010), voor verkoopopties toegestaan aan minderheidsbelangen vanaf 1 januari 2010, wordt bij de eerste boeking het verschil tussen de vergoeding en de uitoefenprijs van de toegestane opties opgenomen in het eigen vermogen, groepsaandeel. Op het einde van elke periode zal de waardeaanpassing van de financiële passiva die resulteert uit deze opties opgenomen worden in de geconsolideerde winst-en-verliesrekening (nettofinancieringskosten).

Vaste activa (of groepen die worden afgestoten) aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten

Vaste activa (of groepen die worden afgestoten en die activa en passiva omvatten) worden geclassificeerd als activa aangehouden voor verkoop indien de boekwaarde ervan hoofdzakelijk in een verkooptransactie zal worden gerealiseerd en de verkoop hoogst waarschijnlijk is. Ze worden gewaardeerd tegen de laagste waarde van de boekwaarde en de reële waarde min de verkoopkosten. Eens ze geclassificeerd zijn als aangehouden voor verkoop, worden immateriële activa en vaste activa niet langer afgeschreven of verminderd in waarde.

Een beëindigde bedrijfsactiviteit is een component van de activiteit van de groep die een afzonderlijke belangrijke lijn van de business of geografische activiteitenzone vertegenwoordigt en die ofwel afgestoten is, ofwel geclassificeerd is als aangehouden voor verkoop en apart op een specifieke lijn wordt gepresenteerd in de winst-en-verliesrekening. Als een activiteit geclassificeerd wordt als een beëindigde activiteit, worden de comparatieve winst-en-verliesrekening en het overzicht van de gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten voorgesteld alsof de activiteit beëindigd werd vanaf de start van het vergelijkende jaar.

Opbrengsten

Opbrengsten uit de *verkoop van goederen* worden opgenomen indien alle volgende voorwaarden vervuld zijn:

(a) de groep heeft de wezenlijke risico's en voordelen van eigendom van de goederen overgedragen aan de koper;
(b) de groep behoudt over de verkochte goederen niet de feitelijke zeggenschap of betrokkenheid die gewoonlijk toekomt aan de eigenaar;
(c) het bedrag van de opbrengst kan op betrouwbare wijze worden gewaardeerd;
(d) het is waarschijnlijk dat de economische voordelen met betrekking tot de transactie naar de groep zullen vloeien; en
(e) de reeds gemaakte of nog te maken kosten met betrekking tot de transactie kunnen op betrouwbare wijze worden gewaardeerd.

Indien het resultaat van een transactie waarbij *diensten worden geleverd* betrouwbaar kan worden geschat, worden de opbrengsten met betrekking tot die transactie opgenomen in de mate waarin de transactie is voltooid op de balansdatum.

Het resultaat van een transactie kan betrouwbaar worden geschat indien alle volgende voorwaarden zijn vervuld:

(a) het bedrag van de opbrengst kan op betrouwbare wijze worden gewaardeerd;
(b) het is waarschijnlijk dat de economische voordelen met betrekking tot de transactie naar de groep zullen vloeien;
(c) de mate waarin de diensten op de balansdatum zijn verricht kan op betrouwbare wijze worden gewaardeerd; en
(d) de reeds gemaakte kosten voor de transactie en de kosten om de transactie te voltooien kunnen op betrouwbare wijze worden gewaardeerd.

TOELICHTING 34: GRONDSLAGEN VOOR FINANCIËLE VERSLAGGEVING (vervolg)

Opbrengsten worden berekend verminderd met retourneringen, handelskortingen en volumekortingen.

Renteopbrengsten worden op basis van tijdsevenredigheid opgenomen, rekening houdend met het effectieve rendement van het actief. *Royalty's* worden volgens het toerekeningsbeginsel opgenomen in overeenstemming met de economische realiteit van de desbetreffende overeenkomst. *Dividenden* worden opgenomen op het moment dat de aandeelhouder het recht heeft verkregen om de betaling te ontvangen.

In de winst-en-verliesrekening worden de verkoop van goederen, de verlening van diensten en de royalty's opgenomen onder 'Opbrengsten'. Interestopbrengsten worden voorgesteld onder 'Nettofinancieringskosten'.

Op aandelen gebaseerde betalingen

Op aandelen gebaseerde betalingen worden uitsluitend gerealiseerd in verband met aandelenoptieplannen ten voordele van het personeel.

Aandelenoptieplannen afgewikkeld in eigenvermogensinstrumenten toegekend aan het personeel na 7 november 2002 worden overeenkomstig IFRS 2 geboekt, zodat hun kost in het resultaat wordt opgenomen, met een overeenkomstige stijging van het eigen vermogen, over de wachtperiode voordat de toekenningen uitoefenbaar zijn.

Financieringskosten

Financieringskosten die rechtstreeks zijn toe te rekenen aan de verwerving, bouw of productie van een in aanmerking komend actief, worden geactiveerd als deel van de kostprijs van dat actief.

Overheidssteun

Overheidssubsidies voor de aankoop van vaste activa worden opgenomen als over te dragen ontvangsten en worden afgeschreven over de levensduur van de desbetreffende activa.

Belastingen

Winstbelastingen omvatten actuele belastingen en uitgestelde belastingen. Ze worden opgenomen in de winst of het verlies behalve in de mate dat ze verband houden met een bedrijfscombinatie, of elementen die rechtstreeks opgenomen worden in het eigen vermogen of onder niet-gerealiseerde resultaten.

Actuele belastingen betreffende lopende en voorgaande perioden worden, in zoverre ze nog niet zijn betaald, opgenomen als een verplichting. Als het bedrag dat al is betaald met betrekking tot lopende en voorgaande perioden hoger is dan het bedrag dat over deze perioden is verschuldigd, wordt het saldo opgenomen als actief. Het voordeel met betrekking tot een fiscaal verlies dat kan worden gecompenseerd met in een voorgaande periode verschuldigde actuele belasting, wordt opgenomen als actief. Het management onderzoekt regelmatig de standpunten ingenomen in belastingaangiftes met betrekking tot situaties waarbij toepasbare fiscale verordeningen tot interpretatie kunnen leiden. Het legt voorzieningen aan op basis van bedragen waarvan wordt verwacht dat ze aan de fiscale autoriteiten zullen worden betaald. Actuele belastingactiva en -passiva worden enkel gecompenseerd als voldaan is aan bepaalde criteria.

Uitgestelde belastingen worden volledig vastgesteld volgens de balansmethode, rekening houdend met tijdelijke verschillen tussen de boekwaarden van activa en passiva in de financiële verslaggeving en de bedragen die worden gebruikt voor fiscale doeleinden. Bij de berekening van de belastinglatenties wordt met de volgende tijdelijke verschillen geen rekening gehouden: (i) de eerste opname van de goodwill en (ii) de eerste opname van een actief of verplichting die geen invloed heeft op winst vóór belastingen of op de belastbare winst. Het bedrag van de uitgestelde belastingen is gebaseerd op de verwachtingen met betrekking tot de realisatie of vereffening van de boekwaarde van de activa en passiva, waarbij gebruik wordt gemaakt van de belastingtarieven die zijn vastgesteld of in wezen zijn vastgesteld op de balansdatum. Een uitgestelde belastingvordering wordt slechts geboekt in de mate dat het waarschijnlijk is dat er in de toekomst belastbare winsten zullen zijn tegenover dewelke de niet-aangewende fiscale verliezen en belastingkredieten zullen kunnen worden aangewend. Uitgestelde belastingvorderingen worden verminderd naarmate het niet langer waarschijnlijk is dat het desbetreffende belastingvoordeel zal worden gerealiseerd. Uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen worden gesaldeerd als er een in rechte afdwingbaar recht bestaat om actuele belastingvorderingen met actuele belastingverplichtingen te salderen en als de uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen verband houden met winstbelastingen die door dezelfde belastingautoriteit worden geheven, ofwel op dezelfde belastbare entiteit, ofwel op verschillende belastbare entiteiten met de bedoeling de balans op nettobasis te regelen.

Verslag van de commissaris

Verslag van de commissaris aan de algemene vergadering van D'Ieteren NV over de geconsolideerde jaarrekening voor het boekjaar afgesloten op 31 december 2017

In het kader van de wettelijke controle van de geconsolideerde jaarrekening van D'Ieteren NV (de "Vennootschap") en zijn dochterondernemingen (samen de "Groep"), leggen wij u ons commissarisverslag voor. Dit bevat ons verslag over de controle van de geconsolideerde jaarrekening voor het boekjaar afgesloten op 31 december 2017, alsook het verslag betreffende de overige door wet-, regelgeving en normen gestelde eisen. Deze verslagen zijn één en ondeelbaar.

Wij werden benoemd in onze hoedanigheid van commissaris door de algemene vergadering van 1 juni 2017, overeenkomstig het voorstel van het bestuursorgaan uitgebracht op aanbeveling van het auditcomité en op voordracht van de ondernemingsraad. Ons mandaat loopt af op de datum van de algemene vergadering die beraadslaagt over de jaarrekening afgesloten op 31 december 2019. Wij hebben de wettelijke controle van de geconsolideerde jaarrekening van D'Ieteren NV uitgevoerd gedurende 4 opeenvolgende boekjaren.

Verslag over de controle van de geconsolideerde jaarrekening

Oordeel zonder voorbehoud

Wij hebben de wettelijke controle uitgevoerd van de geconsolideerde jaarrekening van de Groep over het boekjaar afgesloten op 31 december 2017 opgesteld in overeenstemming met de *International Financial Reporting Standards* (IFRS) zoals goedgekeurd door de Europese Unie en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften. Deze geconsolideerde jaarrekening omvat de geconsolideerde balans op 31 december 2017, alsook de geconsolideerde winst-en verliesrekening, het geconsolideerde overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten, het geconsolideerde mutatieoverzicht van het eigen vermogen en het geconsolideerde kasstroomoverzicht over het boekjaar afgesloten op die datum evenals de toelichting bestaande uit een overzicht van de belangrijkste gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige informatieverschaffing. Het totaal van de geconsolideerde balans bedraagt EUR 4.295,9 miljoen en de geconsolideerde winst-en verliesrekening sluit af met een winst van het boekjaar van EUR 114,9 miljoen.

Naar ons oordeel geeft de geconsolideerde jaarrekening een getrouw beeld van het vermogen en de financiële toestand van de Groep op 31 december 2017, alsook van zijn geconsolideerde resultaten en van zijn geconsolideerde kasstromen over het boekjaar dat op die datum is afgesloten, in overeenstemming met de *International Financial Reporting Standards* (IFRS) zoals goedgekeurd door de Europese Unie en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften.

Basis voor het oordeel zonder voorbehoud

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens de internationale controlestandaarden (ISA's). Onze verantwoordelijkheden op grond van deze standaarden zijn verder beschreven in de sectie "Verantwoordelijkheden van de commissaris voor de controle van de geconsolideerde jaarrekening" van ons verslag. Wij hebben alle deontologische vereisten die relevant zijn voor de controle van de geconsolideerde jaarrekening in België nageleefd, met inbegrip van deze met betrekking tot de onafhankelijkheid.

Wij hebben van het bestuursorgaan en van de aangestelden van de Vennootschap de voor onze controle vereiste ophelderingen en inlichtingen verkregen.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Kernpunt van de controle

Kernpunten van onze controle betreffen die aangelegenheden die naar ons professioneel oordeel het meest significant waren bij de controle van de geconsolideerde jaarrekening van de huidige verslagperiode. Deze aangelegenheden zijn behandeld in de context van onze controle van de geconsolideerde jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover, en wij verschaffen geen afzonderlijk oordeel over deze aangelegenheden.

Ondertekening van een definitieve overeenkomst die gepaard zal gaan met een verlies van exclusieve zeggenschap over Belron en haar dochterondernemingen

We verwijzen naar toelichtingen 28 "Beëindigde bedrijfsactiviteiten" en 33 "Gebeurtenissen na balansdatum" van de geconsolideerde jaarrekening.

- Omschrijving

Op 28 november 2017 kondigde de Vennootschap de ondertekening aan van een definitieve overeenkomst met Clayton, Dubilier & Rice (CD&R) betreffende een partnershipinvestering in Belron. De transactie waarbij CD&R een aandeel van 40% in Belron verwierf, werd op 7 februari 2018 voltooid. De Vennootschap en het management van Belron blijven eigenaar van het resterende eigendomsbelang van 60% (54,85% en 5,15% respectievelijk).

De Raad van bestuur van de Vennootschap is tot het besluit gekomen dat de groep zich op de balansdatum heeft verbonden tot een verkoopplan dat gepaard zal gaan met een verlies van exclusieve zeggenschap over haar dochteronderneming (enkel de voorbehouden aangelegenheden worden gedeeld), en besliste daarom om in de geconsolideerde balans per 31 december 2017 alle activa en passiva van Belron te classificeren als aangehouden voor verkoop (de erkenningscriteria gedefinieerd in IFRS 5 'Vaste activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten' zijn immers vervuld). Bovendien besliste de Raad van bestuur om de resultaten over 12 maanden van het segment Belron op te nemen als een beëindigde bedrijfsactiviteit; de criteria van IFRS 5 'Vaste activa aangehouden voor

verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten' zijn immers ook vervuld. De geconsolideerde winst-en-verliesrekening, het geconsolideerde overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten en het geconsolideerde kasstroomoverzicht voor het jaar eindigend op 31 december 2016 werden dienovereenkomstig aangepast.

De resultaten van Belron zullen vanaf 2018, na het verlies van exclusieve zeggenschap bij de afronding van de transactie (7 februari 2018), opgenomen worden volgens de equity-methode (aandeel van 54,85% maar gezamenlijke zeggenschap met CD&R).

De presentatie en consolidatie van Belron en haar dochterondernemingen, rekening houdend met de ondertekening van een overeenkomst met de nieuwe aandeelhouder vóór het einde van het boekjaar, is een Kernpunt van de Controle vanwege:

- het ongebruikelijke en significante karakter van de transactie, evenals de complexiteit ervan;
- de omvang van de impact op de geconsolideerde jaarrekening van de Groep, in het bijzonder de presentatie en waardering van de activa, de verplichtingen, de resultaten en de kasstromen van Belron en haar dochterondernemingen, evenals de omvang van de potentiële impact van de transacties die aan de overeenkomst gekoppeld zijn en het belang voor de gebruikers van de geconsolideerde jaarrekening en van de informatie die in de toelichtingen vermeld moeten worden.

- Onze controlewerkzaamheden

Met de betrokkenheid van onze specialisten, omvatten onze procedures onder meer:

- het lezen van de overeenkomsten met de nieuwe investeerder en andere relevante ondersteunende documentatie om een inzicht te krijgen in de transactie en de boekhoudkundige implicaties, in het bijzonder betreffende de risico's behouden door de Groep;
- evalueren of de transactie leidt tot verlies van exclusieve zeggenschap in overeenstemming met de relevante boekhoudkundige standaarden (*IFRS 10 – Geconsolideerde jaarrekening*), de beoordeling of het verlies van exclusieve controle effectief is en het evalueren van de geschiktheid van de boekhoudkundige verwerking en boekingen op basis van de relevante boekhoudkundige standaarden;
- evalueren of de risico's behouden na de transactie voldoende zijn weergegeven in de geconsolideerde jaarrekening van de Groep;
- het evalueren van de geschiktheid van de relevante toelichtingen van de geconsolideerde jaarrekening.

Verantwoordelijkheden van het bestuursorgaan voor de geconsolideerde jaarrekening

Het bestuursorgaan is verantwoordelijk voor het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening die een getrouw beeld geeft in overeenstemming met de *International Financial Reporting Standards* (IFRS) zoals goedgekeurd door de Europese Unie en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften, alsook voor de interne beheersing die het bestuursorgaan noodzakelijk acht voor het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening die geen afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten.

Bij het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening is het bestuursorgaan verantwoordelijk voor het inschatten van de mogelijkheid van de Groep om zijn continuïteit te handhaven, het toelichten, indien van toepassing, van aangelegenheden die met continuïteit verband houden en het gebruiken van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuursorgaan het voornemen heeft om de Groep te liquideren of om de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of geen realistisch alternatief heeft dan dit te doen.

Verantwoordelijkheden van de commissaris voor de controle van de geconsolideerde jaarrekening

Onze doelstellingen zijn het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid over de vraag of de geconsolideerde jaarrekening als geheel geen afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten en het uitbrengen van een commissarisverslag waarin ons oordeel is opgenomen. Een redelijke mate van zekerheid is een hoog niveau van zekerheid, maar is geen garantie dat een controle die overeenkomstig de ISA's is uitgevoerd altijd een afwijking van materieel belang ontdekt wanneer die bestaat. Afwijkingen kunnen zich voordoen als gevolg van fraude of fouten en worden als van materieel belang beschouwd indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat zij, individueel of gezamenlijk, de economische beslissingen genomen door gebruikers op basis van deze geconsolideerde jaarrekening, beïnvloeden.

Als deel van een controle uitgevoerd overeenkomstig de ISA's, passen wij professionele oordeelsvorming toe en handhaven wij een professioneel-kritische instelling gedurende de controle. We voeren tevens de volgende werkzaamheden uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de geconsolideerde jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten, het bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden die op deze risico's inspelen en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Het risico van het niet detecteren van een van materieel belang zijnde afwijking is groter indien die afwijking het gevolg is van fraude dan indien zij het gevolg is van fouten, omdat bij fraude sprake kan zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten om transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle, met als doel controlewerkzaamheden op te zetten die in de gegeven omstandigheden geschikt zijn maar die niet zijn gericht op het geven van een oordeel over de effectiviteit van de interne beheersing van de Groep;
- het evalueren van de geschiktheid van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van de door het bestuursorgaan gemaakte schattingen en van de daarop betrekking hebbende toelichtingen;
- het concluderen dat de door het bestuursorgaan gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is, en het concluderen, op basis van de verkregen controle-informatie, of er een onzekerheid van materieel belang bestaat met betrekking tot

gebeurtenissen of omstandigheden die significante twijfel kunnen doen ontstaan over de mogelijkheid van de Groep om zijn continuïteit te handhaven. Indien wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij ertoe gehouden om de aandacht in ons commissarisverslag te vestigen op de daarop betrekking hebbende toelichtingen in de geconsolideerde jaarrekening, of, indien deze toelichtingen inadequaat zijn, om ons oordeel aan te passen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van ons commissarisverslag. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de Groep zijn continuïteit niet langer kan handhaven;

- het evalueren van de algehele presentatie, structuur en inhoud van de geconsolideerde jaarrekening, en van de vraag of de geconsolideerde jaarrekening de onderliggende transacties en gebeurtenissen weergeeft op een wijze die leidt tot een getrouw beeld;
- Het verkrijgen van voldoende en geschikte controle-informatie met betrekking tot de financiële informatie van de entiteiten of bedrijfsactiviteiten binnen de Groep gericht op het tot uitdrukking brengen van een oordeel over de geconsolideerde jaarrekening. Wij zijn verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. Wij blijven ongedeeld verantwoordelijk voor ons oordeel.

Wij communiceren met het auditcomité onder meer over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante controlebevindingen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing die wij identificeren gedurende onze controle.

Wij verschaffen aan het auditcomité tevens een verklaring dat wij de relevante deontologische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd, en wij communiceren met hen over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en, waar van toepassing, over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Uit de aangelegenheden die met het auditcomité zijn gecommuniceerd bepalen wij die zaken die het meest significant waren bij de controle van de geconsolideerde jaarrekening van de huidige verslagperiode, en die derhalve de kernpunten van onze controle uitmaken. Wij beschrijven deze aangelegenheden in ons verslag, tenzij het openbaar maken van deze aangelegenheden is verboden door wet- of regelgeving.

Verslag betreffende de overige door wet-, regelgeving en normen gestelde eisen

Verantwoordelijkheden van het bestuursorgaan

Het bestuursorgaan is verantwoordelijk voor het opstellen en de inhoud van het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening en de andere informatie opgenomen in het jaarrapport.

Verantwoordelijkheden van de commissaris

In het kader van ons mandaat en overeenkomstig de Belgische bijkomende norm bij de in België van toepassing zijnde internationale controlestandaarden (ISA's), is het onze verantwoordelijkheid om, in alle van materieel belang zijnde opzichten, het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening en de andere informatie opgenomen in het jaarrapport te verifiëren, alsook verslag over deze aangelegenheden uit te brengen.

Aspecten betreffende het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening en andere informatie opgenomen in het jaarrapport

Na het uitvoeren van specifieke werkzaamheden op het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening, zijn wij van oordeel dat dit jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening overeenstemt met de geconsolideerde jaarrekening voor hetzelfde boekjaar en is dit jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening opgesteld overeenkomstig het artikel 119 van het Wetboek van vennootschappen.

In de context van onze controle van de geconsolideerde jaarrekening zijn wij tevens verantwoordelijk voor het overwegen, in het bijzonder op basis van de kennis verkregen in de controle, of het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening en de andere informatie opgenomen in het jaarrapport:

- de "Kerncijfers" en de "Kernindicatoren" van de sectie "Activiteitenverslag" ; en
- de "Jaarresultaten 2017" van de sectie "Jaarrekening en -verslag 2017"

een afwijking van materieel belang bevatten, hetzij informatie die onjuist vermeld is of anderszins misleidend is. In het licht van de werkzaamheden die wij hebben uitgevoerd, hebben wij geen afwijking van materieel belang te melden. Wij drukken geen enkele mate van zekerheid uit over het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening en de andere informatie opgenomen in het jaarrapport.

De niet-financiële informatie zoals vereist op grond van artikel 119 §2 van het Wetboek van vennootschappen, werd opgenomen in het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening, dat deel uitmaakt van sectie "Jaarrekening en -verslag 2017" van het jaarrapport. De Vennootschap heeft zich bij het opstellen van deze niet-financiële informatie gebaseerd op het referentiemodel GRI (Global Reporting Initiative). Wij spreken ons evenwel niet uit over de vraag of deze niet-financiële informatie in alle van materieel belang zijnde opzichten is opgesteld in overeenstemming met het referentiemodel GRI (Global Reporting Initiative). Verder drukken wij geen enkele mate van zekerheid uit over individuele elementen opgenomen in deze niet-financiële informatie.

Vermeldingen betreffende de onafhankelijkheid

- Ons bedrijfsrevisorenkantoor en ons netwerk hebben geen opdrachten die onverenigbaar zijn met de wettelijke controle van de geconsolideerde jaarrekening verricht en ons bedrijfsrevisorenkantoor is in de loop van ons mandaat onafhankelijk gebleven tegenover de Groep.
- De honoraria voor de bijkomende opdrachten die verenigbaar zijn met de wettelijke controle bedoeld in artikel 134 van het Wetboek van vennootschappen werden correct vermeld en uitgesplitst in de toelichting bij de geconsolideerde jaarrekening.

Andere vermelding

Huidig verslag is consistent met onze aanvullende verklaring aan het auditcomité bedoeld in artikel 11 van de verordening (EU) nr. 537/2014.

Brussel, 30 maart 2018

KPMG Bedrijfsrevisoren
Commissaris
vertegenwoordigd door

Alexis Palm

Bedrijfsrevisor

s.a. D'Ieteren nv Samengevatte statutaire jaarrekening 2017

INHOUD

87 SAMENGEVATTE BALANS

88 SAMENGEVATTE RESULTATENREKENING

88 SAMENGEVATTE RESULTAATVERWERKING

89 SAMENVATTING VAN DE WAARDERINGSREGELS

De statutaire jaarrekening van s.a. D'Ieteren n.v. wordt hieronder samengevat overeenkomstig artikel 105 van de vennootschapswet. De volledige versie van de statutaire jaarrekening van s.a. D'Ieteren n.v., samen met het jaarverslag van de Raad van bestuur en het verslag van de Commissaris, zullen binnen de wettelijke termijn bij de Nationale Bank van België neergelegd worden en kunnen gratis verkregen worden via het internet op www.dieteren.com of op aanvraag bij:

s.a. D'Ieteren n.v.
Maliestraat 50
B-1050 Brussel

Samengevatte balans

Op 31 december

in miljoen EUR		2017	2016
ACTIVA			
Vaste activa		**2.140,0**	**2.700,4**
II.	Immateriële vaste activa	10,4	9,3
III.	Materiële vaste activa	20,3	19,2
IV.	Financiële vaste activa	2.109,3	2.671,9
Vlottende activa		**1.506,3**	**625,9**
V.	Vorderingen op meer dan één jaar	20,1	20,0
VI.	Voorraden	291,2	300,5
VII.	Vorderingen op ten hoogste één jaar	1.150,7	266,8
VIII.	Geldbeleggingen	36,6	37,0
IX.	Liquide middelen	0,4	0,4
X.	Overlopende rekeningen	7,3	3,3
TOTAAL DER ACTIVA		**3.646,3**	**3.328,4**

in miljoen EUR		2017	2016
PASSIVA			
Eigen vermogen		**1.493,9**	**887,9**
I.A.	Geplaatst kapitaal	160,0	160,0
II.	Uitgiftepremies	24,4	24,4
IV.	Reserves	1.295,0	689,0
V.	Overgedragen winst	14,5	14,5
Voorzieningen en uitgestelde belastingen		**20,4**	**24,3**
Schulden		**2.132,0**	**2.416,2**
VIII.	Schulden op meer dan één jaar	953,2	1.203,2
IX.	Schulden op ten hoogste één jaar	1.137,7	1.163,0
X.	Overlopende rekeningen	41,1	50,0
TOTAL DER PASSIVA		**3.646,3**	**3.328,4**

Samengevatte resultatenrekening

Jaar afgesloten op 31 december

in miljoen EUR		2017	2016
I.	Bedrijfopbrengsten	3.209,0	3.040,3
II.	Bedrijfskosten	3.153,4	2.976,2
III.	Bedrijfswinst	55,6	64,1
IV.	Financiële opbrengsten	789,7	41,2
V.	Financiële kosten	30,8	35,7
IX.	Resultaat van het boekjaar vóór belasting	814,5	69,6
IXbis.	Uitgestelde belastingen	0,4	-1,8
X.	Belastingen op het resultaat	-0,5	-0,1
XI.	Resultaat van het boekjaar	814,4	67,7
XII.	Wijziging van de belastingvrije reserves (1)	0,2	-3,2
XIII.	Te bestemmen resultaat van het boekjaar	814,6	64,5

(1) Onttrekking aan de belastingvrije reserves (+) / Overboeking naar de belastingvrije reserves (-).

Samengevatte resultaatverwerking

Jaar afgesloten op 31 december

in miljoen EUR	2017	2016
RESULTAATSVERWERKING		
Te bestemmen winst (verlies)	829,1	66,5
Te bestemmen winst (verlies) van het boekjaar	814,6	64,5
Overgedragen winst (verlies) van het vorige boekjaar	14,5	2,0
Onttrekking aan het eigen vermogen	1,0	1,1
Aan het kapitaal en aan de uitgiftepremies		-
Aan de reserves	1,0	1,1
Toevoeging aan het eigen vermogen	607,2	1,0
Aan het kapitaal en aan de uitgiftepremies		-
Aan de wettelijke reserve		-
Aan de overige reserves	607,2	1,0
Over te dragen winst (verlies)	14,5	14,5
Uit te keren winst	208,4	52,1
Vergoeding van het kapitaal	208,4	52,1

Deze voorgestelde resultaatverwerking moet goedgekeurd worden door de jaarlijkse Vergadering van Aandeelhouders op 31 mei 2018.

Samenvatting van de waarderingsregels

De **geactiveerde informaticaontwikkelingskosten (immateriële vaste activa)** worden volgens de lineaire methode afgeschreven gedurende hun economische levensduur. De duur van deze afschrijving mag niet minder bedragen dan 2 jaar noch meer bedragen dan 7 jaar.

Materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen hun aanschaffingswaarde; de financieringskosten zijn hier niet inbegrepen. Vaste activa die worden gehouden, via langetermijnleases ('emphytéose'), financiële leases of gelijkaardige rechten, worden aan hun reconstitutiewaarde in het kapitaal opgenomen. De afschrijvingspercentages van de vaste activa worden bepaald in functie van de waarschijnlijke economische gebruiksduur. Vanaf 1 januari 2003 worden de verworven of de na deze datum gebouwde vaste activa pro rata temporis afgeschreven. De hieraan verbonden kosten worden over dezelfde periode afgeschreven.

De voornaamste afschrijvingspercentages zijn de volgende:

	Rate	Method
Gebouwen	5%	L/D
Inrichting van lokalen	10%	L/D
Magazijn- en garage	15%	L/D
Netwerkidentificatiematerieel	20 %	L/D
Meubilair	10%	L/D
Kantoormaterieel	20 %	L/D
Rollend materieel	25%	L
Verwarmingsuitrusting	10%	L/D
Informatica-uitrusting	20%-33%	L/D

L: lineair.
D: degressief (percentage dubbel zo hoog als het basispercentage).

Materiële vaste activa worden geherwaardeerd wanneer ze een zekere meerwaarde op lange termijn vertonen. De afschrijvingen op de herwaarderingsmeerwaarden worden lineair berekend op de resterende looptijd voorzien in het afschrijvingsplan van de betreffende activa.

Financiële vaste activa worden opgenomen tegen hun aanschaffingsprijs, na aftrek van de nog niet opgevorderde bedragen (deelnemingen), of tegen nominale waarde (vorderingen). Ze kunnen onderworpen worden aan herwaarderingen. Ze ondergaan waardeverminderingen in geval van duurzame minderwaarde of waardevermindering. Bijkomende kosten worden ten laste genomen tijdens het boekjaar.

Vorderingen op meer dan één jaar en vorderingen op ten hoogste één jaar worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Waardeverminderingen worden toegepast indien de terugbetaling na afloop van de termijn geheel of gedeeltelijk onzeker is of in gevaar wordt gebracht, of indien de realisatiewaarde bij afsluiting van het boekjaar lager is dan de boekwaarde.

Voorraden van nieuwe wagens worden gewaardeerd tegen de individuele aanschaffingsprijs. De andere voorraadrubrieken worden gewaardeerd tegen aanschaffingsprijs volgens de FIFO-methode, de gewogen gemiddelde prijs of de individuele aanschaffingsprijs. Waardeverminderingen worden toegepast naargelang de realisatiewaarde of de marktwaarde.

Geldbeleggingen en liquide middelen worden opgenomen tegen aanschaffingswaarde. Ze zijn onderhevig aan waardeverminderingen indien de realisatiewaarde bij afsluiting van het boekjaar lager ligt dan de aanschaffingswaarde.

Indien deze beleggingen uit eigen aandelen bestaan, aangehouden ter dekking van aandelenopties, worden bijkomende waardeverminderingen geboekt als de uitoefenprijs lager ligt dan de boekwaarde zoals beschreven in voorgaande paragraaf.

Voorzieningen voor risico's en kosten worden geïndividualiseerd opgenomen en houden rekening met voorzienbare risico's. Ze zijn aan terugname onderhevig voor zover ze bij afsluiting van het boekjaar een actuele schatting overschrijden van de risico's en kosten waarvoor ze zijn opgesteld.

Schulden worden tegen nominale waarde opgenomen.

Waardering van activa en passiva in vreemde valuta

Financiële vaste activa worden gewaardeerd in overeenstemming met advies 152/4 van de Commissie voor Boekhoudnormen. Voorraden worden tegen historische kostprijs gewaardeerd. De marktwaarde (zoals gedefinieerd door de gemiddelde prijs bij afsluiting van de balans) wordt evenwel toegepast indien deze lager is dan de historische kostprijs. Monetaire posten en verplichtingen worden gewaardeerd tegen de officiële slotkoers of tegen de koers van het contract in het geval van specifieke afdekkingstransacties. Alleen de negatieve verschillen per valuta worden in resultaat genomen.

Corporate governance verklaring

De Vennootschap leeft de beginselen vervat in de Belgische Corporate Governance Code 2009 na. Deze is beschikbaar op de volgende website: www.corporategovernancecommittee.be. Ze publiceert sinds 1 januari 2006 haar Corporate Governance Charter op haar website (www.dieteren.com). Bij de toepassing van de principes van de Code wordt rekening gehouden met de bijzondere structuur van het aandeelhouderschap van de Vennootschap, waarvan de familiale aandeelhouders de meerderheid hebben en de stabiliteit verzekeren sinds 1805. De afwijkingen van de Code worden uiteengezet op pagina 94.

1. Samenstelling en werking van de bestuurs-, beheer- en controleorganen

1.1. RAAD VAN BESTUUR

1.1.1.Samenstelling

De Raad van bestuur is samengesteld uit:

- vijf niet-uitvoerende bestuurders, benoemd op voorstel van de familiale aandeelhouders;
- vier niet-uitvoerende bestuurders, waaronder drie onafhankelijke, gekozen omwille van hun ervaring;
- de gedelegeerd bestuurder (CEO).

De Voorzitter en Ondervoorzitter van de Raad zijn gekozen onder de bestuurders die op voorstel van de familiale aandeelhouders benoemd zijn. Twee vrouwelijke bestuurders maken deel uit van de Raad. Elk Comité van de Raad telt minstens één vrouwelijke bestuurder. De benoeming van twee bijkomende vrouwelijke bestuurders zal voorgelegd worden aan de volgende gewone algemene vergadering van de vennootschap.

1.1.2. Rol en activiteiten

Behoudens zijn wettelijke en statutaire bevoegdheden en die van de Algemene vergadering, voert de Raad van bestuur de volgende taken uit:

- de strategie en waarden van de Vennootschap bepalen;
- haar plannen en budgetten goedkeuren;
- beslissen over de belangrijke financiële operaties, overnames en desinvesteringen;
- ervoor zorgen dat de nodige structuren, processen en controles geïmplementeerd zijn om de doelstellingen van de Vennootschap te bereiken en de eraan verbonden risico's passend te beheren;
- de CEO benoemen en herroepen, alsook op voorstel van de CEO de andere leden van het Uitvoerend Comité, en hun bezoldiging bepalen;
- toezicht houden op en beoordeling uitvoeren wat betreft de prestaties van het dagelijkse bestuur;
- toezicht houden op de communicatie met de aandeelhouders en andere belanghebbenden van de Vennootschap;
- de statutaire en geconsolideerde rekening van de Vennootschap goedkeuren alsook het bedrag van het dividend bepalen dat aan de Algemene vergadering voorgesteld zal worden. In dit kader is de Raad van bestuur van plan zijn bestaande beleid van een zo groot mogelijke autofinanciering voort te zetten. Dit beleid heeft de basis gevormd van de ontwikkeling van de groep en is gericht is op de versterking van het eigen vermogen en de instandhouding van solide financiële ratio's. De Raad zal, behoudens belangrijke onverwachte gebeurtenissen, een stabiel en - in de mate dat de resultaten dit toelaten - een stijgend dividend garanderen.

Samenstelling van de Raad van bestuur (per 31 december 2017)		Toetreding tot de Raad	Einde van het mandaat
Nicolas D'Ieteren (42)[1, 2]	**Voorzitter van de Raad** BSc Finance & Management (Universiteit van Londen); Asia Int'l Executive Program en Human Resources Management in Asia Program (INSEAD). Leider van projecten bij Bentley Germany en Porsche Austria. Van 2003 tot 2005 financieel directeur van een afdeling van Total VK. Sinds 2005 gedelegeerd bestuurder van een beleggingsfonds dat belegt in jonge ondernemingen.	**2005**	**Juni 2019**
Olivier Périer (46)[1]	**Ondervoorzitter van de Raad en Voorzitter van het Strategisch Comité** Diploma architectuur, richting stedenbouw (ULB); Executive Program for the Automotive Industry (Solvay). International Executive, Business Strategy Asia Pacific and International Director Programs; Certificate in Global Management (INSEAD). Vennootoprichter van het architectuurbureau Urban Platform. Gedelegeerd bestuurder van de private holding SPDG sinds 2010. Voorzitter, lid van de Overlegraad of van de Raad van toezicht van verscheidene risicokapitaalondernemingen.	**2005**	**Juni 2019**
Axel Miller (52)	**Gedelegeerd bestuurder** Diploma Rechten (ULB). Partner van Stibbe Simont, later Clifford Chance (1996-2001). Na diverse uitvoerende functies binnen de groep Dexia, Voorzitter van het Directiecomité van Dexia Bank België (2002-2006) en gedelegeerd bestuurder van Dexia NV (2006-2008). Managing partner van Petercam van 2009 tot maart 2012. Voorzitter van de Raden van bestuur van Belron en Moleskine. Bestuurder van vennootschappen: Carmeuse (Voorzitter), Spadel, Duvel Moortgat.	**2010**	**Mei 2018**
GEMA sprl[1]	**Niet-uitvoerend bestuurder – Vaste vertegenwoordiger: Michel Allé (67)** Burgerlijk Ingenieur en economist (ULB). Trad in 1987 in dienst bij Cobepa en was er lid van het Directiecomité (1995-2000). CFO van Brussels Airport (2001-2005). CFO van NMBS Holding (2005-2013) en CFO van NMBS (2013-2015). Bestuurder van Elia en Voorzitter van de Raad van bestuur van DIM3. Professor aan de ULB.	**2014**	**Mei 2018**
s.a. de Participation et de Gestion (SPDG)[1]	**Niet-uitvoerend bestuurder – Vaste vertegenwoordiger: Denis Pettiaux (49)** Burgerlijk Ingenieur, fysicus en Executive Master in Management (ULB). Lid van het uitvoerend comité van SPDG, verantwoordelijk voor de financiële aangelegenheden. Niet-uitvoerend bestuurder in diverse Raden van bestuur, adviesraden en beleggingscomités. Trad in 1997 in dienst bij Coopers & Lybrand. Bestuurder van PricewaterhouseCoopers Advisory in België tot in 2008 en directeur bij PricewaterhouseCoopers Corporate Finance in Parijs tot in 2011.	**2001**	**Mei 2018**
Nayarit Participations s.c.a.[1]	**Niet-uitvoerend bestuurder – Vaste vertegenwoordiger: Frédéric de Vuyst (44)** Kandidaat Rechten (Université de Namur), BA Business & BSc Finance (London Metropolitan, School of Business). Managing Director Corporate & Investment Banking bij BNP Paribas Belgium tot 2008. Integration Committee Investment Banking en Management Board Corporate & Public Bank bij BNP Paribas Fortis tot 2012. Sindsdien gedelegeerd bestuurder van een private equity onderneming.	**2001**	**Mei 2018**
Pierre-Olivier Beckers sprl	**Onafhankelijk bestuurder – Vaste vertegenwoordiger: Pierre-Olivier Beckers (57)** Master in de managementwetenschappen (LSM), Louvain-La-Neuve; MBA Harvard Business School. Carrière bij Delhaize Groep (1983-2013); Voorzitter van het uitvoerend comité en gedelegeerd bestuurder van Delhaize Groep (1999-2013). Voorzitter van het Belgisch Olympisch en Interfederaal Comité sinds 2004; Lid van het Internationaal Olympisch Comité (IOC) en voorzitter van het auditcomité van het IOC. Voorzitter van het Coördinatiecomité van de Olympische Spelen van Parijs 2024. Bestuurder van vennootschappen. Adviseur en investeerder ten aanzien van jonge ondernemingen.	**2014**	**Mei 2018**
Christine Blondel (59)	**Onafhankelijk bestuurder** Ecole Polytechnique (Frankrijk), MBA (INSEAD). Managementconsultancy (1981 tot 1984), Procter & Gamble (1984 tot 1993), eerste Directrice van het International Wendel Centre for Family Enterprise aan INSEAD (tot 2007), waar ze nog adjunct-professor is. Oprichtster van FamilyGovernance, raadgeving aan familiebedrijven; bestuurder van de Stichting INSEAD.	**2009**	**Juni 2021**
Pascal Minne (67)	**Niet-uitvoerend bestuurder** Diploma Rechten (ULB), Graduate in Economics (Oxford). Voormalige vennoot en Voorzitter van PwC België (tot in 2001). Voormalige bestuurder van de groep Petercam (tot in 2015). Chairman Wealth Structuring Committee Bank Degroof Petercam. Bestuurder van vennootschappen. Professor emeritus aan de ULB.	**2001**	**Mei 2018**
Michèle Sioen (52)	**Onafhankelijk bestuurder** Diploma economie. CEO van Sioen Industries, een bedrijf gespecialiseerd in technisch textiel. Erevoorzitster van het VBO. Bestuurder van vennootschappen, o.a. Sofina, Fedustria en Guberna.	**2011**	**Juni 2019**

(1) Bestuurder benoemd op voorstel van de familiale aandeelhouders.
(2) Roland D'Ieteren, die de leeftijdslimiet van 75 jaar bereikt heeft in januari 2017, kondigde zijn beslissing aan om conform de corporate governance regels van de groep af te treden op de Algemene vergadering van 1 juni 2017. Vanaf diezelfde datum volgde Nicholas D'Ieteren hem op als Voorzitter van de Raad van bestuur.

De Raad van bestuur komt minstens zes keer per jaar bijeen. Indien nodig worden bijkomende vergaderingen gehouden. De beslissingen van de Raad van bestuur worden bij meerderheid van stemmen genomen. Bij staking van stemmen is de stem van de Voorzitter doorslaggevend. In 2017 kwam de Raad 9 keer bijeen. Alle bestuurders hebben alle vergaderingen bijgewoond, behalve mevrouw Michèle Sioen die voor vijf vergaderingen geëxcuseerd werd, de heer Pascal Minne die voor twee vergaderingen geëxcuseerd werd, en mevrouw Christine Blondel en de heer Pierre-Olivier Beckers die elk voor één vergadering geëxcuseerd werden.

1.1.3. Bestuurdersmandaten

De heer Roland D'Ieteren, die de leeftijdslimiet van 75 jaar heeft bereikt, heeft zijn mandaat als bestuurder en Voorzitter van de Raad van bestuur ter beschikking gesteld na de gewone Algemene Vergadering van 1 juni 2017. Nicolas D'Ieteren heeft hem op diezelfde datum opgevolgd als Voorzitter van de Raad. Het mandaat van mevrouw Christine Blondel werd tijdens de gewone Algemene Vergadering van 1 juni 2017 verlengd voor een periode van 4 jaar.

1.1.4. Comités van de Raad van bestuur

Samenstelling (per 31/12/2017)	Auditcomité[1]	Benoemingscomité	Remuneratiecomité[1]
Voorzitter	Pascal Minne	Voorzitter aan te stellen	Voorzitter aan te stellen
Leden	Christine Blondel[2]	Christine Blondel[2]	Pierre-Olivier Beckers[3]
	Frédéric de Vuyst[4]	Nicolas D'Ieteren	Christine Blondel[2]
	Denis Pettiaux[5]	Pascal Minne	
		Olivier Périer	

(1) Rekening houdend met hun respectieve opleidingen en hun managementervaring in ondernemingen van industriële of financiële aard, beschikken de leden van het Auditcomité, enerzijds, en van het Remuneratiecomité, anderzijds, over de wettelijk vereiste vaardigheden inzake boekhouding en audit voor de eersten en remuneratiebeleid voor de laatsten.
(2) Onafhankelijk bestuurder.
(3) Vaste vertegenwoordiger van Pierre-Olivier Beckers sprl. Onafhankelijk bestuurder.
(4) Vaste vertegenwoordiger van Nayarit Participations s.c.a.
(5) Vaste vertegenwoordiger van SPDG s.a.

Het Auditcomité kwam 4 keer bijeen in 2017. Deze vergaderingen werden gehouden in aanwezigheid van de Commissaris. Al zijn leden hebben alle vergaderingen bijgewoond.
Het Benoemingscomité kwam in 2017 2 keer bijeen. Alle bestuurders hebben de vergadering bijgewoond.
Het Remuneratiecomité kwam in 2017 2 keer bijeen. Alle bestuurders hebben alle vergaderingen bijgewoond.
Elk Comité bracht verslag uit over zijn activiteiten aan de Raad van bestuur.

Werking van de Comités van de Raad van bestuur

Auditcomité

Op 31 december 2017 bestond het Auditcomité uit vier niet-uitvoerende bestuurders, waarvan ten minste één onafhankelijke. De opdrachten van het Auditcomité bestaan er hoofdzakelijk in toezicht te houden op de jaarrekeningen van de Vennootschap en op het risicobeheer en de systemen van interne controle. Het Comité neemt kennis van de verslagen van de Commissaris betreffende de halfjaar- en jaarrekening van de geconsolideerde dochterondernemingen. Het Auditcomité komt minstens viermaal per jaar samen, waarvan minstens eenmaal per zes maanden in aanwezigheid van de Commissaris, en brengt verslag uit over zijn activiteiten aan de Raad van bestuur. Ten minste één specifieke vergadering is gewijd aan het overzicht van het risicobeheer en de systemen van interne controle. De Commissaris KPMG, aangesteld door de Gewone Algemene Vergadering van 1 juni 2017, zette de methodologie uiteen die werd gevolgd voor de controle van de statutaire en geconsolideerde rekeningen, alsook de toegepaste materialiteits- en rapporteringsdrempels. Het Charter van het Auditcomité zoals aangenomen door de Raad van bestuur is opgenomen in Bijlage I van het Corporate Governance Charter dat beschikbaar is op de website van de Vennootschap.

Benoemingscomité[1]

Op 31 december 2017 bestond het Benoemingscomité uit vier niet-uitvoerende bestuurders, waaronder ten minste één onafhankelijke bestuurder. Het Comité legt de Raad voorstellen voor die betrekking hebben op de benoeming van de niet-uitvoerende bestuurders, de CEO en, op voorstel van deze laatste, de andere leden van het Uitvoerend Comité. Het Comité zorgt ervoor dat er formele, rigoureuze en transparante procedures bestaan binnen de Vennootschap om deze beslissingen te ondersteunen. Het komt minstens tweemaal per jaar samen en brengt verslag uit over zijn activiteiten aan de Raad van bestuur. Het Charter van het Benoemingscomité zoals aangenomen door de Raad van bestuur, is opgenomen in Bijlage II a van het Corporate Governance Charter dat beschikbaar is op de website van de Vennootschap.

Remuneratiecomité[1]

Op 31 december 2017 bestond het Remuneratiecomité uit twee onafhankelijke niet-uitvoerende bestuurders. Het Comité legt de Raad voorstellen voor die betrekking hebben op de remuneratie van de niet-uitvoerende bestuurders, de CEO en, op voorstel van deze laatste, de andere leden van het Uitvoerend Comité. Het Comité zorgt ervoor dat er formele, rigoureuze en transparante procedures bestaan binnen de Vennootschap om deze beslissingen te ondersteunen. Het bereidt ook het remuneratieverslag voor en licht het toe op de Algemene Vergadering. Het Comité komt minstens tweemaal per jaar samen en brengt verslag uit over zijn activiteiten aan de Raad van bestuur. Het Charter van het Remuneratiecomité zoals aangenomen door de Raad van bestuur is opgenomen in Bijlage II b van het Corporate Governance Charter dat beschikbaar is op de website van de Vennootschap.

(1) Op 28 februari 2018 heeft de Raad van bestuur beslist om het Benoemingscomité en het Remuneratiecomité samen te voegen. Dit Comité zal bestaan uit vijf bestuurders, waaronder de Voorzitter van de Raad die het Comité zal voorzitten, de Ondervoorzitter van de Raad en drie onafhankelijke bestuurders.

Strategisch Comité

Het Strategisch Comité bestaande uit de vertegenwoordigers van de familiale aandeelhouders, de gedelegeerd bestuurders en de andere leden van het Uitvoerend Comité komt maandelijks samen om onder meer de activiteiten van de groep te bespreken, om de vooruitgang van strategische projecten en investeringen door te lichten en de vergaderingen van de Raad van bestuur voor te bereiden.

Beleid betreffende transacties en andere contractuele banden die niet binnen de wettelijke bepalingen betreffende belangenconflicten vallen

Het is de bestuurders en directieleden niet toegestaan om zonder de uitdrukkelijke toestemming van de Raad van bestuur betaalde diensten te leveren en rechtstreeks of onrechtstreeks goederen te kopen van of te verkopen aan de Vennootschap of vennootschappen van haar groep in het kader van transacties die geen deel uitmaken van hun mandaten of functies. De transacties uitgevoerd binnen het gebruikelijke kader van de activiteiten van de Vennootschap vormen hierop als enige een uitzondering. Ze zijn ertoe gehouden de Voorzitter of de gedelegeerd bestuurder te raadplegen die beslist of er bij de Raad van bestuur om een derogatie kan worden verzocht en, in dit laatste geval, of de Secretaris van de Raad ingelicht moet worden over de details van de transactie. De Secretaris zal ervoor zorgen dat de desbetreffende wettelijke voorschriften toegepast worden. De uitvoering van voornoemde transacties is in elk geval slechts toegestaan als ze worden uitgevoerd tegen marktvoorwaarden.

Evaluatie van de Raad van bestuur en van zijn Comités

De Raad van bestuur en zijn Comités evalueren regelmatig, en minstens één keer om de drie jaar, hun omvang, hun samenstelling, hun werking, hun prestaties en hun relaties met het management, evenals de individuele bijdrage van elke bestuurder aan de globale werking ten einde de efficiëntie van hun werking en de bijdrage ervan aan het deugdelijke bestuur van de groep voortdurend te verbeteren.
De Raad kreeg de aanbevelingen van de laatste driejaarlijkse zelfevaluatie van de Raad en van zijn Comités in augustus 2015. Deze zelfevaluatie gebeurde aan de hand van een schriftelijke vragenlijst die elke bestuurder ontving en waarin de verschillende hiervoor vermelde evaluatiecriteria aan bod kwamen. De antwoorden op deze vragenlijst werden verzameld door een werkgroep bestaande uit drie bestuurders die ook leden zijn van het Benoemingscomité. Deze laatsten stelden een samenvatting van de antwoorden op de vragenlijst voor aan de Raad en formuleerden concrete aanbevelingen voor de Raad.

1.2. EXECUTIEF MANAGEMENT VAN DE GROEP

De gedelegeerd bestuurder (CEO) is verantwoordelijk voor het dagelijks bestuur van de Vennootschap. Hij wordt bijgestaan door het Uitvoerend Comité. Op 31 december 2017 bestond het Uitvoerend Comité van de groep uit de CEO van de groep (Voorzitter van het Uitvoerend Comité van de groep), de CFO van de groep en een lid dat verantwoordelijk is voor de ontwikkeling en ondersteuning van de bestaande en nieuwe activiteiten van de groep.

Samenstelling van het Uitvoerend Comité (per 31 december 2017)		**Aanvang van het mandaat**
Axel Miller (52)	Voorzitter van het Uitvoerend Comité – Chief Executive Officer (zie profiel hiervoor)	2013
Arnaud Laviolette (56)	Lid van het Uitvoerend Comité – Chief Financial Officer Master in de economische wetenschappen (UCL). Bijna 25 jaar actief als bankier, verantwoordelijke voor de activiteiten Corporate Finance, Corporate Clients en lid van het Directiecomité van ING België (tot 2013). Verantwoordelijke voor de investeringen bij GBL van 2013 tot juni 2015. Bestuurder van Belron en Moleskine. Extern bestuurder van Rossel.	2015
Francis Deprez (52)	Lid van het Uitvoerend Comité Master in de toegepaste economische wetenschappen (UFSIA Antwerpen) en Master in Business Administration (Harvard Business School). Associate (1991-1998) en Partner (1998-2006) bij McKinsey & Company Belgium. Binnen de groep Deutsche Telekom, Managing Director van het Center for Strategic Projects (2006-2011), Chief Strategy and Policy Officer van Deutsche Telekom AG (2007–2011), lid van de Supervisory Boards van T-Mobile International (2007-2009) en van T-Systems International (2008-2011), Chief Executive Officer van Detecon International Gmbh (2011 – 2016). Bestuurder van Belron en Moleskine.	2016

Samen handelen de leden van het Uitvoerend Comité van de groep collegiaal en zijn ze op groepsniveau onder meer verantwoordelijk voor het toezicht op en de ontwikkeling van de activiteiten van de groep, de strategie, de human resources, de financiën, de financiële communicatie, de relaties met de investeerders, de consolidatie van de rekeningen, de thesaurie, M&A en juridische en fiscale aangelegenheden.

1.3. EXECUTIEF MANAGEMENT VAN DE DRIE ACTIVITEITEN

De groep D'Ieteren bestaat uit drie activiteiten die elk hun eigen directiestructuur hebben: autodistributie in België (D'Ieteren Auto), Belron en Moleskine.

D'Ieteren Auto, een operationele afdeling van de s.a. D'Ieteren n.v. zonder afzonderlijke rechtspersoonlijkheid, wordt geleid door de CEO van D'Ieteren Auto, die rapporteert aan de CEO van de groep. De CEO van D'Ieteren Auto zit het directiecomité van D'Ieteren Auto voor, dat is samengesteld uit zes andere leden, die verantwoordelijk zijn voor de afdelingen Finance & Operations, IT, Research, Marketing & Training, Brands & Network Management, New Mobility en Human Resources.

Belron, waarvan D'Ieteren sinds 7 februari 2018 54,85% van het kapitaal in handen heeft, wordt geleid door een Raad van bestuur van zes leden: de drie leden van het Uitvoerend Comité van de groep, twee leden aangesteld door CD&R (minderheidsaandeelhouder ten belope van 40% van Belron) en de CEO van Belron. De Raad van bestuur van Belron wordt voorgezeten door de CEO van de groep.

Moleskine, een voor 100% dochteronderneming van D'Ieteren, wordt bestuurd door een Raad van bestuur bestaande uit zes leden: de drie leden van het Uitvoerend Comité van de groep, de voormalige CEO van Moleskine (die Voorzitter is van de Raad) en de CEO en CFO van Moleskine.

1.4. COMMISSARIS

De externe audit wordt uitgevoerd door KPMG Bedrijfsrevisoren, vertegenwoordigd door Alexis Palm, waarvan het mandaat op de Algemene Vergadering van 1 juni 2017 verlengd werd voor de controle van de statutaire en geconsolideerde rekeningen 2017, 2018 en 2019.

De totale vergoedingen met betrekking tot de prestaties die door de Commissaris en zijn aanverwante vennootschappen werden verleend aan de s.a. D'Ieteren n.v. uit hoofde van het boekjaar 2017, bedroegen 4,3 miljoen EUR exclusief btw. De details van deze vergoedingen zijn opgenomen in toelichting 32 bij de geconsolideerde jaarrekening 2017 (pagina 70).

AFWIJKINGEN VAN DE BELGISCHE CORPORATE GOVERNANCE CODE 2009

De Vennootschap wijkt af van de Code op de volgende principes:

AFWIJKING VAN PUNT 2.2.

De groep van bestuurders benoemd op voorstel van de familiale aandeelhouders kan de beslissingen van de Raad van bestuur domineren. In vennootschappen waar het familiale aandeelhouderschap een meerderheid vertegenwoordigt in het maatschappelijke kapitaal, hebben de familiale aandeelhouders, in tegenstelling tot de anderen, niet de keuze hun aandelen te verkopen indien zij niet akkoord gaan met de beslissingen van de Raad van bestuur. Hun paritaire of meerderheidsvertegenwoordiging in de Raad biedt hun de mogelijkheid de beslissingen te beïnvloeden en op deze manier de stabiliteit van het aandeelhouderschap te verzekeren, wat voor de rendabele en duurzame groei van de Vennootschap efficiënt is gebleken. De potentiële risico's voor het besturen van de onderneming die voortvloeien uit het bestaan van een sterke controle door het referentieaandeelhouderschap op de activiteiten van de Raad, kunnen bovendien getemperd worden, enerzijds, door een verstandig gebruik van deze macht door de betrokken bestuurders met respect voor de rechtmatige belangen van de Vennootschap en van haar minderheidsaandeelhouders en, anderzijds, door de duurzame aanwezigheid van meerdere niet-uitvoerende bestuurders die het familiale aandeelhouderschap niet vertegenwoordigen, wat een reële dialoog binnen de Raad mogelijk maakt.

AFWIJKING VAN DE PUNTEN 5.2./4 EN 5.3./1

De samenstelling van het Auditcomité en van het Benoemingscomité, die elk minstens één onafhankelijke bestuurder bevatten, wijkt af van de Belgische Corporate Governance Code, die een meerderheid van onafhankelijke bestuurders aanbeveelt. De Raad is inderdaad de mening toegedaan dat een grondige kennis van de onderneming ten minste even belangrijk is als hun onafhankelijkheid.

2. Diversiteitbeleid

De Vennootschap streeft een diverse Raad van bestuur en een divers Uitvoerend comité na. Dit wordt bereikt door onder haar leden verschillen te integreren op het vlak van achtergrond, leeftijd, geslacht, onafhankelijkheid, ervaring en professionele vaardigheden. De Vennootschap is ervan overtuigd dat teams bestaande uit individuen met uiteenlopende ervaring en een verschillende achtergrond zullen leiden tot een divers gedachtegoed, wat cruciaal is voor goed presterende bestuursorganen. Een dergelijke diversiteit biedt een brede waaier van perspectieven, inzichten en uitdagingen die vereist zijn om een goede besluitvorming te ondersteunen. Een versterking van de diversiteit binnen de Raad van bestuur en op managementniveau vergroot ook de 'pool' van potentiële kandidaten en helpt om talent aan te trekken en te binden.

Het Benoemingscomité controleert en evalueert de samenstelling van de Raad van bestuur en het Uitvoerend comité, en doet aan de Raad van bestuur aanbevelingen voor de aanstelling van nieuwe bestuurders of leden van het Uitvoerend comité, alsook voor de verlenging van eventuele bestaande mandaten. Bij deze evaluaties en aanbevelingen beoordeelt het Benoemingscomité de kandidaten op basis van hun verdiensten, rekening houdend met de diversiteitvoordelen (o.a. criteria zoals achtergrond, leeftijd, geslacht, onafhankelijkheid (voor leden van de Raad van bestuur), professionele vaardigheden, anciënniteit en verschillen op het vlak van zowel professionele als persoonlijke ervaringen).

Inzake genderdiversiteit streeft de Raad van bestuur de specifieke doelstelling na, in overeenstemming met de wettelijke vereisten, om minstens één derde van het ondervertegenwoordigde geslacht op te nemen in de Raad van bestuur[1]. Deze doelstelling moet bereikt worden tegen 1 januari 2019. De Raad van bestuur bestaat momenteel uit 10 leden, waaronder twee vrouwelijke leden. De Raad van bestuur heeft beslist om aan de Jaarlijkse Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 31 mei 2018 voor te stellen om twee nieuwe vrouwelijke leden aan te stellen. Deze aanstellingen zullen de mogelijkheid bieden om in 2018 de doelstelling van de genderdiversiteit te bereiken.

We verwijzen naar hoofdstuk 1 van de Corporate Governance verklaring met betrekking tot andere diversiteitcriteria (leeftijd, anciënniteit, opleiding en professionele ervaring) voor de leden van de Raad van bestuur en het Uitvoerend comité per 31 december 2017.

3. Remuneratieverslag

3.1. BEPALING VAN HET REMUNERATIEBELEID EN VAN DE INDIVIDUELE BEZOLDIGINGSBEDRAGEN VAN DE DIRECTIELEDEN

Het remuneratiebeleid en de individuele bezoldigingsbedragen van de niet-uitvoerende bestuurders en van het executieve management van de Vennootschap worden bepaald door de Raad van bestuur, op basis van aanbevelingen geformuleerd door het Remuneratiecomité. De remuneratie van de niet-uitvoerende bestuurders en executieve managementleden van Belron en Moleskine wordt bepaald door de Raden van bestuur van deze ondernemingen.

Op het einde van elk boekjaar onderzoekt het Remuneratiecomité van D'Ieteren, op basis van de voorstellen van de CEO indien het gaat om de andere leden van het Uitvoerend comité, de volgende elementen die ter goedkeuring worden voorgelegd aan de Raad:

- de bezoldiging van de niet-uitvoerende bestuurders voor het volgende boekjaar;
- de variabele bezoldiging van de leden van het Uitvoerend comité voor het voorbije boekjaar, rekening houdend met de jaarlijkse of meerjaarlijkse criteria die verband houden met de prestaties die het bedrijf en/of de begunstigden moeten leveren voor de toekenning van de bezoldiging;
- de eventuele wijzigingen van de vaste bezoldiging van de leden van het Uitvoerend comité en hun variabele bezoldigingsdoelstelling voor het volgende boekjaar, evenals de aanverwante prestatiecriteria.

De Raad is van plan om deze procedure in stand te houden tijdens de twee boekjaren die volgen op het hier besproken boekjaar.

3.2. BEZOLDIGING VAN DE NIET-UITVOERENDE BESTUURDERS

De Vennootschap voert een passend bezoldigingsbeleid om niet-uitvoerende bestuurders voor de Raad aan te trekken en te behouden die beschikken over brede competenties in de verschillende disciplines die vereist zijn voor de rendabele ontwikkeling van haar activiteiten. Deze bestuurders ontvangen dezelfde vaste jaarlijkse bezoldiging, ongeacht hun aanwezigheid op de bijeenkomsten. Sommige bestuurders ontvangen een vaste bezoldiging voor de levering van specifieke prestaties als Voorzitter of Ondervoorzitter van de Raad, voor de deelname aan één of meer Comités van de Raad en, in voorkomend geval, voor het voordeel dat verband houdt met de terbeschikkingstelling van bedrijfswagens. Het totaalbedrag van deze bezoldigingen is opgenomen in de tabel hierna. De niet-uitvoerende bestuurders ontvangen geen bezoldiging gekoppeld aan de prestaties van de onderneming. De gedelegeerd bestuurder ontvangt geen specifieke vergoeding voor zijn deelname aan de Raad van bestuur.

Voor het boekjaar eindigend op 31 december 2017 werd door de Vennootschap aan de niet-uitvoerende bestuurders een globaal bedrag van 1.310.320 EUR gestort. Er werden geen andere bezoldigingen of voordelen toegekend en er werden geen leningen of borgstellingen verleend door de Vennootschap of haar dochterondernemingen.

1 Het vereiste minimumaantal zal afgerond worden naar het dichtste gehele getal.

2017 (in EUR)	Basisremuneratie	Gespecialiseerde comités	Totale remuneratie
D'Ieteren R.	181.987		181.987
D'Ieteren N.	218.750		218.750
Périer O.	189.583		189.583
P.-O. Beckers sprl	70.000	20.000	90.000
Blondel C.	70.000	70.000	140.000
Gema sprl	70.000		70.000
Minne P.	70.000	80.000	150.000
Nayarit sca	70.000	30.000	100.000
Sioen M.	70.000		70.000
SPDG	70.000	30.000	100.000
Totaal te betalen	**1.075.417**	**230.000**	**1.310.320**

3.3. BEZOLDIGING VAN HET EXECUTIEVE MANAGEMENT

Algemene principes

Op 31 december 2017 bestond het executieve management, gedefinieerd als de leden van het Uitvoerend comité, uit Axel Miller (Voorzitter van het Uitvoerend comité), Arnaud Laviolette en Francis Deprez. De groep volgt een passend bezoldigingsbeleid om voor deze verschillende functies managers met het gepaste profiel aan te trekken en te behouden, en om hen te motiveren aan de hand van passende incentives. Dit beleid is gebaseerd op externe billijkheidscriteria (toetsing aan vergelijkbare functies buiten de onderneming) en interne billijkheidscriteria (tussen collega's binnen de onderneming).

Het beleid bestaat erin de totale individuele remuneratie van de leden van het Uitvoerend comité ongeveer te laten overeenstemmen met de mediaan van de remuneratie voor functies met vergelijkbare verantwoordelijkheden in vergelijkbare Belgische of buitenlandse ondernemingen, zoals vastgesteld op basis van een benchmarking door onafhankelijke experten. De laatste benchmarking werd uitgevoerd in januari 2016.

Beschrijving van de verschillende bestanddelen

Het contract van gedelegeerd bestuurder van Axel Miller voorziet de volgende bestanddelen van de remuneratie:

- een "all in" vaste jaarlijkse basisremuneratie van 750.000 EUR, inclusief voordelen van alle aard die verband houden met de terbeschikkingstelling van bedrijfswagens en een gsm en de remuneratie die verband houdt met de uitoefening van mandaten van bestuurder bij dochterondernemingen van de groep;
- een variabele remuneratie die bestaat uit:
    - een jaarlijkse variabele remuneratie waarvan de doelstelling ongeveer 50% van de vaste remuneratie bedraagt;
    - en een incentive-plan op lange termijn in de vorm van aandelenopties.

De Vennootschap betaalt ook de bijdragen aan een arbeidsongeschiktheids-, overlijdens- en pensioenplan ten voordele van de gedelegeerd bestuurder voor een jaarlijks bedrag van 115.000 EUR.

De remuneratie van de andere leden van het Uitvoerend comité omvat:

A. een "all in" vaste jaarlijkse basisremuneratie, inclusief voordelen van alle aard die verband houden met de terbeschikkingstelling van bedrijfswagens en een gsm en de remuneratie die verband houdt met de uitoefening van mandaten van bestuurder bij dochterondernemingen van de groep. De Vennootschap betaalt ook de bijdragen aan een arbeidsongeschiktheids-, overlijdens- en pensioenplan ten voordele van elk lid van het Uitvoerend comité.

B. een variabele remuneratie die bestaat uit:
   - een jaarlijkse variabele remuneratie waarvan de doelstelling ongeveer 60% van de vaste remuneratie op korte termijn bedraagt;
   - en een incentive-plan op lange termijn in de vorm van aandelenopties.

Voor de spreiding van de betaling van de componenten van deze variabele remuneratie respecteert de Vennootschap de wettelijke vereisten inzake relatieve verhoudingen van de doelstelling voor de jaarlijkse variabele remuneratie, die niet meer bedraagt dan 50% van het bedrag van de totale variabele remuneratie en waarvan het bedrag, aangepast afhankelijk van de realisatie van prestatiecriteria, betaald wordt in het begin van het jaar dat volgt op de prestaties, en van de variabele remuneratie op lange termijn in de vorm van aandelenopties, die ten vroegste uitgeoefend kunnen worden vanaf het 4e jaar dat volgt op het jaar waarin ze toegekend werden.

De toekenning van de variabele remuneratie houdt verband met de naleving van collectieve kwantitatieve prestatiecriteria (geconsolideerd resultaat ten opzichte van het budget, waarin alle doelstellingen en missies zijn geïntegreerd die door de Raad van bestuur werden goedgekeurd met het oog op waardecreatie op lange termijn), evenals individuele (gekoppeld aan de functiebeschrijving) en collectieve kwalitatieve criteria (onder meer gekoppeld aan de ontwikkeling en de uitvoering van de strategie van de groep, de ontwikkeling van de menselijke en financiële middelen en de realisatie van belangrijke specifieke projecten).

De jaarlijkse bonus is voor 50% gekoppeld aan de realisatie van de kwantitatieve jaardoelstelling en voor 50% aan de realisatie van de kwalitatieve doelstellingen. De bonus kan variëren van 0% tot 150% van de beoogde doelstelling in EUR, afhankelijk van de jaarlijks uitgevoerde prestatie-evaluatie.

In het begin van het boekjaar dat volgt op dat waarvoor de remuneratie in kwestie wordt toegekend, wordt op basis van de overeengekomen prestatiecriteria een prestatie-evaluatie van de betrokkenen uitgevoerd door de CEO voor de andere leden van het Uitvoerend comité, en door de Raad op aanbeveling van het Remuneratiecomité voor de CEO.

Het **incentive-programma op lange termijn** voor de leden van het Uitvoerend comité bestaat uit de toekenning van een bepaald aantal opties op D'Ieteren aandelen, waarover de Raad van bestuur beslist op voorstel van het Remuneratiecomité, en waarvoor rekening wordt gehouden met de mediaan van de remuneraties op lange termijn van functies met vergelijkbare verantwoordelijkheden binnen vergelijkbare Belgische of buitenlandse ondernemingen, zoals vastgesteld aan de hand van een benchmarking uitgevoerd door onafhankelijke experts, waarvan de laatste werd uitgevoerd in januari 2016.

De eigenschappen van de aandelenoptieplannen van D'Ieteren werden goedgekeurd door de Gewone Algemene Vergadering van 26 mei 2005. Deze opties verlenen het recht om bestaande aandelen van de onderneming te kopen tegen een uitoefenprijs die – voor elk plan – hetzij de gemiddelde koers van de 30 kalenderdagen voorafgaand aan de datum van het aanbod is, hetzij de slotkoers van de werkdag die hieraan voorafgaat, zoals beslist door de Voorzitter van de Raad van bestuur de dag voor de lancering van het plan.

Deze opties kunnen uitgeoefend worden vanaf 1 januari van het vierde jaar dat volgt op de datum van de lancering van het aanbod, tot het verstrijken van het tiende jaar na diezelfde datum, met uitzondering van de periodes van ongeveer anderhalve maand vóór de jaarlijkse en halfjaarlijkse financiële mededelingen. De effectieve uitoefening van de opties is afhankelijk van de koersevolutie van het aandeel dat de uitoefening van de opties mogelijk maakt na de vesting-periode van drie jaar. Voor meer details over de aandelenoptieplannen verwijzen we naar toelichting 7 van de geconsolideerde jaarrekening.

Remuneratie toegekend aan het Uitvoerend comité in 2017

De volgende tabel vat de verschillende remuneratiecategorieën van de leden van het Uitvoerend comité samen die in 2017 werden toegekend. In 2017 heeft de Raad van bestuur beslist om, naast de remuneratiebestanddelen vermeld in het punt hiervoor, aan de leden van het Uitvoerend comité een uitzonderlijke en niet-recurrente bonus toe te kennen die verband houdt met de succesvolle realisatie in 2017 van twee strategische projecten voor de groep.

2017 (in EUR)	CEO [1]	Andere leden van het Uitvoerend comité [1]	Totaal
Vaste remuneratie	750.000	1.019.000	1.769.000
Variabele remuneratie op korte termijn [2]	350.000	639.000	989.000
Bijdragen aan arbeidsongeschiktheids-, overlijdens- en pensioenplannen	115.000	241.000	356.000
Uitzonderlijke toekenning gekoppeld aan strategische projecten	1.400.000	2.200.000	3.600.000

(1) Met een contract als zelfstandige.
(2) Voor de fasering van de variabele remuneratie, zie hiervoor 'Beschrijving van de verschillende bestanddelen van de variabele remuneratie', punt B.

Daarbij werden in het boekjaar 2017 120.000 opties op D'Ieteren-aandelen toegekend aan de leden van het Uitvoerend comité tegen een uitoefenprijs van 41,80 EUR per aandeel, als volgt verdeeld:

2017	Toegekende opties	Uitgeoefende opties	Vervallen opties
Axel Miller (CEO)	50.000		
Arnaud Laviolette (CFO)	40.000		
Francis Deprez	30.000		

Belangrijkste contractuele voorwaarden betreffende het vertrek van leden van het Uitvoerend comité en het recht om de terugbetaling van de variabele remuneratie of een deel ervan te eisen

Behoudens nalatigheid, ongeschiktheid of een ernstige fout, voorzien de contracten van de leden van het Uitvoerend comité vertrekvergoedingen van 12 maanden.Deze overeenkomsten bevatten geen terugvorderingsclausules die van toepassing zijn mocht de variabele remuneratie toegekend zijn geweest op basis van verkeerde informatie.

4. Systemen van interne controle en risicobeheer

De Raad van bestuur kwijt zich van zijn controletaak door zich ervan te vergewissen (i) dat de entiteiten van D'Ieteren hun eigen controletaak uitvoeren en dat er correct werkende Comités opgericht zijn die de taak hebben bijzonder toezicht en bijzondere controles uit te oefenen (zoals een Auditcomité en een Remuneratiecomité) en (ii) dat de rapporteringprocedures ten uitvoer worden gelegd om de Raad in staat te stellen de activiteiten van de entiteiten met regelmatige tussenpozen op te volgen, meer bepaald wat de risico's betreft waarmee ze geconfronteerd worden.

De Raad van bestuur wordt bijgestaan door het Auditcomité bij de uitoefening van zijn controle voor de entiteiten van de Vennootschap, meer bepaald met betrekking tot de financiële informatie die wordt verstrekt aan de aandeelhouders en aan derden, en tot het toezicht op de verschillende mechanismen voor risicobeheer en interne controle.

In deze context werd de effectiviteit van het controlesysteem van D'Ieteren gehandhaafd, met inbegrip van de operationele en compliance-controles, het risicobeheer en de organisatie van de interne controle van de onderneming. Dit systeem heeft tot doel de risico's op de niet-realisatie van de economische doelstellingen eerder te beheren dan te elimineren, en biedt enkel een redelijke en dus geen absolute zekerheid tegen verliezen of afwijkingen van materieel belang.

De beoordelingen omvatten een evaluatie van de financiële en operationele interne controles door de interne audit van elke entiteit, alsook van de rapporten van de externe auditor over zaken geïdentificeerd tijdens zijn statutaire auditwerkzaamheden.

4.1. INTERNE CONTROLEOMGEVING

4.1.1. Het interne controlesysteem omvat de volgende taken (niet-exhaustieve lijst):

- een duidelijke bepaling van de organisatiestructuur en een passende delegering van bevoegdheden binnen de directie;
- de instandhouding van een aangepaste functiescheiding samen met andere procedurele controles;
- de strategische planning en het aanverwante proces voor de jaarlijkse budgettering en de regelmatige controles;
- de maandelijkse rapportering en controle van de financiële resultaten en van de prestatie-indicatoren;
- de invoering van boekhoudprocedures om de consistentie, de integriteit en de nauwkeurigheid van de financiële gegevens van de onderneming te verzekeren;
- een specifiek thesauriebeleid, een regelmatige rapportering en de opvolging van alle belangrijke thesaurietransacties en financieringsactiviteiten;
- de procedures voor de goedkeuring van investeringen;
- interne audits;
- tenuitvoerlegging van actieplannen en auditaanbevelingen op jaarbasis;
- beleidslijnen en business standaarden;
- bezoeken in verscheidene landen en gesprekken met het lokale management;
- driemaandelijkse rapportering aan het Auditcomité van D'Ieteren.

3.1.2. De effectiviteit van het interne controlesysteem wordt als volgt verzekerd:

- de onafhankelijkheid van het hoofd van de interne audit wordt verzekerd door rechtstreekse rapportering aan het Auditcomité;
- versterking van het Corporate-team;
- nazicht van de interne en externe auditplannen (met inbegrip van IT-audits en frauderisico's);
- nazicht van belangrijke eventueel vastgestelde controleaangelegenheden die onbevredigend zijn;
- nazicht van alle controleproblemen die blijken uit interne en externe audits, alsook van bijkomende punten die onder de aandacht van het Auditcomité worden gebracht;
- lijsten opmaken van alle belangrijke risico's die geïdentificeerd worden in het kader van het risicobeheer van de onderneming;
- jaarlijkse en meerjaarlijkse auditplannen die voorgelegd en jaarlijks nagezien worden door het Auditcomité;
- besprekingen met het management over nieuwe risicodomeinen die worden geïdentificeerd door het management en over controles uitgevoerd tijdens interne en externe audits;
- prioritering van de controletaken volgens het risicoprofiel.

Het Auditcomité van D'Ieteren ontvangt regelmatig een rapport over de werkzaamheden van de Auditcomités van elke entiteit alvorens hierover zelf verslag uit te brengen aan de Raad van bestuur.

4.2. BEOORDELING VAN DE BUSINESSRISICO'S

4.2.1. D'Ieteren zorgt ervoor dat businessrisico's, ongeacht of ze van strategische, operationele, wettelijke, reputatiegebonden, financiële of ecologische aard zijn, in de mate van het mogelijke geïdentificeerd en begrepen worden. D'Ieteren volgt een beleid dat erin bestaat te garanderen dat risico's eerder met kennis van zaken dan ongewild worden genomen.

4.2.2. Elke entiteit voert een jaarlijkse risicocontrole uit en updatet haar risicoregister met voor elk risico een vermelding van de impact en de getroffen maatregelen om het risico te beperken. Deze benadering vormt de hoeksteen van de risicobeheeractiviteiten van D'Ieteren. Deze activiteiten hebben tot doel te verzekeren dat de grootste risico's waaraan de onderneming is blootgesteld, geïdentificeerd en ingeschat zijn, en dat er controles ingevoerd of gepland zijn om deze risico's te beheren.

Hierna vindt u een overzicht van de belangrijkste risico's waarmee de onderneming geconfronteerd wordt.

4.3. INTERNE AUDIT

4.3.1. Elke entiteit heeft haar eigen interne auditfunctie. Die opereert onafhankelijk van haar externe auditors en kan samenwerken met een externe dienstverlener wanneer gespecialiseerde vaardigheden vereist zijn. Een periodieke beoordeling garandeert dat deze functie adequaat is ingevuld, dat de doelstellingen afgestemd zijn op de belangrijkste risico's waaraan de entiteit is blootgesteld en dat het jaarlijkse interne auditplan goedgekeurd is.

4.3.2. Het Auditcomité van elke entiteit bekrachtigt de aanstelling of het ontslag van zijn interne auditmanager, evalueert zijn/haar onafhankelijkheid en objectiviteit, en werkt mee aan het garanderen van vrije toegang tot het management en het Auditcomité.

4.3.3. De interne audit van elke entiteit heeft de volgende taken:

- het ontwerp en de effectiviteit beoordelen van controlesystemen met betrekking tot belangrijke operationele processen en risico's;
- een evaluatie bezorgen, onafhankelijk van het management, met betrekking tot de geschiktheid van de interne operationele en financiële controles, systemen en praktijken van de entiteit;
- advies verlenen aan het management om de controleomgeving en de bedrijfsprestaties te verbeteren;
- een lijst opstellen van alle belangrijke risico's die geïdentificeerd worden in het kader van het risicobeheer van de onderneming.

4.4. BELANGRIJKSTE RISICO'S

4.4.1. Economische risico's

4.4.1.1. Sectorrisico

De activiteit van de autodistributie kan getroffen worden door verschillende factoren die verband houden met de auto-industrie en het aantal verkochte voertuigen op de Belgische markt. De vraag en de mix kunnen beïnvloed worden door factoren zoals de economische conjunctuur, veranderingen van het fiscale stelsel, het toenemende succes van car sharing en de beschikbaarheid van krediet voor potentiële kopers. De specifieke vraag naar de verdeelde merken (VW, Audi, SEAT, Škoda, Porsche, Lamborghini, Bugatti, Bentley en Yamaha) hangt af van het succes van de door de leveranciers (de groep VW en Yamaha) ontwikkelde modellen en hun prijs op de Belgische markt. De vraag naar meer milieuvriendelijke voertuigen leidt tot veranderingen in de samenstelling van het algemene voertuigenpark, met steeds meer voertuigen met benzinemotoren of nieuwe motoren (hybride, plug-in hybride, elektrisch, aardgas enz.). De betere kwaliteit van de auto's in het algemeen en het stijgende aandeel van de elektrische voertuigen leiden tot minder frequente onderhouden, wat op zijn beurt een negatieve impact heeft op de verkoop van wisselstukken en op de inkomsten uit naverkoopactiviteiten. Het stijgende aandeel van de elektrische voertuigen zal deze negatieve trend nog verergeren. We wijzen erop dat de toename van het aantal elektrische voertuigen nieuwe opportuniteiten zal creëren voor D'Ieteren (bv. aanbieding van geïntegreerde systemen, inclusief zonnepanelen en thuisbatterijen). Er wordt een daling van de

marktvolumes in de carrosseriesector verwacht aangezien nieuwe technologieën resulteren in minder ongevallen. De prijs per carrosseriejob zou evenwel stijgen, gezien de toenemende technologische complexiteit (bv. ADAS-sensoren en -camera's). De volatiliteit van de prijzen van tweedehandse voertuigen en een verschuiving in de vraag naar specifieke motoren (bv. verschuiving van diesel naar benzine) kan een invloed hebben op de restwaarden van de leasingwagens.

Op het vlak van de herstelling en vervanging van voertuigbeglazing zijn er verschillende factoren die ongunstig zijn omdat ze de frequentie van glasbreuk verminderen. Het gaat onder meer om zachte weersomstandigheden, een afname van het aantal afgelegde kilometers, een verbetering van de wegcondities, een verlaging van de gemiddelde snelheid op de wegen als gevolg van de wetgeving betreffende de snelheidsbeperking en nieuwe technologieën zoals Adaptive Cruise Control. Veranderingen op het vlak van het beleid voor de dekking van glasbreuk door de verzekeringsmaatschappijen, zoals bijvoorbeeld de verhoging van de franchises, kan leiden tot een afname van de vraag of kan de druk op de prijzen verhogen. Er waren recentelijk geen veranderingen in de concurrentieomgeving. Saint Gobain blijft zijn franchisenetwerk in Europa uitbouwen en nationale concurrenten blijven agressief op prijsvlak. In sommige landen is er een extern prijsstellingsmechanisme of een benchmark (bv. NAGS in de VS, Audatex in Duitsland) waarvan Belron afhankelijk is.

Moleskine wordt geconfronteerd met uiteenlopende en gefragmenteerde concurrentie van andere spelers in de sector van de schrijfwaren, en er zijn tal van concurrerende producten die vergelijkbaar zijn met de notitieboekjes van Moleskine. Het economische klimaat zou een negatieve impact kunnen hebben op de vraag naar discretionaire consumentengoederen. Een toenemende digitale penetratie zou ook een negatieve impact kunnen hebben op de vraag naar de analoge producten van Moleskine. Het groothandelskanaal van Moleskine werkt met retailers met fysieke winkels, die onder enorme druk staan van online retailers en door het veranderende consumentengedrag. Moleskine probeert het risico te beperken door retailers met fysieke winkels te helpen om de ervaring in hun winkel te verbeteren. Het risico wordt ook beperkt door Moleskine's multi-channel benadering (inclusief e-commerce). Bovendien worden nieuwe productcategorieën ontwikkeld, zoals de digitale producten en Smart Writing Sets (met Moleskine+) en reisaccessoires (met tassen). Moleskine heeft ook zijn lokale aanwezigheid versterkt door rechtstreeks te verkopen in 12 landen, waaronder de VS en Duitsland.

Elke entiteit volgt de ontwikkelingen actief op en integreert ze in een planningproces dat de strategische planning, de financiële langetermijnplanning, de budgetten en de maandelijkse rapportering omvat. Dit proces biedt de mogelijkheid om al vroeg te anticiperen op deze tendensen of om snel te reageren op plotse gebeurtenissen. Daarnaast reikt dit proces de directie een basis aan om beslissingen te nemen over het voorgestelde product- en dienstengamma, de prijzen en de optimale omvang van de organisatie.

Daar waar de activiteiten van nature blootgesteld zijn aan plotse schommelingen van de vraag, werden de structuren aangepast om een maximale flexibiliteit te bieden. D'Ieteren Auto's 'Market Area' project is hiervan een goed voorbeeld, net zoals de herstructureringsmaatregelen in het VK, Nederland en Italië voor Belron.

4.4.1.2. Strategie-uitvoeringsrisico

De tenuitvoerlegging van projecten houdt investeringen en financiële en operationele risico's in die een impact kunnen hebben op de resultaten. Projectbeheerstructuren garanderen een zo harmonieus mogelijke overgang en vermijden nefaste gevolgen voor de activiteiten en de resultaten.

De drie strategische projecten van D'Ieteren Auto (Market Area, Pole Position, Powered by You), die in 2014 gelanceerd werden, zijn bijna voltooid. Deze strategie, die tot doel heeft het leiderschap en de rentabiliteit van de onderneming te versterken, is gebaseerd op drie pijlers. De eerste is de reorganisatie van de D'Ieteren Car Centers (de concessies in de Brusselse regio in eigen beheer van de onderneming), om hun financiële en commerciële prestaties te verbeteren. Het aantal vestigingen daalde van 12 in 2003 tot 5 op het einde van 2017. De tweede pijler is de optimalisering van het netwerk van onafhankelijke concessiehouders door het grondgebied te verdelen in 25 homogene market areas die allemaal eigendom zijn van en beheerd worden door één investeerder, de Market Area Leader, om hun concurrentiepositie te verstevigen en synergieën te realiseren. De derde en laatste pijler is de wijziging van de interne structuur van D'Ieteren Auto om deze af te stemmen op de 'Market Area'-structuur en om de klantgerichtheid te verbeteren. Dit omvat bijvoorbeeld de roll-out van een CRM-systeem (Customer Relationship Management) en digitale marketing, om de klantenervaring te verbeteren. De mobiliteit zal op lange termijn fundamenteel veranderen, met een toenemend aantal verbonden, gedeelde en elektrische voertuigen en de komst van autonome voertuigen. Dit zal niet alleen risico's inhouden, maar ook opportuniteiten. D'Ieteren Auto streeft ernaar de natuurlijke mobiliteitskeuze te worden in België en te evolueren van de marktleider op het vlak van de verkoop van nieuwe wagens naar de marktleider op het vlak van het aantal afgelegde kilometers. Om deze ambitie waar te maken, zal D'Ieteren Auto nieuwe diensten moeten kunnen aanbieden zoals onlineverkoop of een ecosysteem voor elektrische voertuigen. Dit zal investeringen en nieuwe partnerships vereisen. Een recent voorbeeld van deze nieuwe initiatieven is Lab Box, een volle dochteronderneming van D'Ieteren Auto die in 2017 werd opgericht om innovatieve mobiliteitsdiensten te ontwikkelen en die in januari 2018 in Antwerpen de carsharing-dienst Poppy lanceerde.

Belron verhoogde zijn investeringen in marketing en technologie door zijn IT-systemen te upgraden en geleidelijk aan digitale klantentools te integreren. Bovendien blijft het bedrijf zijn strategie ten uitvoer leggen om zijn dienstverlening uit te breiden met carrosserieactiviteiten en diensten voor woningbijstand/-herstelling. Een dergelijke potentiële diversificatie houdt overname-, financiële en operationele risico's in en wijkt af van de herstelling en vervanging van voertuigbeglazing, de historische activiteit van Belron.

Moleskine levert inspanningen om de groei van zijn activiteiten op een hoog niveau te houden, en vertrouwt hiervoor op de kracht van zijn merk om verschillende initiatieven te lanceren, zoals het Moleskine Café en het tassenassortiment. Het retailkanaal bleef verlieslatend in 2017. Er worden initiatieven gelanceerd (bv. betere logistiek en serviceniveaus, invoering van het nieuwe winkelconcept-Retail 2.0) om dit kanaal rendabel te maken.

4.4.1.3. Merkreputatie

Het succes van de entiteiten van D'Ieteren hangt nauw samen met hun merkimago. De groep is dus potentieel blootgesteld aan bepaalde gebeurtenissen die negatieve gevolgen kunnen hebben. Elke gebeurtenis die een negatieve invloed zou kunnen hebben op het merkimago, hetzij intern (bijvoorbeeld de onbekwaamheid om de onderliggende waarden en de specifieke eigenschappen van de merken naar behoren over te brengen), hetzij extern (bijvoorbeeld de verspreiding door derden van valse of misleidende informatie), zou een wezenlijke negatieve impact kunnen hebben op de activiteiten, de resultaten en de financiële gezondheid. Deze reputatierisico's worden beperkt dankzij gemeenschapsengagement, gezonde ethische, milieu-, arbeids- en veiligheidsstandaarden en de naleving van de wetten en voorschriften.

4.4.1.4. Bescherming van handelsmerken en intellectuele eigendom

De activiteiten van D'Ieteren streven ernaar hun handelsmerken en intellectuele eigendom te beschermen. De waarde van de activiteiten van D'Ieteren zou evenwel in het gedrang kunnen komen mocht de bescherming van het merk of van andere intellectuele eigendomsrechten met betrekking tot de producten en diensten onmogelijk of bijzonder moeilijk of kostelijk worden.

4.4.1.5. Seizoensgebondenheid van de activiteiten

De activiteiten van D'Ieteren kunnen onderhevig zijn aan seizoensschommelingen. De verkopen van Moleskine via de B2B-, e-Commerce- en Retailkanalen vertonen bijvoorbeeld een piek in het vierde kwartaal van elk boekjaar. De verkopen van Belron worden positief beïnvloed door koude winters, terwijl de verkopen van D'Ieteren Auto de neiging hebben om sterker te zijn in het eerste kwartaal van het jaar waarin het Brusselse Autosalon plaatsvindt.
Als resultaat van deze kwartaalschommelingen zijn vergelijkingen van inkomsten en resultaten tussen verschillende kwartalen van eenzelfde boekjaar niet zinvol en zijn dergelijke vergelijkingen niet betrouwbaar als indicator voor toekomstige inkomsten of resultaten over een volledig jaar.

4.4.1.6. Bevoorradingsrisico

D'Ieteren Auto importeert en verdeelt nieuwe wagens en wisselstukken van de merken en modellen van de groep Volkswagen. De relatie met Volkswagen werd in de loop van 70 jaar opgebouwd en is gebaseerd op distributieovereenkomsten van onbepaalde duur die werden gesloten met elk van de merken. Elke ongunstige verandering van de contractuele voorwaarden, elke verslechtering van de relaties met de groep Volkswagen of elke significante wijziging van het beleid van de groep Volkswagen ten aanzien van de onafhankelijke importeurs, zou een ongunstig effect kunnen hebben op de financiële situatie en de resultaten van de entiteit. De beste verdediging tegen dit risico schuilt in de capaciteit van de vennootschap om aan de groep Volkswagen haar toegevoegde waarde te bewijzen aan de hand van haar geavanceerde logistiek, haar professionalisering van het Belgische netwerk van concessiehouders en haar grondige kennis van de Belgische markt. De vennootschap leeft het commerciële, marketing- en servicebeleid van de groep Volkswagen strikt na.

De activiteiten met betrekking tot de herstelling en de vervanging van voertuigbeglazing hangen in sterke mate af van de bevoorrading met glas, polyurethaan en reparatiehars. Om te garanderen dat het verlies van een cruciale leverancier van een van deze materialen de werking van de activiteit niet aanzienlijk verstoort, hebben de aankoopteams een strategie uitgewerkt die tot doel heeft de leveranciers te diversifiëren en de volumes actief toe te wijzen.

De productie van Moleskine wordt volledig uitbesteed aan producenten in China, Vietnam en Europa. Als Moleskine één of meer van zijn hoofdleveranciers van grondstoffen, halffabricaten of eindproducten vervangt, kan het bedrijf geconfronteerd worden met hogere leveringskosten of leveringsvertragingen en meer moeilijkheden om zijn kwaliteitsstandaarden op peil te houden, en zal het bedrijf mogelijk niet meer in staat zijn om zijn contractuele verplichtingen na te komen of zijn relaties met verdelers en/of klanten in stand te houden. Om dit risico te beheren, vermijdt het bedrijf een extreme concentratie in termen van het aantal fabrieken en leveranciers.

De niet-naleving van de ethische gedragsstandaarden door leveranciers zou de reputatie van D'Ieteren kunnen schaden.

4.4.1.7. Inkoopprijsrisico

De rentabiliteit kan negatief beïnvloed worden door stijgende inkoopprijzen. Het is niet altijd mogelijk om prijsverhogingen integraal af te wentelen op de klanten of om hogere inkoopprijzen te compenseren door afdekking en besparingsmaatregelen.

4.4.1.8. Risico op klantenverlies

Belangrijke klanten zoals ondernemingen, leasingmaatschappijen of verzekeringsmaatschappijen vertegenwoordigen een aanzienlijk deel van de activiteiten van D'Ieteren Auto en Belron. Het verlies van één of meer van deze grote belangrijke klanten zou een ongunstig effect kunnen hebben op de financiële gezondheid en de resultaten.

De implementatie van de Market Area Strategie van D'Ieteren Auto, waarbij de Belgische markt opgesplitst wordt in 25 Market Areas die elk geleid worden door een Market Area Leader, zal resulteren in een aanzienlijke daling van het aantal tegenpartijen en een aanzienlijke stijging van hun omvang. Het concentratierisico wordt evenwel verkleind door het feit dat de netwerkconsolidatie geleid heeft tot de professionalisering van de concessies. Bovendien reikt D'Ieteren Auto de dealers ondersteuning en tools aan (bv. digitalisering).

Naarmate het businessmodel van Moleskine verschuift van een voornamelijk groothandelsactiviteit naar een model waarbij men zich rechtstreeks tot de consument richt, nemen de risico's die verband houden met de klantenconcentratie af.

Elke entiteit van de groep D'Ieteren neemt maatregelen om een sterke relatie te onderhouden met belangrijke klanten en zich te focussen op de klantentevredenheid. Elke belangrijke klant heeft een specifieke beheerder die een 'key account plan' opstelt met duidelijke doelstellingen met betrekking tot de verdere ontwikkeling van de relatie. Elke entiteit waakt erover dat haar klantenportefeuille voldoende evenwichtig blijft.

4.4.1.9. Risico op tekortkoming van een product/dienst en niet-naleving van normen of voorschriften

De door D'Ieteren Auto verdeelde voertuigen of wisselstukken kunnen lijden aan gebreken of onregelmatigheden. In dit geval staat de groep Volkswagen in voor de organisatie van de technische interventie. Dergelijke situaties kunnen echter de reputatie van D'Ieteren Auto als invoerder en verdeler negatief beïnvloeden. Om dit risico te beperken, heeft D'Ieteren Auto een transparant en proactief communicatiebeleid ten opzichte van zijn klanten en concessiehouders, en organiseert het bedrijf de eventuele terugroepacties die nodig zouden kunnen zijn om de voertuigen weer in overeenstemming te brengen met de normen. Uit de reactie van D'Ieteren Auto op 'Emissiongate' bleek dat zijn crisismanagementprocedures efficiënt zijn. D'Ieteren Auto handelde op een volkomen transparante en open manier, zowel naar de klanten als naar de autoriteiten toe. De steeds strengere emissievoorschriften zouden een impact kunnen hebben op de activiteiten van D'Ieteren Auto. Dit risico zal evenwel beperkt worden door de ambitieuze plannen van de groep Volkswagen om elektrische wagens te ontwikkelen.

Voorruiten van voertuigen worden technologisch complexer naarmate Advanced Driver Assistance Systems (ADAS) zoals autonoom remmen, waarschuwingen bij het verlaten van de rijstrook, waarschuwingen voor kruisend verkeer, parkeerassistentie en surround zicht meer en meer ingang vinden. Deze trend zal zich nog voortzetten door de ontwikkeling van autonome voertuigen. ADAS maakt gebruik van radar, sensoren en camera's die gemonteerd worden op de voorruit en correct geherkalibreerd moeten worden als een voorruit vervangen wordt. Indien dit niet correct gebeurt, zou dit een negatieve impact kunnen hebben op de veiligheid van het voertuig en Belron (of verzekeraars) als resultaat hiervan kunnen blootstellen aan een juridisch, financieel en/of reputatierisico. Om dit risico te beperken, definieert Belron duidelijke montage- en kalibratienormen die binnen de hele onderneming worden toegepast en waarvan de naleving regelmatig gecontroleerd wordt door technische teams in elke eenheid. Bovendien wordt het belang van de strikte montagenormen binnen de onderneming nog versterkt door evenementen zoals 'Best of Belron', een internationale wedstrijd die tot doel heeft de beste technicus van de groep te verkiezen op basis van de naleving van de normen en de uitvoeringskwaliteit. Er wordt verwacht dat het aantal voertuigen uitgerust met ADAS de komende 5 jaar zal stijgen tot 40-60% van de nieuwe voertuigen. We wijzen erop dat dit opportuniteiten biedt voor Belron gezien zijn technologische leiderschap op het vlak van herkalibratie.

Moleskine houdt nauwgezet toezicht op de kwaliteit van de producten die vervaardigd worden door derden. De producten bestaan uit papier en/of andere materialen waarvan de productie een impact kan hebben op het milieu. Moleskine zet zich actief in en onderneemt alle vereiste acties om de hoogste milieustandaarden na te leven:
Alle notitieboekjes van Moleskine bestaan uit zuurvrij papier, waardoor dit milieuvriendelijke producten zijn;
Moleskine ontwikkelt en verkoopt FSC-gecertificeerde producten;
Moleskine ontwerpt zijn verpakking om het afval te beperken tot het minimum.

In termen van respect voor de universele mensenrechten kunnen Moleskine, Belron en D'Ieteren Auto bogen op een diepgeworteld engagement om de hoogste standaarden inzake wettelijk en ethisch gedrag na te leven bij hun commerciële transacties en personeelsbeheer.

4.4.1.10. Rekrutering en behoud van talent

Rekrutering en talentbeheer zijn cruciaal aangezien er nieuwe competenties vereist zijn om te garanderen dat de onderneming uitstekend gepositioneerd is voor de toekomst.

De voortzetting van de activiteiten kan in het gedrang komen door het verlies van personeel dat verantwoordelijk is voor cruciale bedrijfsprocessen. De onderneming bindt haar personeel door naast een aantrekkelijk loon dat regelmatig wordt vergeleken met de marktpraktijken, ook goede carrièreperspectieven en een regelmatige prestatiebeoordeling aan te bieden, en door tevredenheidenquêtes te voeren onder de werknemers. De plannen voor de opvolging van sleutelpersoneel worden regelmatig herzien door de directie van elke entiteit.

D'Ieteren Auto lanceerde onlangs het 'CaReer Model', dat garant staat voor een grotere transparantie in termen van verwachtingen, vaardigheden en resultaten, en tegelijkertijd carrièremogelijkheden biedt binnen de hele onderneming.

De incentive-programma's voor het management van de activiteiten en het Corporate-team van D'Ieteren zijn afgestemd op de creatie van aandeelhouderswaarde.

4.4.2. Financiële en informaticarisico's

4.4.2.1. Risico op rampzalig verlies

De entiteiten van D'Ieteren hangen in sterke mate af van cruciale hulpmiddelen zoals informaticasystemen, call centers en distributiecentra. Een grote ramp zou een entiteit kunnen verhinderen om essentiële producten te leveren of essentiële diensten te verlenen, zowel op lokaal als op globaal vlak. Als er geen passende maatregelen worden genomen om deze risico's te voorkomen, zouden de kosten die voortvloeien uit een ramp aanzienlijk kunnen zijn.

De directie onderzoekt regelmatig de potentiële oorzaken van verlies en neemt beschermingsmaatregelen. Bovendien worden plannen uitgewerkt om de continuïteit van de entiteit te verzekeren mocht er zich een ramp voordoen. Wat meer bepaald de informaticasystemen betreft, zorgen kopieën van de essentiële gegevens en systemen en kwetsbaarheidstesten voor webtoepassingen ervoor dat de impact van een eventueel groot defect beperkt wordt. De overblijvende risico's kunnen gedekt worden door passende verzekeringspolissen.

4.4.2.2. Risico's met betrekking tot IT-projecten

Nieuwe IT- en digitaliseringinitiatieven houden risico's in. Belron introduceert bijvoorbeeld een nieuw ERP-systeem in verschillende landen, Moleskine heeft een nieuw SAP-systeem en een nieuwe e-commerce-website geïmplementeerd, en zowel Moleskine als D'Ieteren Auto ontwikkelen nieuwe CRM- en BI-tools. De risico's die gepaard gaan met deze projecten worden verkleind dankzij een duidelijk beheer en ondersteuning van professionele dienstverleners.

4.4.2.3. Informatiebescherming en cyberbeveiliging

Het informatiebeschermings- en cyberrisico omvat diefstal van gegevens, manipulatie of vernietiging van informatie en reputatieschade. De activiteiten van D'Ieteren hebben passende maatregelen getroffen om de gegevens te beschermen en in overeenstemming te zijn met de nieuwe Algemene Europese Verordening Gegevensbescherming (GDPR), die vanaf 25 mei 2018 van kracht wordt.

4.4.2.4. Liquiditeitsrisico

De activiteiten van de groep D'Ieteren worden op autonome en onafhankelijke wijze gefinancierd (los van elkaar). Bovendien wordt een structurele financiële hefboom vermeden op het niveau van D'Ieteren N.V.

Elke entiteit van de groep D'Ieteren:

- volgt haar eigen financieringsstrategie onder toezicht van het Corporate-team van D'Ieteren;
- garandeert een kernniveau van op lange termijn gewaarborgde financiering met een spreiding van de vervaldagen over meerdere jaren en gediversifieerde bronnen;
- houdt een regelmatige dialoog met kredietverstrekkers in stand en houdt de kredietverstrekkers op de hoogte van de algemene toestand van de onderneming.

De netto cash positie van D'Ieteren N.V. steeg van 71,7 miljoen EUR op het einde van 2016 tot 549,5 miljoen EUR op het einde van 2017. Dit niveau steeg verder na de verkoop van een aandeel van 40% in Belron aan CD&R op 7 februari 2018. Het Thesauriecomité (dat bestaat uit de CFO van de groep D'Ieteren, de CFO van D'Ieteren Auto en het Head of Treasury) garandeert dat de richtlijnen van het Beleggingsbeleid nageleefd worden. Het is de bedoeling het kapitaal te beschermen, de liquiditeit te verzekeren en de rendementen te optimaliseren. De risico's worden getemperd door de tegenpartijen en de beleggingen te diversifiëren (bv. termijndeposito's, handelspapier, geldmarktfondsen) en door tegenpartijen met een hoge kredietrating te kiezen.

D'Ieteren Auto heeft een participatie van 50% min één aandeel in Volkswagen D'Ieteren Finance nv. (VDFin), een joint venture met Volkswagen Financial Services, een dochteronderneming van de groep Volkswagen. VDFin wordt gefinancierd door Volkswagen Financial Services.

Belron gaf in oktober 2017 Term Loans B uit met een looptijd van zeven jaar ten bedrage van 1,3 miljard EUR (waarvan 1,0 miljard USD). Dit stemt de financiële structuur van Belron af op het profiel van zijn activiteiten en de toekomstige financiële behoeften, en verlengt tegelijkertijd de looptijd van Belron's schuldprofiel. Dit biedt ook meer flexibiliteit in vergelijking met de US Private Placement die werd terugbetaald. Belron heeft bijvoorbeeld de mogelijkheid om vervroegd terug te betalen zonder boete.

De overname van Moleskine werd gefinancierd met bestaande kasmiddelen en opnemingen op bestaande kredietlijnen op het niveau van D'Ieteren N.V., en met een nieuwe kredietlijn op het niveau van DM Invest S.r.l., die in 2017 fuseerde met Moleskine S.p.A.

4.4.2.5. Rente- en wisselkoersrisico

Leningen met variabele rentevoet stellen de onderneming bloot aan een renterisico op kasstromen, terwijl leningen met vaste rentevoet de onderneming blootstellen aan een renterisico op de reële waarde. Om deze risico's te beheren, wordt D'Ieteren gefinancierd door een combinatie van kredieten met vaste en variabele rentevoeten, eventueel gecombineerd met afdekkingen op basis van derivaten (zie toelichting 17 van de geconsolideerde jaarrekening 2017 voor de gebruikte financiële instrumenten). Naarmate de vervaldatum van de kredietlijnen nadert, kunnen de heronderhandelingen over de kredietspreads en de kredietvoorwaarden resulteren in minder gunstige voorwaarden. Belron heeft afdekkingen om de rentevoeten van zijn Term Loans B vast te leggen op iets minder dan 4% voor een periode van 5 jaar.

De internationale activiteiten van Belron zijn blootgesteld aan wisselkoersrisico's. Het merendeel van de transacties wordt verricht in Amerikaanse dollar, euro en pond sterling. In elk land waar Belron een dochteronderneming heeft, worden de gegenereerde verkopen en de gemaakte kosten voornamelijk uitgedrukt in de lokale munteenheid. Dit is een natuurlijke indekking tegen de wisselkoersrisico's. Het beleid bestaat erin telkens wanneer mogelijk de waarde van de investeringen uitgedrukt in vreemde valuta in te dekken met een equivalent schuldbedrag uitgedrukt in dezelfde valuta, om de waarde in euro te beschermen.

De blootstelling van Moleskine aan wisselkoersschommelingen vloeit voort uit zijn verkoopactiviteiten, die kunnen gebeuren in andere munteenheden dan de euro. De verkopen en kosten uitgedrukt in een vreemde valuta kunnen beïnvloed worden door wisselkoersschommelingen, wat resulteert in een impact op de marges (economisch risico), net zoals handels- en financiële schulden en vorderingen en liquiditeiten uitgedrukt in een vreemde valuta beïnvloed kunnen worden door wisselkoersschommelingen, wat een impact kan hebben op de winst-en-verliesrekening (transactierisico). Tot slot hebben de wisselkoersschommelingen ook een impact op de geconsolideerde nettowinst en het eigen vermogen, aangezien de financiële overzichten van verschillende dochterondernemingen opgesteld worden in een andere valuta dan de euro en dan omgezet worden (wisselkoersrisico).

4.4.2.6. Waardeverminderingsverlies op investeringen

Als gevolg van de evolutie van de economische en handelsomgeving en de onzekerheden waardoor deze wordt getroffen, wordt D'Ieteren geconfronteerd met een risico op een waardevermindering van zijn investeringen. Dit zou kunnen leiden tot niet-contante afschrijvingen op aandelen en waardeverminderingsverliezen in de winst-en-verliesrekening. D'Ieteren tempert het risico aan de hand van regelmatige businessbesprekingen met het management van elke businessunit, een periodieke controle van de financiële prestaties en de voornaamste prestatie-indicatoren en regelmatige actieve controles van de financiële planning op lange termijn en het budgetteringsproces met het lokale management.

4.4.3. Andere risico's

4.4.3.1. Juridisch risico
In de regio's waar de activiteiten van D'Ieteren een significant marktaandeel bereiken en/of onderworpen zijn aan verticale akkoorden die deel uitmaken van een groepsvrijstellingsverordening, houdt het belangrijkste juridische risico verband met het mededingingsrecht. Elke inbreuk op het mededingingsrecht kan resulteren in zware boetes. Bovendien werd de wetgeving betreffende de gegevensbescherming recentelijk aanzienlijk verscherpt, met ook hiervoor aanzienlijke boetes in geval van inbreuk.

Om deze risico's te beperken, werden duidelijke beleidslijnen en een juridische follow-up ingevoerd en algemeen verspreid. De toepassing ervan wordt regelmatig onderworpen aan een audit.

3.4.3.2. Integriteitrisico

De reputatie of de activa van D'Ieteren kunnen getroffen worden als werknemers, klanten, leveranciers of agenten in hun eigen belang frauduleuze of onethische daden stellen die nadelig zijn voor D'Ieteren, of als D'Ieteren beschouwd wordt hoofdelijk aansprakelijk te zijn voor dergelijke daden gesteld door derden.

De onderneming heeft een reeks maatregelen ingevoerd die tot doel hebben deze risico's zo veel mogelijk te voorkomen, zoals beleidslijnen en procedures, ethische regels en een gedragscode die van toepassing zijn op alle personeelsleden, een gepaste opleiding voor het personeel, een delegering van bevoegdheden met scheiding van functies, een passende rapportering aan het management, een interne audit en financiële controles.

5. Informatie over het kapitaal

5.1. NOEMER

Per 31 december 2017	Aantal	Overeenkomende stemrechten
Gewone aandelen	55.302.620	55.302.620
Winstaandelen	5.000.000	5.000.000
Totaal		**60.302.620**

5.2. STRUCTUUR VAN HET AANDEELHOUDERSCHAP

Op 31 december 2017	In aandeel van het kapitaal	In stemrechten
Familiale aandeelhouders	**57,11 %**	**60,66 %**
waarvan Groep Nayarit	31,99 %	35,56 %
waarvan Groep SPDG	25,11 %	25,10 %
Eigen aandelen	**1,96 %**	**1,80 %**
Publiek	**40,93 %**	**37,54 %**

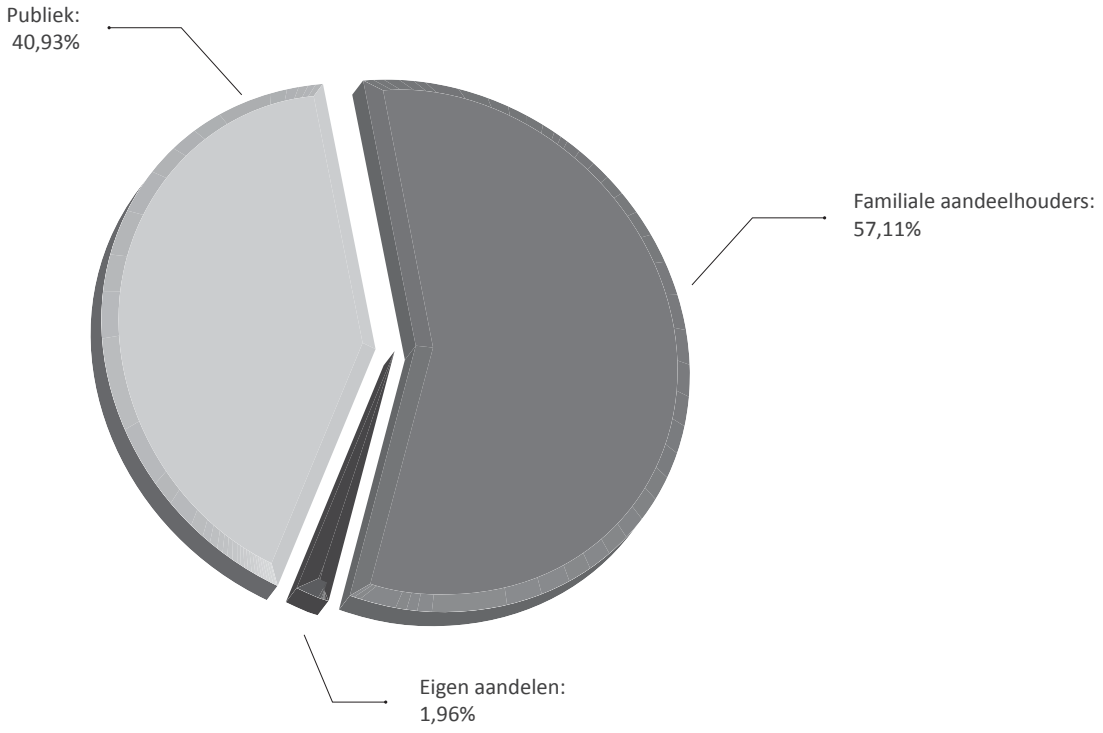

5.3. BEKENDMAKING VAN DE BELANGRIJKSTE DEELNEMINGEN (TRANSPARANTIEWET)

In overeenstemming met artikel 14, alinea 4 van de wet van 2 mei 2007 betreffende de bekendmaking van de belangrijke deelnemingen, wordt de structuur van het aandeelhouderschap, zoals die voortvloeit uit de laatste door de Vennootschap ontvangen kennisgeving (op 10 januari 2018), in toelichting 20 van het financiële verslag vermeld (pagina 54).

De Vennootschap heeft geen verdere kennisgeving ontvangen die de in deze toelichting opgenomen informatie wijzigt.

5.4. ELEMENTEN DIE EEN INVLOED ZOUDEN KUNNEN HEBBEN IN GEVAL VAN EEN OVERNAMEBOD OP DE AANDELEN VAN DE VENNOOTSCHAP

Krachtens artikel 74, § 7 van de wet van 1 april 2007 op de openbare overnamebiedingen heeft de Vennootschap op 20 februari 2008 een kennisgeving ontvangen van de groep Nayarit (waarvan de samenstelling in toelichting 20 van de geconsolideerde jaarrekening gevonden kan worden – pagina 54). Die wijst op het feit dat de groep Nayarit, individueel of samen met andere personen met wie hij samenwerkt, op 30 september 2007 meer dan 30 % van de door de Vennootschap uitgegeven aandelen met stemrecht bezat. Deze kennisgeving blijft relevant op de datum van dit verslag.

De Buitengewone Algemene Vergadering van 5 juni 2014 heeft de machtiging aan de Raad van bestuur hernieuwd om:

- het maatschappelijk kapitaal in één of meerdere malen te verhogen met een maximumbedrag van 60 miljoen EUR. Tot de kapitaalverhogingen waartoe in het kader van het **toegestane kapitaal** kan worden overgegaan behoren zowel de inbreng in speciën of in natura binnen de grenzen toegestaan door het Wetboek van Vennootschappen, als inlijving van beschikbare of onbeschikbare reserves of van uitgiftepremies, met of zonder uitgifte van bevoorrechte of niet-bevoorrechte nieuwe maatschappelijke aandelen, met of zonder stemrecht, met of zonder inschrijvingsrecht. De Raad van bestuur mag, in het belang van de vennootschap en onder de wettelijk voorgeschreven voorwaarden, het voorkeurrecht beperken of opheffen voor de door hem besliste kapitaalverhogingen, ook ten gunste van één of meer bepaalde personen;
- te beslissen, binnen het kader van het toegestane kapitaal, tot de uitgifte van obligaties die converteerbaar zijn in maatschappelijke aandelen, van intekenrechten of roerende waarden die op termijn recht kunnen geven op maatschappelijke aandelen van de vennootschap, onder de voorwaarden voorzien in het Wetboek van Vennootschappen, ten belope van een maximumbedrag, zodanig dat het bedrag van de kapitaalverhogingen die kunnen voortvloeien uit de uitoefening van de hierboven bedoelde rechten en roerende waarden de grens van het overblijvende deel van het toegestane kapitaal niet overschrijdt, met in voorkomend geval opheffing van het voorkeurrecht van de obligatiehouders.

Onverminderd de bevoegdheden verleend aan de Raad van bestuur overeenkomstig de alinea die voorafgaat, heeft de Buitengewone Algemene Vergadering van 1 juni 2017 de Raad van bestuur opnieuw de bevoegdheid verleend om voor een hernieuwbare termijn van drie jaar, over te gaan – in geval van een openbaar overnamebod op de door de Vennootschap uitgegeven effecten en voor zover de mededeling ter zake door de FSMA binnen een termijn van drie jaar vanaf het besluit van de Algemene Vergadering ontvangen wordt – tot kapitaalverhogingen door inbrengen in natura of in speciën, met in voorkomend geval opheffing van het voorkeurrecht van de aandeelhouders.

De Buitengewone Algemene Vergadering van 5 juni 2014 heeft ook de hernieuwing goedgekeurd van de bevoegdheid van de Raad van bestuur om overeenkomstig de wettelijke bepalingen eigen aandelen aan te kopen voor een periode van 5 jaar, onder meer met het oog op de dekking van de aandelenoptieplannen voor de kaderleden van de Vennootschap.

De Raad van bestuur is bevoegd om, teneinde voor de Vennootschap een ernstig en dreigend nadeel te vermijden, eigen aandelen te verkopen, hetzij op de beurs, hetzij door een verkoopbod gedaan onder dezelfde voorwaarden aan alle aandeelhouders overeenkomstig de wettelijke bepalingen. Deze bevoegdheden gelden, onder dezelfde voorwaarden, voor de verwerving en de vervreemding van maatschappelijke aandelen van de Vennootschap gedaan door haar dochtervennootschappen waarvan sprake in de artikels 627, 628 en 631 van het Wetboek van Vennootschappen.

De toepasbare regels voor de benoeming en de vervanging van de bestuurders**,** alsook voor de wijziging van de statuten van de Vennootschap, zijn deze voorzien in het Wetboek van Vennootschappen.

De clausules betreffende een verandering van de controle die in kredietovereenkomsten met financiële instellingen in 2015 opgenomen zijn, werden goedgekeurd door de Algemene Vergadering van aandeelhouders van 26 mei 2016, in overeenstemming met artikel 556 van het Wetboek van Vennootschappen.

Verklaring van niet-financiële informatie

1. De groep D'Ieteren

D'Ieteren streeft groei en waardecreatie na dankzij een langetermijnstrategie voor zijn ondernemingen op internationaal niveau, alsook een actieve stimulering en ondersteuning zodat deze ondernemingen hun positie in hun specifieke sector of regio kunnen ontwikkelen.

De groep heeft momenteel drie activiteiten die opgebouwd werden rond sterke merken:

- D'Ieteren Auto (100% eigendom) staat in voor de invoer en de distributie van voertuigen van Volkswagen, Audi, SEAT, Škoda, Bentley, Lamborghini, Bugatti en Porsche in België, alsook van wisselstukken en accessoires. Naast de distributie van voertuigen in België verleent D'Ieteren Auto naverkoopdiensten via zijn D'Ieteren Car Centers.
- Belron (voor 54,85% eigendom[1]) is de wereldleider op het vlak van de herstelling en vervanging van voertuigbeglazing.
- Moleskine (voor 100% eigendom) is een premium en inspirerend lifestyle merk. Het bedrijf ontwikkelt en verkoopt onder een iconisch merk notebooks en schrijf-, reis- en leesaccessoires.

De groep D'Ieteren schenkt continu aandacht aan de economische, ecologische en sociale impact van zijn activiteiten. De groep stimuleert en ondersteunt dan ook het engagement van zijn verschillende activiteiten om verantwoord en integer te handelen via een open dialoog. Als moedermaatschappij van de groep D'Ieteren heeft D'Ieteren N.V. zelf een relatief kleine ecologische en sociale voetafdruk. De grootste impact treedt op als resultaat van de domeinen waarin D'Ieteren beslist te investeren. D'Ieteren N.V. heeft dan ook geopteerd voor een afzonderlijke rapportering voor elk van zijn activiteiten in termen van milieu-, sociale en personeelsimpact, respect voor mensenrechten en standpunt inzake anticorruptie en omkoping.

Enkele aspecten die hierna aan bod komen, werden geïdentificeerd als belangrijke risico's die opgenomen zijn in het hoofdstuk 'Systemen van interne controle en risicobeheer' (zie pagina 98 van dit verslag).

MATERIALITEITSANALYSE VAN DE GROEP

D'Ieteren heeft beslist om een 'materialiteitsanalyse' uit te voeren om te rapporteren over een waaier van ecologische en sociale aangelegenheden. Deze analyse heeft tot doel de significante ecologische en sociale impact te bepalen die de activiteiten van D'Ieteren hebben op hun stakeholders en de gemeenschap in het algemeen. Externe duurzaamheidexperts ondersteunden D'Ieteren en zijn activiteiten in dit proces en werkten mee om een consistente en accurate materialiteitsevaluatie te verzekeren. De analyse werd uitgevoerd op basis van het materialiteitsprincipe zoals uiteengezet in het Global Reporting Initiative (GRI).

	Belron		D'Ieteren Auto		Moleskine	
Materialiteits-niveau	**Hoog**	**Matig**	**Hoog**	**Matig**	**Hoog**	**Matig**
Milieu	Klimaatimpact/ CO_2-emissies		Klimaatimpact/ CO_2-emissies	Afval-beheer	Klimaatimpact/ CO_2-emissies & Ontbossing	Afval-beheer
	Afvalbeheer		Innovatie/ Verantwoorde mobiliteit			
Maatschappij en personeel	Klanten-tevredenheid	Duurzame inkoop	Klanten-tevredenheid	Duurzame inkoop	Duurzame inkoop (inclusief toezicht op impact van gebruik van chemicaliën)	Innovatie
	Werknemers-veiligheid	Gemeenschaps-engagement	Werknemers-ontwikkeling	Gemeenschaps-engagement	Werknemers-ontwikkeling	
	Werknemers-tevredenheid		Werknemers-veiligheid		Werknemers-tevredenheid	
			Werknemers-tevredenheid			

Vanaf 7 februari 2018.

2. De activiteiten

2.1. BELRON

2.1.1. Beschrijving van de onderneming

Belron is de wereldleider in de herstelling en vervanging van voertuigbeglazing met meer dan 10 hoofdmerken, waaronder Carglass®, Safelite® AutoGlass en Autoglass®. Daarnaast beheert het bedrijf voertuigbeglazings- en andere verzekeringsclaims in naam van verzekeringsklanten. Belron verleent elk jaar diensten aan ongeveer 15 miljoen consumenten in 34 landen op zes continenten, met een focus op kwaliteitsvolle dienstverlening die een zeer hoog niveau van klantentevredenheid genereert. De activiteiten van Belron zijn gebaseerd op een duidelijke doelstelling: 'het verschil maken door de problemen van klanten met veel zorg op te lossen'.

In de loop van 2017 implementeerde Belron een nieuwe strategie voor de uitbreiding van zijn dienstverlening door ondernemingen over te nemen die gespecialiseerd zijn in de herstelling en vervanging van autoschade en de herstelling en vervanging van woningschade. Aangezien deze overnames zeer recent zijn, is de onderneming nog aan het bekijken hoe ze haar MVO-benadering ten uitvoer zal leggen ten aanzien van deze nieuwe dochterondernemingen. Dit zou tegen eind 2018 allemaal rond moeten zijn.

2.1.2. Algemene benadering ten opzichte van maatschappelijk verantwoord ondernemerschap (MVO)

Belron heeft een ethische gedragscode 'Our Way of Working'. In deze gedragscode worden de MVO-verbintenissen van de groep uiteengezet, evenals de houdingen die van zijn mensen worden verwacht om de groep te ondersteunen om een duurzame, verantwoordelijke en ethische onderneming te zijn. De gedragscode volgt de tien principes uiteengezet in het Global Compact van de Verenigde Naties, dat door Belron werd ondertekend.

Deze code wordt aan alle business units bezorgd in hun lokale taal, en het lokale management heeft de verantwoordelijkheid te garanderen dat ze doeltreffend geïmplementeerd wordt.

2.1.3. Evaluatie van de vooruitgang ten opzichte van de MVO-ambities

Belron maakt gebruik van het duurzaamheidsplatform van Ecovadis om een externe evaluatie te verrichten van de mate waarin elke onderneming haar ambities waarmaakt. Bij de evaluatie wordt de kloof gemeten tussen de ambities uiteengezet in de principes van het Global Compact en de werkelijke evolutie van de stappen die elke onderneming van Belron zet. Dit vormt een benchmark ten opzichte van andere organisaties en een scorekaart die punten aangeeft die vatbaar zijn voor verbetering.

Elke onderneming van Belron wordt beoordeeld op de bestaande beleidslijnen, de ondernomen acties om die beleidslijnen ten uitvoer te leggen en de globale resultaten van die acties. Bij de evaluatie worden de activiteiten beoordeeld met betrekking tot vier thema's: vermindering van de impact op het milieu, tewerkstellingspraktijken en mensenrechten, klantenrelaties en eerlijke handelspraktijken, en duurzame inkoop. Eens Ecovadis de analyse voltooid heeft, ontvangt elke onderneming van Belron een volledige scorekaart en een score tussen 1 en 100. Ondernemingen die 37 of meer scoren, krijgen het erkenningsniveau Brons, Zilver of Goud.

Op het einde van 2017 hadden 10 ondernemingen van Belron het niveau Goud en 12 het niveau Zilver. Globaal genomen behaalt Belron een score van 58. Daarmee behoort het bedrijf tot de beste 20% van de meer dan 35.000 ondernemingen over de hele wereld die Ecovadis evalueert. Belron streeft ernaar dat zijn 25 ondernemingen allemaal het niveau Goud behalen tegen 2020. Zo zou Belron tot de beste 10% behoren.

2.1.4. Materiële ecologische en sociale aspecten

Klimaatimpact/CO_2-emissies

Belron erkent dat de CO_2-emissies van zijn ondernemingen een rechtstreekse impact hebben op de klimaatverandering, zowel lokaal als wereldwijd. De onderneming levert dan ook inspanningen om deze impact te begrijpen, te meten en te beheren. Belron controleert de emissies waarvoor de onderneming rechtstreeks verantwoordelijk is, zoals de emissies met betrekking tot het energieverbruik van zijn filialen en zijn vloot, en zet zinvolle stappen om de resulterende CO_2-voetafdruk gestaag te verminderen. Om dit te realiseren, bezorgde Belron aan zijn 25 ondernemingen een tool om de CO_2-voetafdruk te rapporteren, om de ondernemingen zo te helpen hun CO_2-voetafdruk te beheren en te verminderen. Daarnaast stelde het bedrijf ook een blueprint op van een 'best-practice' ecologisch beleid.

De groep bestudeert ook energie-efficiëntietechnologieën voor zijn vloot en zijn gebouwen. Dit omvat de uitwerking van 'best practices' om het engagement van de bestuurders te versterken om minder brandstof te verbruiken, en om manieren te identificeren om in dichtbevolkte regio's ter vervanging van bestelwagens met dieselmotoren elektrische voertuigen te kunnen inzetten in zijn vloot.

Bovendien zal Belron een voorruit indien mogelijk eerder herstellen dan vervangen; ook een strategie die de milieu-impact verkleint. Op basis van het GHG-protocol heeft Belron berekend dat de CO_2-intensiteit bij de herstelling van een voorruit bijna vijf keer lager is dan bij een vervanging, waardoor per interventie maar liefst 44 kg CO_2 wordt bespaard. Belron verrichtte in 2017 2,9 miljoen herstellingen (een herstellingsgraad van 25%). Dat betekent dat de strategie van 'Eerst herstellen' maar liefst 128.000 ton CO_2 deed besparen.

De CO_2-voetafdruk voor de groep Belron bedroeg 311.527 ton CO_2 in 2017, wat neerkomt op een CO_2-intensiteit van 16,9 Kg van CO_2 per job.

Dankzij deze initiatieven en acties omtrent afvalbeheer kreeg Belron van Ecovadis de score 'Confirmed' (zie volgende paragraaf).

Afvalbeheer

Belron's voornaamste afvalproduct is het glas dat wordt weggegooid voor zijn klanten. Belron streeft ernaar zijn glasafval 100% te recycleren en opteert voor innovatieve benaderingen en partnerships met leveranciers om dit te realiseren.

Belron verhoogt zijn recyclage-efficiëntie door lokale logistiek voor afvalverwijdering te elimineren en gespecialiseerde recyclagecentra te creëren. In de landen waar Belron actief is en waar geen recyclagemogelijkheden waren of deze niet efficiënt waren, opteerde Belron voor alternatieve oplossingen zoals een omgekeerde logistiek om het afvalglas in te zamelen en te centraliseren.

Zo staat Belron's Europese distributiecentrum in België in voor de inzameling en recyclage van glas uit zes buurlanden (inclusief het VK). In partnership met een Deense onderneming speelde Belron ook een pioniersrol in de recyclage van voorruiten in de Verenigde Staten door een recyclagecentrum uit te bouwen aan de Oostkust. In 2017 besliste Belron om verder te investeren in een tweede recyclagecentrum aan de Westkust, zodat het glas van al zijn vestigingen in de hele VS gerecycleerd kan worden.

De 'Repair First' strategie (zoals hiervoor beschreven) speelt ook een rol in de aanhoudende inspanningen die de onderneming levert om haar afval te verminderen. In 2017 werd dankzij de strategie bijna 40.000 ton glasafval bespaard.

In 2017 recycleerde Belron 54% van zijn wereldwijde glasafval.

Deze initiatieven op het vlak van energiebeheer, klimaatimpact en afval hielpen Belron om een gemiddelde Ecovadis-score van 61 te behalen (niveau 'Confirmed') voor zijn milieuactiviteiten. Daarmee behoort Belron tot de beste 11% van de geëvalueerde ondernemingen.

Duurzame inkoop

Belron streeft ernaar kwaliteitsvolle producten aan te kopen van verantwoorde en duurzame bronnen en de ecologische en negatieve sociale impact van zijn supply chain te beperken tot het minimum. De onderneming definieert duurzame inkoop dan ook als een toeleveringsnetwerk dat dezelfde ecologische en sociale waarden heeft als die welke Belron ondersteunt.

Belron heeft zijn eigen Gedragscode voor Leveranciers opgesteld, waarin de onderliggende principes worden uiteengezet waarop zijn Supply Chain-relaties gebaseerd zijn. Om te bepalen in welke mate de leveranciers deze Gedragscode naleven, heeft het Procurement Team van Belron een proces ontwikkeld om het risico met betrekking tot elke leverancier te identificeren en te categoriseren. Dit proces maakt gebruik van een webgestuurd systeem om de naleving van de leveranciers op te volgen, en indien nodig evaluaties en audits uit te voeren om het resulterende risico efficiënt te beheren.

Het systeem biedt gebruikers de mogelijkheid om gemakkelijk rapporten op te stellen, zodat de inkopers van het bedrijf gemakkelijk duurzaamheid kunnen integreren in hun leverancierseevaluatie en -beheer. 24 van de 25 volle dochterondernemingen van Belron hebben een evaluatie verricht op basis van het Ecovadis-platform. Belron behaalde een plaats onder de beste 26% van de geëvalueerde bedrijven, met een score van 52 (niveau 'Confirmed') voor zijn benadering op het vlak van duurzame inkoop.

Klantentevredenheid

De instandhouding van een hoge klantendienststandaard is cruciaal om van Belron het leidinggevende bedrijf te maken in zijn sector en daarbuiten. Dit is nauw verwant met het reputatierisico dat gepaard kan gaan met negatieve publiciteit. Belron stelt alles in het werk om open en eerlijk te handelen met al zijn klanten en garandeert dat al zijn beslissingen deze houding weerspiegelen. Het bedrijf controleert constant hoe de klanten zich voelen en gebruikt deze informatie om een nog betere dienstverlening aan te bieden. Het bedrijf engageert zich om positief en onmiddellijk te reageren op claims, vragen en klachten van klanten die te goeder trouw worden overgemaakt, en doet al het mogelijke om van ontevreden klanten echte ambassadeurs te maken. Belron meet de klantentrouw en -tevredenheid binnen zijn onderneming door aan de klanten te vragen om een score van 1 tot 10 toe te kennen als antwoord op de vraag "Hoe groot is de kans dat u Belron zou aanbevelen aan vrienden of collega's?" volgens de methodologie van de Net Promoter Score (NPS), een erkende getrouwheidsindex. Belron behaalt consistent een wereldwijde NPS-score van meer dan 80.

Werknemerstevredenheid

De tevredenheid van de werknemers is een wezenlijk aspect van de activiteit, aangezien de werknemers van Belron de kern vormen van zijn servicekwaliteit. Belron wenst algemeen dat al zijn werknemers het gevoel hebben dat dit "de beste plaats is waar ze ooit zullen werken". De onderneming koestert haar sterke cultuur – de 'Spirit of Belron' – die gebaseerd is op vier kernwaarden: Zorg, Gedrevenheid, Samenwerking & Echtheid. Echtheid staat centraal in de ethische kernprincipes van de onderneming: Integriteit, Respect en Vertrouwen. Deze principes worden beschreven in de Gedragscode van Belron – Our Way of Working. Daarin wordt uiteengezet hoe van het personeel en de partners van Belron verwacht wordt dat ze samenwerken, hoe ze samenwerken met anderen en hoe de onderneming geleid wordt.

In het kader van een maandelijkse opiniepeiling, de Belron People Measure (BPM) genaamd, worden de werknemers verzocht om op de vraag "Wat vond u van het werk de voorbije maand?" te antwoorden met een score van 1 tot 10 en om antwoorden te geven op de vragen "Wat was er goed aan?" en "Wat had beter gekund?". De BPM is beschikbaar in 24 van de 25 volle dochterondernemingen en biedt de business units de mogelijkheid om een regelmatige update te ontvangen van de mening van hun werknemers, zodat ze indien nodig snel actie kunnen ondernemen. De gemiddelde score over het lopende jaar van de BPM bedraagt 7,8 op 10 voor de business units van Belron.

Belron organiseert ook om de twee jaar een wedstrijd met het oog op de communicatie rond en de demonstratie en versterking van de veiligheids-, kwaliteits- en klantendienststandaarden, en om de beste technici te erkennen en te belonen. De beste technici uit elk land nemen dan deel aan een internationale finale, waarvan de winnaar wordt gekroond tot 'Best of Belron'.

Werknemersveiligheid

Iedereen bij Belron wordt verondersteld zich te gedragen op een manier die borg staat voor een veilige werkomgeving voor werknemers, klanten en leveranciers. Belron verbindt zich ertoe om iedereen de juiste opleiding en vaardigheden aan te reiken om zich zelfzeker te voelen in zijn functie, met inbegrip van strikte veiligheidsprocedures voor technici zodat ze de hoogste technische standaarden kunnen naleven.

Letsels of schade aan een werknemer of iemand anders tijdens de herstelling of vervanging van een voorruit vormen een kernrisico dat zou kunnen leiden tot reputatieschade, juridische gevolgen en economisch verlies. De onderneming beperkt het risico op dit vlak door veiligheidsstandaarden uit te werken die geïntegreerd zijn in Belron's 'Way of Fitting'. Deze methoden, tools, opleidingen en evaluaties worden door een intern technisch team ontwikkeld en geïmplementeerd doorheen de groep. Dit omvat de programma's 'STOP', 'Quality Starts with Safety' en '1-2-3-Easy', die de gezondheids- en veiligheidsstandaarden binnen alle activiteiten van Belron versterken. Bovendien heeft elke onderneming de verantwoordelijkheid de vereiste maatregelen te treffen om te voldoen aan de nationale vereisten. Veel ondernemingen hebben dan ook specifieke Veiligheids- en Gezondheidsteams en/of Interne Auditors om hun procedures te auditen.

Er zijn ook veiligheids- & gezondheidsindicators opgenomen in het MVO-benchmarkprogramma van Ecovadis betreffende arbeidspraktijken en mensenrechten, inclusief de aanwezigheid van gezondheids- & veiligheidscomités, opleidingsuren en ongevallencijfers. Belron behaalde het niveau 'Confirmed' op dit vlak (zie paragraaf over respect voor mensenrechten). De resultaten van het programma helpen om domeinen en aspecten te benadrukken die vatbaar zijn voor verbetering.

Gemeenschapsengagement

Er heerst een sterke traditie van gemeenschapsactiviteit binnen alle business units van Belron en de onderneming streeft ernaar het verschil te maken aan de hand van lokale strategieën die ondersteund worden door de passie en de energie van haar personeel. De ondernemingen hebben de verantwoordelijkheid hun gemeenschapsinitiatieven en liefdadigheidspartners te selecteren en te beheren, en kunnen daarbij een strategie kiezen die het beste hun lokale behoeften weerspiegelt. Dankzij het werk en de inspanningen van zijn mensen kan Belron liefdadigheidsinstellingen op lokale en nationale schaal steunen via schenkingen en goederen zoals computers, en ook mogelijkheden creëren om geld in te zamelen, vrijwilligerswerk te verrichten en vaardigheden te delen.

Belron erkent ook de impact die het bedrijf als wereldwijde gemeenschap kan hebben door samen te werken om geld in te zamelen. Sinds 2002 hebben werknemers van Belron over de hele wereld meer dan 9,7 miljoen EUR ingezameld door deel te nemen aan de jaarlijkse 'Spirit of Belron Challenge'. In het kader van dit evenement ter ondersteuning van de Zuid-Afrikaanse liefdadigheidsorganisatie Afrika Tikkun nemen werknemers uit alle regio's van de onderneming en familieleden, vrienden en businesspartners deel aan verschillende sportevenementen. Afrika Tikkun legt zich toe op opleidings-, gezondheids- en sociale diensten voor kinderen, jongeren en hun familie. De instelling doet dit via haar talrijke programma's en Community Centres of Excellence, om zo de armoedecyclus te helpen doorbreken. De liefdadigheidsinstelling ondersteunt meer dan 19.000 mensen per jaar in townships nabij Johannesburg en Kaapstad en stelt meer dan 600 mensen uit de lokale gemeenschappen tewerk.

2.1.5. Respect voor mensenrechten

Mensenrechten zijn een fundamentele ethische pijler en behoren tot de basisbeginselen van Belron. Net zoals de werknemers van Belron elkaar respecteren op de werkplaats, heeft Belron de verantwoordelijkheid om de mensenrechten te bevorderen en te beschermen en om te garanderen dat zijn activiteiten niet rechtstreeks of onrechtstreeks bijdragen tot de schending van de mensenrechten. Belron volgt en promoot duidelijke ethische standaarden voor zichzelf en verwacht vergelijkbare standaarden van alle derden die samenwerken met de onderneming of optreden in haar naam.

Belron verbiedt het gebruik van kinderarbeid in elke vorm. De onderneming stelt niemand tewerk die jonger is dan 16 jaar of de lokale wettelijke minimumleeftijd voor tewerkstelling mocht deze verschillend zijn in een land waar Belron actief is. Belron werkt niet samen met leveranciers die gebruik maken van kinderarbeid. De arbeidsomstandigheden van al zijn werknemers, onderaannemers en leveranciers moeten in overeenstemming zijn met de nationale wetgeving en - in gevallen waarin dit ontoereikend wordt geacht - met de relevante standaarden van de Internationale Arbeidsorganisatie. In geen enkel geval zal een onmenselijke behandeling van werknemers of medewerkers binnen de supply chain geduld worden. Dit omvat elke vorm van dwangarbeid, lijfstraffen of ander misbruik.

Via zijn Ethische Code en zijn Ecovadis-programma voor MVO-benchmarking beschikt Belron over systemen om te garanderen dat de artikels van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens van de Verenigde Naties geëvalueerd, geprioritiseerd en geïmplementeerd worden in de mate dat ze van toepassing zijn op zijn invloedsfeer. De werknemers worden aangemoedigd om hun zorgen omtrent ethische aangelegenheden te uiten. Belron moedigt iedereen dan wel aan om eventuele bekommernissen te melden binnen het lokale land, maar de onderneming stelt ook een externe en onafhankelijke lijn ter beschikking (Speak Up, beschikbaar via de externe dienstverlener Expolink).

Vierentwintig van de vijfentwintig volle dochterondernemingen van Belron hebben het Ecovadis-platform gebruikt om deze aangelegenheden te evalueren. De ondernemingen moeten details verstrekken van hun beleidslijnen, acties en resultaten met betrekking tot de implementatie van gezondheids- en veiligheidsbeleidslijnen, arbeidsomstandigheden, getroffen maatregelen inzake discriminatie en mensenrechten, rechten van de werknemers om zich aan te sluiten bij vakbonden en veiligheids- en gezondheidsindicators zoals ongevallencijfers en opleidingsuren. Dankzij dit proces kunnen de ondernemingen van Belron hun beleidslijnen en procedures regelmatig herzien om te garanderen dat ze up-to-date zijn met alle relevante reglementeringen en arbeidspraktijken. Op basis van de resultaten behoort Belron tot de beste 11% van de ondernemingen die wereldwijd gebruikmaken van het Ecovadis-systeem, met een score van 60 (niveau 'Confirmed') voor arbeidspraktijken en mensenrechten.

2.1.6. Anticorruptie en -omkoping

De ethische principes van Belron herinneren eraan dat inbreuken zoals omkoping en corruptie niet getolereerd worden binnen de onderneming. De onderneming is ervan overtuigd dat niemand overeenkomsten mag binnenhalen of in stand mag houden via dwang. Zelfs de suggestie van een dergelijke actie zou de reputatie van Belron ernstig kunnen schaden (zie paragraaf over Integriteitsrisico, op pagina 104 van dit verslag). Belron vergoelijkt in geen enkele omstandigheid de aanbieding of ontvangst van steekpenningen of elke andere vorm van ongepaste betaling. Belron zal geen geld aanvaarden van of aanbieden aan een werknemer van een overheidsorganisatie of een overheidsambtenaar.

Belron tolereert ook geen dergelijke activiteiten van zijn werknemers of van anderen waarmee de onderneming zakendoet. Vierentwintig van de vijfentwintig volle dochterondernemingen van Belron hebben het Ecovadis-platform gebruikt om deze aangelegenheid te evalueren. De ondernemingen moeten details verstrekken van hun beleidslijnen, acties en resultaten met betrekking tot anti-omkoping en -corruptie, belangenconflicten, fraude, het witwassen van geld, concurrentiebeperkende praktijken, oprechtheid van marketing- en reclamebood-schappen en gegevensbescherming en privacy. Op basis van de resultaten behoort Belron tot de beste 11% van de ondernemingen die wereldwijd gebruikmaken van de Ecovadis-meetinstrumenten, met een gemiddelde score van 63 (niveau 'Confirmed') voor eerlijke business-praktijken.

2.2. D'IETEREN AUTO

2.2.1. Beschrijving van de onderneming

In het kader van zijn relatie van 70 jaar met de Volkswagen-groep staat D'Ieteren Auto in voor de invoer en de distributie van voertuigen van Volkswagen, Audi, SEAT, Škoda, Bentley, Lamborghini, Bugatti en Porsche in België, alsook van wisselstukken en accessoires van de respectieve merken.

D'Ieteren Auto is de grootste autoverdeler in België, met een marktaandeel van ongeveer 21% en 1,2 miljoen voertuigen in omloop. D'Ieteren Auto beheert een sterk netwerk van zelfstandige concessiehouders in het hele land en bezit zelf ongeveer 20 vestigingen, voornamelijk langs de as Brussel-Antwerpen-Mechelen.

Naast de distributie van voertuigen in België verleent D'Ieteren Auto naverkoopdiensten via zijn vestigingen in eigen beheer. Het gaat om vestigingen voor carrosserie, onderhoud en herstelling, de herstelling van beglazing en de vervanging van banden. D'Ieteren Auto verkoopt ook tweedehandse voertuigen via de My Way centra en het netwerk van My Way Authorized Distributors. Bovendien biedt D'Ieteren Auto via een gezamenlijke dochteronderneming tussen D'Ieteren en Volkswagen Financial Services autofinancieringen en verhuurdiensten op lange termijn aan. Tot slot verdeelt het bedrijf via D'Ieteren Sport de producten van Yamaha in België en het Groothertogdom Luxemburg.

Het businessmodel van D'Ieteren Auto is momenteel aan het evolueren naar de ondersteuning van het sociale leven van de burgers dankzij vlotte, comfortabele en toegankelijke mobiliteit. De onderneming focust zich enorm op de bevordering van een verantwoorde mobiliteit, voornamelijk via de initiatieven van haar recent gelanceerde dochteronderneming Lab Box (zie hoofdstuk 2.2.2 – Innovatie hierna).

2.2.2. Materiële ecologische en sociale aspecten

Klimaatimpact/CO_2-emissies

D'Ieteren Auto is zich ervan bewust dat de distributie van vervuilende voertuigen en de CO_2-emissies van zijn eigen activiteiten een impact hebben op het klimaat.

Het bedrijf zal zijn klimaatimpact in de eerste plaats verkleinen door zijn aanbod milieuvriendelijke auto's uit te breiden. In dat opzicht streeft de groep Volkswagen na dat tegen 2025 25% van de door de onderneming verkochte wagens elektrische voertuigen zullen zijn.

D'Ieteren Auto streeft er ook naar om tegen 2018 45% van de elektriciteitsbehoeften van alle sites zelf te produceren, en tegelijkertijd zijn energieverbruik te verminderen met 20% in vergelijking met 2006. De investeringen zijn gericht op de productie van D'Ieteren Auto's eigen hernieuwbare energie aan de hand van fotovoltaïsche panelen. Als resultaat hiervan, en dankzij de positieve bijdrage van de warmtekoppe-lingssystemen in de hoofdgebouwen van D'Ieteren Auto, produceerde de onderneming op het einde van 2017 zelf maar liefst 43% van haar energiebehoeften - een record.

D'Ieteren Auto berekent de CO_2-impact van zijn activiteit al sinds 2009. De CO_2-voetafdruk wordt jaarlijks gemeten, met de steun van een extern gespecialiseerd klimaatconsultancybedrijf. De gegevens worden samengevoegd volgens de 'Bilan Carbone', die op zijn beurt in over-eenstemming wordt gebracht met het GHG-protocol en de GRI-standaarden. In 2017 bedroeg de koolstofvoetafdruk van D'Ieteren Auto 20.077 ton CO_2, of 12 ton CO_2 per werknemer.

Bovendien probeert de onderneming de CO_2-emissies verder te verlagen door haar werknemers meer te sensibiliseren en door thuiswerk te promoten, evenals milieuvriendelijke rijgewoonten en multimodale oplossingen zoals een combinatie van openbaar vervoer en bedrijfs-wagens, fietsen of carpooling met een gegarandeerde parkeerplaats. In 2017 werd een online carpooling-platform uitgebouwd voor werk-nemers in verschillende operationele vestigingen. D'Ieteren Auto organiseert voor zijn werknemers ook een dagelijkse shuttle-dienst tussen de vestigingen en de belangrijkste stations in de buurt.

Er werd ook een beleid inzake ruimtelijke ordening uitgewerkt om groencorridors te creëren in verschillende operationele vestigingen. Groen-corridors hebben tot doel de biodiversiteit te verbeteren door lokale planten en bomen te planten die bijen en lokale kleine wilde dieren aantrekken. Deze corridors vereisen geen onderhoud. En naast hun positieve ecologische impact bieden ze mogelijkheden voor tijdelijke regenwaterwinning.

Afvalbeheer

In de context van de activiteiten van D'Ieteren Auto omvat het afvalbeheer de recyclage van afgedankte wagens en de controle van ander afval dat voortvloeit uit de dagelijkse activiteiten.

In overeenstemming met de Belgische wetgeving stimuleert D'Ieteren Auto ook de recyclage van afgedankte wagens voor zowel klanten als niet-klanten. Naast de wettelijke premies ontvangen van het recyclagebedrijf, bieden de dealers van D'Ieteren de eigenaars van afgedankte voertuigen die hun voertuig inleveren voor recyclage, een extra premie aan.

D'Ieteren Auto promoot ook actief de sortering en inzameling van het afval dat wordt gegenereerd in zijn kantoren, werkplaatsen, winkels en garages, alsook de opslag van schadelijke materialen. In 2017 werd meer dan 75% van het afval van de onderneming gerecycleerd.

Innovatie

Drie trends geven vorm aan de wagen van de toekomst. En alle drie zijn ze het resultaat van technologische evoluties: de elektrificatie van wagens, ontwikkelingen op het vlak van connectiviteit en automatisering, en de transformatie van de wagen tot een multifunctionele intelligente en mobiele tool. Parallel met deze technologische evoluties loopt een aantal maatschappelijke en economische trends samen om het concept 'mobiliteit' te veranderen. Denk maar aan beperkingen met betrekking tot het aantal privéwagens, de versmalling van de rijstroken, de invoering van nieuwe vormen van belastingen op basis van het gebruik en - boven alles - de verschuiving naar een deeleconomie. D'Ieteren Auto probeert dan ook te innoveren op deze vlakken om een leiderspositie in te nemen op de mobiliteitsmarkt van morgen.

Eind 2016 werd een business unit opgericht om flexibele en innovatieve diensten met betrekking tot mobiliteit te bestuderen, te analyseren en te ontwikkelen. In 2017 werd deze business unit een dochteronderneming die de naam Lab Box kreeg. In januari 2018 lanceerde dit bedrijf Poppy, een carsharing-dienst met nulemissie-auto's en auto's met lage emissie, gevestigd in Antwerpen. Andere initiatieven worden momenteel getest en ontwikkeld, met een specifieke nadruk op de intermodaliteit of de MaaS-platformen ('Mobility as a Service'). In maart 2017 ondertekende D'Ieteren Auto de Green Deal Gedeelde Mobiliteit, die tot doel heeft gedeelde mobiliteit te bevorderen in Vlaanderen. Dit initiatief wordt ondersteund door de Vlaamse overheid, samen met 76 andere partners. Het is de doelstelling om tegen 2020 het aantal carsharing voertuigen te verhogen van 28.000 tot 80.000, het aantal fietsen te verhogen van 196.000 tot 400.000, en het aantal carpooling pendelaars te verdubbelen.

Duurzame inkoop

Wagens vertegenwoordigen het merendeel van de aankoopkosten van D'Ieteren. In de loop der jaren heeft D'Ieteren Auto een sterk partnership met Volkswagen uitgebouwd. Er werden formele groothandelsakkoorden gesloten die periodiek herzien worden.

In de mate van het mogelijke beheert D'Ieteren Auto ook zijn indirecte uitgaven (voor operationele activiteiten) via contractuele relaties. Voor alle contracten waarover centraal onderhandeld wordt door de afdeling Procurement (inclusief aanzienlijke aankopen zoals elektriciteit), moeten de leveranciers het Procurement Charter ondertekenen dat de onderneming heeft opgesteld. Daarbij verbinden ze zich ertoe de Tien Principes van het Global Compact van de VN na te leven tijdens hun commerciële relatie met D'Ieteren Auto.

D'Ieteren Auto streeft een meer proactieve en meer verantwoorde Supply Chain-strategie na. Bovenop de gebruikelijke prijs- en kwaliteitscriteria en de financiële stabiliteit van de leverancier, wordt nu bij de selectie van leveranciers ook rekening gehouden met maatschappelijke, ecologische en ethische criteria.

De voorkeurscriteria zijn bevorderlijk voor leveranciers die:

- lokale ondernemingen zijn;
- gecertificeerd werden op basis van ecologische en sociale meet- en gegevensbeheersystemen (bijvoorbeeld ISO 14001, SA8000, OHSAS 18001, …);
- een ethisch charter hebben goedgekeurd;
- behoren tot een netwerk van verantwoorde ondernemingen;
- blijk geven van een proactief beleid in termen van milieubescherming en sociaal engagement.

Klantentevredenheid

Klantentevredenheid is uiterst belangrijk voor D'Ieteren Auto, die ernaar streeft om de voorkeursleverancier te blijven van al zijn klanten. Met het oog hierop voert een externe partner elk jaar een 'Customer Experience Management' enquête uit. Volgens het model van de Net Promoter Score (NPS) wordt aan klanten gevraagd of ze de diensten van D'Ieteren Auto zouden aanbevelen aan hun vrienden. In 2017 streefde D'Ieteren Auto een klantentevredenheid van minimaal 95% voor verkoop en 91% voor naverkoop na. (in afwachting van eventuele ambitie voor 2018). In 2017 bedroeg de score 92,3% voor verkoop en 88,3% voor naverkoopdiensten. (in afwachting van het geconsolideerde cijfer voor alle merken van VW)

Werknemersontwikkeling

D'Ieteren Auto streeft ernaar het beste talent aan te trekken en te binden. Om het beste evenwicht te vinden tussen de carrièreverlangens van de werknemers en de noden van de onderneming, ontwikkelde de HR-afdeling het 'CaReer Model'. Het CaReer Model biedt een duidelijk zicht op de evolutiemogelijkheden binnen D'Ieteren Auto en biedt de werknemers en hun supervisors de mogelijkheid om de vaardigheden en de ontwikkelingsbehoeften van de werknemers openlijk te bespreken. Zo kunnen ze samen een persoonlijk ontwikkelingsplan opstellen dat relevant is voor elke werknemer en hem/haar de kans biedt om te evolueren binnen de organisatie.

D'Ieteren Auto stelt de opleiding en scholing van zijn medewerkers en toekomstige personeelsleden centraal in zijn ontwikkelingsstrategie. In 2017 genoten de medewerkers van D'Ieteren Auto van 39.605 uren technische en/of gedragsmatige opleiding - dat vertegenwoordigt een gemiddelde van ongeveer 24 uren opleiding per werknemer, of 3 dagen opleiding per medewerker. De persoonlijke en professionele ontwikkeling van de medewerkers wordt aangemoedigd via beoordelingen en coachingsessies die het hele jaar door worden verzorgd door de managers. De managers worden ook ondersteund en beoordeeld op het vlak van hun leiderschapsvaardigheden.

Werknemersveiligheid

De veiligheid en gezondheid van de werknemers garanderen op de werkplaats is voor D'Ieteren Auto van cruciaal belang gezien de aard van een onderneming die wagenonderhoud uitvoert en gebruik maakt van machines en chemische producten. In termen van veiligheid op de werkplaats geldt er een nultolerantiebeleid met betrekking tot inbreuken op de veiligheidsstandaarden. D'Ieteren Auto streeft ernaar het niveau van nul ongevallen zo dicht mogelijk te benaderen, hoewel het bedrijf toegeeft dat het onmogelijk is om alle risico's volledig uit te sluiten. De werknemers in onderhoudswerkplaatsen voeren risico-evaluaties uit, lijsten beschermings- en interventiemaatregelen op en orga-

niseren workshops rond brandpreventie en -veiligheid enz. Dit heeft geleid tot een aanzienlijke verlaging van de ernstgraad van de ongevallen in de werkplaatsen. In 2017 was er ook een aanzienlijke daling van het aantal arbeidsongevallen met tijdelijke arbeidsongeschiktheid (43 in vergelijking met 50 in 2016) en van het aantal verloren werkdagen (776 in vergelijking met 2085 in 2016).

Werknemerstevredenheid

D'Ieteren Auto voert tevredenheidsenquêtes onder al zijn werknemers om zo de motivatie en het welzijn van de werknemers te kunnen verbeteren. De laatste enquête, die in 2016 werd georganiseerd, wees op een globale tevredenheidscore van 74,5%. De afdeling Human Resources heeft naar aanleiding hiervan verschillende initiatieven genomen om tegemoet te komen aan de verlangens van de werknemers, onder andere met het nieuwe CaReer Model en een herziening van de loonstructuur.

De efficiëntie van D'Ieteren Auto is afhankelijk van zijn werknemers en hun engagement om zowel de persoonlijke als de collectieve prestaties te verbeteren. De onderneming wil zijn werknemers dan ook een veilige, voldoening schenkende, evenwichtige en leervriendelijke omgeving aanbieden waarin welzijn een prioriteit is. Thuiswerk wordt steeds meer aangemoedigd. Dit wordt ondersteund door de communicatiecampagne 'Ho.ffice, another way to be @ work' die in 2018 werd gelanceerd. Deze campagne heeft tot doel een specifiek kader te definiëren voor de ideale thuiswerkomstandigheden en thuiswerk toegankelijker te maken voor alle werknemers.

In 2017 werden opleidingssessies georganiseerd om burn-out te voorkomen en te garanderen dat de werknemers een gezond evenwicht tussen hun werk- en hun privéleven in stand kunnen houden. In de loop van het jaar volgden de werknemers in totaal 2.327 uren opleiding.

Gemeenschapsengagement

D'Ieteren Auto's 'Give & Gain' liefdadigheidsbeleid heeft tot doel liefdadigheidsorganisaties te steunen die aansluiten bij zijn activiteiten, in domeinen waarin de onderneming echt een toegevoegde waarde kan bieden. Het is ook de bedoeling om de werknemers aan te moedigen om deel te nemen aan solidariteitsinitiatieven. Er worden in het kader hiervan drie types van activiteiten ondernomen:

- vrijwilligersactiviteiten bieden werknemers de kans om een team te vormen dat een dag van zijn werktijd wijdt aan liefdadigheidsprojecten. Elk jaar nemen gemiddeld 200 werknemers deel aan vrijwilligersactiviteiten waarbij ongeveer 15 liefdadigheidsinstellingen worden geholpen.
- de jaarlijkse projectoproep heeft tot doel eenmalige financiële steun te verlenen aan non-profitorganisaties, als antwoord op aanvragen van werknemers van het bedrijf die een project willen financieren dat de maatschappelijk verantwoorde mobiliteit bevordert.
- langetermijnprogramma's waarbij geïnvesteerd wordt in grootschaligere sociale projecten die het potentieel hebben om een positieve verandering teweeg te brengen die nauw verbonden is met de maatschappelijk verantwoorde mobiliteit, bv. sensibilisatiesessies rond verkeersveiligheid in scholen in achtergestelde wijken (sinds 2015 werden al 700 jongeren gesensibiliseerd), en het 'License to Work' programma, een sociale rijschool die minderbedeelden helpt om hun rijbewijs te behalen om zo hun kans op een job te vergroten. Tot slot heeft D'Ieteren Auto een studie gevoerd met de bedoeling meer inzicht te verwerven in de manier waarop sociaal progressieve en inclusieve mobiliteit bevorderd kan worden (deze studie is beschikbaar op de website http://giveandgain.dieteren.com/)

2.2.3. Respect voor mensenrechten

D'Ieteren Auto is enkel actief in België en voldoet aan een strikt sociaal/juridisch kader dat aspecten omvat zoals arbeidsomstandigheden, gezondheids- en veiligheidsvereisten en voorschriften inzake collectieve onderhandelingen.

De onderneming investeert in de veiligheid, ontwikkeling en tevredenheid van haar werknemers (zie overeenkomstige rubrieken hiervoor).

Als preventieve maatregel eist D'Ieteren Auto van al zijn leveranciers dat ze zijn Procurement Charter ondertekenen, waarin de Tien Principes van het Global Compact van de VN ten uitvoer worden gelegd (zie rubriek over Duurzame inkoop hiervoor).

2.2.4. Anticorruptie en -omkoping

De ethische gedragscode van de onderneming – 'The Way We Work' – maakt duidelijk dat alle werknemers de anticorruptie- en anti-omkopingswetten moeten naleven. Corruptie, poging tot corruptie, fraude en het witwassen van geld worden niet getolereerd en vormen een reëel risico, zowel voor de werknemer als voor de onderneming. In 2018 zal een nieuwe versie van de ethische gedragscode van D'Ieteren Auto gepubliceerd worden.

2.3. MOLESKINE

2.3.1. Beschrijving van de onderneming

Moleskine is een vooraanstaand en inspirerend lifestyle merk met een wereldwijde reikwijdte. Het is synoniem met cultuur, reizen, herinneringen, verbeelding en persoonlijke identiteit. Zijn productassortiment, een symbool van eigentijds nomadisme, omvat notitieboekjes, agenda's, tassen, schrijfgerief, leesaccessoires en hybride producten die inhoud van papier migreren naar digitale toestellen en omgekeerd. Moleskine heeft de vinger aan de pols als het aankomt op eigentijdse creativiteit en is aanwezig doorheen een netwerk van websites, blogs, onlinegroepen en virtuele archieven, onder andere binnen de eigen onlinegemeenschap van het merk, myMoleskine. Het bedrijf verkoopt zijn producten via een multi-channel distributieplatform in meer dan 115 landen.

2.3.2. Algemene opmerking: Milieu-impact

Duurzaamheid is altijd een centrale bekommernis geweest van Moleskine. Het milieu is een primaire hulpbron die de onderneming absoluut wil beschermen. Daarom streeft ze bij al haar activiteiten een evenwicht na tussen het economische voordeel en de bescherming van het milieu en ontwikkelt ze haar activiteiten in overeenstemming met de actuele milieuvoorschriften, altijd met de rechten van de toekomstige generaties in het achterhoofd. Aangezien de onderneming voornamelijk actief is als distributeur, is het merendeel van haar ecologische voetafdruk het gevolg van de activiteiten van haar leveranciers. Daarom probeert ze haar waarden te implementeren doorheen de hele supply chain.

2.3.3. Aspecten van materieel belang

Klimaatimpact/CO_2-emissies/Ontbossing

Moleskine stelt alles in het werk om de rechtstreekse en onrechtstreekse milieu-impact van zijn activiteiten elke dag opnieuw te verkleinen, zowel op kantoor (bv. door zonnepanelen te plaatsen om de energie-efficiëntie te verbeteren) als in de productieprocessen die het bedrijf beheert.

Aangezien de kernproducten van Moleskine afhankelijk zijn van de levering van papier, erkent de onderneming ontbossing als een materieel neveneffect van haar activiteit. Moleskine produceert en verkoopt producten volgens de standaarden van de Forest Stewardship Council (FSC) Chain of Custody, die de traceerbaarheid van hout binnen het transformatieproces verzekert. De onderneming behaalde ook de meest recente Forest Stewardship Council-certificatie (FSC Mix), die garandeert dat 100% van Moleskine's papierproducten afkomstig is van verantwoord beheerde bossen die ecologische, sociale en economische voordelen bieden (raadpleeg het hoofdstuk "Risico van niet-naleving van normen of voorschriften" op pagina 102 van dit verslag).

Afvalbeheer

Moleskine creëert voorwerpen die voornamelijk bestemd zijn om bewaard, hergebruikt en gekoesterd te worden. Verpakkingsafval wordt beperkt tot een minimum en de producten van Moleskine zijn vaak ontworpen om hergebruikt te worden. Zo kan de papieren kaft rond de notitieboekjes van Moleskine gepersonaliseerd worden met de gedachten en ervaringen van de gebruiker. Meer dan 88% van de papierwaren in de catalogus van 2017 heeft een herbruikbare papieren kaft.

Duurzame inkoop

Moleskine respecteert een reeks wettelijke en ethische standaarden zoals gedefinieerd in de Ethische Gedragscode van de Groep, die in 2013 werd ingevoerd. Deze Gedragscode heeft tot doel het diepgewortelde engagement van de groep te herbevestigen om te voldoen aan de strengste standaarden inzake wettelijk en ethisch gedrag bij zijn commerciële transacties en zijn personeelsbeheer.

In de relaties met de leveranciers en distributeurs van Moleskine gelden de principes van fatsoen, transparantie en goede trouw. De onderneming verbindt zich ertoe objectieve, openlijk meegedeelde en transparante selectiecriteria te hanteren en de voorwaarden in het contract nauwgezet na te leven.

Leveranciers worden geselecteerd op basis van eerlijke en onpartijdige criteria, na de evaluatie van de kwaliteit van hun producten of diensten en het feit of ze waar voor hun geld bieden, hun technische en professionele geschiktheid, hun milieuvriendelijkheid en hun engagement tegenover het maatschappelijke welzijn. Leveranciers en distributeurs die actief zijn in sectoren en/of gebruikmaken van procedures die geacht worden niet verenigbaar te zijn met de waarden vervat in de Ethische Gedragscode van Moleskine, worden niet in aanmerking genomen - zelfs niet als hun financiële voorwaarden gunstig zijn.

In het kader van de aankoopvoorwaarden van Moleskine moeten leveranciers garanderen dat elke fase van hun productieketen in overeenstemming is met de internationale MVO-standaard SA8000. Deze standaard, die regelmatig geüpdatet wordt, is van toepassing op alle werkomstandigheden en omvat veiligheid, hygiëne, minderjarige werknemers en onvrijwillig werk (uitbuiting), de wettigheid van de arbeidsovereenkomsten en milieu.

Deze strenge standaarden verzekerden dat 89% van de goederen die de onderneming in 2017 aankocht, afkomstig was van gecertificeerde leveranciers.

- De impact van het gebruik van chemicaliën beheersen

De producten van Moleskine bestaan uit papier of andere materialen die op de ene of andere manier een impact hebben op het milieu. Moleskine treft actief voorzorgsmaatregelen om de gezondheid van het milieu en de mensen te helpen beschermen. Alle notitieboekjes van Moleskine bestaan uit zuur- en chloorvrij papier, waardoor dit milieuvriendelijke producten zijn. De onderneming streeft ernaar al haar producten te kopen bij leveranciers die hetzij:

(a) kunnen garanderen dat de 'REACH'-voorschriften inzake grondstoffen gerespecteerd werden. Deze hebben tot doel de bescherming van de gezondheid van de mens en het milieu te verbeteren dankzij een betere en vroegere identificatie van de intrinsieke eigenschappen van chemische stoffen.
Of
(b) in overeenstemming zijn met 'Proposition 65' van het Office of Environmental Health Hazard Assessment (OEHHA), gekend als de 'Safe Drinking Water & Toxic Enforcement Act' van 1986, die een lijst bevat van de chemicaliën die een disclaimer ten aanzien van de klanten vereisen en die verbiedt om sommige chemicaliën te lozen in drinkwaterbronnen.

Alle producten van Moleskine in de catalogus van 2017 zijn in overeenstemming met REACH en/of PROP65.

Innovatie

Moleskine engageert zich om bij te dragen aan de ontwikkeling en het welzijn van de gemeenschappen waarin het bedrijf actief is. De onderneming streeft ernaar gevarieerde innovatie te introduceren op alle niveaus van de organisatie en stelt constant alles in het werk om haar manier van zakendoen in stand te houden en te verbeteren, waarbij ze actief probeert in te spelen op nieuwe trends en veranderingen van mindstyle.

Het bedrijf consolideert zijn engagement tegenover deze waarden verder via een reeks externe initiatieven die tot doel hebben talent en innovatie aan te moedigen:

- *Het Moleskine Open Innovation Programme: Talent, ideeën en passie stimuleren.* Dit was een oproep voor innovatieve ideeën om het groeiende Moleskine+ ecosysteem van intelligente objecten en diensten verder uit te breiden. In het kader van het project werden getalenteerde start-ups en scale-ups van over de hele wereld uitgenodigd om concepten, projecten en voorstellen in te dienen en inspirerende ideeën om te zetten in zakelijke realiteit.
- *De Moleskine Creativity Hub: Op naar een sterkere emotionele band met onze gemeenschap.* Dit project heeft tot doel inhoud te genereren, de gemeenschap te engageren en innovatief en geavanceerd onderzoek binnen en doorheen verschillende disciplines te promoten. De inhoud wordt op originele manieren gegenereerd door de Moleskine-gemeenschap, bestaande uit studenten, schrijvers, ontwerpers, denkers en businessinnovators, die zich uiten via verschillende platformen en ruimtes, waaronder het Moleskine Café en het magazine Fold van Moleskine.

In 2017 ondersteunde de onderneming de creativiteit binnen de gemeenschap via de Moleskine Creativity Hub en de Moleskine Incubator voor jonge creatievelingen en opkomend talent. In totaal werden 15 culturele sponsorships en 15 evenementen in het Moleskine Café op het getouw gezet.

Gemeenschapsengagement

De Moleskine Foundation: Kwaliteitsvol onderwijs is cruciaal om onze gezamenlijke toekomst te bevorderen

De Moleskine Foundation is een non-profitorganisatie die in 2006 werd opgericht als 'lettera27', een onconventionele culturele incubator. De Foundation nam lettera27's succesvolle erfgoed van mensen, waarden en projecten over, en werkt volledig onafhankelijk van het bedrijf Moleskine.

De Moleskine Foundation is ervan overtuigd dat kwaliteitsvol onderwijs cruciaal is om een positieve verandering teweeg te brengen in de maatschappij en om onze gezamenlijke toekomst te bevorderen. Ze wil jongeren onconventionele educatieve tools en ervaringen aanreiken die helpen om kritisch denken, creativiteit en levenslang leren te bevorderen, met een focus op gemeenschappen die worden getroffen door culturele en sociale ontbering.

Om dit te realiseren, werkt de Foundation op het snijpunt van drie focusdomeinen: innovatief onderwijs, kunst en cultuur voor sociale transformatie, belangenbehartiging en cultuuroverschrijdende sensibilisatie. De Foundation werkt nauw samen met lokale organisaties, met een speciale focus op Afrika, om een brede waaier van aparte initiatieven te financieren, te ondersteunen en gezamenlijk te ontwikkelen. Samen met haar partners en begunstigden wil de Moleskine Foundation de katalysator zijn achter een systemische verandering via een open, participatieve en transversale benadering.

Moleskine heeft sinds de oprichting van de Foundation in 2006 al elk jaar een financiële bijdrage geleverd om de projecten van de stichting te steunen. Tot 2020 zal Moleskine elk jaar 0,5 miljoen EUR schenken, of 1% van zijn EBITDA als dat bedrag hoger is. Vanaf 2018 zal Moleskine ook de Moleskine Foundation steunen door zijn werknemers de kans te bieden om 8 uur per jaar vrijwilligerswerk te verrichten voor de Foundation en om aan de organisatie schenkingen te doen die ingehouden worden van het loon.

Ontwikkeling en tevredenheid van de werknemers

Moleskine streeft ernaar een betrouwbare werkomgeving uit te bouwen waarin mensen hun talent kunnen ontplooien, nieuwigheden kunnen ontdekken en samen kunnen creëren, zonder enige limiet op het vlak van ras, geslacht, religie, leeftijd of politieke overtuiging. Het HR-beleid van Moleskine versterkt het samenhorigheidsgevoel en de trots van de werknemers dankzij zinvolle activiteiten en acties die verband houden met het unieke doel en de unieke cultuur van de onderneming.

Bovendien leidde Moleskine's 'aanwerving van binnenuit' en 'horizontale jobrotatie' benadering ertoe dat meer dan 30 werknemers in de hoofdzetel nationale en internationale jobrotaties en promoties kregen in 2017 (op een gemiddelde van ongeveer 250 VTE's in de hoofdzetel). Door kostbare human resources op deze manier te beheren, motiveert Moleskine de werknemers en verbetert het bedrijf de prestaties en de tevredenheid.

In 2018 zal Moleskine zijn volgende werknemerstevredenheidsenquête voeren.

2.3.4. Respect voor mensenrechten

De wettelijke en ethische standaarden die Moleskine naleeft, staan in de Ethische Gedragscode van de Onderneming die in 2013 werd goedgekeurd. Deze Gedragscode herbevestigt het engagement van de onderneming om te voldoen aan de strengste standaarden inzake wettelijk en ethisch gedrag bij zijn commerciële transacties en zijn personeelsbeheer. Alle werknemers van Moleskine moeten de Gedragscode aanvaarden als ze aan de slag gaan bij het bedrijf. Hetzelfde geldt voor alle leveranciers die grondstoffen of eindproducten leveren aan Moleskine. 57% van de goederen die in 2017 werden aangekocht, is afkomstig van leveranciers die de Gedragscode ondertekend hebben en ermee ingestemd hebben om te handelen in overeenstemming hiermee.

De onderneming vindt elk type van geweld, pesterijen of ongewenst gedrag dat afbreuk doet aan de waardigheid van de persoon tegen wie dergelijk gedrag gericht is, gewoon onaanvaardbaar. Iedereen die getuige is of slachtoffer wordt van enige vorm van intimidatie (op seksueel vlak of met betrekking tot persoonlijke, culturele of religieuze diversiteit) wordt verzocht dit te melden aan de relevante managers of de Toezichthoudende Raad.

De onderneming streeft ernaar een veiligheidscultuur te verspreiden en te versterken door te wijzen op de risico's en de kennis en naleving van de huidige preventie- en beschermingswetgeving te ontwikkelen, en door verantwoord gedrag van alle werknemers te bevorderen. Geen enkele werknemer of onderaannemer mag anderen blootstellen aan risico's en gevaren die afbreuk zouden kunnen doen aan hun gezondheid of hun fysieke veiligheid, en elke werknemer is verantwoordelijk voor en moet ijveren voor een efficiënt beheer van de veiligheid en gezondheid op de werkplaats.

Zoals hiervoor vermeld, moeten de leveranciers van Moleskine garanderen dat elke stap in hun productieketen in overeenstemming is met de SA8000 International Social Responsibility Standard (o.a. inzake arbeidsomstandigheden, te jonge werknemers en dwangarbeid).

2.3.5. Anticorruptie en -omkoping

Moleskine verzet zich ten stelligste tegen elke vorm van corruptie en omkoping of elke poging daartoe. Relaties met overheidsinstanties mogen uitsluitend worden onderhouden door individuen die hier uitdrukkelijk toe gemachtigd zijn en die volkomen eerlijk en transparant werken.

In 2013 implementeerde Moleskine het Italiaanse Wetgevende Decreet 231/2001 door het Organisatie- en Controlemodel in te voeren dat tot doel heeft corruptie en omkoping van overheidsadministraties en privé-entiteiten te voorkomen De onderneming volgt ook de richtlijnen van de Italiaanse Ondernemingsvereniging (Confindustria-richtlijnen). Een Toezichthoudende Raad volgt de efficiëntie van het Model op en moet op de hoogte worden gebracht van elke mogelijke inbreuk. De Toezichthoudende Raad brengt twee keer per jaar verslag uit aan de Raad van bestuur. In 2017 registreerde de Toezichthoudende Raad geen enkel geval van corruptie of omkoping. Ongeveer 70% van de werknemers in de kantoren van Moleskine volgde een opleiding hierrond.

Informatie over het aandeel

Beschrijving van het aandeel

Quotiteit	1 aandeel
ISIN code	BE0974259880
Reuters code	IETB.BR
Bloomberg code	DIE:BB

Beursindices

Het aandeel D'Ieteren maakt deel uit van de Belgian All Shares (BAS) index van Euronext met een gewicht van 0,32 % op 29 december 2017. Het aandeel wordt ook opgenomen in sectorale indices gepubliceerd door Dow Jones, Eurostoxx en Bloomberg.

Evolutie van de koers van het aandeel en van de verhandelde volumes in 2017

	2017	
Rendement	-10,6%	
Totale aandeelhoudersrendement [1]	-8,4%	
Gemiddelde koers (in EUR)	40,90	
Hoogste koers (in EUR)	45,88	02/06/2017
Laagste koers (in EUR)	35,84	15/09/2017
Gemiddelde volume (in eenheden)	39.457	
Maximumvolume (in eenheden)	236.227	07/03/2017
Minimumvolume (in eenheden)	7.025	22/12/2017

1) Gebaseerd op brutodividend

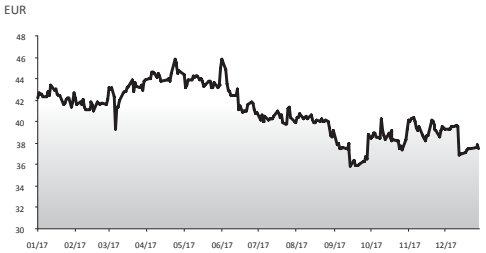

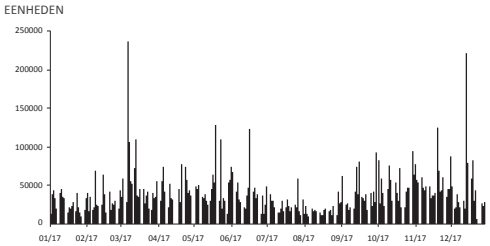

Evolutie van de koers van het aandeel over 10 jaar

	01/01/2008 - 31/12/2017	
Rendement	52,6%	
Totale aandeelhoudersrendement [1]	78,6%	
Gemiddelde koers (in EUR)	32,81	
Hoogste koers (in EUR)	49,85	14/06/2011
Laagste koers (in EUR)	7,22	29/12/2008
Gemiddelde volume (in eenheden)	58.263	
Maximumvolume (in eenheden)	820.930	30/05/2008
Minimumvolume (in eenheden)	3.900	24/12/2009

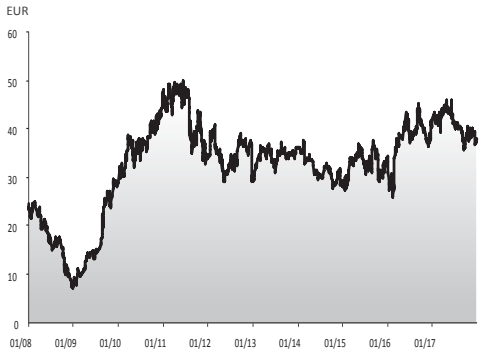

1) Gebaseerd op brutodividenden

Gedetailleerde en historische informatie over de koers en de verhandelde volumes is beschikbaar op de website van D'Ieteren (www.dieteren.com).

Dividend

Als de toewijzing van het resultaat die wordt voorgesteld in toelichting 20 van dit verslag wordt goedgekeurd door de Gewone Algemene Vergadering van 31 mei 2018, zal voor het boekjaar 2017 een gewoon bruto dividend van 0,950 EUR per aandeel en een uitzonderlijk bruto dividend van 2,85 EUR per aandeel wat 3,80 EUR in totaal vertegenwoordigt, worden uitgekeerd.
De uitbetaling van het dividend zal gebeuren vanaf 7 juni 2018.

Evolutie van het brutodividend per aandeel over 10 jaar

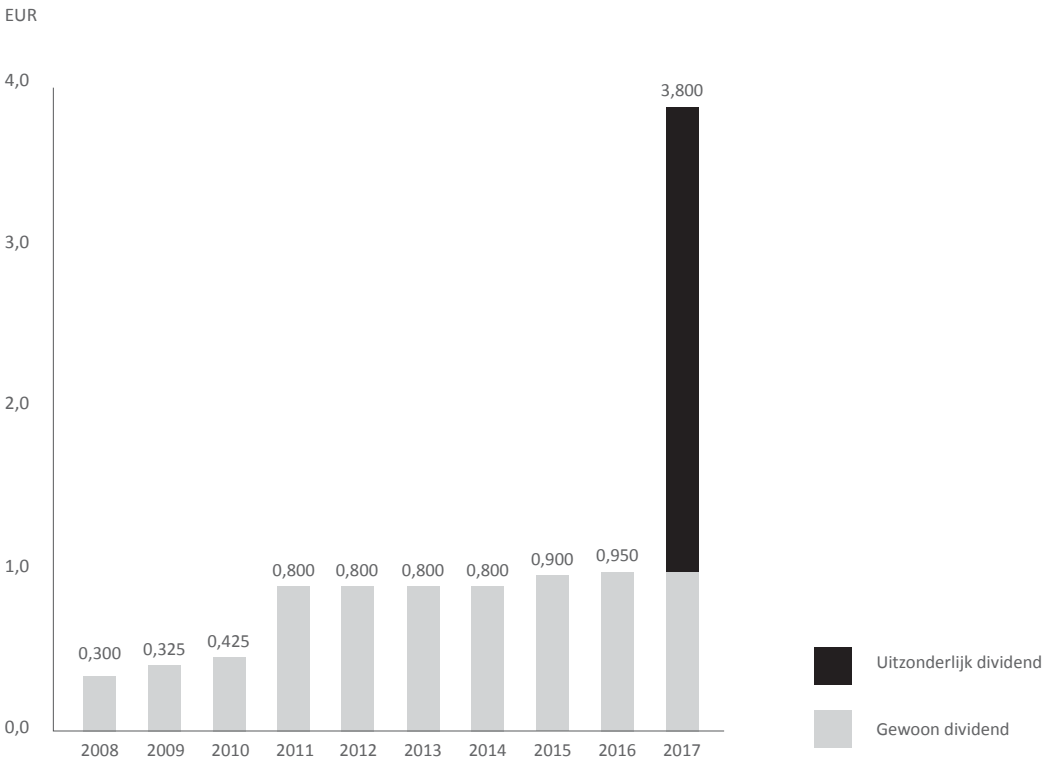

NOTA'S

NOTA'S